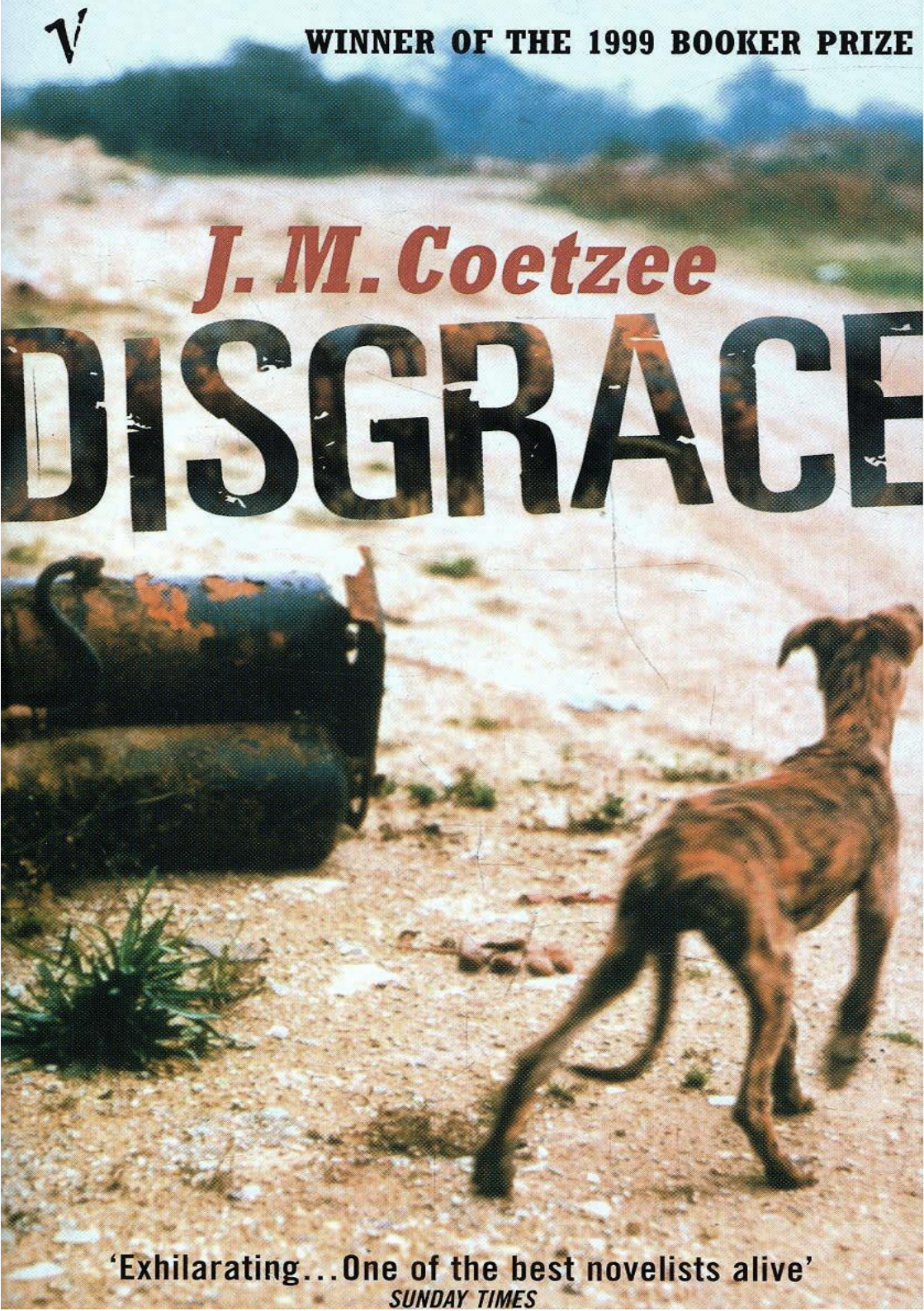
WINNER OF THE 1999 BOOKER PRIZE
J. M. Coetzee
DISGRACE
'Exhilarating... One of the best novelists alive'
SUNDAY TIMES

john maxwell

coetzee

dezonoare (Disgrace)

Traducere din limba engleza de FELICIA MARDALE

UNU

Pentru un bărbat de vârsta lui, cincizeci şi doi de ani, divorțat, reuşise să-şi rezolve destul de bine, credea el, nevoile sexuale. În fiecare joi după-amiaza, merge cu maşina până la Green Point. La două după-amiaza fix, apasă pe butonul interfonului aflat la intrarea în imobilul Windsor Mansions, se prezintă şi intră. La uşa apartamentului cu numărul 113, îl aşteaptă Soraya. Se duce direct în dormitor, care este plăcut mirositor şi iluminat discret, şi se dezbracă. Soraya iese din baie, îşi lasă halatul să alunece pe pardoseală şi se strecoară lângă el în pal,

— Ți-a fost dor de mine? îl întreabă ea.

— Mi-e tot timpul dor de tine, îi răspunde el.

Îi mângâie trupul cafeniu ca mierea, neatins de razele soarelui, îi desface picioarele, îi sărută sânii. Fac dragoste.

Soraya este zveltă şi suplă, are păr lung şi negru şi ochi negri, limpezi. Tehnic vorbind, este destul de bătrân încât să-i fie tată; însă, tot tehnic vorbind, un bărbat poate avea copii şi la doisprezece ani. O vizitează de peste un an; o găseşte total satisfăcătoare. În plictisul săptămânii pustii, joia a devenit o oază de *luxe et volupte*.

În pat, Soraya nu este exuberantă. Are mai

degrabă o fire calmă, calmă şi docilă. Şi, judecând după părerile pe care le are, e surprinzător de moralistă. Se simte ofensată când vede turistele cum îşi expun sânii dezgoliți pe plajele publice („ugere", cum le numeşte ea); consideră că vagabonzii ar trebui adunați de pe străzi şi puşi la muncă, să dea cu mătura. Cum reuşeşte să pună de acord opiniile personale cu activitatea profesională, preferă să n-o întrebe.

Fiindcă Soraya îi oferă plăcere, şi fiindcă nu-i înşală niciodată aşteptările, a-nceput să simtă un soi de afecțiune pentru ea. Până la un punct, crede el, această afecțiune este împărtăşită. Sigur, poate că afecțiunea nu înseamnă tocmai dragoste, însă cel puțin face parte din aceeaşi familie de cuvinte. Ținând cont de începutul tern al relației lor, sunt norocoşi, şi unul şi celălalt: el s-o fi găsit pe ea, ea să-l fi găsit pe el.

Sentimentele lui, îşi dă seama de asta, sunt cele ale unui bărbat mulțumit de sine, chiar condescendent. Cu toate astea, nu vrea să renunțe la ele.

Pentru o şedință de nouăzeci de minute, îi plăteşte 400 de rand[1], din care jumătate îi revine Agenției *Discreet Escorts.* Păcat că *Discreet Escorts* încasează atât de mult. Însă apartamentul cu nr. 113, ca şi alte apartamente din clădirea Windsor Mansions, le aparține; într-un anumit sens, se poate spune că şi Soraya le aparține, această parte a ei, această funcție pe

care o îndeplineşte.

A cochetat cu ideea de a o ruga să se întâlnească în timpul ei liber. I-ar plăcea să-şi petreacă o seară în compania ei, poate chiar o noapte întreagă. Însă nu şi dimineața următoare. Se cunoaşte prea bine pe sine pentru a o supune experienței din dimineața următoare, când este rece, ursuz şi abia aşteaptă să rămână singur.

Aşa e firea lui. Şi nu mai are cum să se schimbe, e prea bătrân pentru asemenea schimbări. Temperamentul lui este format, definitiv. Craniul, şi apoi temperamentul: cele mai solide părți din corpul omenesc.

Fă cum te îndeamnă firea. Şi nu-i o filosofie, nu ar onora-o cu acest calificativ. Este o regulă, ca şi Regula Sfântului Benedict.

El e un bărbat în putere, cu mintea limpede. De profesie este, sau a fost şi este, un exeget, iar erudiția încă îi solicită, cu intermitențe, latura cea mai intimă. Trăieşte în limitele venitului său, ale firii sale, ale resurselor lui afective. Dacă e fericit? După majoritatea etaloanelor, da, crede că este. Totuşi, nu uită ultimul refren al corului din *Oedip:* nu spune că un om e fericit decât după moarte.

Cât priveşte sexul, trăirile lui, deşi intense, nu au fost niciodată pasionale. Dacă ar fi să-şi aleagă un totem, acela ar fi şarpele. O partidă de amor cu Soraya probabil că este, aşa îşi

închipuie el, asemănătoare împerecherii dintre doi şerpi: lungă, abandonată, însă întru câtva abstractă, seacă, până şi în momentele cele mai toride.

Să fie şi totemul Sorayei tot şarpele? Fără îndoială, cu alți bărbați şi ea devine o altă femeie: *la donna e mobile.* Totuşi, la nivel temperamental, afinitatea dintre ei sigur nu poate fi mimată.

Deşi, judecând după ocupația ei, Soraya este o uşuratică, el are încredere în ea, în anumite limite. În timpul petrecut împreună, el îi vorbeşte cu oarecare lejeritate, în unele ocazii chiar i se destăinuie. Ea ştie datele existenței lui. I-a povestit despre cele două căsătorii, despre fiica sa, despre suişurile şi coborâşurile din viața acesteia. Soraya îi cunoaşte multe dintre păreri.

Despre existența pe care o duce în afara imobilului Windsor Mansions, Soraya nu i-a spus nimic. Este convins că Soraya nu e numele ei adevărat. Sunt unele semne că ar fi născut un copil, sau chiar mai mulți. Şi poate că nici măcar nu e o profesionistă. Poate că lucrează pentru agenție una sau două după-amiezi pe săptămână, iar în rest duce o viață respectabilă undeva la periferie, în Rylands sau în Athlone. Deşi ar fi neobişnuit pentru o musulmană, orice e posibil în ziua de azi.

Despre slujba lui nu vorbeşte prea mult,

pentru că nu vrea să o plictisească. Își câștigă existența la Universitatea Tehnică din Cape, fosta Universitate Cape Town. A fost profesor de limbi moderne până la desființarea catedrei de Limbi Clasice şi Moderne, o măsură luată în cadrul marii raționalizări, iar după aceea a devenit profesor adjunct de comunicare. Ca toți cei care fac parte din personalul restructurat, are dreptul să susțină în fiecare an un curs într-un domeniu de specialitate, indiferent de numărul studenților înscrişi, fiindcă asta îi ridică moralul. Anul acesta, ține un curs despre poeții romantici. În rest, predă Comunicare 101, „Cunoştințe de comunicare", şi Comunicare 102, „Cunoştințe avansate de comunicare".

Deşi îşi dedică un număr de ore pe zi acestei noi discipline, consideră că premisa sa fundamentală, după cum apare enunțată în manualul de Comunicare 101, este scandaloasă: „Societatea omenească a creat limbajul cu scopul de a-l ajuta pe om să transmită semenilor gândurile, sentimentele şi intențiile sale". Părerea lui în această privință, deşi preferă să nu o facă publică, este că originea limbajului se află în muzică, iar originea cântului în nevoia de a umple cu sunete sufletul omenesc, mult prea încăpător şi oarecum pustiu.

Într-o carieră de un sfert de secol, a publicat trei cărți, dintre care niciuna nu a iscat vâlvă,

nici măcar vreun frison: prima este despre operă *(Boito şi legenda lui Faust: geneza lui Mefistofel),* cea de-a doua, despre viziune ca eros *(Viziunea sfântului Victor),* cea de-a treia, despre Wordsworth şi istorie *(Wordsworth şi povara trecutului).*

În ultimii ani, a cochetat cu ideea unei opere despre Byron. La început, şi-a spus că va fi o altă carte, un alt opus critic. Însă toate elanurile sale scriitoriceşti au degenerat în plictis. Adevărul este că e sătul de critică, de proză cântărită la kilogram. Ceea ce şi-ar dori într-adevăr să compună este muzică: *Byron în Italia,* o meditație despre iubirea dintre sexe, transpusă în forma unei opere camerale.

În timp ce înfruntă cursurile de comunicare, prin minte i se perindă frânturi de replici, acorduri, fragmente muzicale din opera sa nescrisă. Niciodată n-a fost un profesor prea grozav; în această instituție de învățământ, transformată şi, în opinia lui, secătuită, el se simte mai străin ca oricând. Insă, în fond, la fel se simt şi alți colegi de-ai săi de generație care poartă, ca şi el, povara unei educații inadecvate sarcinilor ce le revin; un fel de clerici într-o eră postreligioasă.

Şi cum nu are niciun pic de considerație pentru materia pe care o predă, nici nu produce cine ştie ce impresie asupra studenților săi. Ei privesc în gol când le vorbeşte sau uită cum îl

cheamă. Indiferența lor îl doare mai mult decât ar vrea să recunoască. Îşi onorează însă conştiincios obligațiile pe care le are față de ei, față de părinții lor şi față de stat. În fiecare lună, clasează, adună, citeşte şi face adnotări pe marginea lucrărilor studenților săi, le corectează greşelile de punctuație, de ortografie sau de limbă, punând câte-un semn de întrebare în dreptul argumentărilor slabe, ataşând fiecărei lucrări o succintă şi atentă observație critică.

Continuă să predea fiindcă aşa îşi câştigă pâinea; dar şi pentru că e o lecție de umilință, îi aminteşte care îi e locul în lume. Nu-i scapă ironia situației: cel care este chemat să predea învață cea mai aspră lecție, iar cei care sunt chemați să învețe nu învață nimic. Este un aspect al meseriei lui de care preferă să nu îi pomenească nimic Sorayei. Se îndoieşte că în profesia ei ar putea exista ironii asemănătoare.

În bucătăria apartamentului din Green Point se găsesc un ibric, ceşti din plastic, un borcan cu ness, un bol cu plicuri de zahăr. În frigider există o mică rezervă de apă îmbuteliată. În baie, în dulapul pentru lenjerie curată, se află un săpun şi prosoape împăturite şi aranjate în teanc. Soraya îşi păstrează trusa de machiaj în mica geantă de voiaj. Este un loc de tranzit, nimic mai mult, funcțional, curat, bine organizat.

Prima dată când l-a primit, Soraya era dată pe

buze cu un ruj roşu-aprins şi machiată violent la ochi. Fiindcă îl deranja să simtă cum i se lipeşte de față fardul ei, a rugat-o să se şteargă. Ea s-a conformat, docilă, iar de atunci nu s-a mai machiat niciodată. O persoană dispusă să învețe, ascultătoare, doritoare.

Îi place să-i ofere cadouri. De Anul Nou i-a dăruit o brățară lucrată în email, iar la încheierea Ramadanului i-a dăruit un bâtlan miniatural din malahit care i-a atras privirile într-un magazin cu antichități. Îl încântă bucuria pe care o afişează ea, mai ales că nu este afectată.

Este surprins să constate că cele nouăzeci de minute pe săptămână în compania unei femei sunt suficiente să îl facă fericit, el care credea până nu demult că are nevoie de o soție, un cămin, o căsnicie. Nevoile sale se dovedesc a fi foarte sumare, uşoare şi pasagere, ca acelea ale unui fluture. Fără sentimente, în orice caz nu foarte profunde, doar din cele care abia se ghicesc: o părere de mulțumire, un fundal liniştitor de bas, asemenea vuietului înfundat al traficului care îi leagănă pe citadini până cad în brațele somnului, sau liniştii desăvârşite care îi învăluie pe locuitorii de la țară.

Gândul îi zboară la Emma Bovary, întorcându-se acasă împlinită, cu privirea tulbure, după o după-amiază de regulat nebunesc. *Aşadar, asta-i fericirea!* îşi spune

Emma, admirându-se în oglindă. *Aşadar, aceasta-i fericirea pe care o* ***emită*** *poeții!* Dacă Emma, spectrala Emma, ar reuşi vreodată să găsească drumul spre Cape Town, ar lua-o cu el într-o după-amiază de joi, să-i demonstreze cum poate să arate fericirea: o fericire moderată, o fericire temperată.

Apoi, într-o sâmbătă dimineață totul se schimbă radical. Iese cu treburi în oraş. Se plimbă pe strada St. George, când privirea îi cade pe o siluetă zveltă, care înaintează purtată de valul mulțimii, chiar în fața lui. Este Soraya, fără îndoială, încadrată de doi copii, doi băieți. Toți trei cară nişte pachete; au fost la cumpărături.

Mai întâi ezită, apoi o urmează păstrând o oarecare distanță. Cei trei intră în localul cu specialități pescăreşti Captain Dorego's Fish Inn. Băieții au aceiaşi ochi negri şi strălucitori ca ai Sorayei. Nu pot fi decât copiii ei.

Trece de restaurant, se întoarce, trece pentru a doua oară prin fața localului Captain Dorego. Cei trei s-au aşezat la o masă, chiar în dreptul ferestrei. Preț de o clipă, privirea Sorayei se încrucişează cu privirea lui, prin sticla ferestrei.

De când se ştie, a fost un citadin, simțindu-se ca la el acasă în marea de trupuri omeneşti în care amorezii se plimbă țanțoşi şi aruncă priviri pătrunzătoare ca nişte săgeți. Regretă pe loc schimbul de priviri dintre el şi Soraya.

La rendez-vous-ul din joia următoare, niciunul dintre ei nu pomeneşte despre incident. Totuşi, amintirea momentului pluteşte în aer, făcându-i să nu se simtă în largul lor. Nu intenționează să tulbure ceea ce trebuie să fie, pentru Soraya, o viață dublă, cu toate riscurile pe care le presupune ea. Este total de acord cu viețile duble, cu viețile triple, cu viețile trăite în compartimente. Adevărul este că acum simte pentru ea parcă şi mai multă tandrețe decât înainte. *Secretul tău este în siguranță,* i-ar plăcea să îi spună.

Însă nici ea, nici el nu pot ignora întâmplarea. Cei doi băieți încep să se insinueze între ei, jucându-se tăcuți ca nişte umbre într-un colț al camerei în care mama lor se acuplează cu necunoscutul. În brațele Sorayei, el devine, pentru o clipă, tatăl lor: tată adoptiv, tată vitreg, tată fantomă. Mai târziu, după ce pleacă din patul ei, le simte privirea studiindu-l curios, pe furiş.

Fără voia lui, îi zboară gândul la celălalt tată, cel adevărat. Oare bănuieşte cu ce se ocupă soția lui, sau preferă să aibă conştiința împăcată a neştiutorului?

El însuşi nu are fii. Copilăria şi-a petrecut-o într-o familie cu multe femei. Pe măsură ce mama, mătuşile, surorile au ieşit din peisaj, au fost înlocuite, la momentul cuvenit, de iubite, soții, o fiică. Compania acestora a făcut din el

un bărbat care iubeşte femeile şi, până la un punct, un afemeiat. Cu statura sa, oasele lui tari, pielea oacheşă, părul bogat, putea oricând conta pe o anumită doză de magnetism. Dacă privea o femeie într-un anumit fel, cu o anumită intensitate, ea îi întorcea privirea, se putea bizui pe asta. Aşa trăia el; de ani, de decenii, aceasta era coloana vertebrală a existenței lui.

Apoi, într-o bună zi, totul s-a sfârşit. Fără niciun avertisment, puterea sa de atracție l-a trădat. Privirile care odinioară răspundeau privirilor lui au început să alunece peste el, să treacă de el, prin el. S-a transformat peste noapte într-o stafie. Dacă îşi dorea să aibă o femeie, trebuia să învețe să alerge după ea; adeseori, într-un fel sau altul, să o plătească.

Îşi ducea existența într-un neastâmpăr promiscuu. Avea aventuri cu soțiile colegilor; agăța turiste la barurile de pe faleză sau la Clubul Italia; se culca uneori cu prostituate.

Momentul în care i-a fost prezentată Soraya s-a produs într-un mic salon slab luminat, aflat în spatele biroului de primire al Agenției *Discreet Escorts,* cu obloane trase la ferestre, ghivece cu flori aşezate în colțuri, miros stătut de țigară plutind în aer. Soraya apărea în registrele lor la capitolul „Exotic”. Fotografia o înfățişa cu o pasifloră roşie prinsă în păr şi cu cea mai fină linie de machiaj trasată la colțul ochilor. În fişă scria „Numai după-amiaza”. Mențiunea aceasta

este cea care l-a ajutat să se hotărască: promisiunea unui spațiu intim, închis ermetic, a cearşafurilor răcoroase, a orelor furate.

De la început a fost satisfăcătoare, exact ceea ce îşi dorise. Punct ochit, punct lovit. Timp de un an, nu a fost necesar să mai apeleze la agenție.

S-a produs apoi întâlnirea accidentală de pe strada St. George şi sentimentul de înstrăinare care i-a urmat. Deşi Soraya continuă să vină la întâlniri, simte cum se strecoară între ei o răceală tot mai pregnantă, pe măsură ce ea se transformă într-o altă femeie, iar el într-un client oarecare, între atâția alții.

Are o idee destul de precisă despre felul în care discută prostituatele între ele despre bărbații care le frecventează, în special despre bărbații vârstnici. Îşi povestesc ce fac, se amuză, dar se şi scutură de silă, aşa cum te în-fiori scârbit când vezi în miez de noapte un gândac de bucătărie în chiuvetă. Curând, pe nesimțite, şi el va stârni silă. Este un destin de care nu poate scăpa.

În cea de-a patra joi după incident, în timp ce se pregăteşte de plecare, Soraya îi face anunțul pentru care a tot încercat de atunci să se pregătească.

— Mama e bolnavă. Am să lipsesc, ca să am grijă de ea. Nu voi fi aici săptămâna viitoare.

— Te văd săptămâna cealaltă?

— Nu ştiu. Depinde cum se va simți. Ar fi mai bine să telefonezi înainte.

— Nu am numărul de telefon.

— Sună la agenție. Vor şti ei.

Aşteaptă câteva zile, apoi sună la agenție. Soraya? Soraya nu mai lucrează pentru noi, îi răspunde bărbatul de la telefon. Nu, nu vă putem pune în legătură cu ea, ar fi împotriva regulamentului agenției. Ați dori să vă prezentăm o altă fată de-a noastră? Avem multe fete exotice, la alegere

— Malaysiene, thailandaze, chinezoaice, trebuie doar să ne spuneți.

Îşi petrece o seară în compania unei alte Soraya – se pare că Soraya a devenit un *nom de commerce* foarte popular –, într-o cameră de hotel de pe Long Street. Această Soraya nu are mai mult de optsprezece ani, nu are experiență şi, după gustul lui, e uşor vulgară.

— Şi, cu ce te ocupi? îl întreabă ea în timp ce se dezbracă.

— Export-import, îi răspunde.

— Nu mai spune, adaugă ea.

La catedra de la facultate a venit o secretară nouă. O invită la prânz la un restaurant aflat la o distanță suficient de discretă de campus şi o ascultă plângându-i-se, la o salată de crevete, despre şcoala la care învață băieții ei. În jurul terenului de sport îşi fac veacul traficanții de droguri, spune ea, iar poliția nu mişcă un deget.

De trei ani, ea şi soțul ei sunt trecuți pe o listă de emigrare la Consulatul Noii Zeelande.

— Pentru voi e mai uşor. Vreau să spun că, indiferent care erau avantajele şi dezavantajele unei situații, voi cel puțin ştiați cum stați.

— Voi? întrebă el. Care voi?

— Mă refer la generația voastră. Acum, oamenii îşi aleg pur şi simplu legile pe care vor să le respecte. Asta-i anarhie. Cum să-ți creşti copiii când în jur domneşte anarhia?

O cheamă Dawn. La a doua întâlnire, o invită acasă la el şi fac amor. Eşec total. Agitându-se şi zgâriindu-l, tânăra munceşte să atingă apogeul excitației, efort care sfârşeşte prin a-l scârbi. Îi împrumută un pieptene, apoi o conduce cu maşina înapoi în campus.

După aceea o evită sistematic, având grijă să ocolească biroul în care lucrează ea. Drept răspuns, când se întâlnesc, ea îi aruncă o privire jignită, apoi îl ignoră.

Trebuie să se retragă din sportul acesta, să renunțe la el. La ce vârstă, se întreabă, s-a castrat Origene? Nu este cea mai elegantă soluție, dar nici bătrânețea nu este o afacere tocmai elegantă. Cel puțin, ar trebui să se adune şi să se concentreze asupra singurului lucru decent pe care trebuie să-l facă un om bătrân: să se pregătească de moarte.

Oare în asemenea cazuri trebuie să-i ceri ajutorul unui medic? Fireşte, trebuie să fie o

operație simplă: doar animalele trec zilnic prin aşa ceva, iar animalele trăiesc foarte bine după aceea, dacă ignori o oarecare umbră de tristețe. Să tai, apoi să coşi la loc: cu puțin anestezic local, o mână sigură şi un strop de sânge rece probabil că orice bărbat o poate face singur, ca la carte. Un bărbat aşezat pe un scaun, tăind cu mişcări mici şi iuți din propriul corp: o privelişte urâtă, însă nu la fel de urâtă, dintr-un anumit punct de vedere, ca aceea în care acelaşi bărbat îşi încearcă puterile pe un trup de femeie.

Mai rămâne totuşi Soraya. Ar trebui să închidă capitolul, în schimb, apelează la o agenție de detectivi particulari să o găsească. În câteva zile, îi ştie numele adevărat, adresa, numărul de telefon. O sună la ora nouă dimineața, când presupune că soțul şi copiii nu sunt acasă.

— Soraya? întreabă el. La telefon este David. Ce mai faci? Când te mai pot vedea?

Se lasă o tăcere prelungă înainte ca ea să vorbească.

— Nu ştiu cine sunteți, spune ea. Mă deranjați în propria mea casă. Vă cer să nu mă mai căutați niciodată aici. Niciodată.

Vă *cer.* Adică vă *ordon.* Asprimea ei l-a luat prin surprindere: nimic din comportamentul ei anterior nu l-ar fi lăsat să bănuiască această latură a firii ei. Pe de altă parte, însă, la ce ar trebui să se aştepte un prădător când pătrunde

în bârlogul vulpii, în căminul puilor ei?

Pune receptorul în furcă. Îl străbate o umbră de invidie, gândindu-se la soțul pe care nu l-a cunoscut.

DOI

Fără interludiile de joi, săptămâna este pustie ca un deşert. Sunt zile în care nu ştie ce-ar putea face cu propria persoană.

Îşi petrece mai mult timp la biblioteca universității, citind tot ceea ce găseşte despre cercul mai larg de cunoscuți ai lui Byron, adunând fişe peste fişe care au ajuns deja să umple două dosare voluminoase. Gustă din plin liniştea din partea a doua a zilei, care domneşte în sala de lectură, gustă plimbarea către casă, pe care o face după aceea: aerul înțepător al iernii, străzile umede, lumina pe care o reflectă asfaltul.

Se întoarce acasă într-o vineri seară, pe traseul mai lung care străbate parcul vechiului colegiu, când o remarcă pe una dintre studente mergând pe alee, chiar în fața lui.

Numele ei este Melanie Isaacs, de la cursul despre romantism. Nu este cea mai bună studentă a lui, însă nici cea mai slabă: destul de isteață, dar complet detaşată de problemă.

Fata merge fără grabă. O ajunge curând din urmă.

— Bună, îi spune el.

Ea îi răspunde cu un surâs, clătinând din cap, iar zâmbetul ei e mai curând frivol decât sfios. Este micuță şi subțire, cu părul negru strâns la spate, cu pometi de chinezoaică şi ochi mari, negri. Se îmbracă întotdeauna țipător, şocant. Astăzi poartă o minijupă de culoarea castanei, asortată cu un pulover de culoarea muştarului şi colanți negri; brelocurile aurii de pe curea se asortează cu globurile aurii ale cerceilor.

Este uşor îndrăgostit de ea. Nu-i mare lucru: nu trece trimestru fără să nu se înamoreze de una sau alta dintre pupilele lui. Cape Town: un oraş prolific în frumusețe, în frumuseți.

Să ştie fata că o place? Probabil că da. Femeile sunt sensibile la lucrurile astea, la greutatea privirilor încărcate de dorință.

Plouă de ceva vreme; în rigola de pe marginea aleii se scurg mici şuvoaie de apă.

— Anotimpul meu preferat, momentul preferat al zilei, remarcă el. Locuieşti în apropiere?

— Peste drum. Împart un apartament cu o colegă.

— Te-ai născut la Cape Town?

— Nu, am crescut în George.

— Eu locuiesc în apropiere. Te pot invita să bem ceva?

O pauză, prudentă.

— OK. Însă trebuie să fiu acasă la şapte

treizeci.

Din grădinile colegiului, intră în insula rezidențială liniştită unde a locuit în ultimii doisprezece ani, mai întâi cu Rosalind, apoi, după divorț, singur.

Deblochează sistemul de siguranță al porții, descuie uşa, îi face loc tinerei să intre. Aprinde lumina, îi ia geanta. Fata are picături de ploaie în păr. Rămâne cu privirea ațintită asupra ei, sincer cucerit. Ea îşi coboară privirea, oferindu-i acelaşi mic surâs evaziv, poate uşor frivol, de lanceput.

În bucătărie, el deschide o sticlă de Meerlust şi aşază pe o farfurie câțiva biscuiți şi nişte brânză. Când revine, o găseşte stând în fața bibliotecii, cu capul uşor aplecat şi citind titlurile cărților. Pune muzică: cvintetul pentru clarinet de Mozart.

Vin, muzică: un ritual pe care îl îndeplinesc bărbații şi femeile ori de câte ori sunt împreună. Nu că ar avea ceva împotriva ritualurilor, ele au fost inventate pentru a uşura lucrurile în momentele delicate. Numai că fata pe care a adus-o cu el acasă nu este doar mai tânără decât el cu treizeci de ani; este studentă, este studenta lui, i-a fost dată în grijă. Indiferent ce s-ar petrece acum între ei, se vor întâlni din nou şi în mod obligatoriu în postura de profesor şi elev. Este oare pregătit pentru aşa ceva?

— Îți place cursul? o întreabă el.

— Mi-a plăcut Blake. Mi-a plăcut treaba cu Wonderhorn.

— Wunderhorn.

— Nu mă dau în vânt după Wordsworth.

— N-ar trebui să-mi spui tocmai mie asta. Wordsworth este unul dintre maeştrii mei.

Aşa este. De când se ştie, acordurile armonioase ale *Preludiului* îl fac să vibreze cu toată ființa sa.

— Poate că la sfârşitul cursului o să ajung să-l apreciez mai mult. Poate că o să-mi spună ceva, o să-mi devină mai simpatic.

— Poate. Numai că ştiu, din experiență, că poezia ori îți spune ceva de la bun început, ori nu-ți spune nimic. După scânteia unei revelații de moment vine o reacție inspirată. Asemenea fulgerului. Sau ca atunci când te îndrăgosteşti.

Ca atunci când te îndrăgosteşti. Oare tinerii de astăzi se mai îndrăgostesc, sau mecanismul este depăşit, a devenit de-acum inutil, neobişnuit, ca locomotiva cu aburi? A ieşit din joc, e demodat. Dinspre partea lui, se poate ca obiceiul oamenilor de a se îndrăgosti să fi ieşit din modă, apoi să fi revenit de câteva ori.

— Tu scrii poezii? o întreabă el.

— Am scris când eram la şcoală. N-am talent. Iar acum nu mai am timp.

— Te pasionează ceva? Ai vreo pasiune literară? Fata se încruntă la auzul acelui cuvânt straniu.

— Am studiat Adrienne Rich şi Toni Morrison în anul doi. Şi Alice Walker. M-au prins destul de serios. Însă nu aş numi-o pasiune.

Prin urmare: nu este o persoană pasională. Oare încearcă să-i transmită un avertisment, printr-o aluzie fină?

— Am să încropesc ceva pentru cină, spune el. Vrei să rămâi la masă? Va fi ceva simplu, frugal.

Fata pare nehotărâtă.

— Ei, haide! continuă el. Spune da!

— OK. Însă mai întâi trebuie să dau un telefon. Convorbirea durează mai mult decât s-ar fi aşteptat.

Din bucătărie aude şoapte, urmate de pauze.

— Ce planuri de carieră ți-ai făcut? o întreabă după aceea.

— Actorie şi design. Îmi pregătesc lucrarea de diplomă în teatru.

— Şi ce te-a determinat să te înscrii la un curs de poezie romantică?

Ea face o pauză, gânditoare, încreţindu-şi uşor nasul.

— L-am ales în special pentru atmosferă, îi răspunde ea. N-am vrut să-l studiez pe Shakespeare din nou. Am făcut Shakespeare anul trecut.

Ceea ce a reuşit să încropească pentru cină este într-adevăr foarte simplu: anşoa cu tagliatelle şi sos de ciuperci. O lasă pe ea să

toace mărunt ciupercile. În rest, ea stă pe un taburet, privindu-l cum găteşte. Iau masa în sufragerie şi deschid o sticlă de vin. Fata pare în largul ei cât timp mănâncă. Ce apetit sănătos, pentru o persoană atât de slăbuță!

— Îți găteşti întotdeauna singur? îl întreabă ea.

— Locuiesc singur. Dacă nu-mi gătesc, nu are cine s-o facă în locul meu.

— Detest să gătesc. Presupun că ar trebui să învăț.

— De ce? Dacă nu-ți place într-adevăr să găteşti, atunci mărită-te cu un bărbat care găteşte.

Contemplă împreună, cu ochii minții, această scenă: tânăra soție, îmbrăcată în hainele ei îndrăznețe şi împodobită cu bijuterii ostentative, intră pe uşă, adulmecă nerăbdătoare aerul din apartament; soțul, insipidul Domn Potrivit, încins cu un şorț şi amestecând într-o cratiță, în bucătăria începtoşată de aburi. Răsturnarea de roluri: chintesența comediei burgheze.

— Asta-i tot, spune el la sfârşit, după ce au golit castronul. Nu avem nimic la desert, doar dacă nu vrei să mănânci un măr sau un iaurt. Îmi cer scuze, însă nu mă aşteptam la oaspeți.

— A fost bun, spune ea golindu-şi paharul, după care se ridică. Mulțumesc.

— Mai stai.

O prinde de mână şi o conduce spre canapea.

— Vreau să-ți arăt ceva. Îți place dansul? Nu să dansezi, ci dansul, îi spune el introducând o casetă în aparatul video. Este un film făcut de un tip pe nume Norman McLaren. E foarte vechi. L-am găsit la bibliotecă. Uită-te şi spune-mi ce părere ai.

Privesc împreună, aşezați unul lângă celălalt pe canapea. Pe o scenă goală, evoluează doi dansatori. Înregistrate cu un aparat stroboscopic, imaginile celor doi, umbre fantomatice ale mişcărilor lor, se pierd în fundal, ca nişte bătăi de aripi. Deşi l-a văzut pentru prima oară în urmă cu un sfert de secol, filmul continuă să-l fascineze şi acum: momentul prezent şi trecut al unei clipe unice, evanescentă, captivă în acelaşi spațiu.

Îşi doreşte ca şi fata să fie captivată de film. Însă simte că nu este aşa.

După încheierea filmului, fata se ridică şi face câțiva paşi prin cameră. Ridică iute capacul pianului, atinge clapa notei de.

— Cânți? îl întreabă ea.

— Puțin.

— Muzică clasică sau jazz?

— Mi-e teamă că nu ştiu jazz deloc.

— Îmi cânți ceva?

— Nu acum. Mi-am ieşit din mână. Poate altă dată, după ce o să ne cunoaştem mai bine.

Ea trage cu ochiul curioasă spre birou şi îl întreabă:

— Pot să mă uit?

— Aprinde lumina.

El mai pune un disc: sonatele lui Scarlatti, muzică de jazz.

— Ai o grămadă de cărți de Byron, spune ea când iese din încăpere. E favoritul tău?

— Lucrez la un studiu despre Byron. Despre perioada petrecută în Italia.

— Nu cumva a murit tânăr?

— La treizeci şi şase de ani. Toți au murit tineri. Sau s-au ratat în tinerețe. Sau au înnebunit şi au fost închişi la ospiciu. Insă nu în Italia a murit Byron, ci în Grecia. A fugit în Italia să scape de un scandal şi s-a stabilit acolo. S-a statornicit. E locul unde a trăit ultima mare poveste de dragoste din viața lui. La vremea aceea, Italia era una din destinațiile predilecte ale englezilor. Erau convinşi că italienii nu pierduseră încă legătura cu natura omenească. Erau mai puțin îngrădiți de convenienţe, mai pasionali.

Fata face încă un tur al încăperii.

— Aici e soția ta? îl întreabă, oprindu-se în fața unei fotografii înrămate, aşezată pe măsuța joasă.

— E mama. Fotografia a fost făcută în tinerețe.

— Eşti căsătorit?

— Am fost. De două ori. Acum nu mai sunt.

Nu continuă spunând: acum mă mulțumesc

cu ce-mi pică. Nici nu adaugă: acum mă descurc cu prostituate.

— Pot să-ți ofer un lichior?

Ea nu vrea lichior, însă acceptă să-i pună un strop de whisky în cafea. În timp ce soarbe din ceaşcă, el se apleacă şi o mângâie pe obraz, spunându-i:

— Eşti încântătoare. Am să te invit să faci ceva nesăbuit.

O mângâie din nou.

— Nu pleca. Rămâi să-ți petreci noaptea cu mine.

Ea îl priveşte peste buza ceştii, susținându-i cu fermitate privirea.

— De ce?

— Fiindcă aşa ar trebui să faci.

— De ce să trebuiască?

— De ce? Fiindcă frumusețea femeii nu-i aparține în totalitate. Este un dar pe care îl aduce cu sine odată cu venirea pe lume. Are datoria să-l împartă cu ceilalți.

Mâna i se odihneşte încă pe obrazul ei. Ea nu se retrage, însă nici nu dă curs gestului lui.

— Şi dacă îl împart deja cu altcineva?

În vocea ei se ghiceşte o undă de emoție. Este palpitant, întotdeauna este palpitant când ți se face curte: excitant, plăcut.

— Atunci, poate ar trebui să-l împărtăşeşti cu mai mare generozitate.

Cuvinte dulci, de-o vârstă cu însăşi seducția.

Totuşi, în această clipă, crede sincer ce spune. Ea chiar nu-şi aparține. Frumusețea nu-şi aparține sieşi.

— Frumoaselor făpturi le vrem vlăstare, recită el, iar frumuseții-un spor de dăinuire.

N-a fost o mutare inspirată. Zâmbetul ei şi-a pierdut nuanța ludică şi mobilitatea. Pentametrul al cărui ritm slujise atât de bine odinioară să picure dulceață în vorbele şarpelui nu face acum decât să-i înstrăineze. El a redevenit profesorul, eruditul, păstrătorul moştenirii culturale. Ea lasă ceaşca pe măsuță.

— Trebuie să plec. Sunt aşteptată.

Norii s-au risipit, stelele strălucesc.

— Ce noapte minunată! spune el, descuind poarta grădinii.

Ea nu-şi înalță capul, să îl privească.

— Vrei să te conduc până acasă?

— Nu.

— Foarte bine. Noapte bună.

Întinde mâna spre ea şi o prinde în brațe. O clipă, îi simte sânii mici lipiți de pieptul lui. Apoi fata se desprinde din îmbrățişare şi dispare.

TREI

Acesta este momentul în care ar trebui să pună punct. Nu pune punct. Duminică dimineață, se urcă în maşină şi merge până în campusul pustiu, apoi urcă în biroul catedrei.

Scoate din fişier dosarul de înscriere al Melaniei Isaac şi copiază pe o bucată de hârtie datele ei personale: adresa de acasă, adresa din Cape Town, numărul de telefon.

Formează numărul. Îi răspunde o voce feminină.

— Melanie?

— O chem imediat. Cine întreabă?

— Spune-i că sunt David Lurie.

Melanie-melodii: o rimă ieftină. Numele nu i se potriveşte. Mai bine schimbă accentul. Melani: cea întunecată.

— Alo!

În acest singur cuvânt, el îi percepe nedumerirea. Prea tânără. Nu ştie cum ar trebui să se poarte cu el; ar trebui s-o lase în pace. Simte doar că i se pregăteşte ceva. „Frumuseții-un spor de dăruire”: poemul merge drept la țintă, asemenea unei săgeți. Ea nu-şi aparține şi poate că nici el nu-şi aparține sieşi.

— Mă gândeam că poate vrei să iei prânzul în oraş, îi spune el. Trec să te iau la douăsprezece, ce zici?

Ea ar avea timp să spună o minciună, să se eschiveze. Numai că a fost luată prin surprindere, este derutată, iar momentul a trecut.

Când ajunge în fața blocului în care locuieşte, o găseşte aşteptându-l pe trotuar. Este îmbrăcată într-o pereche de colanți de culoare

neagră şi un pulover negru. Are şoldurile înguste, ca ale unei fetițe de doisprezece ani.

O duce în Golful Hout, în partea dinspre port. În timp ce merg cu maşina, el se străduieşte să o ajute să se destindă. O întreabă despre celelalte cursuri. Îi răspunde că joacă într-o piesă. Este una dintre cerințele lucrării de diplomă. Repetițiile îi ocupă foarte mult timp.

La restaurant, fata nu are poftă de mâncare, este apatică şi priveşte ursuză spre mare.

— S-a întâmplat ceva? Vrei să-mi spui ceva? Ea clatină din cap.

— Eşti îngrijorată în privința noastră?

— Poate, îi răspunde fata.

— N-ai de ce. Am să mă ocup eu de asta. Nu voi permite ca lucrurile să meargă prea departe.

Prea departe. Ce înseamnă departe, sau prea departe, într-o situație de acest soi? Oare pentru ea prea departe are acelaşi înțeles ca şi pentru el?

A început să plouă: ploaia se scurge în rafale, ca o perdea densă, peste golful pustiu.

— Plecăm? o întreabă el.

O duce acasă la el. Pe podeaua camerei de zi, în sunetele ploii care răpăie în geamuri, face dragoste cu ea. Corpul ei are contururi clare, simple şi, în felul lor, perfecte; deşi fata este pasivă de la început şi până la sfârşit, găseşte plăcut actul de amor, atât de plăcut, încât după momentul culminant cade într-un abandon

total.

Când revine la realitate, constată că ploaia s-a oprit. Fata stă întinsă sub el, ține ochii închişi, are mâinile întinse deasupra capului, iar pe chip, o uşoară expresie de încruntare. El îşi ține mâinile sub puloverul cu ochiuri largi, direct pe sânii ei. Colanții şi chiloții ei zac aruncați pe podea, unde formează o grămăjoară, iar pantalonii lui sunt lăsați până la glezne. *După furtună,* îşi spune el: direct din George Grosz.

Ferindu-şi fața, ea se eliberează, îşi strânge lucrurile şi părăseşte încăperea. Revine în câteva minute, gata îmbrăcată.

— Trebuie să plec, murmură ea.

Iar el nu face nicio încercare să o rețină.

Se trezeşte a doua zi de dimineață şi are o stare profundă de bine, care persistă. Melanie nu este la curs. Din biroul lui, sună la florărie. Trandafiri? Poate că trandafirii nu sunt o idee bună. Comandă un buchet de garoafe.

— Roşii sau albe? îl întreabă o voce de femeie. Roşii? Albe?

— Trimiteți douăsprezece fire roz, îi răspunde el.

— N-am douăsprezece roz. Să le combin?

— Combinați-le, răspunde el.

Ploaia continuă să cadă marți, toată ziua, aversele scurgându-se din norii groşi împinşi deasupra oraşului de vântul care suflă dinspre apus. În timp ce traversează holul Facultății de

Comunicare, la sfârşitul acelei zile, o caută din priviri, discret, şi o zăreşte în mijlocul unui grup de studenți adunați lângă uşa de la intrare, pândind momentul în care ploaia se va potoli puțin. Se apropie de ea venind din spate, o atinge pe umăr, îi spune:

— Aşteaptă-mă aici. Te conduc acasă cu maşina. Revine cu o umbrelă. În timp ce traversează scuarul îndreptându-se spre parcare, o trage mai aproape de el, sa o apere de ploaie. O rafală violentă de vânt întoarce umbrela pe dos, obligându-i să continue în fugă până la maşină în acest mod caraghios.

Este îmbrăcată într-o pelerină de ploaie de culoare galbenă, foarte şic. După ce urcă în maşină, îşi lasă gluga. Este îmbujorată, iar el îi remarcă mişcarea sacadată a pieptului în timp ce respiră. Fata şterge cu limba o picătură de ploaie rămasă pe buza superioară. *O copiliță!* îşi spune el: *E doar o copiliță! Ce-o fi în capul meu?* În pofida acestui gând, simte cum i se încălzeşte inima de dorință.

Maşina înaintează în traficul aglomerat al serii.

— Mi-a fost dor de tine ieri, îi spune el. S-a întâmplat ceva?

Fata nu îi răspunde. Fixează tăcută lamelele ştergătoarelor de parbriz.

Când se opresc la semafor, el îi prinde mâna rece într-a lui.

— Melanie, i se adresează el, încercând să păstreze un ton liniştit.

Numai că a uitat cum se curtează o fată. Iar vocea care îi răsună în urechi este mai degrabă cea a unui părinte îngrijorat decât a unui iubit.

Opreşte maşina lângă trotuar, în faţa blocului în care locuieşte fata.

— Mulţumesc, îi spune ea deschizând uşa maşinii.

— Nu mă inviți sus?

— Cred că e acasă colega mea de apartament.

— Şi diseară?

— Am repetiție astă-seară.

— Atunci, când ne mai vedem? Nu îi răspunde.

— Mulţumesc, spune ea încă o dată şi se strecoară afară din maşină.

Miercuri este la curs, aşezată la locul ei obişnuit. Încă sunt la Wordsworth, Cartea 6 din *Preludiul,* poetul din Alpi. Începe să le citească cu glas tare:

„De pe creasta pustie, întâiaşi dată am văzut
Dezvăluit piscul Mont Blanc, şi inima a lăcrimat
Că ochiul prins-a imaginea pustie
Ce gândul viu a uzurpat,
Ce nicicând nu va mai fi să fie”.

— Prin urmare, maiestuosul munte alb, Mont Blanc, se dovedeşte a fi o mare deziluzie. De ce? Să începem cu verbul mai puțin obişnuit, „a

uzurpa”. A căutat vreunul dintre voi sensul acestui verb în dicționar?

Tăcere.

— Dacă ați fi căutat, ați fi constatat că „a uzurpa” are sensul de „a impune”, „a tulbura” sau „a atenta la”. „Uzurpat”, preluat complet, este perfectivul verbului „a uzurpa”. Uzurparea încheie acțiunea de a uzurpa. Norii s-au risipit, ne spune Wordsworth, piscul s-a dezvăluit, iar sufletul nostru, mâhnit, a plâns când l-am văzut. O reacție bizară pentru un călător în Alpi. De ce lăcrimează sufle tul? Fiindcă, ne spune tot poetul, o imagine neînsuflețită, o simplă imagine imprimată pe retină a atentat la ceea ce a fost odată un gând viu. Şi care era acest gând viu?

Din nou tăcere. Aerul în care plutesc agățate cuvintele lui este apatic ca o coală goală de hârtie. Un bărbat contemplând un munte: de ce trebuie să fie totul atât de complicat, încât îți vine să plângi? Ce răspuns le poate da el studenților? Ce i-a spus oare lui Melanie în prima lor seară? Că nu există nimic fără scânteia revelației. Şi unde este fulgerul revelației în această sală de curs?

Îi aruncă pe furiş o privire. Stă cu capul aplecat, este absorbită de text, sau lasă impresia că se concentrează.

— Acelaşi cuvânt, a uzurpa, se repetă după câteva versuri. Uzurparea este una din marile teme care revine în ciclul Alpilor. Marile

arhetipuri mentale, ideile pure, sfârşesc toate prin a fi uzurpate de imagini senzoriale pure. Totuşi, nu putem trăi în cotidian hrănindu-ne numai din idei pure, apărate ca într-un cocon de experienţele dobândite la nivelul simţurilor. Întrebarea corectă nu este: Cum putem să menţinem imaginaţia pură, apărată de asaltul realităţii? Întrebarea ar trebui să fie: Putem descoperi o modalitate prin care cele două aspecte să coexiste? Căutaţi versul 599. Wordsworth scrie despre limitările percepţiei senzoriale, o temă pe care am evocat-o anterior. Pe măsură ce organele senzoriale ating limita propriei forţe, lumina lor începe să pălească. Şi totuşi, înainte de a muri complet, acea lumină mai pâlpâie o dată, ca flacăra unei lumânări, oferindu-ne o viziune a invizibilului. Trecerea este dificilă, se poate chiar spune că intră în contradicţie cu momentul Mont Blanc. Însă Wordsworth pare să înainteze prudent spre o stare de echilibru: nu ideea în stare pură, învăluită în nori, nici imaginea vizuală arsă pe retină, copleşitoare şi dezamăgitoare sub aspectul claritătii sale prozaice, ci imaginea senzorială, menţinută cât mai evanescentă, ca o cale de a înviora sau de a activa ideea ascunsă mai profund, în solul memoriei.

Face o pauză. Lipsă totală de înţelegere. A mers prea repede şi a ajuns prea departe. Cum să îi aducă spre el? Cum să şi-o apropie pe ea?

— Ca atunci când eşti îndrăgostit, continuă el. Dacă eşti orb, e puțin probabil că te poți îndrăgosti la prima vedere. Pe de altă parte, chiar îşi doreşte un bărbat îndrăgostit să o vadă pe iubita lui cu toată claritatea rece a organului văzului? Probabil că este în interesul celui îndrăgostit să arunce un văl asupra imaginii, pentru a-şi păstra vie iubita, în forma ei arhetipală, de zeiță.

Nu-i tocmai ideea lui Wordsworth, însă cel puțin reuşeşte să le stârnească interesul. *Arhetipuri?* şi-or fi repetând în mintea lor.

Zeițe? Ce-o fi vrând să spună? Ce ştie moşul ăsta despre dragoste?

Mintea îi este invadată de o amintire: clipa în care erau întinşi pe jos, iar el i-a ridicat puloverul, dezvăluindu-i sânii mici, fermi, perfecți. Pentru prima dată de la începutul orei, fata îşi înalță capul, iar ochii lor se întâlnesc într-o străfulgerare de înțelegere. Tulburată, fata coboară din nou privirea.

— Wordsworth scrie despre Alpi, continuă el. În țara noastră nu există Alpii. Avem în schimb munții Drakensberg, sau, la scară redusă, munții Table, pe care îi putem escalada mergând pe urmele poetului, sperând că vom trăi unul din acele momente de revelație wordsworth-iene despre care am auzit cu toții.

Acum nu face decât să spună vorbe, ascunzându-se în spatele lor.

— Însă momentele de acest gen nu vor apărea decât dacă ochiul este pe jumătate deschis spre marile arhetipuri ale imaginației pe care fiecare din noi le poartă în sine.

Destul! îi este silă de sunetul propriei voci, şi parcă îi pare rău pentru ea, că o obligă să asculte toate aceste confesiuni care țin de intimitatea lui. Le spune studenților că sunt liberi, zăboveşte în sala de curs, sperând că va putea schimba o vorbă cu ea. Numai că fata se strecoară afară, odată cu studenții care se îmbulzesc la uşă.

În urmă cu o săptămână, era o studentă frumuşică din seria lui. Acum este o prezență în viața lui, o prezență vie.

Sala de spectacole a campusului universitar este cufundată în întuneric. Se strecoară pe nesimțite în sală şi se aşază într-un fotoliu din ultimul rând. Cu excepția unui bărbat cu început de chelie, îmbrăcat în uniformă de om de serviciu şi aşezat cu câteva rânduri în fața lui, este singurul spectator.

Titlul piesei pentru care se fac repetițiile este *Apus de soare la Salonul Globe,* o comedie despre noua Africă de Sud, al cărei decor este un salon de coafură din Hillbrow, Johannesburg. Pe scenă, o coafeză de o veselie contagioasă şi uşor stridentă se ocupă de două cliente, una albă, cealaltă de culoare. Cele trei personaje sporovăiesc, fac schimb de glume, de

insulte. Ideea în jurul căreia gravitează acțiunea pare să fie *catharsis-ul,* toate vechile prejudecăți primitive, grosolane, sunt expuse în lumina crudă a zilei şi desființate prin hohote de râs.

În scenă îşi face intrarea un al patrulea personaj, o tânără cocoțată pe tocuri, cu capul încadrat de o cascadă de bucle.

— Ia loc, scumpo. Mă ocup imediat de tine, i se adresează coafeza.

— Am venit pentru slujbă, îi răspunde fata. Cea pentru care ați dat anunțul. Vorbeşte cu un vădit accent *Kaaps.* Este Melanie.

— *OK,* ia o mătură şi fă-te utilă, îi spune coafeza.

Ia o mătură şi se fâțâie pe scenă unduindu-şi corpul cocoțat pe tocuri şi agitând mătura în fața ei. Mătura se încurcă în firul unui aparat electric. Ar trebui să se producă o scânteie, urmată de țipete şi de agitație, însă se pare că a intervenit o problemă de sincronizare. Regizoarea vine în grabă pe scenă, urmată de un tânăr îmbrăcat într-un costum negru din piele care începe să meşterească la priza din perete.

— Mai vioi, spune regizoarea. Atmosfera ar trebui să fie ceva în stilul fraților Marx, spune ea. Apoi se întoarce spre Melanie:

— OK?

Melanie dă din cap, semn că a priceput. Omul de serviciu de pe rândul din fața lui se ridică şi, cu un oftat puternic, părăseşte sala. Şi el ar

trebui să plece. Ce afacere indecentă, să stea pe întuneric să spioneze o copilă (nepoftit, îi vine în minte gândul că îi curg balele după ea ca unui *destrăbălat)*. Totuşi, bătrâneii în a căror categorie pare că va intra şi el curând, golanii şi vagabonzii cu trendurile lor pătate, cu dinții falşi, crăpați, şi cu urechile păroase, toți au fost odinioară, demult, copiii lui Dumnezeu, cu membre ferme şi priviri clare.

Pot fi ei oare învinovățiți că se agață pentru ultima oară de locul pe care l-au ocupat la dulcele banchet al simțurilor?

Pe scenă, acțiunea se reia. Melanie împinge mătura; se aude o pocnitură, urmată de o scânteie, apoi de țipete alarmate.

— Nu-i vina mea, strigă Melanie pe un ton strident. Pe legea mea, de ce trebuie să fiu eu întotdeauna de vină pentru ce se-ntâmplă?

Se ridică în tăcere şi o ia pe urmele omului de serviciu, pierzându-se în întunericul de afară.

La ora patru în după-amiaza zilei următoare, se înființează în fața apartamentului ei. Îi deschide uşa chiar ea. Poartă un tricou boțit, o pereche de pantaloni scurți de biciclist şi este încălțată într-o pereche de papuci de casă de forma unor popândăi, care par desprinşi dintr-o revistă cu benzi desenate şi pe care îi găseşte caraghioşi şi lipsiți de gust.

Nu a prevenit-o că va veni, iar ea este prea

surprinsă să i se opună intrusului care se năpusteşte asupra ei. Când o ia în braţe, membrele fetei trosnesc ca ale unei marionete. Cuvintele se abat ca nişte lovituri asupra spiralei delicate a urechii ei.

— Nu, nu acum! îi spune ea zbătându-se. Verişoara mea trebuie să se întoarcă!

Însă nimic nu îl mai poate opri. O poartă în braţe până în dormitor, îi scoate papucii absurzi, îi sărută picioarele, uimit el însuşi de sentimentul pe care i-l stârneşte actul în sine. Pesemne că are o legătură cu apariţia ei scenică: peruca, mersul ei şerpuit, dialogul frust. Bizară iubire! Cu siguranţă, este fiorul Afroditei, zeiţa născută din spuma mării.

Ea nu îi opune rezistenţă. Se mulţumeşte să se ferească, îşi fereşte buzele, îşi fereşte privirea. Îl lasă să o întindă pe pat, să o dezbrace, ba chiar îl ajută, ridicând braţele, apoi coapsele. Trupul ei este scuturat de mici frisoane scurte, de frig, iar după ce rămâne goală, se strecoară sub cuvertura matlasată asemenea unei cârtiţe în bârlogul ei şi îi întoarce spatele.

Nu e chiar un viol, nu-i chiar aşa, totuşi este o apropiere nedorită, nedorită până în măduva oaselor. Ca şi când ea s-ar fi hotărât să rămână inertă, să moară în forul ei interior pe durata actului, asemenea unui iepure când colţii vulpii i se încleştează în jurul gâtului. Ca şi când tot ce i s-ar face ar fi departe, undeva în afara ei.

— Pauline trebuie să se întoarcă dintr-o clipă în alta, spune ea după ce totul s-a încheiat. Te rog. Trebuie să pleci.

El o ascultă docil, însă, odată ajuns la maşină, se simte cuprins de un asemenea sentiment de mâhnire, de o asemenea descurajare, încât se prăbuşeşte pe scaun, incapabil să schiţeze vreun gest.

A fost o greşeală, o greşeală enormă. În chiar această clipă, este sigur, ea, Melanie, încearcă să se purifice de ceea ce i s-a întâmplat, să se spele de amintirea lui. O şi vede lăsând să se umple cada, păşind apoi în apă, cu ochii închişi, ca un somnambul. Şi lui i-ar plăcea să facă o baie. O femeie cu picioare durdulii şi butucănoase, îmbrăcată într-un costum serios, de business, pătrunde în imobil. Să fie verişoara Pauline, colega de apartament de a cărei atitudine dezaprobatoare se teme atât de mult Melanie? Se dezmeticeşte brusc, porneşte motorul şi pleacă.

A doua zi ea nu vine la oră. O absență neinspirată, fiindcă este ziua în care a fost programată examinarea de la mijlocul trimestrului. Mai târziu, când completează catalogul, o trece prezentă şi o notează cu şaptezeci. În partea de jos a paginii, face o adnotare în creion, pentru sine: „Provizoriu”. Şaptezeci: o notă indecisă, nici bună, nici rea. Ea se ține departe de el tot restul săptămânii. O

caută la telefon în repetate rânduri, însă nu îi răspunde. Apoi, duminică la miezul nopții, cineva sună la uşă. Este Melanie, îmbrăcată în negru din cap până-n picioare, şi cu o băscuță neagră, din lână. Pe chip i se citeşte încordarea, iar el se pregăteşte să audă cuvinte furioase, să îi facă o scenă.

Însă scena nu se produce. Adevărul este că fata este cea jenată.

— Pot dormi la tine în noaptea asta? şopteşte ea, evitând să îi întâlnească privirea.

— Cum să nu, cum să nu.

Îşi simte inima invadată de un sentiment de uşurare. Se apropie de ea, o îmbrățişează, lipind de pieptul lui trupul ei înfrigurat şi rece.

— Vino, să-ți fac un ceai.

— Nu, nu, fără ceai, nu vreau nimic. Sunt epuizată. N-am nevoie decât de un pat.

Îi pregăteşte patul în fosta cameră a fiicei lui, o sărută urându-i noapte bună, o lasă singură. Când revine după o jumătate de oră, o găseşte cufundată într-un somn profund, în hainele cu care a venit îmbrăcată. Îi scoate pantofii, o înveleşte.

La ora şapte dimineața, când păsările încep să scoată primele triluri, bate la uşa camerei ei. Fata s-a trezit, dar stă întinsă pe pat cu cuvertura trasă până sub bărbie, uitându-se în jur cu o privire rătăcită.

— Cum te simți? o întreabă el. Ea ridică din

umeri.

— S-a întâmplat ceva? Vrei să discutăm? Ea clatină din cap, fără a scoate o vorbă.

Se aşază lângă ea pe pat, o trage spre el. În braţele lui, ea începe să plângă cu suspine. În pofida situației, simte că îl invadează un val de dorință.

— Hai, hai, îi şopteşte el, încercând să o liniştească. Zi-mi ce s-a întâmplat, continuă el. Aproape că-i spune:„Hai, zi-i lui tăticu' ce s-a întâmplat".

Ea se adună şi încearcă să vorbească, însă are nasul înfundat. Găseşte o batistă de hârtie şi i-o oferă.

— Mai pot sta o vreme aici? îl întreabă ea.

— Vrei să rămâi aici? repetă el atent întrebarea fetei. Ea nu mai plânge, însă o scutură suspine prelungi, de amărăciune.

— Crezi că ar fi o idee bună?

Fata nu îi spune dacă ar fi o idee bună. În schimb, se strânge şi mai mult în braţele lui, lipindu-şi fața caldă de pieptul lui. Cearşaful alunecă de pe ea şi constată că fata este îmbrăcată doar cu un maiou şi cu chiloții.

Oare ştie ce vrea, în acest moment?

Când a făcut prima mişcare, în parcul universității, socotise că avea să urmeze o scurtă poveste de amor – iute înăuntru, iute afară. Şi iat-o acum la el acasă, aducând după ea o sumedenie de complicații. Ce joc joacă? Ar

trebui să fie prudent, e sigur de asta. Pe de altă parte, ar fi trebuit să fie prudent de la bun început.

Se întinde pe pat alături de ea. Ultimul lucru din lume de care are nevoie în acest moment este ca Melanie Isaacs să se mute la el acasă. Dar iată că, în clipa aceasta, gândul în sine este amețitor. Va fi cu el noapte de noapte; în fiecare noapte se va putea strecura în patul ei ca şi acum, se va strecura în ea. Oamenii vor afla, lucrurile astea se află întotdeauna; lumea va începe să vorbească, va urma poate un scandal. Dar ce importanță are? O ultimă zvâcnire de pasiune înainte ca simțurile să se stingă. Dă aşternutul la o parte, se întinde spre ea, îi mângâie pătimaş sânii, fesele.

— Sigur că poți rămâne, rosteşte el în şoaptă. Sigur că poți.

În dormitorul lui, aflat două camere mai încolo, începe să sune ceasul deşteptător. Ea se desprinde din brațele lui şi îşi trage cearşaful peste umeri.

— Trebuie să plec acum, îi spune el. Am câteva ore. Încearcă să mai dormi. Mă întorc la prânz, şi-atunci vom putea sta de vorbă.

O mângâie pe păr, o sărută pe frunte. Amantă? Fiică? Oare ce încearcă ea să îi fie, în sufletul ei? Ce-i oferă?

Când se întoarce la prânz, o găseşte trează, instalată la masa din bucătărie, mâncând pâine

prăjită şi miere şi bând ceai. Are un aer firesc, de parcă ar fi la ea acasă.

— Ei, îi spune el, arăți mult mai bine.

— Am dormit după ce ai plecat.

— Acum vrei să-mi spui despre ce-i vorba? Ea îi evită privirea.

— Nu acum, îi răspunde ea. Trebuie să plec. Am întârziat. Îți explic data viitoare.

— Şi când va fi data viitoare?

— Astă-seară, după repetiții. OK?

— Bine.

Se ridică, îşi duce cana şi farfuria la chiuvetă (dar nu le spală), se întoarce spre el.

— Eşti sigur că nu-i nicio problemă? îl întreabă ea.

— Sigur, e-n regulă.

— Vreau să spun, am lipsit de la o grămadă de ore, însă repetițiile îmi mănâncă tot timpul.

— Înțeleg. Vrei să-mi spui că activitatea ta dramatică are prioritate. Poate ar fi fost bine să-mi fi spus de la bun început. Vii mâine la oră?

— Da. Îți promit.

Ea promite, însă. Este o promisiune care nu-i oferă garanția că se va ține de cuvânt. Se simte vexat, iritat. Fata se comportă urât, a câştigat deja prea mult teren; învață să-l exploateze şi probabil îl va exploata în continuare. Însă dacă ea a obținut mult, el a obținut şi mai mult; iar dacă ea se poartă urât, el s-a purtat şi mai urât. În măsura în care sunt împreună – dacă se

poate spune că sunt împreună –, el este cel care conduce, iar ea, cea care se supune. Ar fi bine pentru el să țină minte acest lucru.

PATRU

Face din nou dragoste cu ea, pe patul din camera fiicei lui. Este bine, la fel de bine ca prima oară; a început să se obişnuiască cu trupul ei, cu felul în care se mişcă. Este rapidă, avidă de experiențe noi. Nu simte la ea apetit sexual în adevăratul sens al cuvântului doar pentru că fata este încă mult prea tânără. Un moment îi rămâne suspendat în amintire, când ea îşi încolăceşte un picior peste fesele lui ca să-l tragă mai uşor înăuntru; iar când tendonul coapsei fetei i se lipeşte ferm de coapsă, se simte invadat de un val de bucurie şi de dorință. Cine ştie, îşi spune el, este posibil să aibă, în ciuda aparențelor, un viitor împreună.

— Faci des chestii de genul ăsta?

— Adică ce?

— Te culci cu studentele? Te-ai culcat cu Amanda?

Nu îi răspunde. Amanda este o altă studentă de-a lui, o blondă cu părul subțire şi lins. Nu se simte atras de Amanda.

— De ce ai divorțat? îl întreabă ea.

— Am divorțat de două ori. Am fost căsătorit de două ori şi am divorțat de două ori.

— Ce s-a întâmplat cu prima ta soție?

— E o poveste lungă. Ți-o spun cu altă ocazie.

— Ai fotografii?

— Nu colecționez fotografii. Şi nu colecționez femei.

— Pe mine nu m-ai trecut în colecția ta?

— Fireşte că nu.

Se dă jos din pat, se mişcă nonşalant prin cameră şi îşi strânge lucrurile de parcă ar fi singură. Este obişnuit cu femei care sunt conştiente de ceea ce fac atunci când se îmbracă sau se dezbracă. Numai că femeile cu care s-a obişnuit el nu sunt nici tinere şi nu au nici forme perfecte.

În după-amiaza aceleiaşi zile, se aude un ciocănit la uşa biroului său de la facultate, iar în încăpere pătrunde un tânăr pe care îl vede pentru prima oară. Tânărul ia loc fără să-l fi poftit, studiază încăperea şi clatină admirativ din cap la vederea rafturilor pline de cărți.

Este înalt şi zvelt; are o țăcălie subțire şi poartă un cercel în ureche. Este îmbrăcat cu un veston negru din piele şi cu pantaloni negri din piele. Arată mai matur decât majoritatea studenților lui şi pare genul care aduce numai necazuri.

— Prin urmare, tu eşti profesorul, spune el. Profesorul David.

Melanie mi-a vorbit despre tine.

— Serios? Şi ce ți-a spus despre mine?

— Că o regulezi.

Urmează o pauză lungă. Aşadar, îşi spune el, puii se duc noaptea acasă la cuib să se culce. Trebuia să-mi fi dai seama: o copilă de vârsta ei trebuie să fie în întreținerea cuiva.

— Cine sunteți?

Vizitatorul ignoră întrebarea.

— Te crezi deştept, continuă el. Un adevărat crai. Crezi că o să mai fii la fel de mândru când o să afle nevastă-ta de ce te ții?

— Destul. Ce vrei?

— Mie să nu-mi spui destul.

Cuvintele tânărului se înşiruie acum într-o succesiune mai rapidă, într-un ritm amenințător.

— Să nu-ți închipui că poți să dai buzna în viața oamenilor şi după aia să pleci când ai tu chef.

În ochii negri începe să îi joace un licăr. Se apleacă spre el şi mătură cu mâinile în dreapta şi-n stânga. Hârtiile de pe birou zboară în toate direcțiile.

Se ridică.

— De ajuns! E momentul să pleci!

— E *momentul să pleci!* îl îngână băiatul, în bătaie de joc. OK.

Se ridică şi se îndreaptă fără grabă spre uşă.

— La revedere, profesore Chips! Ai răbdare şi-ai să vezi! După care se face nevăzut.

Un ucigaş plătit, îşi spune în sinea sa. Fata e

încurcată cu un ucigaş plătit, iar acum m-am încurcat şi eu cu un ucigaş plătit! Simte cum i se strânge stomacul.

Deşi nu se culcă, aşteptând-o să vină până târziu în noapte, Melanie nu apare. În schimb, maşina lui, parcată în fața casei, este vandalizată. Roțile sunt dezumflate, în încuietori s-a introdus lipici, pe parbriz a fost lipită hârtie, iar vopseaua maşinii este zgâriată. Încuietorile trebuie înlocuite, iar nota de plată se ridică la şase sute de rând.

— Aveți idee cine a făcut porcăria asta? îl întreabă lăcătuşul.

— N-am nicio idee, răspunde el pe un ton scurt şi tăios.

După această *coup de main*[2], Melanie se ține la distanță. Nu este surprins: dacă el a fost făcut de ocară, şi ea a fost făcută de ocară. Însă luni, ea reapare la curs; aşezat lângă ea, instalat comod în scaun, lăsat pe spate, cu mâinile vârâte în buzunare şi afişând o nonşalanță obraznică, stă băiatul în negru, iubitul ei.

De obicei, dinspre clasă se aude un bâzâit de voci, însă astăzi e linişte. Deşi nu crede că studenții ştiu într-adevăr ce se petrece, este limpede că toți aşteaptă să vadă ce atitudine va adopta în privința intrusului.

Chiar aşa, ce are de gând să facă? Ceea ce s-a întâmplat cu maşina lui pare să nu fie, desigur, suficient. Nu încape îndoială, mai are de plătit şi

alte polițe. Ce ar putea face? Trebuie să strângă din dinți şi să plătească.

— Vom continua cu Byron, spune el, adâncindu-se în însemnările sale. După cum am văzut săptămâna trecută, notorietatea şi scandalul nu au afectat doar viața lui Byron, ci şi modul în care publicul i-a receptat opera. Omul Byron a ajuns să fie confundat cu propriile sale creații poetice: cu Harold, Manfred, chiar cu Don Juan.

Scandal. Păcat că asta trebuie să fie tema abordată astăzi, numai că nu se simte în stare să improvizeze.

Aruncă pe furiş o privire înspre Melanie. De obicei, este conştiincioasă şi ia notițe: astăzi, parcă mai trasă la față şi cu un aer de epuizare, stă aplecată deasupra cărții. Este înduioşat şi simte că i se înmoaie inima, fără voia lui. Biata pasăre fragilă, îşi spune el, pe care am strâns-o la pieptul meu!

Le-a cerut să citească *Lara.* Însemnările lui sunt despre *Lara.* Nu are cum să treacă peste acest poem. Şi recită cu glas tare:

„Trăia străin, ca duh rătăcitor,
Din alte lumi picat aici, în zbor,
Muncit de sumbre-nchipuiri de care,
Primejduit scăpase la-ntâmplare.” [3]

— Cine doreşte să comenteze aceste versuri? Cine este duhul rătăcitor”? De ce, referindu-se la sine, îşi spune ”muncit de sumbre-nchipuiri”?

Din ce lume vine el?

E mult de când a încetat să fie surprins de uriaşa ignoranță a studenților săi. Post-creştini, post-istorici, post-alfabetizați, la fel de bine puteau să fi ieşit din găoace chiar ieri. Aşadar, nu se aşteaptă ca ei să fi auzit de îngeri căzuți, sau de sursa în care a citit Byron despre ei. Dar se aşteaptă la o rundă de presupuneri de bun-simț pe care, cu puțin noroc, să le poată conduce către țintă. Numai că astăzi îl întâmpină o linişte desăvârşită, o tăcere bine strunită care se organizează în mod palpabil în jurul străinului aflat printre ei. Refuză să vorbească, refuză să intre în acest joc atâta vreme cât necunoscutul este acolo să-i asculte, să-i judece şi să-şi râdă de ei.

— Lucifer, spune el. Îngerul alungat din rai. Despre existența îngerilor se ştie foarte puțin, însă putem presupune că nu au nevoie de oxigen. Acasă, Lucifer, îngerul întunecat, nu are nevoie să respire. Deodată, are sentimentul că a fost aruncat în această „altă lume" stranie. „Rătăcitor": o ființă care îşi alege propria cale, care trăieşte periculos, care chiar creează situații periculoase pentru propria persoană. Să continuăm lectura.

Băiatul nu s-a uitat nici măcar o dată peste text. În schimb, arborând un mic surâs pe buze, un zâmbet în care se ghiceşte, foarte posibil, o notă de amuzament, îl urmăreşte atent în timp

ce recită.

„Dar, mai presus de-un egoism de rând,
Pentru alții se jertfea din când în când,
O, nu din milă: din perversitate
Gândind că numai el să facă poate
Ce prea puțini ar cuteza vreodată,
Ce tainică mândrie-încrâncenată!
Imbold ce-l împinsese, ca pe mine,
La fel, spre fapte bune, ori spre crime.”[4]

— Aşadar, ce fel de ființă este acest Lucifer?

De-acum, este sigur că studenții simt vibrațiile care circulă între ei doi, între el şi băiat. Băiatului, şi numai băiatului, i-a fost adresată întrebarea. Şi asemenea unui somnambul trezit brusc la viață, băiatul reacționează spunând:

— Face ce-i vine să facă. Nu-i pasă dacă e bine sau rău. Pur şi simplu face ce are chef.

— Exact. El doar face, fie că-i bine sau rău. Nu acționează conform unor principii, ci instinctual, iar sursa pulsiunilor lui rămâne întunecată. Să citim câteva versuri mai departe: „Iar nebunia nu-i a minții, ci a inimii”. O inimă nebună. Ce este o inimă nebună?

Cere prea mult. Îşi dă seama că băiatul ar vrea să meargă cu intuiția mai departe. Ar vrea să le demonstreze că se pricepe şi la altceva decât la motociclete şi haine țipătoare. Şi poate că se şi pricepe. Poate că intuieşte ce va să fie o inimă nebună. Însă aici, în sala lui de curs,

înaintea atâtor necunoscuți, cuvintele refuză să îi iasă de pe buze. Clatină din cap.

— Nu-i nimic, să trecem peste asta. Remarcați că nu ni se cere să condamnăm această ființă cu inima nebună, această ființă la care, din constituție, pare că ceva nu este în regulă. Dimpotrivă, suntem invitați să o înțelegem şi să o tratăm cu compasiune. Însă şi compasiunea are limitele ei. Pentru că, deşi trăieşte printre noi, el nu este la fel ca noi. Mai precis, este, după cum se autodefineşte, un *străin,* cu alte cuvinte, un monstru. În final, după cum sugerează Byron, este imposibil să îl iubim, cel puțin nu în sensul profund, omenesc, al cuvântului. El este condamnat la singurătate.

Capetele se apleacă, studenții îşi notează comentariul lui. Byron, Lucifer, Cain; pentru ei e acelaşi lucru.

Termină poemul. Le dă temă primele cânturi din *Don Juan,* apoi sfârşeşte ora devreme. Peste capetele lor, o strigă:

— Melanie, poți veni, te rog? Am ceva să-ți spun.

Trasă la față, epuizată, fata stă dinaintea lui. Din nou simte cum i se înmoaie inima de dragul ei. Dacă ar fi singuri, ar strânge-o în brațe, ar încerca să o înveselească. *Porumbița mea,* i-ar spune el.

— Să mergem la mine în birou, rosteşte el în schimb.

Cu tânărul în urma lor, urcă scările, conducând-o spre biroul lui.

— Aşteaptă aici, îi spune băiatului şi îi închide uşa în nas. Melanie stă pe scaun în faţa lui, cu capul lăsat în piept.

— Draga mea, îi spune el, ştiu că treci prin clipe dificile, ştiu asta, şi n-aş vrea să-ţi îngreunez şi mai mult situaţia, însă trebuie să-ţi vorbesc în calitate de profesor. Am obligaţii faţă de studenţi, faţă de toţi studenţii. Ce face prietenul tău în afara campusului este problema lui. Însă nu pot tolera să-mi întrerupă cursul. Transmite-i, te rog, acest lucru din partea mea. În ceea ce te priveşte, va trebui să îţi dedici mai mult timp studiului. Va trebui să participi la ore mai des, în mod regulat. Şi va trebui să susţii testul la care nu te-ai prezentat.

Se uită la el uimită, aproape şocată. *M-ai rupt de toată lumea,* are aerul că ar vrea să spună. *M-ai făcut părtaşă la secretul tău. Nu mai sunt o simplă studentă. Cum poţi să-mi vorbeşti aşa?*

Când se face auzită, vocea ei este atât de mică, încât abia reuşeşte să înţeleagă.

— Nu pot da examenul, n-am citit pentru examen.

Ceea ce ar vrea el să rostească este imposibil de spus, cel puţin nu într-o manieră decentă. Tot ce poate face este să îi transmită un semnal, să îi sugereze, sperând că ea va înţelege.

— Prezintă-te la examen, Melanie, la fel ca

toată lumea. Nu contează că nu eşti pregătită, important este să treci prin examinare. Să fixăm împreună o dată. Ce zici de lunea viitoare, în cursul pauzei de prânz? Asta înseamnă că îți rămâne sfârşitul de săptămână pentru a citi bibliografia obligatorie.

Îşi ridică bărbia şi îi susține privirea aproape sfidător. Fie nu a înțeles, fie refuză mâna pe care i-o întinde.

— Ne vedem luni, aici, în biroul meu, repetă el. Ea se ridică şi îşi potriveşte geanta pe umăr.

— Melanie, am obligații. Cel puțin prezintă-te. Nu complica situația mai mult decât este cazul.

Obligații: fata consideră că acest cuvânt nu merită un răspuns.

Ceva mai târziu în cursul serii, revenind spre casă de la un concert, opreşte maşina la semafor. O motocicletă îl depăşeşte cu un zgomot infernal, o Ducati de culoare argintie care poartă două siluete înveşmântate în negru. Pasagerii au căşti pe cap, însă asta nu îl împiedică să îi recunoască. Pe locul din spate stă Melanie, cu genunchii depărtați şi pelvisul arcuit. Îl străbate un scurt fior de dorință. *Am fost acolo!* îşi spune el. După care motocicleta țâşneşte înainte, purtând-o cu ea.

CINCI

Nu apare la testul de luni. Găseşte în schimb

la cutia poştală o înştiințare de retragere oficială: studenta 7710101SAM, dra M. Isaacs, se retrage de la cursul COM 312, cu aplicare imediată.

Nicio oră mai târziu, i se face legătura telefonică în birou.

— Domnul profesor Lurie? Aveți o clipă pentru mine? Sunt Isaacs. Sun din George. Fiica mea este înscrisă la cursul dumneavoastră. O ştiți, Melanie.

— Da.

— Domnule profesor, mă gândesc că ne-ați putea ajuta. Melanie este o studentă foarte bună, iar acum spune că vrea să renunțe la facultate. Ne-a luat complet prin surprindere, suntem şocați.

— Nu cred că înțeleg.

— Vrea să renunțe definitiv la studii şi să-şi ia o slujbă. Mi se pare aşa păcat, după trei de facultate în care s-a descurcat atât de bine, să renunțe aproape de sfârşit. Mă-ntreb dacă v-aş putea ruga, domnule profesor, să stați de vorbă cu ea. Poate încercați să o readuceți pe drumul cel bun?

— Ați stat de vorbă cu Melanie? Ştiți ce a determinat-o să ia o asemenea hotărâre?

— Am vorbit tot weekendul la telefon cu ea, soția mea şi cu mine, însă n-am reuşit să o facem să-şi vină în fire. E foarte prinsă într-o piesă în care joacă, aşa că, ştiți, poate munceşte

prea mult, poate e prea stresată. Ia lucrurile foarte în serios, domnule profesor, aşa e ea, se implică prea mult. Însă dacă ați sta de vorbă cu ea, poate ați convinge-o măcar să se mai gândească. Vă respectă atât de mult. N- am vrea să renunțe la toți aceşti ani dintr-o prostie.

Aşa deci, Melanie-Melani, cu zdrăngănele cumpărate de la Oriental Plaza şi cu slăbiciunea ei pentru Wordsworth, ia lucrurile în serios, pune totul la suflet. N-ar fi crezut. Ce altceva nu a înțeles despre ea?

— Domnule Isaacs, nu ştiu dacă sunt persoana cea mai potrivită să discut cu Melanie.

— Ba sunteți, domnule profesor, sigur că sunteți! Cum vă spuneam, Melanie vă respectă foarte mult.

Respect? Ați rămas în urmă, domnule Isaacs. Fiica dumneavoastră şi-a pierdut respectul față de nune cu câteva săptămâni în urmă şi are şi de ce. Asta ar fi trebuit să-i spună omului. În schimb, răspunsul lui sună:

— Am să văd ce pot face.

N-ai să scapi uşor din situația asta, îşi spune după aceea. Şi nici tata Isaacs din îndepărtatul George nu va uita uşor discuția, cu toate minciunile pe care le-ai servit şi cu răspunsurile tale evazive. *Am să vad ce pot face.* De ce nu a mărturisit totul, să scape de povara acestui secret? *Eu sunt viermele găunos care roade din măr,* ar fi trebuit să spună. *Cum va pot ajuta*

dacă tocmai eu sunt sursa nenorocirii voastre?

O sună la apartament şi dă peste verişoara Pauline. Melanie nu este disponibilă, îi spune Pauline cu un ton glacial.

— Cum adică, nu este disponibilă?

— Adică nu vrea să stea de vorbă cu tine.

— Spune-i, continuă el, că este în legătură cu hotărârea pe care a luat-o de a se retrage de la facultate. Spune-i că face un gest nesăbuit.

Ora de miercuri decurge foarte prost, iar cea de vineri, încă şi mai rău. Numărul cursanților a scăzut, singurii studenți care se prezintă la oră fiind cei cuminți, cei pasivi, cei docili. Nu poate exista decât o singură explicație. Povestea s-a aflat şi a intrat în circulație.

Este la cancelaria catedrei când aude o voce în spatele lui:

— Unde îl pot găsi pe domnul profesor Lurie?

— Eu sunt, răspunde el automat.

Bărbatul care i s-a adresat este scund, slab şi are umerii lăsați. Este îmbrăcat într-un costum prea larg pentru el şi miroase a tutun.

— Domnul profesor Lurie? Am vorbit la telefon. Sunt Isaacs.

— Da. Îmi pare bine să va cunosc. Vă invit în birou.

— Nu-i nevoie.

Bărbatul se opreşte, îşi adună forțele, trage profund aer în piept.

— Domnule profesor, începe el, apăsând pe

ultimul cu vânt, poate că aveți multă carte şi ştiți lucruri de soiul ăsta, însă ce-ați făcut nu este bine.

Se opreşte din nou şi clatină din cap.

— Nu-i bine.

Cele două secretare nu îşi disimulează curiozitatea. În birou mai sunt şi câțiva studenți. Toți tac atunci când necunoscutul ridică tonul.

— Noi ne încredințăm copiii în mâinile voastre, fiind că ne zicem că putem avea încredere în voi. Dacă nici în universitate nu mai putem avea încredere, atunci în cine să mai avem? N-am fi crezut niciodată că ne-am trimis fata într-un cuib de vipere. Nu, domnule profesor Lurie. Poate că eşti superior şi puternic şi ai tot felul de studii şi diplome, însă, dacă aş fi în locul dumitale, mi-ar fi ruşine cu mine, martor mi-e Dumnezeu că spun adevărul. Şi dacă mă înşel, acum e momentul s-o spui, dar nu cred, îmi dau seama după fața dumitale.

Într-adevăr, asta era ocazia să spună tot: cei care au ceva de spus, să spună acum. Însă el rămâne împietrit, cu limba legată, simțind cum sângele îi țiuie în urechi. E o viperă: cum ar putea nega?

— Scuzați-mă, rosteşte el şoptit. Am treabă.

Se răsuceşte rigid pe călcâie şi pleacă.

Isaacs iese după el pe culoarul înțesat de lume.

— Domnule profesor! Profesore Lurie! strigă el. Nu-ți permit să fugi ca un laş! încă n-ai auzit nimic, ascultă-mă ce-ți spun!

Aşa a început totul. A doua zi de dimineață soseşte, cu o rapiditate surprinzătoare, un memoriu trimis de biroul vicerectorului (pentru problemele studenților) prin care este încunoştințat că a fost depusă împotriva lui o plângere care invocă articolul 3.1 din Codul de conduită universitară. Este invitat să aibă amabilitatea şi să se prezinte cât mai curând posibil la biroul vicerectorului.

Înştiințarea – soseşte ambalată într-un plic pe care stă scris *Confidențial* – este însoțită de o copie a codului. Articolul 3 se referă la agresare sau hărțuire din motive rasiale, etnice, religioase, sexuale, legate de preferințe sexuale sau de un handicap fizic de orice fel. Articolul 3.1 se referă la agresarea sau hărțuirea studenților de către profesori.

Un al doilea document conține o prezentare a Constituției universitare şi a competențelor comisiei de anchetă. Îl citeşte, simțindu-şi inima cum îi bate dezagreabil în piept. Ajuns cu lectura la jumătatea documentului, îşi pierde interesul. Se ridică, încuie uşa biroului şi se aşază fără a lăsa hârtia din mână, încercând să înțeleagă ce s-a întâmplat.

Melanie nu a făcut singură pasul ăsta atât de serios, este convins că a fost sfătuită. E prea

candidă pentru a fi în stare de aşa ceva, nu este încă conştientă de puterea pe care o are. El, omuleţul cu costumul care nu-i vine bine, el trebuie să fie cel care a manevrat lucrurile, el şi verişoara Pauline, fata asta care spune lucrurilor pe nume, această *duenna*[5]. Sigur cei doi au bătut-o la cap spunându-i ce să facă, au convins-o şi au dus-o pe sus până la Rectorat.

— Vrem să depunem o plângere, trebuie să fi spus ei.

— Să depuneţi o plângere? Ce fel de plângere?

— E o chestiune personală.

— Hărţuire, a intervenit probabil verişoara Pauline, în timp ce Melanie stătea tăcută, copleşită de ruşine. Împotriva unui profesor.

— Trebuie să vă duceţi la camera cutare-şi-cutare. La camera cutare-şi-cutare, el, adică Isaacs, a prins probabil curaj.

— Vrem să depunem o plângere împotriva unuia dintre profesorii voştri.

— V-aţi gândit bine? Sunteţi sigur că vreţi să faceţi asta? probabil i s-a răspuns, respectându-se procedura obişnuită.

— Da, ştim ce avem de făcut, probabil a răspuns el, aruncându-i fiicei sale o privire prin care îi interzicea să se opună.

Există un formular care trebuie completat. Li se oferă acest formular, împreună cu un pix. O mână ridică pixul, mâna pe care el a sărutat-o, mâna care îi este cunoscută în cele mai intime

detalii. Mai întâi, numele reclamantului: MELANIE ISAACS, scris citeț, cu majuscule. Mâna caută tremurând în căsuțele din josul coloanei pe cea în care trebuie să bifeze. *Acolo,* îi indică degetul patern, pătat de nicotină. Mâna se linişteşte, se opreşte, marchează un X, crucea dreptății: *J'accuse.* Urmează apoi un spațiu de completat cu numele pârâtului. DAVID LURIE, scrie mâna: PROFESOR. În final, în partea de jos a paginii, data şi semnătura ei: arabescul literei *M,* Z-ul cu buclă amplă în partea superioară, litera *I* despicând pagina în jos, înfloritura s-ului final.

Actul oficial este încheiat. Pe pagină sunt două nume, al lui şi al ei, unul lângă celălalt. Doi în aşternut, şi nu mai sunt iubiți, sunt duşmani.

Sună la secretariatul vicerectorului şi i se face programare pentru ora cinci, după încheierea programului.

La ora cinci aşteaptă pe culoar. Aram Hakim, suplu şi cu un aer tineresc, iese din cabinet şi îl pofteşte să intre. În încăpere mai sunt deja două persoane: Elaine Winter, şefa catedrei, şi Farodia Rassool, de la ştiințe sociale, care este şi preşedinta comisiei interuniversitare în probleme de discriminare.

— E târziu, David. Ştim cu toții de ce te afli aici, spune Hakim, aşa încât propun să intrăm direct în subiect. Cum crezi că putem aborda

mai bine afacerea?

— Ați putea să mă puneți la curent în legătură cu plângerea.

— Foarte bine. Discutăm despre o plângere depusă de domnişoara Melanie Isaacs. Şi despre – se întoarce şi se uită la Elaine Winter – câteva nereguli anterioare în care pare să fie implicată domnişoara Isaacs. Elaine?

Elaine Winter se pregăteşte să ia cuvântul. I-a fost antipatic de la bun început. Îl priveşte ca pe un soi de relicvă a trecutului, de care, cu cât se debarasează mai repede, cu atât mai bine.

— David, există un semn de întrebare referitor la prezența la cursuri a domnişoarei Isaacs. Conform declarațiilor sale – am vorbit cu ea la telefon –, în ultima lună nu a participat decât la două cursuri. Dacă este adevărat, aspectul trebuia semnalat. Tot ea susține că a lipsit de la examinarea de la jumătatea trimestrului. Cu toate acestea, continuă ea uitându-se la dosarul pe care îl ține dinaintea sa, conform evidenței scrise de tine, frecvența ei este nepătată şi are şaptezeci la jumătatea trimestrului. Prin urmare, spune ea fixându-l cu o privire interogativă, doar dacă nu sunt două studente cu numele de Melanie Isaacs…

— Nu există decât una singură, îi răspunde el. Nu am nimic de spus în apărarea mea.

Hakim intervine într-o încercare de a tempera tonul discuției.

— Prieteni, nu este momentul, nici locul să intrăm în chestiuni de fond. Ceea ce-ar trebui să facem, continuă el privindu-i pe rând pe cei doi, este să clarificăm situația. Inutil să adaug, David, că această chestiune va fi rezolvată cu maximă discreție. Te asigur că aşa va fi. Îți vom proteja numele, ca şi pe cel al domnişoarei Isaacs. Vom constitui o comisie a cărei funcție va fi aceea de a decide dacă există motive întemeiate să se aplice măsuri disciplinare. Ție şi reprezentantului tău legal vi se va da şansa să acceptați sau să respingeți competența membrilor comisiei. Audierile se vor desfăşura cu uşile închise. Între timp, până când comisia va face recomandări rectorului, iar rectorul va lua notă şi va adopta o atitudine, totul va decurge ca până acum. Domnişoara Isaacs se va retrage de la cursul tău, iar de la tine ne aşteaptăm că te vei abține să iei legătura cu ea. Mi-a scăpat ceva? Farodia, Elaine?

Cu buzele strâns lipite, dr Rassool dă din cap, senin că n-a omis nimic.

— E-o problemă tare încurcată, povestea asta cu hărțuirea, David. Şi încurcată, şi nefericită, însă suntem convinşi că procedura universității este bine pusă la punct şi corectă, aşa încât o vom lua pas cu pas, iar lucrurile se vor face ca la carte. Singura sugestie pe care îmi permit să ți-o fac este să te familiarizezi cu procedura, poate chiar să-ți găseşti un avocat.

Este pe punctul de a riposta, însă Hakim ridică mâna, prevenindu-l să tacă.

— Gândeşte-te bine la ce ți-am spus, David, îi recomandă el.

A suportat destul.

— Nu-mi spune mie ce să fac. Nu mai sunt copil.

Se ridică şi pleacă enervat. Clădirea însă este închisă, iar paznicul a plecat acasă. Şi uşa din spate este încuiată. Hakim va fi cel care îi va descuia să plece.

A început să plouă.

— Vino sub umbrela mea, se oferă Hakim, apoi, ajuns la maşină, adaugă: Vorbesc în numele meu, David, şi vreau să-ți spun că te bucuri de toată înțelegerea mea. Serios. Chestiile astea sunt îngrozitoare.

Îl cunoaşte bine pe Hakim, de ani de zile, au jucat tenis împreună în vremea când el încă mai juca tenis, însă acum nu are dispoziția necesară pentru camaraderia asta masculină. Ridică iritat din umeri şi se urcă în maşină.

Se presupune că acest caz va fi tratat cu discreție, însă, desigur, nici vorbă de aşa ceva, lumea vorbeşte. Altfel de ce, când intră în cancelaria cadrelor didactice, conversația se întrerupe brusc, şi de ce o colegă mai tânără, cu care a avut până acum relații perfect cordiale, pune ceaşca jos şi pleacă, privind prin el în timp ce trece mai departe? Şi de ce se prezintă la

primul curs despre Baudelaire numai doi studenți?

Morişca bârfelor, îşi spune el, se învârte zi şi noapte, măcinând reputații. Comunitatea drepților şi a cinstiților, care îşi țin şedințele pe la colțuri, sau la telefon, în spatele uşilor închise. Şoapte zglobii. *Schadenfreude*[6]. Mai întâi se dă sentința, apoi urmează şi judecata.

Îşi impune să meargă cu capul sus pe culoarele clădirii în care funcționează Facultatea de Comunicare.

Vorbeşte şi cu avocatul care s-a ocupat de divorțul lui.

— Hai să clarificăm mai întâi ceva, îi spune acesta. Cât adevăr conțin acuzațiile respective?

— Destul de mult. Am avut o legătură cu fata.

— Serios?

— Şi dacă e serios, e mai bine sau mai rău? După o anumită vârstă, toate legăturile sunt serioase. Ca şi infarctul.

— Ei bine, în acest caz, sfatul meu este, din punct de vedere strategic, să-ți găseşti o avocată care să te reprezinte.

Îi dă două nume.

— Încearcă să obții o înțelegere în particular. Fă şi tu nişte concesii, ia o pauză, pleacă în concediu, şi poate că universitatea o va convinge pe fată, sau pe părinții ei, să renunțe la acuzații. E tot ce poți spera. Acceptă cartonaşul galben. Cel mai bine este să reduci pagubele, să aştepți

până se potoleşte scandalul.

— Şi ce concesii ar trebui să fac?

— Psihoterapie de grup. Muncă voluntară în folosul comunității. Consiliere. Acceptă orice se poate obține prin negociere.

— Consiliere? Adică am nevoie de consiliere?

— Nu mă-nțelege greşit. Ce vreau să spun este că una din ofertele pe care ți le vor face ar putea fi consilierea.

— De ce? Să mă repare? Să mă vindece? Să mă scape de dorințele inadecvate?

Avocatul ridică din umeri.

— Cum spui tu.

În campus a început Săptămâna de conştientizare privind pericolele violului. Femeile se declară împotriva violului, au declarat RĂZBOI, anunță organizarea unui priveghi de douăzeci şi patru de ore în semn de solidaritate cu „victimele recente”. Sub uşa lui, cineva strecoară o broşură cu tema: „FEMEILE AU HOTĂRÂT SĂ VORBEASCĂ”.

Mâzgălit în grabă la sfârşitul materialului, se află mesajul:

„CASANOVA, ZILELE ÎȚI SUNT NUMĂRATE”.

Ia cina cu fosta lui soție, Rosalind. Sunt despărțiți de opt ani; încet, prudent, încep să redevină prieteni – într-un fel. Asemenea veteranilor de război. Îl liniştește gândul că Rosalind locuieşte în apropiere; poate că şi ea nutreşte aceleaşi sentimente în privința lui. Să

ai pe cineva pe care să te poți bizui la necaz: când leşini în cadă, sau când descoperi firişoare de sânge în scaun.

Discută despre Lucy, singura realizare din prima lui căsătorie, şi care locuieşte în prezent la o fermă din Eastern Cape.

— S-ar putea s-o revăd curând, spune el. Mă gândesc să plec într-o călătorie.

— La mijlocul trimestrului?

— Trimestrul este pe sfârşite. Au mai rămas doar două săptămâni, şi apoi se termină.

— Are vreo legătură cu problemele pe care le ai acum? Am auzit că ai probleme.

— Unde ai auzit?

— Oamenii vorbesc, David. Toată lumea este la curent cu ultima ta cucerire, în cele mai picante detalii. Nu e în interesul oamenilor să-şi țină gura, ci doar în interesul tău. Îmi permiți să-ți spun cât este de jenant şi de stupid?

— Nu, nu-ți permit.

— Tot am s-o fac. Povestea e stupidă; şi urâtă, pe deasupra. Nu ştiu ce faci în privința vieții tale sexuale, şi nici nu vreau să ştiu, însă, crede-mă, nu aşa se rezolvă lucrurile astea. Ai… Cât? Cincizeci şi doi de ani. Crezi că unei copile îi face plăcere să se culce cu un bărbat de vârsta ta? Crezi că-i place să te privească în timp ce, în cursul…? Te-ai gândit vreodată la asta?

El nu scoate o vorbă.

— Să nu te aştepți la înțelegere din partea

mea, David. Şi nu te aştepta că te va înțelege sau compătimi cineva. Să nu te aştepți nici la compasiune, nici la iertare, nu acum şi nu în epoca noastră. Toată lumea o să te arate cu degetul. Şi, în definitiv, de ce n-ar face-o? Chiar aşa, cum *ai putut* să faci una ca asta?

Tonul de altă dată, tonul pe care se purtau discuțiile în ultimii lor ani de căsnicie, se manifestă din nou – un ton acuzator-pătimaş. Până şi Rosalind trebuie să fie conştientă de asta. Şi totuşi, poate că are dreptate. Poate că este dreptul tinerilor să fie feriți de a-i vedea pe cei mai bătrâni prinşi în ghearele patimii trupeşti. În definitiv, la asta sunt bune prostituatele: să satisfacă dorințele pătimaşe ale celor mai puțin plăcuți la vedere.

— În fine, continuă Rosalind, spuneai că vrei să o vezi pe Lucy.

— Da, mă gândeam să plec cu maşina şi să-i fac o vizită după anchetă. Să-mi petrec o vreme cu ea.

— După anchetă?

— Se convoacă săptămâna viitoare o comisie de anchetă.

— Câtă promptitudine! Şi după ce-ai s-o vezi pe Lucy?

— Nu ştiu. Nu sunt sigur că mi se va permite să revin la universitate. Nu sunt convins că îmi voi dori să o fac.

Rosalind clatină din cap.

— Un sfârşit de carieră lipsit de glorie, nu crezi? Nici nu vreau să te întreb dacă ce ți-a oferit fătuca asta a meritat prețul pe care-l plăteşti. Şi cu ce-o să-ți omori timpul? Te-ai gândit la pensie?

— Cred că o să ajung la o înțelegere cu ei. Nu mă pot lăsa fără un ban.

— Chiar nu pot? Nu fi atât de convins. Câți ani are… iubita ta?

— Douăzeci. De ani. E suficient de mare să ştie ce face.

— Zvonurile spun că a luat somnifere. Este adevărat?

— Nu ştiu nimic despre somnifere. Mi se pare o invenție. Cine ți-a vorbit de somnifere?

Ea îi ignoră întrebarea.

— S-a îndrăgostit de tine? Ai sedus-o?

— Nu. Niciuna, nici alta.

— Şi atunci, de unde a apărut reclamația asta?

— Cine poate şti? Nu mi-a făcut confidențe. A existat o luptă în culise despre care nu dețin suficiente date. A existat un prieten gelos. Au mai apărut şi nişte părinți scandalizați. Probabil că a sfârşit prin a ceda. Povestea m-a luat complet prin surprindere.

— Trebuia să te fi gândit, David, să-ți fi dat seama. Eşti prea bătrân să te încurci cu copiii altora. Trebuia să te aştepți la tot ce poate fi mai rău. Oricum, întreaga istorie este extrem de

umilitoare. Zău aşa.

— Nu m-ai întrebat dacă o iubesc. N-ar trebui să mă-ntrebi şi asta?

— Foarte bine. Eşti îndrăgostit de tânăra asta care îți târăşte numele în noroi?

— Nu e ea de vină. N-o acuza pe ea.

— Să n-o acuz! Tu de partea cui eşti? Bineînțeles că o acuz! Şi ea este vinovată şi tu eşti vinovat! întreaga istorie este josnică, de la un capăt la altul. Degradantă şi vulgară, pe deasupra. Şi, crede-mă, nu-mi pare rău s-o spun.

Odinioară, ar fi izbucnit furios în acest punct al discuției. Numai că astă-seară nu o face. Şi-au tăbăcit pielea după anii petrecuți împreună, el şi Rosalind, sunt insensibili la reacțiile celuilalt.

A doua zi, Rosalind îl caută la telefon.

— David, ai citit *Argus-ul* de azi?

— Nu.

— Ei bine, blindează-te. Au scris un articol despre tine.

— Şi despre ce-i vorba?

— Citeşte şi află singur.

Articolul este publicat pe a treia pagină, sub titlul

„Profesor acuzat că a întreținut relații sexuale cu o studentă". Sare peste primele rânduri. „... este convocat în fața comisiei de disciplină sub acuzația de hărțuire sexuală. CTU păstrează

tăcere pe această temă, într-o serie de scandaluri printre care se numără plata frauduloasă a unor burse şi presupusa organizare a unor cercuri sexuale care funcționează în căminele studențeşti. Lurie (53 de ani), autorul unei cărți despre poetul englez al naturii William Wordsworth, nu a putut fi găsit pentru comentarii."

William Wordsworth (1770-1850), poetul naturii. David Lurie (1945-?), critic al operelor lui William Wordsworth şi discipol josnic al acestuia. Binecuvântată fie nevinovata copilă. Iar el nu unul dintre proscrişi. Binecuvântată fie copila.

ŞASE

Audierile se desfăşoară într-o sală de şedințe aflată lângă biroul lui Hakim. Este poftit înăuntru şi invitat să ia loc în capătul mesei, lângă Manas Mathabane în persoană, profesor de istoria religiilor, care va prezida audierile. În stânga sa sunt aşezați Hakim, secretara lui şi o tânără, o studentă la ceva; iar în dreapta lui, se află cei trei membri ai comisiei conduse de Mathabane.

Nu este agitat. Dimpotrivă, se simte stăpân pe el, are încredere în el. Inima îi bate regulat, a dormit bine. Trufia, îşi spune el, trufia periculoasă a jucătorului; trufia şi

autosuficiența. Intră în povestea asta cu stângul, orgoliul nu este cea mai potrivită stare de spirit. Totuşi, nu-i pasă.

Îi salută pe membrii comisiei înclinând sec din cap. Pe doi dintre ei îi cunoaşte: Farodia Rassool şi Desmond Swarts, decanul Institutului Politehnic. Conform hârtiilor pe care le găseşte aşezate pe masă, în fața lui, cea de-a treia persoană predă la Şcoala de Afaceri.

— Comitetul întrunit astăzi aici, domnule profesor Lurie, spune Mathabane deschizând şedința, nu are niciun fel de putere. Tot ceea ce le stă în putință membrilor ei este să facă recomandări. Mai mult decât atât, aveți dreptul să contestați componența comisiei. Aşadar, permiteți-mi să vă întreb: considerați că vreunul dintre membrii comisiei v-ar putea prejudicia în vreun fel interesele?

— Nu contest pe niciunul din membri—în sens juridic, îi răspunde el. Am, în schimb, rezerve de natură filosofică, însă presupun că ele nu fac obiectul acestei întâlniri.

Se produce o foiala generală.

— Cred că este recomandabil să ne rezumăm la aspectul legal al problemei, spune Mathabane. Aşadar, nu contestați componența comisiei. Aveți obiecții în privința prezenței unui observator din partea studenților, delegat de Coaliția împotriva discriminărilor?

— Nu mă tem de comisie. Nu mă tem nici de

observator.

— Prea bine. Să trecem la chestiunea zilei. Prima plângere este cea depusă de domnişoara Melanie Isaacs, studentă la clasa de actorie; a făcut o declarație din care fiecare dintre voi a primit câte un exemplar. Este necesar să prezint în rezumat declarația respectivă? Domnule profesor Lurie?

— Dacă înțeleg bine, domnule preşedinte, domnişoara Isaacs nu va participa personal?

— Domnişoara Isaacs a compărut ieri în fața acestei comisii. Dați-mi voie să vă reamintesc că nu este vorba de un proces, ci de o audiere. Regulamentul nostru de procedură nu este cel al unei instanțe de judecată. Există vreo problemă din punctul dumneavoastră de vedere?

— Nu.

— O a doua acuzație referitoare la această chestiune, continuă Mathabane, vine de la Arhivă, prin Oficiul de înregistrare a studenților, şi se referă la valabilitatea dosarului domnişoarei Isaacs. Conform acuzațiilor, domnişoara Isaacs nu a fost prezentă la toate cursurile, nu a susținut toate lucrările scrise şi nici toate examenele pentru care i-ați acordat notă.

— Aceasta este suma acuzațiilor?

— Acestea sunt acuzațiile.

Trage aer adânc în piept.

— Sunt încredințat că membrii acestei comisii au lucruri mult mai importante de făcut decât să readucă pe tapet o poveste asupra căreia nu există motive de litigiu. Recunosc că sunt vinovat, la ambele capete de acuzare. Dați sentința şi să ne vedem mai departe de viață.

Hakim se apleacă spre Mathabane. Între ei are loc un schimb de cuvinte, rostite în şoaptă.

— Domnule profesor Lurie, rosteşte Hakim, mă văd obligat să repet că aceasta nu este o comisie de anchetă. Rolul ei este acela de a audia ambele părți şi de a face recomandări. Nu are puterea, nici căderea de a lua decizii. Mă văd obligat să repet întrebarea: considerați că ar fi mai potrivit să fiți reprezentat de o persoană care este familiarizată cu procedura noastră?

— Nu am nevoie să fiu reprezentat. Mă pot reprezenta foarte bine şi singur. Dacă am înțeles corect, în ciuda faptului că mi- am recunoscut vinovăția, audierile trebuie să continue?

— Dorim să vă oferim posibilitatea de a declara care este poziția dumneavoastră.

— Am declarat care este poziția mea. Sunt vinovat.

— Vinovat de ce?

— De toate acuzațiile care mi se aduc.

— Ne obligați să ne învârtim în cerc, domnule profesor Lurie.

— Sunt vinovat de tot ceea ce susține domnişoara Isaacs şi de a fi ținut evidențe false.

În acest moment al discuției, intervine Farodia Rassool.

— Spuneți că sunteți de acord cu declarația domnişoarei Isaacs, domnule profesor Lurie, însă ştiți într-adevăr ce conține?

— Nu țin să citesc declarația domnişoarei Isaacs. Sunt de acord. Nu ştiu ce interes ar avea domnişoara Isaacs să mintă.

— Totuşi, nu credeți că ar fi mai prudent să citiți declarația înainte de a fi de acord cu conținutul ei?

— Nu. Consider că în viață există alte lucruri mult mai importante decât să fii prudent.

Farodia Rassool îşi reia locul în fotoliu.

— Tot ceea ce susțineți este foarte donquijotesc, domnule profesor Lurie, şi, mă întreb, oare sunteți în postura de a vă permite o asemenea atitudine? Încep să cred că este de datoria noastră să vă protejăm de dumneavoastră înşivă, conchide ea, acordându-i lui Hakim un zâmbet glacial.

— Susțineți că nu ați apelat la sfatul competent al unui avocat. Ați consultat vreun specialist, de orice fel – un preot, de pildă, sau un consilier? Ați fi dispus şi pregătit să participați la şedințe de consiliere?

Întrebarea respectivă îi este adresată de tânăra care predă la Şcoala de Afaceri. Simte cum îl cuprinde iritarea.

— Nu. Nici nu am încercat să primesc sfaturi

competente şi nici nu intenționez să le caut. Sunt bărbat în toată firea. Nu sunt receptiv la sfaturile avizate ale avocaților. Chiar nu mă impresionează sfaturile avocăţeşti.

Se întoarce spre Mathabane.

— Eu mi-am susținut pledoaria. Există vreun motiv în virtutea căruia ar trebui să continuăm dezbaterea?

Între Mathabane şi Hakim se produce o consultare rapidă în şoaptă.

— S-a propus, spune Mathabane, ca pledoaria domnului profesor Lurie să fie analizată de comisie.

Urmează o rundă de încuviințări din cap.

— Domnule profesor Lurie, sunteți amabil să ieşiți din sală pentru câteva minute, dumneavoastră şi domnişoara van Wyk, pentru a lăsa comisiei răgazul să delibereze?

El şi studenta-observator se retrag în biroul lui Hakim. Niciunul nu scoate o vorbă. Este evident că tânăra nu se simte în largul ei.

„CASANOVA, ZILELE ÎȚI SUNT NUMĂRATE.”

Oare ce impresie îi produce acum Casanova, când se află față în față cu el?

Sunt invitați să revină în sală. Atmosfera din interior nu anunță nimic bun; este acidă, sulfuroasă – după impresia lui.

— Prin urmare, rosteşte Mathabane. Să revenim. Domnule profesor Lurie, afirmați că acuzațiile care vi se aduc sunt adevărate?

— Sunt de acord cu tot ceea ce susține domnişoara Isaacs.

— Dr Rassool, doriți să mai adăugați ceva?

— Da.

Doresc să se consemneze o obiecție la aceste răspunsuri ale profesorului Lurie pe care le consider în mod fundamental evazive. Domnul profesor Lurie susține că este de acord cu acuzațiile. Totuşi, încercările noastre de a-i atrage atenția asupra conținutului a ceea ce acceptă se lovesc de o atitudine de subtilă persiflare. Din punctul meu de vedere, atitudinea sa nu poate sugera decât că acceptă doar formal acuzațiile în chestiune. Într-un caz cu conotații atât de grave, comunitatea în ansamblul ei are dreptul să…

Nu se poate abține să nu îi dea o replică tăioasă:

— Nu există conotații grave în acest caz.

— Comunitatea în ansamblul ei are dreptul să ştie, continuă ea imperturbabil, ridicând glasul şi acoperindu-l, cu o dexteritate izvorâtă din exercițiul practic la catedră, ce anume recunoaşte domnul profesor Lurie că a făcut şi, prin urmare, motivul pentru care va fi suspendat.

— Dacă va fi suspendat, intervine Mathabane.

— Dacă va fi suspendat. Nu vom reuşi să ne îndeplinim corect misiunea, atâta timp cât lucrurile nu sunt limpezi ca lacrima, şi dacă nu

exprimăm cu toată claritatea recomandările pe care le vom avea de făcut şi motivele pentru care cerem suspendarea profesorului Lurie.

— Cred că pentru noi lucrurile sunt limpezi ca lacrima, doamnă profesor Rassool. Problema este dacă ele sunt la fel de clare şi pentru profesorul Lurie.

— Exact. Aţi exprimat foarte exact ceea ce doream să spun.

Ar fi fost mai înţelept din partea lui să tacă, însă nu reuşeşte să-şi ţină gura.

— Ce-mi trece mie prin minte mă priveşte personal, nu-i treaba ta, Farodia, îi răspunde el. Sincer vorbind, tu nu aştepţi de la mine un răspuns, ci o recunoaştere a vinovăţiei printr-o confesiune. Ei bine, uite că nu fac nicio confesiune. Mi-am formulat poziţia şi mi-am susţinut pledoaria. Sunt vinovat de toate acuzaţiile care mi se aduc.

Asta-i poziţia mea. Până aici mă simt eu în stare să merg.

— Domnule preşedinte, mă văd obligată să protestez. Problema depăşeşte limitele unei chestiuni formale. Domnul profesor Lurie recunoaşte că este vinovat, însă, mă întreb, îşi acceptă cu adevărat vinovăţia, sau pur şi simplu vrea să treacă prin formalităţile procedurale, în speranţa că acest caz va fi îngropat sub un munte de hârtii şi dat uitării? Dacă pur şi simplu bifează moţiunea, atunci insist să îi

aplicăm sancțiunea cea mai severă.

— Vă reamintesc, doamnă profesoară Rassool, rosteşte Mathabane, că nu este de competența comisiei să impună sancțiuni.

— Atunci va trebui să recomandăm aplicarea sancțiunii celei mai grave. Să propunem concedierea cu efect imediat a profesorului Lurie şi decăderea din toate drepturile şi privilegiile.

— David? se face auzit glasul lui Desmond Swarts, care nu a scos niciun cuvânt până în acest moment. David, eşti sigur că tratezi acest subiect în maniera cea mai potrivită? îl întreabă Swarts şi continuă, adresându-se preşedintelui: Domnule preşedinte, după cum afirmam cât a lipsit profesorul Lurie din sală, consider cu tărie că noi, în calitate de membri ai comunității universitare, nu ar trebui să procedăm împotriva unui coleg de breaslă într-o manieră rece şi formalistă. David, eşti sigur că nu ai nevoie de o amânare care să-ți dea răgazul să mai reflectezi, sau poate să consulți un specialist?

— De ce? La ce-ar trebui să reflectez?

— La gravitatea situației, pe care, sunt convins, nu o înțelegi la adevărata sa dimensiune. Mai direct spus, eşti pe punctul de a-ti pierde slujba. Şi nu-i de glumit cu asta în zilele noastre.

— Şi atunci, ce mă sfătuieşti să fac? Să renunț la ceea ce doamna profesoară Rassool

numeşte persiflare subtilă? Să vărs lacrimi de căință? Ce-ar trebui să fac să mă salvez?

— Poate că-ți vine greu să crezi, David, însă noi, cei adunați în jurul acestei mese, nu-ți suntem duşmani. Cu toții avem momentele noastre de slăbiciune, fiindcă suntem cu toții oameni. Cazul tău nu este singular. Am dori să găsim împreună o soluție, să te ajutăm să-ți continui cariera. Hakim intervine liniştit în discuție.

— David, noi vrem să te ajutăm să găseşti ieşirea din această situație care probabil ți se pare un coşmar.

Toți sunt prietenii lui. Toți vor să-l salveze de păcatele lui, să-l trezească din acest coşmar. Niciunul nu vrea să-l vadă cerşind pe străzi, muritor de foame. Cu toții îşi doresc să-l revadă instalat la catedră.

— În tot acest cor al bunelor intenții, rosteşte el, nu aud niciun glas feminin.

Linişte.

— Prea bine, continuă el, vreau să fac o mărturisire. Povestea a început într-o seară, am uitat data exactă, însă nu cu mult timp în urmă. Traversam parcul vechiului colegiu şi întâmplarea a făcut ca acolo să se afle şi tânăra în chestiune, domnişoara Isaacs. Drumurile noastre s-au intersectat. Am schimbat câteva cuvinte, iar în acel moment s-a întâmplat ceva, s-a produs un declic pe care, nefiind poet, prefer

să nu mă căznesc să-l descriu. Este suficient să precizez că Eros şi-a făcut atunci intrarea în scenă. După această întâmplare, n-am mai fost acelaşi.

— N-ai mai fost acelaşi cu cine? întreabă prudent tânăra cu aer de femeie de afaceri.

— N-am mai fost eu însumi. Am încetat să mai fiu un bărbat divorțat de cincizeci de ani, care trebuie să-şi umple timpul cumva. M-am transformat într-un slujitor al zeului Eros.

— Adică asta este tot ce ne poți spune în apărarea ta? Că ai făcut totul dintr-un impuls incontrolabil?

— Dar nu vreau să mă apăr. Ați vrut să mă spovedesc, uite că mă spovedesc. Cât despre impuls, departe de a fi fost incontrolabil. Am refuzat să accept multe asemenea impulsuri în trecut, mi-e şi ruşine să recunosc.

— Nu crezi, intervine Swarts, că prin însăşi natura sa viața de profesor impune anumite sacrificii? Că, pentru binele general, suntem obligați să respingem anumite plăceri?

— Te referi la interzicerea relațiilor intime între cei din generații diferite?

— Nu, nu neapărat. Numai că noi, în calitate de profesori, deținem o poziție de putere. Poate mai degrabă ar fi vorba de interdicția de a amesteca relațiile de putere cu relațiile sexuale. Şi simt că aşa s-au petrecut lucrurile în acest caz. Sau, cel puțin, ar trebui să manifestăm o

prudență extremă.

Farodia Rassool intervine în acest moment al discuției.

— Domnule preşedinte, iar ne învârtim în cerc. Da, ne spune el, recunosc că sunt vinovat. Însă, când încercăm să ajungem la fondul chestiunii, brusc nu mai recunoaşte că a molestat o tânără, ci ne vorbeşte despre impulsul căruia nu i-a putut rezista, fără să pomenească niciun cu vânt despre suferința pe care a provocat-o; şi fără să pomenească nimic despre faptul că a participat la exploatarea unei tinere. Din acest motiv susțin că este inutil să continuăm discuția în contradictoriu cu profesorul Lurie. Cred că trebuie să acceptăm pur şi simplu faptul că îşi recunoaşte vinovăția şi să facem recomandările în consecință.

Molestare: parcă aştepta să audă aceste cuvinte. Rostite de un glas care tremură de emoție – emoția celui drept. Oare ea ce vede când se uită la el, încât să o facă să fie atât de încrâncenată? Vede un rechin scăpat printre peştişori neajutorați? Sau poate că are o cu totul altă viziune: un mascul osos şi musculos care se năpusteşte asupra unei copile, înăbuşindu-i sub palma lui mare țipetele. Ce absurd! Apoi îşi dă brusc seama: aceeaşi comisie a fost ieri prezentă în aceeaşi încăpere, iar ea a stat în fața lor, Melanie, care abia dacă-i ajungea până la umăr. Şansele sunt inegale,

cum ar putea nega evidența?

— Înclin să îi dau dreptate doamnei profesor Rassool, spune femeia de afaceri. Dacă domnul profesor Lurie nu mai are nimic de adăugat, cred că ar trebui să începem deliberările şi să luăm o hotărâre.

— Înainte de a face acest lucru, aş dori, domnule preşedinte, intervine din nou Swarts, să pledez o ultimă oară pentru cauza domnului profesor Lurie. Există vreun tip de declarație la care ar putea să subscrie în condițiile date?

— De ce? De ce este atât de important să subscrie la o declarație?

— Fiindcă asta ne-ar ajuta să calmăm o situație care s-a cam încins. În mod ideal, ar fi preferabil pentru noi toți să rezolvăm cazul cu cât mai mare discreție, departe de reflectoarele presei. Numai că acest lucru nu este posibil. Cazul a atras deja atenția şi are conotații pe care nu le mai putem controla. Privirile tuturor sunt ațintite asupra universității, aşteptând să vadă cum vom rezolva cazul. Ascultându-te, David, am impresia că ți se pare că nu eşti tratat corect. Te înşeli grav. Noi, cei din această comisie, suntem într-o postură în care ne străduim să ajungem la un compromis care să te ajute să nu-ți pierzi slujba. De aceea mă întrebam dacă nu există vreo formă de declarație publică, acceptabilă şi din punctul tău de vedere, şi care să ne permită să facem o

recomandare mai puțin severă decât sancționarea, cu alte cuvinte concedierea cu vot de blam.

— Vrei să mă-ntrebi dacă sunt dispus să mă umilesc şi să cer clemență?

Swarts oftează.

— David, chiar n-are rost să fii sarcastic şi să-ți bați joc de faptul că ne străduim să te ajutăm. Măcar fii de acord cu amânarea şedinței, astfel încât să ai şi tu timp să-ți reconsideri poziția.

— Ce-ați dori să conțină declarația?

— Recunoaşterea greşelii.

— Asta am recunoscut. De bunăvoie. Admit că sunt vinovat de toate acuzațiile care mi se aduc.

— Nu-ți bate joc de noi, David. Există o diferență între a te declara vinovat când ți se aduce o acuzație şi a recunoaşte că ai greşit, ştii şi tu foarte bine acest lucru.

— Şi asta v-ar da satisfacție, să recunosc că am greşit?

— Nu, intervine Farodia Rassool. Asta ne-ar readuce în punctul din care am pornit. *Mai întâi,* profesorul Lurie trebuie să facă declarația. *Apoi,* noi vom hotărî dacă este cazul să o acceptăm ca circumstanță atenuantă. Nu putem negocia de la bun început ce-ar trebui să conțină declarația. Declarația trebuie să vină de la el, să fie exprimată în propriile sale cuvinte. După care noi vom putea constata dacă declarația sa este sinceră.

— Şi sunteți convinşi că puteți deduce – din cuvintele pe care le folosesc – că puteți şti, aşadar, dacă sunt sincer?

— Vom constata ce atitudine exprimă cuvintele tale. Vom vedea dacă ele exprimă regretul.

— Foarte bine. Am profitat de poziția mea față de domnişoara Isaacs. Am greşit profund şi îmi regret greşeala. Este suficient de bine din punctul tău de vedere?

— Nu asta este problema, dacă e bine din punctul meu de vedere, profesor Lurie, problema este dacă e bine din punctul *tău* de vedere. Adică, reflectă sentimentele tale sincere?

Clatină din cap.

— Am spus exact ce mi-ați propus să spun, iar acum vreți mai mult, îmi cereți să demonstrez că sunt sincer. Este scandalos. Asta depăşeşte domeniul legal. M-am săturat. Să revenim la început şi să procedăm ca la carte, îmi recunosc vinovăția. Mai departe de atât nu sunt dispus să merg.

— Bine, rosteşte Mathabane din fotoliul său. Dacă nu mai sunt alte întrebări pentru domnul profesor Lurie, atunci îi voi mulțumi pentru participare şi îi voi permite să plece.

La început nu îl recunosc. Coboară scările şi abia când ajunge la jumătatea distanței către următorul etaj aude strigătul: *El e!* urmat de o învălmăşeală de paşi.

Îl prind din urmă în capul scării, iar unul din studenți îl trage de haină pentru a-l împiedica să ajungă jos.

— Putem discuta cu dumneavoastră un minut, domnule profesor Lurie? se aude un glas.

Îl ignoră, continuându-şi drumul prin holul înțesat de oameni care se întorc să se holbeze la bărbatul înalt, grăbit să scape de urmăritori. O tânără îi aține calea.

— O clipă! îi spune ea.

Îşi fereşte fața şi şi-o acoperă instinctiv cu mâna. Un flash de aparat.

O fată se agită în jurul lui. Părul drept în care sunt împletite mărgele de culoarea chihlimbarului, îi încadrează chipul. Îi zâmbeşte, dezvăluind un şirag de dinți albi, refulați.

— Ne putem opri să discutăm? îl întreabă ea.

— Despre ce?

Cineva împinge spre el un reportofon. Îl respinge.

— Despre cum a fost, continuă fata.

— Ce să fie?

Blitzul aparatului de fotografiat fulgeră din nou.

— Ştiți dumneavoastră, audierea.

— Nu pot face niciun comentariu.

— OK, ce puteți comenta?

— Nu am ce să comentez.

În jurul lor, încep să se strângă gură-cască şi curioşi. Dacă vrea să scape din mulțime, trebuie să îi împingă şi să treacă printre ei.

— Regretați? îl întreabă tânăra. Reportofonul este împins şi mai aproape de el.

— Regretați ce ați făcut?

Zâmbetul nu dispare de pe chipul fetei.

— Credeți că ați mai face acest lucru?

— Nu cred că voi mai avea ocazia.

— Şi dacă ați avea ocazia?

— Asta nu-i o întrebare.

Fata vrea mai mult, mai mult pentru pântecele micului aparat, însă pentru moment ezită, nu ştie cum să-l ademenească să comită o nouă indiscreție.

— Şi cum s-a simțit după experiența asta? întreabă cineva *sotto voce.*

— S-a simțit îmbogățit.

Urmează un țistuit indignat.

— Întreabă-l dacă şi-a cerut scuze, îi strigă cineva fetei.

— L-am întrebat.

Confesiuni, scuze: de unde vine setea asta nestăvilită de umilire, de degradare? Se aşterne tăcerea. L-au încercuit asemenea unor vânători care au încolțit un animal ciudat şi nu ştiu cum să-i vină de hac.

Fotografia este publicată a doua zi în gazeta studențească, cu subtitlul explicativ „Cine a rămas corigent?”, îl înfățişează pe el, cu ochii

ridicați spre cer, întinzând mâna înspre aparat, într-un gest nesigur. Postura este suficient de ridicolă ca atare, însă ce face din această imagine o adevărată bijuterie jurnalistică este coşul de hârtii răsturnat pe care îl ține deasupra capului său un tânăr care râde batjocoritor. Printr-un joc de perspectivă, coşul pare să-i fie aşezat direct pe cap, asemenea unui coif al măgarului pe care sunt pedepsiți să-l poarte elevii leneşi. După o asemenea fotografie, ce şansă mai are?

„Comisia este discretă în privința verdictului" sună titlul articolului. „Comisia de disciplină care anchetează acuzațiile de hărțuire şi de proastă conduită aduse profesorului de Comunicare David Lurie păstrează discreția asupra verdictului dat ieri. Preşedintele Manas Mathabane s-a rezumat să declare că toate concluziile comisiei au fost înaintate Rectoratului, care va lua măsuri. Intr-un duel verbal purtat cu membrii WAR după audiere, Lurie (53 de ani) a declarat că experiențele sale cu studente «l-au îmbogățit».

Scandalul a izbucnit odată cu înaintarea unor plângeri împotriva lui Lurie, specialist în poezie romantică, de către studente din anul său."

Primeşte acasă un telefon de la Mathabane.

— David, comisia a înaintat recomandarea, iar rectorul m-a rugat să intervin personal şi să am o ultimă discuție cu tine. Este dispus să nu ia

măsuri extreme, a adăugat el, cu condiția să faci o declarație publică, în nume propriu, şi care să fie satisfăcătoare atât din punctul tău de vedere, cât şi din al nostru.

— Manas, am mai discutat o dată acest aspect. Eu...

— Aşteaptă. Lasă-mă să termin. Am în fața mea un model de declarație care va satisface cerințele noastre. Este foarte scurtă. Ți-o pot citi?

— Citeşte-o.

Şi Mathabane începe să citească:

— Recunosc fără rezerve că am încălcat drepturile reclamantei şi că am abuzat de autoritatea cu care am fost învestit de universitate. Cer sincer scuze ambelor părți şi accept pedeapsa adecvată, indiferent care ar fi ea, şi care mi se va aplica în acest sens.

— „Pedeapsa adecvată, indiferent care ar fie ea?" Ce înseamnă asta?

— Din cât am înțeles, nu vei fi concediat. Este foarte probabil să ți se impună un concediu fără plată. Dacă vei reveni la îndatoririle de profesor, asta nu depinde decât de tine şi de hotărârea pe care o vor lua decanul şi şeful catedrei tale.

— Asta-i tot? Acesta-i pachetul de propuneri?

— Din cât am înțeles eu, da. Dacă afirmi că eşti de acord cu declarația, care va avea statut de recunoaştere a vinovăției şi va acționa drept circumstanță atenuantă, rectorul va fi dispus să

o accepte în acest spirit.

— În ce spirit?

— În spirit de căință.

— Manas, am trecut şi ieri prin povestea asta cu căința. V-am spus părerea mea. N-am de gând să mă repet. Am compărut în fața unui tribunal legal constituit, în fața unui braț al legii. Dinaintea acestui tribunal al laicilor mi-am recunoscut vinovăția, o vinovăție de laic. Acest act de recunoaştere cred că este suficient. Căința nu are ce căuta nici aici, nici acolo. Căința ține de o altă lume, de un alt univers şi de un discurs diferit.

— Tu confunzi lucrurile, David. Nu ți se recomandă să te căieşti. Ce se petrece în sufletul tău este un mister pentru noi, ca membri a ceea ce tu numeşti tribunal laic, dacă nu ca semeni ai tăi. Ți se cere doar să faci o declarație publică.

— Mi se cere să adresez scuze în mod public în legătura cu o chestiune, chiar dacă nu sunt sincer?

— Aspectul nu are de-a face cu sinceritatea. După cum spuneam, asta te priveşte pe tine personal şi conştiința ta. Se pune problema dacă eşti pregătit să-ți recunoşti în mod public greşeala şi să iei măsuri pentru a o repara.

— Acum chiar că despicăm firul în patru. Voi m-ați acuzat, iar eu am recunoscut că sunt vinovat la toate capetele de acuzare. Asta-i tot ce

aşteptați de la mine,

— Nu. Avem nevoie de mai mult. Nu foarte mult, dar ceva mai mult. Sper că poți înțelege limpede că trebuie sa ne oferi acest lucru.

— Regret, dar nu înțeleg.

— David, să ştii că nu pot continua să te apăr de tine însuți. Eu am obosit, ca şi ceilalți membri ai comisiei. Ai nevoie de mai mult timp să te mai gândeşti?

— Nu.

— Bine. În acest caz, nu-mi rămâne decât să te anunț că vei primi veşti de la rectorat.

ŞAPTE

Odată ce şi-a pus în minte să plece, nimic nu-l mai poate reține. Goleşte frigiderul, încuie casa, iar la amiază intră deja pe autostradă. Se opreşte peste noapte în Oudtshoorn, apoi pleacă în zori de zi, iar pe la prânz se apropie de destinație, orăşelul Salem de pe ruta Grahamstown-Kenton, aflat în Eastern Cape.

Mica proprietate a fiicei sale se află la capătul unui drum şerpuit, acoperit de colb, situat la câteva mile în afara oraşului, compus dintr-un teren de cinci hectare, în majoritate arabil, o pompă eoliană, grajduri şi anexe, şi o casă care se întinde pe un singur nivel, cu pereți vopsiți în galben, acoperiş din tablă galvanizată şi verandă acoperită. Limita din față a proprietății este

marcată de un gard de sârmă şi de tufe de condurul-doamnei şi de năprasnic, iar în rest de praf şi pietriş.

Pe alee este parcată o Volkswagen combi, în spatele căreia îşi trage şi el maşina. Lucy iese din penumbra pridvorului în lumina puternică a soarelui. Pentru o clipă, nu o recunoaşte. A trecut un an de când nu a mai văzut-o, iar de atunci s-a îngrăşat. Coapsele şi sânii ei sunt (încearcă să găsească termenul cel mai potrivit) planturoşi. Este desculță şi se îndreaptă dezinvoltă spre el să-l întâmpine, cu brațele larg deschise. Îl îmbrățişează şi îl sărută pe amândoi obrajii.

Ce fată drăguță, îşi spune în sinea lui în timp ce o strânge la piept. Şi ce primire călduroasă la capătul unui drum atât de lung!

Casa, care este spațioasă, întunecoasă şi, chiar şi la amiază, răcoroasă, datează de pe vremea familiilor numeroase şi a oaspeților care veneau cu duiumul. În urmă cu şase ani, Lucy s-a mutat aici ca membră a unei comunități de tineri, un soi de trib adolescentin, care făceau comerț ambulant în Grahamstown, ocupându-se cu vânzarea de articole din piele şi ceramică uscată la soare, şi care, printre şiruri de porumb, cultivau şi ierburi dagga[7]. După ce comunitatea s-a destrămat, iar ultimii tineri au plecat mai departe spre New Bethesda, Lucy a rămas la micuța fermă, împreună cu prietena ei

Helen. Susținea că se îndrăgostise de acest loc şi dorea să se ocupe serios de agricultură. A ajutat-o să cumpere proprietatea. Şi iat-o acum, îmbrăcată într-o rochie înflorată, desculță şi tot restul, instalată într-o casă în care pluteşte aromă de pâine coaptă, nu o copilă care se joacă de-a cultivatul pământului, ci o femeie puternică de la țară, o adevărată *boervrou.*

— Am să te instalez în camera lui Helen, îi spune ea. Dimineața este scăldată în soare. N-ai habar ce reci au fost diminețile aici în iarna asta.

— Ce mai face Helen? o întreabă el.

Helen este o femeie solidă, cu un aer trist, o voce groasă şi o piele urâtă, mai mare decât Lucy. Nu a reuşit niciodată să înțeleagă ce a văzut Lucy la ea; în forul său interior, speră ca Lucy să-şi găsească, sau să fie găsită, de o persoană mai bună.

— Helen este la Johannesburg din aprilie. Aşa că am rămas singură la fermă, cu excepția ajutorului meu.

— Asta nu mi-ai spus. Şi nu ți-e urât singură aici?

Lucy ridică cu indiferență din umeri.

— Am câini. Câinii sunt încă importanți. Cu cât sunt mai mulți câini, cu atât mă plictisesc mai puțin. Oricum, în cazul unei spargeri, nu văd cu ce-ar fi mai bune două persoane în loc de una.

— Mare filosof ai devenit.

— Aşa este, când nimic nu merge, începi să filosofezi.

— Dar, spune-mi, ai o armă la fermă?

— Am o puşcă. O să ți-o arăt. Am cumpărat-o de la un vecin. N-am folosit-o niciodată, însă, se poate spune că am o armă.

— Perfect. Un filosof înarmat. Sunt de acord.

Câini şi o armă; pâine în cuptor şi grâne pe câmp. E curios cum el şi mama ei, amândoi orăşeni şi intelectuali, au putut concepe un copil atât de anacronic, venit din alt timp, pe această tânără colonistă robustă. Dar poate că nu este rodul lor: poate că a fost zămislită într-o mai mare măsură de istorie.

Fata îi oferă ceai. Îi este teribil de foame şi înghite hulpav două felii uriaşe de pâine unse cu marmeladă de cactus[8], preparată tot în casă. Îi simte privirea ațintită asupra lui cât timp mănâncă. Trebuie să se controleze: nimic nu este mai dizgrațios pentru un copil decât să asiste la modul în care funcționează corpul părintelui său.

Unghiile fetei sunt departe de a fi curate. Mizerie de țară. Pesemne onorabilă.

Îşi despachetează lucrurile în camera lui Helen. Sertarele sunt goale, iar în şifonierul vechi, imens, nu găseşte decât o salopetă albastră atârnată pe un umeraş. Dacă Helen este plecată, înseamnă că a plecat pentru multă

vreme.

Lucy îl însoţeşte într-un tur al fermei. Îi repetă că apa este preţioasă şi că nu trebuie risipită, că trebuie să evite contaminarea fosei septice. Ştie lecţia, însă o ascultă cu răbdare. După care îl conduce în zona adăpostului pentru câini. La ultima lui vizită, nu exista decât o singură cuşcă aici. Acum sunt cinci, trainice, construite pe o fundaţie din beton, cu stâlpi şi montanţi zincaţi, cu plasă cu ochiuri mari, şi umbrite de arbori tineri de eucalipt. La vederea ei, câinii încep să se agite: dobermani, ciobăneşti germani, ogari cu spinarea arcuită, bull terrieri, rottweileri.

— Toţi sunt câini de pază, spune ea. Câini utilitari, care muncesc, aduşi cu contracte scurte: două săptămâni, o săptămână, uneori, poate doar un weekend. Animalele de companie sunt aduse aici numai în vacanţa de vară.

— Şi pisici? Nu luaţi şi pisici?

— Să nu râzi de mine. Mă bate gândul să mă reprofilez pe pisici. Dar nu sunt încă organizată pentru asta.

— Mai ai taraba aceea din piaţă?

— Da. Mă duc sâmbăta dimineaţa. O să te iau şi pe tine.

Astfel îşi câştigă ea existenţa: de pe urma pensiunii pentru câini, din vânzarea florilor şi zarzavaturilor culese din grădină. Nimic mai simplu.

— Câinii ăştia nu se plictisesc? o întreabă el

arătând o cățea buldog, de culoare arămie, singură în cuşcă, care, cu botul aşezat pe labe, îi urmăreşte morocănoasă, fără a se obosi măcar să se ridice.

— Katy? A fost abandonată. Stăpânii ei au şters-o. N-au achitat nota de luni de zile. Nu ştiu ce voi face cu ea. Cred că am să-ncerc să-i găsesc un alt cămin. E abătută, însă altfel merge. O scoatem în fiecare zi să facă mişcare. Eu sau Petrus. Face parte din tratamentul câinilor.

— Petrus?

— Ai să-l cunoşti. Petrus este noul meu ajutor. De fapt, din martie, îmi este asociat. E-un tip pe cinste.

Trece, mergând cu paşi mari alături de ea, pe lângă poiata cu pereți de chirpici în care picoteşte fără griji o familie de rațe, apoi trece de stupi, traversează grădina: straturi de flori şi de legume bune pentru iarnă – conopidă, cartofi, sfeclă, ceapă. Vizitează pompa de apă şi silozul care se află la marginea proprietății. Ploile din ultimii doi ani au fost binevenite, iar nivelul apei a crescut.

Vorbeşte cu uşurință despre aceste lucruri. Un fermier de frontieră, vlăstar al unei noi rase de oameni. În trecut, crescător de vite şi cultivator de porumb. În prezent, crescător de câini şi cultivator de narcise. Cu cât lucrurile se schimbă mai mult, cu atât ele rămân mai

neschimbate. Istoria se repetă, deşi parcă i-a mai scăzut din vigoare. Poate că istoria şi-a învățat lecția.

Se întorc pe alt drum, mergând de-a lungul unui şanț pentru irigații. Degetele goale de la picioarele lui Lucy muşcă din pământul roşu, lăsând amprente precise. O femeie robustă, bine instalată în noua ei existență. Foarte bine! Dacă asta i-a fost scris să lase în urma lui – pe această fiică, pe această femeie –, atunci nu are de ce să-i fie ruşine.

— Nu-i nevoie să-ți pierzi vremea cu mine, îi spune el după ce intră în casă. Mi-am adus câteva cărți. Nu am nevoie decât de o masă şi de un scaun.

— Lucrezi la ceva anume? îl întreabă ea precaută (munca lui nu este o temă de discuție comună).

— Am un plan. Ceva despre ultimii ani din viața lui Byron. Propriu-zis, nu-i vorba despre o carte, în fine, nu genul de carte pe care am scris-o în trecut. Mai degrabă ceva pentru scenă. Cuvinte şi muzică. Personaje care conversează şi cântă.

— Nu ştiam că încă ai planuri în direcția asta.

— M-am gândit să-mi fac o plăcere. Atâta doar că lucrurile sunt ceva mai complicate. Orice om vrea să lase ceva în urma sa. Sau, cel puțin, un bărbat vrea să lase ceva în urma lui. Pentru o femeie este mult mai uşor.

— Şi de ce este mai uşor pentru o femeie?

— Vreau să spun, este mai uşor să dea naştere unei vieți de sine stătătoare.

— Pentru un bărbat nu contează că este tată?

— Să fii tată… Nu pot să nu mă gândesc că a fi tată, prin comparație cu a fi mamă, este o chestiune întru câtva abstractă. Dar să avem răbdare şi să vedem ce se mai întâmplă. Dacă se întâmplă ceva, tu vei fi prima căreia îi voi spune. Prima şi, probabil, şi ultima persoană.

— Ai de gând să compui tu însuți muzica?

— Mă voi inspira în cea mai mare parte. N-am niciun fel de mustrări de conştiință să folosesc muzica pe care au compus-o alții. La început, m-am gândit că subiectul impune o orchestrație mai complexă. Ceva de genul Strauss. Ceea ce m-ar fi depăşit complet. Acum, sunt înclinat să aleg dintr-un registru opus, sunt atras de un acompaniament mai simplu – vioară, violoncel, oboi, poate chiar fagot. Totuşi, proiectul a rămas încă la stadiul de idee. N-am scris nici măcar o notă, am avut alte probleme pe cap. Probabil că ai auzit de necazurile mele.

— Roz mi-a spus ceva la telefon.

— Ei bine, n-am chef să discut despre asta acum. Poate altă dată.

— Ai renunțat complet la universitate?

— Am demisionat. Mi s-a cerut să-mi dau demisia.

— O să-ți lipsească?

— Dacă o să-mi lipsească? Nu ştiu. N-am produs cine ştie ce cutremur ca profesor. Am descoperit treptat că reuşeam din ce în ce mai puțin să stabilesc o legătură cu studenții. Ce aveam eu de spus nu aveau ei chef să audă. Aşa încât probabil că n-o să-i simt lipsa. Poate chiar o să-mi placă libertatea.

În uşă a apărut un bărbat, un bărbat înalt, într-o salopetă albastră, cu cizme de cauciuc şi un fes din lână.

— Intră, Petrus. Fă cunoştință cu tata, spune Lucy.

Petrus se şterge pe picioare. Cei doi dau mâna. Are chipul brăzdat de riduri, asprit de vreme; şi o privire ageră. Să aibă patruzeci de ani? Poate patruzeci şi cinci?

Petrus se întoarce spre Lucy.

— Spray-ul, spune el. Am venit după spray.

— E în maşină. Aşteaptă aici, mă duc să ți-l aduc. Îl lasă singur cu Petrus.

— Te ocupi de câini? spune şi el ceva pentru a rupe tăcerea.

— Da, am grijă de câini şi lucrez în grădină, spune Petrus cu un zâmbet larg. Sunt grădinarul şi omul câinilor.

Se întrerupe şi cugetă pentru o clipă.

— Omul câinilor, repetă el, savurând expresia.

— Am bătut drumul tocmai de la Cape Town. Sunt momente când îmi fac griji să o ştiu pe fiica mea singură. Stă într-un loc izolat.

— Da, e periculos, spune Petrus şi se opreşte din nou. Astăzi orice e periculos. Dar aici cred că e bine, continuă el şi îi acordă încă un zâmbet.

Lucy revine aducând cu ea o sticluță.

— Ştii măsurile: o linguriță la zece litri de apă.

— Da, ştiu.

Petrus iese pe uşa joasă, aplecându-se uşor.

— Petrus pare să fie un tip de treabă, remarcă el.

— Are capul bine înfipt între umeri.

— Locuieşte la fermă?

— Locuieşte cu soția lui în fostul grajd. Am instalat curent electric. E foarte plăcut şi confortabil. Mai are o soție la Adelaide, şi copii. Câțiva sunt mari. Din când în când se duce să-i vadă şi să stea cu ei.

O lasă pe Lucy la treburile ei şi pleacă într-o plimbare tocmai până la drumul care duce spre Kenton. Este o zi friguroasă de iarnă, iar soarele se ascunde în spatele dealurilor cu pământ roşu, pătate ici-colo cu petice de iarbă decolorată. Ținut sărac, pământ arid, îşi spune el. Secătuit. Bun numai pentru capre. Oare Lucy chiar are de gând să-şi petreacă toată viața în acest loc? Speră să fie doar o fază trecătoare.

Îl depăşeşte o ceată de copii care se întorc de la şcoală, îi salută, iar ei îi răspund, dându-i binețe. Obiceiuri de la țară. Cape Town începe deja să se piardă undeva, în trecut.

Fără niciun preambul, îi revine în minte chipul fetei: îşi aminteşte de sânii ei mici şi fermi, cu sfârcurile semețe, de pântecele ei plat şi neted. Simte cum îl străbate un fior de dorință. Este clar, indiferent ce sentimente ar fi avut pentru ea, încă nu i-au trecut.

Se întoarce în casă şi termină de despachetat. A trecut multă vreme de când n-a mai locuit în aceeaşi casă cu o femeie. Trebuie să fie atent cum se poartă. Trebuie să se poarte foarte corect.

Planturoasă este un cuvânt prea dulce pentru Lucy. Nu peste multă vreme, se va transforma într-o femeie grasă. Nu o mai interesează aspectul ei exterior, aşa se întâmplă cu oamenii care îşi iau adio de la dragoste. *Qu'est devenu ce front poli, ces cheveux blonds, sourcils voutes?*

Iau o cină simplă: supă cu pâine, apoi cartofi dulci. În general, nu-i plac cartofii dulci, numai că Lucy i-a pregătit cu coajă de lămâie, unt şi piper, ceea ce-i face destul de plăcuți la gust, chiar mai mult decât plăcuți.

— Vrei să rămâi mai mult aici? îl întreabă ea.

— O săptămână? Să zicem o săptămână? Crezi că mă vei putea suporta atât de mult?

— Poți sta cât de mult doreşti. Mi-e teamă doar să nu te plictiseşti.

— Nu mă voi plictisi.

— Şi după o săptămână, unde ai de gând să te duci?

— Nu m-am gândit, încă. Poate că am să plec într-o hoinăreală, în marea hoinăreală.

— Oricum, eşti bine-venit aici.

— Eşti drăguță să spui asta, scumpa mea, însă aş prefera să rămânem prieteni. Vizitele lungi strică prieteniile.

— Şi dacă n-am numi-o vizită? Dacă i-am spune refugiu? Ai accepta să te refugiezi pe o perioadă nedefinită?

— Vrei să spui azil? Lucrurile nu stau chiar atât de prost, Lucy. Nu sunt un evadat.

— Roz îmi spunea că-i o atmosferă scârboasă în Cape.

— Mi-am făcut-o cu mâna mea. Mi s-a propus să accept un compromis, însă am refuzat.

— Ce fel de compromis?

— Reeducare. Reformarea caracterului. Cuvântul de cod era *consiliere.*

— Şi chiar te crezi perfect, încât consideri că nu ți-ar prinde bine să fii consiliat?

— Îmi aminteşte prea mult de China din vremea lui Mao. Dezicere de faptele tale, autocritică, scuze publice. Eu sunt de modă veche, aş prefera să fiu, pur şi simplu, pus la zid şi împuşcat. Să termin repede.

— Să fii împuşcat? Pentru că ai avut o relație cu o studentă? Nu ți se pare că exagerezi, David? Treburile astea vor continua la infinit. Sigur aşa stăteau lucrurile şi pe vremea studenției mele. Dacă ar fi adus pe banca

acuzaților fiecare caz, atunci breasla profesorilor s-ar fi stins demult.

Ridică din umeri.

— Trăim vremuri puritane. Viața particulară a devenit o chestiune de interes public. Pudibonderia este respectabilă, pudibonderia şi sentimentalismul. Şi-au dorit un spectacol: bătăi de inimă, remuşcări, dacă se poate, şi lacrimi. Ca într-o emisiune televizată. I-am dezamăgit.

Era cât pe ce să adauge „Adevărul este ca ar fi vrut să mă castreze", numai că nu se cuvenea să rostească asemenea cuvinte, nu în fața fiica lui. De fapt, acum când se ascultă vorbind, detaşat, parcă prin urechile altei persoane, întreaga lui tiradă îi sună melodramatică, extravagantă.

— Să înțeleg că tu ai ținut-o pe a ta, şi ei pe-a lor. Aşa s-a întâmplat?

— Mai mult sau mai puțin.

— N-ar fi trebuit să fii atât de încăpățânat, David. Încăpățânarea nu are nimic eroic. Ți-au dat timp să te mai gândeşti?

— Nu. Sentința este definitivă.

— Fără drept de apel?

— Fără. Dar nu mă plâng. Nu poți recunoaşte că faci acte josnice, ca apoi să te aştepți la un val de simpatie. Nu după ce ai trecut de o anumită vârstă. După o anumită vârstă, încetezi să mai fii atrăgător, eşti fără drept de apel. Şi

asta e. Trebuie să tragi obloanele şi să-ți duci viața până la capăt. Să faci față vieții.

— Ei bine, mare păcat. Poți sta aici cât vrei. Indiferent cum s-ar numi şederea ta.

Se duce devreme la culcare. În miezul nopții, este trezit de o cascadă de lătraturi. Mai ales unul dintre câini latră insistent, mecanic, fără întrerupere; ceilalți i se alătură, se liniştesc, apoi, nedorind să se recunoască învinşi, se alătură din nou corului canin.

— Chestia asta se petrece noapte de noapte? o întreabă pe Lucy în dimineața următoare.

— Omul se obişnuieşte şi cu asta. Îmi pare rău. El clatină din cap.

OPT

Uitase cât de friguroase sunt dimineții de iarnă în regiunea muntoasă din Eastern Cape. Cum nu şi-a adus haine potrivite la el, e nevoit să împrumute un pulover de la Lucy.

Cu mâinile înfundate în buzunare, se plimbă agale printre straturile de flori. Undeva pe drumul spre Kenton, trece huruind nevăzută o maşină, lăsând ecoul să plutească în urma ei, în aerul liniştit. Sus pe cer, zboară un stol de gâşte în formație. Cu ce o să-şi ocupe timpul?

— Vrei să facem o plimbare? îl întreabă Lucy ajungându-l din spate.

Iau cu ei trei dintre câini: doi dobermani

tineri, pe care Lucy îi ține în lesă, şi cățeaua buldog, cea abandonată.

Cu urechile ciulite, cățeaua încearcă să-şi facă nevoile. Nu rezultă nimic.

— Are probleme, îi explică Lucy. Va trebui să-i dau un hap.

Cățeaua continuă să se forțeze, cu limba atârnându-i în afară, iscodind pe furiş în toate părțile, ca şi când ar fi ruşinată că este privită.

Ies de pe drum, trec printre tufele pitice, apoi traversează păduricea de pini rari.

— Fata cu care ai avut o relație, începe Lucy. A fost ceva serios?

— Nu ți-a povestit Rosalind?

— Nu mi-a dat toate detaliile.

— Este originară din regiunea asta a lumii. Din George. Îmi era studentă. De fapt, se juca de-a studenta, însă este o studentă foarte atrăgătoare. Dacă a fost ceva serios? Nu ştiu. Cert este că a avut consecințe serioase.

— Şi acum s-a terminat? Îți este dor de ea? Oare s-a terminat? Se mai gândeşte la ea?

— N-am ținut legătura, îi răspunde el.

— De ce te-a reclamat?

— Nu a precizat, iar eu nu am avut ocazia să o întreb. Era într-o situație dificilă. Exista un tânăr, iubitul sau un fost iubit, care n-o lăsa în pace. Au mai fost şi câteva fricțiuni în clasă. Apoi povestea a ajuns la urechile părinților ei, care au descins la Cape Town. Presupun că fata

n-a mai suportat presiunile tuturor.

— Şi mai erai şi tu.

— Da, mai eram şi eu. Cred că nu am fost un personaj tocmai comod.

Ajung în dreptul unei porți, iar pe panoul de pe poartă stă scris avertismentul „SAPPI Industries – Proprietate privată. Intruşii vor fi dați în judecată”. Fac cale întoarsă.

— Aşa, spune Lucy. Şi ai plătit. Poate că, în timp, când se va gândi la tine, nu te va mai judeca la fel de aspru. Să ştii că femeile sunt în stare să ierte când nu te aştepți.

Se aşterne tăcere. Oare Lucy, propriul lui copil, încearcă sa îi țină o prelegere despre femei?

— Te-ai gândit că te-ai putea recăsători? îl întreabă Lucy.

— Cu o femeie de aceeaşi vârstă cu mine, vrei să spui. Nu sunt făcut pentru viața de familie, Lucy. Te-ai convins pe pielea ta.

— Da. Numai că…

— Numai că ce? E scandalos să alerg după fetițe?

— Nu asta am vrut să spun. Doar că, în timp, o să-ți fie din ce în ce mai greu, în niciun caz mai uşor.

N-a mai discutat până acum cu Lucy despre viața lui intimă. Şi se pare că e o treabă anevoioasă. Dar, dacă nici cu ea nu poate discuta, atunci cu cine să vorbească?

— Îți aminteşti de Blake? o întreabă el. Mai uşor să ucizi un prunc în leagăn, decât să-ți stăpâneşti pasiunile înăbuşite?

— De ce îmi aminteşti citatul ăsta?

— Pasiunile înăbuşite se pot dovedi a fi la fel de urâte la bătrâni, ca şi la tineri.

— Şi?

— Fiecare dintre femeile de care am fost mai apropiat m- a învățat ceva despre mine însumi. Din acest punct de vedere, ele m-au ajutat să devin o persoană mai bună.

— Sper că nu ai pretenții că şi reciproca ar fi valabilă. Să nu spui că le-ai făcut mai bune pe femeile pe care le-ai avut.

O priveşte atent şi sever. Ea îi surâde.

— Glumeam, adaugă ea.

Se îndreaptă spre casă, refăcând acelaşi drum pe şoseaua asfaltată. Acolo unde drumul coteşte spre mica proprietate, se află un panou pe care nu l-a remarcat înainte. Pe el stă scris cu vopsea următorul anunț: „FLORI PROASPETE. CICADEE[9]" şi o săgeată indicatoare „1 KM".

— Cicadee? o întreabă el. Ştiam că legea interzice să cultivi cicadee.

— Este ilegal să scoți bulbi de cicadee de pe câmp. Numai că eu le cultiv din semințe. O să-ți arăt.

Continuă plimbarea, cu cei doi câini tineri trăgând în lesă şi încercând sa se elibereze, cu cățeaua gâfâind greoaie în urma lor.

— Şi tu? Asta vrei tu să faci în viaţă? o întreabă el, făcând un gest amplu înspre grădină, înspre casa pe al cărei acoperiş sclipesc jucăuş razele soarelui.

— E suficient, îi răspunde Lucy liniştită.

Este sâmbătă şi zi de târg. Lucy îl trezeşte la ora cinci, după cum stabiliseră, cu cafeaua făcută. Înfofolit de teama frigului, i se alătură lui Petrus în grădină unde, la lumina unei lămpi cu halogen, acesta taie deja florile.

Se oferă să preia treaba lui Petrus, însă degetele îi îngheaţă atât de rapid, încât, curând, nu mai reuşeşte să lege florile în buchete. Îi înapoiază lui Petrus şnurul şi trece la ambalat şi la împachetat.

Pe la şapte, când lumina zorilor începe să mângâie dealurile şi câinii prind să se agite, treaba este terminată. Încarcă în combi lădiţe cu flori, saci cu cartofi, ceapă şi varză. Lucy este la volan, iar Petrus stă aşezat în spate. Sistemul de încălzire nu funcţionează. Abia ghicind drumul prin parbrizul aburit, Lucy apucă pe şoseaua spre Grahamstown. Stă în faţă, lângă ea, muşcând din sandvişurile pe care i le-a pregătit. Îi curge nasul şi speră să nu-l vadă nimeni.

Prin urmare: o nouă aventură. Fiica lui, pe care odată ca niciodată o ducea cu maşina la şcoală şi la cursurile de balet, la circ, sau la patinoar, îl scoate acum în această plimbare, îi arată cum este să trăieşti, îi face cunoştinţă cu

această lume diferită, total necunoscută.

În Piața Donkin, tarabagiii îşi instalează deja măsuțele rudimentare, cocoțate pe căpriori, şi încep să-şi etaleze mărfurile. În aer se simte miros de carne arsă. Deasupra oraşului atârnă o pâclă rece; oamenii îşi freacă mâinile, îşi lovesc picioarele să se încălzească, înjură. Este o adevărată demonstrație de bonomie de care Lucy, spre uşurarea lui, se ține deoparte.

Se află în ceea ce pare a fi zona pentru produse naturale. În stânga lor, sunt trei africane cu lapte, *masa* şi unt de vânzare; iar într-o găleată acoperită cu o pânză jilavă au oase de supă. În dreapta lor s-a instalat o pereche de africani[10] bătrâni pe care Lucy îi salută numindu-i Tante Miems şi Oom Koos, şi un mic ajutor cu un fes *balaclava,* care nu are mai mult de zece ani. Ca şi Lucy, au cartofi şi ceapă de vânzare, dar şi borcane cu marmeladă, murături, fructe confiate, pachețele cu ceai buchu, ceai de iederă, plante medicinale.

Lucy a adus două scăunele cu fundul din pânză. În aşteptarea primilor cumpărători, beau cafea dintr-un termos. În urmă cu două săptămâni era la cursuri, explicându-le tinerilor plictisiți ai acestei țări diferența dintre *a bea* şi *a bea până la fund,* dintre *ars* şi *mistuit de foc.* Perfectivul exprimă o acțiune consumată, care se desfăşoară până la ultima ei consecință. Cât de departe îi par toate acestea acum! Trăiesc,

am trăit.

Cartofii aduşi de Lucy, răsturnaţi într-un coş împletit, au fost curăţaţi perfect. Cartofii aduşi de Koos şi Miems sunt plini de pământ. În cursul dimineţii, Lucy reuşeşte să strângă aproape cinci sute de *rand*. Florile ei se vând încet şi sigur. La unsprezece dimineaţa, lasă din preţ şi îşi vinde ultimele produse. La taraba cu lapte şi carne este destul de multă agitaţie. Însă perechea de bătrânei, aşezaţi unul lângă celălalt, împietriţi şi gravi, se descurcă mai prost.

Mulţi dintre clienţii lui Lucy o ştiu după nume: majoritatea sunt femei de vârsta a doua, afişând un soi de atitudine de proprietare la adresa ei, ca şi când succesul ei ar fi şi al lor. Îl prezintă pe rând fiecăreia dintre ele:

— Faceţi cunoştinţă cu tatăl meu, David Lurie. Venit în vizită de la Cape Town.

— Trebuie să fiţi mândru de fiica dumneavoastră, domnule Lurie, i se spune.

— Da, foarte mândru, le răspunde el.

— Bev conduce adăpostul pentru animale, îi spune Lucy după una din prezentări. O mai ajut din când în când. Să ne oprim la ea, în drum spre casă, dacă eşti şi tu de acord.

Bev Shaw nu-i spune nimic – o femeie scundă şi îndesată, agitată, cu puncte negre pe faţă, păr sârmos, tuns scurt, şi fără gât. Nu-i plac femeile care nu fac nimic să fie atrăgătoare. Este un tip

de rezistență cu care a avut de furcă şi înainte în cazul prietenelor lui Lucy. Nimic de care să fie mândru: este o prejudecată care i s-a fixat în minte, i s-a stabilit ferm acolo. Mintea lui a devenit un refugiu pentru gândurile vechi, leneşe, sărmane, care n-au alt loc unde să se ducă. Ar trebui să le alunge, să facă o curățenie generală. Totuşi nu are chef de asta, nu-i pasă, sau, mai precis, nu-i pasă suficient de mult.

Liga pentru Protecția Animalelor, odinioară o asociație caritabilă activă clin Grahamstown, a fost nevoită să-şi înceteze activitatea. Totuşi, o mână de voluntari conduşi de Bev Shaw continuă să lucreze la clinica din vechea clădire.

Nu are nimic împotriva iubitorilor de animale cu care Lucy a fost dintotdeauna asociată. Cu siguranță, lumea ar fi un loc mult mai rău dacă ei nu ar exista. Prin urmare, când Bev Shaw le deschide uşa de la intrare, îşi compune o expresie binevoitoare, în ciuda mirosului de urină de pisică, de râie de câine şi de soluție Jeyes care îi întâmpină din prag.

Casa este exact aşa cum şi-a închipuit că arată: mobilă luată de la cei care nu mai au trebuință de ea, un mănunchi de bibelouri şi alte decorațiuni de interior (ciobănițe din porțelan, tălăngi, un pămătuf din pene de struț de alungat muştele), văicăreala unui aparat de radio, piuit de păsări în colivii şi pisici peste tot, încurcându-se printre picioarele oamenilor. Bev

Shaw nu este singură în adăpost, mai este şi Bill Shaw aici, la fel de bondoc ca şi ea, bând ceai la masa din bucătărie, un individ cu o faţă roşie ca sfecla şi păr argintiu şi un pulover cu guler obosit.

— Ia loc, Dave, ia loc, îl invită Bill. Serveşte-te cu ceai, fă-te comod.

A fost o dimineaţă lungă, este obosit, iar ultimul lucru de care are chef este să stea la şuetă cu aceste persoane, îi aruncă o privire lui Lucy.

— Nu stăm, Bill, spune ea. Am trecut să iau nişte medicamente.

Se uită pe una din ferestre spre curtea din spate: un măr din care pică fructe roase de viermi, buruieni şi bălării înalte cât zidul, o zonă împrejmuită cu foi de tablă zincată, paturi de scânduri, cauciucuri vechi, printre care îşi fac veacul, scormonind, găinile şi ceea ce pare a fi o antilopă mică africană care picoteşte într-un colţ.

— Ce părere ai? îl întreabă Lucy după ce pleacă şi ajung în maşină.

— N-aş vrea să fiu nepoliticos. Este vorba, cu siguranţă, de o subcultură cu o forţă remarcabilă. Nu au copii?

— Nu, nu au copii. N-o subestima pe Bev. Nu este nebună. Face extraordinar de mult bine. Se duce de ani de zile în satul D, la început pentru Protecţia Animalelor, acum, pe cont propriu.

— Probabil că poartă o bătălie pierdută.

— Da, aşa este. Nu mai au finanțare. Pe lista de priorități a acestei națiuni nu a rămas loc şi pentru animale.

— Probabil că situația asta o deprimă. Şi pe tine la fel.

— Da. Nu. Nu contează. Important este că animalele pe care le îngrijeşte nu sunt deprimate. Sunt foarte uşurate.

— Atunci e minunat. Îmi pare rău, fetițo, însă îmi este imposibil să țopăi de fericire pe tema asta. Ceea ce faci este admirabil; şi ce face ea. Numai că pentru mine oamenii care se implică în protecția animalelor aduc cu o anumită categorie de creştini. Toată lumea e aşa de fericită şi de bine intenționată, încât după o vreme îți vine să-ți iei câmpii, să pleci în lumea largă şi sa faci prostii, să violezi, sau să jefuieşti. Sau să chinui pisici.

Ieşirea pe care o are îl surprinde chiar şi pe el. Nici măcar nu este nervos. Nici pe departe.

— Crezi că ar trebui să mă implic în lucruri mai im portante, spune Lucy.

Au intrat acum pe drumul principal, iar Lucy conduce şi îi vorbeşte fără să-l privească.

— Fiindcă sunt fiica ta, crezi că ar trebui să fac ceva mai bun în viață.

Deja clatină hotărât din cap.

— Nu… nu… nu, protestează el în şoaptă.

— Crezi că ar trebui să pictez tablouri cu

natură moartă sau să învăț ruseşte. Nu eşti de acord că sunt prietenă cu oameni ca Bev şi Bill Shaw, fiindcă nu mă pot conduce spre o viață elevată.

— Nu-i adevărat, Lucy.

— Ba este adevărat. Ei chiar nu sunt un model de viață elevată, fiindcă nu există aşa ceva. Asta este singura viață posibilă. Cea pe care o împărțim cu animalele. Acesta este exemplul pe care oamenii de felul lui Bev vor să-l dea. Acesta este exemplul pe care doresc eu să-l urmez. Să împart câteva din privilegiile mele de ființă umană cu animalele. N-am chef să mă reîncarnez într-o altă existență ca porc sau câine, şi să fiu obligată să trăiesc aşa cum trăiesc porcii şi câinii cu noi drept stăpâni.

— Lucy, draga mea, nu te supăra! Da, recunosc, acesta e modelul de viață corect. Cât despre animale, pe legea mea, trebuie să ne purtăm frumos cu ele. Totuşi, să nu pierdem simțul realității. Ne aflăm pe o altă treaptă a creației decât animalele, nu neapărat superioară, dar diferită. Aşa încât, dacă trebuie să fim buni cu ele, s-o facem mai degrabă din pură generozitate, nu fiindcă ne-am simți vinovați sau de teamă că vom fi pedepsiți.

Lucy trage aer în piept. Pare să fie pe punctul de a da o replică predicii lui, însă se răzgândeşte. Ajung acasă fără ca vreunul din ei sa mai scoată o vorbă.

NOUĂ

Stă aşezat pe canapea în camera din față şi urmăreşte un meci de fotbal la televizor. Scorul este zero la zero; niciuna din echipe nu dă semne că ar fi interesată să câştige.

Comentariul crainicilor alternează între sotho[11] şi xhosa[12], dialecte din care nu pricepe un cuvânt. Reduce sonorul, până se aude un murmur slab. O după-amiază de sâmbătă în Africa de Sud: un moment consacrat bărbaților şi plăcerilor masculine. Ațipeşte.

Când se trezeşte, îl găseşte pe Petrus aşezat lângă el pe canapea, cu o sticlă de bere în mână. A mărit volumul.

— Bushbuck, spune Petrus. Echipa mea. Bushbuck şi Sundown.

Celor din echipa Sundown li se acordă un corner. La gura porții se produce o *melee.* Petrus mormăie nemulțumit şi îşi dă o palmă peste cap. După ce praful se împrăştie de pe teren, se zăreşte portarul de la Bushbuck întins la pământ, aşezat cu pieptul peste minge.

— E bun! E bun! exclamă Petrus. E un portar bun. Trebuie să-l păstreze.

Meciul se termină fără puncte. Petrus schimbă canalele. Box: doi omuleți, atât de mici încât abia îi ajung la piept arbitrului, țopăie în cerc, îşi dau târcoale, se atacă reciproc.

Se ridică, se îndreaptă fără grabă spre partea din spate a casei. Lucy stă întinsă în pat, în camera ei, şi citeşte.

— Ce citeşti? o întreabă el.

Îl priveşte zeflemitor, apoi îşi scoate căştile de la urechi.

— Ce citeşti? repetă el întrebarea, după care continuă: Nu merge, nu-i aşa? Vrei să plec?

Ea zâmbeşte şi lasă cartea deoparte. *Misterul lui Edwin Drood*[13], în niciun caz genul de carte la care s-ar fi aşteptat.

— Stai jos, îi spune ea.

Se aşază pe pat, îi mângâie absent piciorul gol. Un picior frumos, bine făcut. Şi oase bune, la fel ca mama ei. O femeie în floarea vârstei, atrăgătoare în pofida masivității, în pofida hainelor care o dezavantajează.

— David, din punctul meu de vedere, lucrurile decurg cum nu se poate mai bine. Sunt bucuroasă că eşti aici. Atâta doar, că îți trebuie ceva vreme să te acomodezi cu viața de la țară. Îndată ce îți vei găsi o preocupare, ai să vezi, n-ai să te mai plictiseşti.

Dă din cap, însă mintea îi este în altă parte. Atrăgătoare, îşi spune el, însă o cauză pierdută pentru bărbați. Ar trebui să-şi reproşeze sieşi, sau poate, indiferent ce-ar fi făcut, tot la asta s-ar fi ajuns? Din ziua în care i se născuse copilul, simțise pentru fiica lui dragostea cea mai spontană, mai nestăvilită. Este imposibil ca ea

să nu-şi fi dat seama. Fusese prea multă, iubirea lui față de ea? O resimțise ca pe o povară? O sufocase? Îi dăduse ea o conotație sumbră?

Se întreba cum se simte Lucy în compania iubiților ei, şi cum se simt iubiții respectivi alături de Lucy. Nu i-a fost niciodată teamă să urmeze un raționament până la ultima lui consecință, şi nici acum nu se fereşte s-o facă. Oare a conceput o femeie pasională? Cât poate ea oferi, şi cât nu poate oferi, în privința plăcerii senzuale? Oare sunt ei în stare să discute despre acest subiect? Lucy nu a dus o viață cumpătată. De ce să nu fie sinceri unul cu celălalt, la ce bun să-şi impună limite, într-un moment în care nimeni nu o mai face?

— Îndată ce îmi voi găsi o preocupare, spune el, trezindu-se din meditație. Ce propui?

— M-ai putea ajuta cu câinii. Ai putea tranşa carnea pentru câini. Întotdeauna mi s-a părut greu s-o fac. Şi apoi, ar mai fi şi Petrus. Petrus este ocupat cu organizarea proprietății lui. Să ştii că l-ai putea ajuta.

— Să-l ajut pe Petrus. Îmi place ideea. Îmi place nostimada asta istorică. Crezi că-mi va da şi un salariu în schimbul muncii mele?

— Întreabă-l. Sunt sigură că te va plăti. La începutul anului, a obținut un împrumut de la Departamentul pentru Agricultură, o sumă suficient de mare încât să-şi poată cumpăra un

hectar de teren şi o bucată de pământ de la mine. Nu ți-am spus? Linia de hotar trece prin bazinul de apă. Rezervorul îl deținem în comun. Tot pământul care pleacă de la rezervor este al lui. Are o vacă – o să fate la primăvară. Are două neveste, sau o soție şi o iubită. Dacă şi-a jucat cărțile corect, atunci s-ar putea să primească un al doilea împrumut pentru a-şi construi o casă, şi atunci se va putea muta din grajd. Conform standardului de viață din Eastern Cape, se poate spune că este un bărbat cu cheag. Aşa că cere-i să-ți plătească. Îşi permite. Eu nu sunt sigură că-mi pot permite să-l mai plătesc.

— Bine, mă voi ocupa de carnea pentru câini, mă voi oferi să dau la sapă pentru Petrus. Altceva?

— Ai putea da o mână de ajutor la clinică. Sunt disperați să găsească voluntari.

— Adică s-o ajut pe Bev Shaw.

— Da.

— Nu cred că ea şi cu mine o să ne înțelegem.

— Nu trebuie să te înțelegi cu ea. Nu trebuie decât s-o ajuți. Dar nu te aştepta să fii plătit. Va trebui s-o faci din bunătate.

— Nu ştiu ce să spun, Lucy. Sună exact ca o muncă în folosul comunității. Sună de parcă aş vrea să răscumpăr nişte greşeli ale trecutului.

— Cât despre motivul pentru care o faci, David, fii convins că pe animalele de la clinică nu le interesează. Nici nu-ți vor pune întrebări şi

nici n-o să le pese.

— Bine, bine, am s-o fac. Însă numai atâta vreme cât nu mi se cere să devin un om mai bun. Încă nu sunt pregătit să fiu reformat. Vreau să pot rămâne eu însumi. O fac numai în condițiile astea.

Mâna i se odihneşte încă pe piciorul ei, iar acum o strânge ferm de gleznă.

— S-a înțeles?

Ea îi adresează ceea ce ar putea numi un zâmbet dulce.

— Aşa deci, eşti hotărât să rămâi un băiat rău. Nebun, rău, periculos, să fie foarte clar. Crede-mă, nimeni nu-ți va cere să te schimbi.

Îl tachinează aşa cum obişnuia şi mama lui să-l necăjească. Numai că spiritul ei este, cu siguranță, mai ascuțit, întotdeauna s-a simțit atras de femeile agere la minte. Inteligență şi frumusețe. Nici dând dovadă de cea mai încăpățânată voință nu ar fi putut descoperi inteligență la Melani. Însă frumusețe, asta da, din plin.

Şi iar simte cum îl cuprinde un uşor val de voluptate, îşi dă seama că Lucy îl studiază cu atenție. Se pare că nu reuşeşte să-şi ascundă stările. Interesant.

Se ridică de pe pat şi iese în curte. Cățelandrii sunt încântați să-l revadă: sar şi țopăie în toate direcțiile în cuştile lor, scâncind de nerăbdare. Bătrâna cățea buldog nu se oboseşte însă să se

clintească din loc.

Intră în cuşca ei, închide poarta după el. Cățeaua îşi înalță capul, îl priveşte, lasă capul la loc; mamelele ei bătrâne îi atârnă vlăguite.

Se lasă pe vine, o mângâie după urechi.

— Suntem abandonată? întreabă el în şoaptă.

Se întinde lângă ea, pe cimentul gol, cu cerul albastru deasupra capului. Îşi simte corpul destinzându-se.

Aşa îl găseşte Lucy. Probabil că a ațipit; când deschide ochii, o vede mai întâi pe Lucy în cuşcă, venită cu castronul cu apă, şi cățeaua ridicându-se şi amuşinându-i picioarele.

— Vă împrieteniți? întreabă Lucy.

— Nu te lasă să te împrieteneşti cu ea uşor.

— Biata Katy. Jeleşte. Nimeni n-o vrea, iar ea ştie asta. Ironia este că are probabil urmaşi răspândiți prin tot ținutul, care ar fi bucuroşi să împartă acelaşi acoperiş cu ea. Numai că nu le stă lor în putere s-o invite. Ei fac parte din mobilier, din sistemul de alarmă. Câinii ne fac onoarea de a ne trata ca pe nişte zei, iar noi le răspundem tratându-i ca pe nişte obiecte.

Ies împreună din cuşcă. Cățeaua se prăbuşeşte greoaie, apoi închide ochii.

— Părinții Bisericii au polemizat îndelung asupra câinilor şi au ajuns la concluzia că nu au suflet, în adevăratul înțeles al cuvântului, remarcă el. Sufletul lor este legat de corp şi moare odată cu corpul.

Lucy ridică din umeri cu nepăsare.

— Nu ştiu sigur nici dacă eu am suflet. Şi n-aş recunoaşte un suflet dacă l-aş vedea pe stradă.

— Nu-i adevărat. Tu eşti un suflet. Cu toții suntem suflete. Suntem suflete încă dinainte de a ne naşte.

Îl priveşte cu un aer bizar.

— Ce-ai de gând să faci cu ea? o întreabă.

— Cu Katy? Am s-o păstrez, dacă n-o să am încotro.

— Nu ai omorât niciodată un animal, să-i curmi suferința?

— Nu. Eu nu fac aşa ceva. Bev o face. Nimeni altcineva nu vrea s-o facă, aşa că a preluat asupra ei sarcina asta. O afectează îngrozitor. Să ştii că o subapreciezi. Este o persoană mult mai interesantă decât ți se pare. Chiar şi după standardele tale.

După standardele lui: care or fi ele? Toate acele femei scunde şi îndesate, cu voce groasă, merită oare să fie ignorate? Îl cuprinde o umbră de tristețe şi de milă: pentru Katy, care stă singură în cuşca ei, pentru el, pentru toată lumea. Oftează din rărunchi, necenzurându-şi suspinul.

— Iartă-mă, Lucy, rosteşte el.

— Să te iert? Pentru ce? îl întreabă ea cu un surâs uşor ironic.

— Pentru că sunt unul dintre cei doi muritori

care te-au adus pe această lume şi pentru că nu am ştiut să te îndrum mai bine în viață. Dar mă voi duce să o ajut pe Bev Shaw. Cu condiția să nu fiu obligat să-i spun Bev. E caraghios să te fâțâi în lume purtând acest nume. Îmi evocă o vită. Când să-ncep?

— Am s-o sun.

ZECE

Pe panoul montat la clinică stă scris ASOCIAȚIA PENTRU PROTECȚIA ANIMALELOR W.0.1529. Sub firmă, pe un singur rând, apare menționat programul zilnic, însă el a fost acoperit cu o bandă adezivă. La uşă s-a făcut coadă, unele din persoanele care aşteaptă fiind însoțite de animale, în clipa în care coboară din maşină, este înconjurat de o droaie de copii care cerşesc, sau se holbează, pur şi simplu, la el. Îşi croieşte drum prin mulțimea care se îmbrânceşte şi printr-o hărmălaie iscată brusc de doi câini ținuți în lesă de stăpânii lor, care îşi arată colții şi sar să se muşte reciproc.

Sala de aşteptare micuță, fără mobilier, este ticsită. Trebuie să păşească peste piciorul cuiva ca să intre.

— Doamna Shaw? întreabă el.

O femeie în vârstă îi face senin cu capul înspre golul din zidărie în care ar fi trebuit să fie o uşă şi peste care este trasă o draperie din

plastic. Femeia ține legată de o sfoară scurtă o capră care se uită agitată înspre cei doi câini, nescăpându-i o clipă din priviri, şi loveşte cu copitele în podeaua dură.

În încăperea din care se degajă un iz înțepător de urină, Bev Shaw lucrează la o masă scundă, cu tăblia din oțel. Cu ajutorul unei minilanterne de forma unui creion, inspectează gâtul unui cățelandru care arată a corcitură între un ogar şi un şacal. Aşezat în genunchi direct pe masă, stă un copil desculț, în mod evident stăpânul cățelului, care îi imobilizează capul sub braț şi încearcă să-i mențină fălcile deschise. Din gâtlejul câinelui iese un mârâit înfundat, ca un gâlgâit; încordat, câinele se trage cu putere pe picioarele posterioare, încercând să scape. Intră şi el, cu stângăcie, în luptă, încercând să adune picioarele patrupedului, apăsându- i coapsele şi obligându-l să se aşeze.

— Mulțumesc, îi spune Bev Shaw, cu fața îmbujorată de efort. A făcut abces de la un dinte care se clatină. Cum nu avem antibiotice – ține-l bine, *boytjie!* –, trebuie să-l deschidem cu bisturiul şi să sperăm că totul va fi bine.

Scobeşte în gura câinelui cu o chiuretă. Câinele zvâcneşte violent, se eliberează din strânsoarea lui, aproape reuşind să scape şi din brațele băiatului. Acesta înşfacă din nou câinele care se zbate, alunecă pe tăblie, încearcă să sară jos de pe masă; preț de o clipă, ochii plini

de furie şi de spaimă ai câinelui rămân ațintiți în ochii lui.

— Aşa deci, e pe partea asta, spune Bev Shaw.

Scoțând sunete liniştitoare, ia prin surprindere câinele, cu o mişcare de profesionist, şi îl aşază pe masă pe o parte.

— Cureaua, spune ea.

El îi trece peste corp cureaua, pe care ea o strânge cu catarama.

— Aşa, spune Bev Shaw. Gândeşte-te la lucruri liniştitoare, gândeşte-te la lucruri bune. Câinii îți simt gândurile.

Se lasă cu toată greutatea corpului peste câine. Cu băgare de seamă, cu o mână înfăşurată într-o zdreanță, copilul deschide iar larg maxilarele câinelui. Câinele îşi rostogoleşte îngrozit ochii în orbite. Îți simt gândurile. Ce prostie!

— Gata, gata, şopteşte el.

Bev Shaw introduce din nou chiuretă în gura câinelui. Câinele amuțeşte, îngheață de spaimă, apoi se destinde.

— Aşa, spune ea, şi acum trebuie să lăsăm natura să-şi urmeze cursul.

Desface cureaua şi îi vorbeşte copilului într-o limbă care pare a fi un dialect xhosa sacadat. Câinele sare în picioare şi se ascunde speriat sub masă. Pe tăblie au rămas câțiva stropi de sânge şi de salivă împroşcați de câine, pe care îi şterge Bev. Copilul ademeneşte cățelul şi ies

împreună afară.

— Mulțumesc, domnule Lurie. Prezența dumitale are o influență bună. Simt că-ți plac animalele.

— Îmi plac animalele? Le mănânc, aşa că presupun că îmi şi plac, cel puțin, anumite părți ale lor.

Părul ei este o încâlceală de cârlionți mici. Îşi face oare singură buclele, cu cleştii de păr? Puțin probabil: i-ar lua câteva ore pe zi. Probabil că este părul ei natural. Nu a văzut niciodată până acum o asemenea *tessitura* de aproape. Vinişoarele roşii şi purpurii de pe urechi sunt vizibile şi desenează un filigran. Şi vinişoarele de pe nas, la fel. Şi bărbia care pare să-i țâşnească direct din piept, asemenea unei guşi de porumbel. Impresie generală: remarcabil de neatrăgătoare.

Bev îi cântăreşte cuvintele, părând să nu remarce tonul pe care au fost rostite.

— Da, se mănâncă multă carne în țara asta, spune ea. Şi, după toate semnele, nu ne face bine. Nu ştiu cum ne-am putea dezvinovăți în fața animalelor. Ne ocupăm de următorul? întreabă ea.

Să ne dezvinovățim? Când? în Ziua cea Mare, când vom da socoteală? E curios să audă mai mult pe această temă, însă acum nu e momentul.

Capra, un țap masiv, abia se ține pe picioare.

O jumătate din scrot, gălbui şi purpuriu, este tumefiată ca un balon; cealaltă jumătate este o masă de sânge închegat şi de mizerie. A fost atacat de câini, povesteşte bătrâna. Însă pare destul de senin, vesel, combativ. În timp ce este examinat de Bev Shaw, aruncă pe podea o scurtă producţie de cocoloaşe. La capul lui şi ţinându-l de coarne, bătrâna se preface că-l ceartă.

Bev Shaw îi atinge scrotul cu o măturică. Ţapul loveşte cu picioarele.

— Îi poţi lega picioarele? îl roagă ea, arătându-i şi cum trebuie procedat.

Îi leagă cu o curea piciorul drept din spate de piciorul drept din faţă. Ţapul încearcă să lovească din nou, se clatină. Ea continuă să îi curețe rana atent cu pămătuful. Ţapul tremură, scoate un behăit: un sunet jos, lugubru şi răguşit.

Pe măsură ce Bev îndepărtează puroiul, constată că rana este vie, însufleţită de mici larve albe, care îşi agită, oarbe, capetele în aer. Se înfioară scârbit.

— Muscă de carne, spune Bev Shaw. Au cel puţin o săptămână, spune ea, apoi, ţuguindu-şi buzele, continuă adresându-se femeii: Trebuia să-l aduci demult.

— Ştiu, îi răspunde femeia. Câinii vin noapte de noapte.

E tare, tare rău. Plăteşti cinci sute de *rand*

pentru un mascul ca el.

Bev Shaw se îndreaptă de spate.

— Nu ştiu ce s-ar mai putea face. N-am destulă experienţă şi nu-ncerc să i-l scot.

Poate aştepta până joi, când vine doctorul Oosthuizen, însă amicul oricum o să rămână steril, şi asta vrea ea? Apoi, mai e şi problema antibioticelor. E pregătită să cheltuiască bani pe antibiotice?

Îngenunchează din nou lângă ţap, îşi lipeşte capul de grumazul lui, lovindu-i-l cu părul ei. Ţapul tremură, însă este liniştit. Îi face semn femeii să nu îl mai ţină de coarne. Femeia se supune. Ţapul nu face nicio mişcare.

Îi şopteşte ceva.

— Ce spui, prietene? o aude întrebând. Ce părere ai? E gata?

Ţapul rămâne stană de piatră, ca hipnotizat. Bev Shaw continuă să îl împungă cu capul. Pare să fi intrat şi ea în transă.

Apoi se reculege şi se ridică în picioare.

— Mă tem că-i prea târziu, îi spune ea femeii. Nu am cum să-l fac bine. Poţi aştepta până joi, când vine doctorul, sau poţi să-l laşi aici la mine. Îl pot ajuta să aibă un sfârşit liniştit. Mă lasă să fac asta pentru el. S-o fac? Să-l ţin aici?

Femeia şovăie, apoi clatină din cap. Începe să tragă ţapul către ieşire.

— Ţi-l dau înapoi după ce se termină, îi spune Bev Shaw. Vreau să-l ajut să treacă dincolo,

asta-i tot.

Deşi încearcă să-şi stăpânească vocea, îi simte tonul înfrânt din glas. Şi țapul aude: loveşte cu picioarele, însă îl opreşte cureaua, se opinteşte, se împiedică, iar tumefacția tremură obscen în urma lui. Femeia dezleagă cureaua, o aruncă deoparte. Apoi cei doi pleacă împreună.

— Ce-a fost asta? o întreabă el pe Bev. Bev Shaw îşi ascunde fața, îşi suflă nasul.

— Nimic. Am destul letal pentru cazurile disperate, însă nu-i putem forța pe stăpâni. În fond, e animalul lor, preferă să-l sacrifice singuri, în stilul lor. Mare păcat! Un tip aşa de curajos, cuminte şi încrezător!

Letal. Să fie numele unui medicament? Parcă n-ar scoate problema din sfera companiilor farmaceutice. Tenebre care s-au lăsat brusc, aduse pe apele lui Lethe.

— Poate că înțelege mai mult decât îți închipui, spune el.

Spre propria lui surprindere, încearcă să o liniştească.

— Poate că a trecut deja prin asta. S-a născut cu un soi de premoniție, dacă mă pot exprima astfel. În fond, suntem în Africa. Caprele trăiesc aici de la începutul timpurilor. Nu e nevoie să li se spună ce este oțelul, sau ce este focul. Ele ştiu cum mor caprele. S-au născut cu o preştiință, sunt pregătite pentru moarte.

— Chiar crezi asta? îl întreabă ea. Eu nu sunt

convinsă. Eu nu cred că suntem pregătiți să acceptăm moartea – niciunul dintre noi – fără a fi conduşi.

Lucrurile încep să se limpezească. Începe să întrevadă sarcina pe care şi-a fixat-o această femeie urâțică. Clădirea mohorâtă nu este un loc de vindecare – îngrijirile medicale de amator pe care le oferă sunt prea rudimentare –, ci un popas pe ultimul drum. Îşi aminteşte povestea – a cui era? A Sfântului Hubert? Parcă el a adăpostit o căprioară rătăcită care a intrat gâfâind, speriată şi zăpăcită în biserica lui, fugind să scape de câinii vânătorilor. Bev Shaw, nu e un veterinar, ci o preoteasă modernă, impregnată de aiurelile New Age, străduindu-se, până la absurd, să uşureze suferința animalelor din Africa. Lucy spunea că o va găsi interesantă. Numai că Lucy se înşală. Cuvântul potrivit nu e „interesantă”.

Îşi petrece toată după-amiaza în sala de operații, ajutând atât cât îi stă în putință. După ce a fost rezolvat şi ultimul caz al zilei, Bev Shaw îi face un tur al curții. În cuşca de păsări se află doar un pui de vultur cu aripa frântă. În rest, sunt numai câini: nu exemplare bine îngrijite, de rasă, ca la Lucy, ci o haită de corcituri costelive care umplu până la refuz două cuşti, lătrând, mârâind, schelălăind, țopăind de bucurie.

O ajută să le toarne hrană uscată în vase şi

apă în jgheaburi. Golesc doi saci de câte zece kilograme.

— Cum reuşeşti să plăteşti pentru toate astea? o întreabă el.

— Cumpărăm angro. Prin colectă publică. Primim donații. Oferim servicii gratuite de castrare în schimbul cărora primim un împrumut.

— Şi cine se ocupă de castrare?

— Doctorul Oosthuizen, veterinarul nostru. Însă el trece pe la dispensar o singură după-amiază pe săptămână.

Îi urmăreşte pe câini mâncând. Îl surprinde să vadă că animalele nu se încaieră. Cei mici, cei slabi se țin deoparte, acceptându-şi soarta şi aşteptând să le vină rândul.

— Singura problemă este că sunt prea mulți, spune Bev Shaw. Fireşte, ei n-au cum să înțeleagă, şi nici noi n-avem cum să le explicăm. Sunt prea mulți, după standardele noastre, nu după ale lor. S-ar înmulți la nesfârşit dacă i-am lăsa să zburde liberi, până ar umple fața pământului. Din punctul lor de vedere, nu ar fi rău să aibă pui răspândiți peste tot. Cu cât sunt mai numeroşi, cu atât e mai vesel. Şi cu pisicile se întâmplă acelaşi lucru.

— Şi cu şobolanii.

— Şi cu şobolanii. Să nu uit: când ajungi acasă, să fii atent să nu fi luat purici.

Unul dintre câini, sătul, cu ochii strălucind de

satisfacție, le amuşină degetele, le linge prin plasa de sârmă.

— Sunt egalitarişti, nu-i aşa? remarcă el. N-au clase sociale. Niciunul nu este superior sau prea puternic, încât să se simtă jignit că îi miroase dosul celuilalt.

Se apleacă şi lasă câinele să îi miroasă fața, să îi simtă respirația. Câinele are ceea ce s-ar putea numi o privire inteligentă, deşi probabil nici vorbă de aşa ceva.

— Toți vor muri?

— Cei pe care nu-i vrea nimeni. Pe aceia o să-i ucidem.

— Şi tu eşti cea care se ocupă de asta.

— Da.

— Nu te afectează?

— Sigur că mă afectează. Mă tulbură profund. N-aş lăsa pe nimeni altcineva să o facă în locul meu dacă aş şti că nu îi pasă. Tu n-ai face la fel?

Tace. Apoi spune:

— Ştii de ce m-a trimis fiica mea la tine?

— Mi-a spus că ai necazuri.

— Nu sunt simple necazuri. E legat de o chestiune care s-ar putea numi dezonoare.

O studiază atent. Dă semne că nu se simte în largul ei; dar poate că doar i se pare.

— Ştiind acest lucru, crezi că mai ai nevoie de mine? spune el.

— Dacă te simți în stare…

Bev Shaw îşi desface larg mâinile, apoi îşi lipeşte palmele, după care îşi desface iar mâinile. Nu ştie ce să spună, şi nici el nu îi vine în ajutor.

Înainte, nu a petrecut cu fiica lui decât perioade scurte de timp. Iar acum, trăieşte sub acelaşi acoperiş cu ea, îşi împarte viața cu ea. Trebuie să fie atent, să nu lase vechile obiceiuri să se interpună între ei, obiceiurile lui de părinte: să lase capacul scaunului de la toaletă la loc, să stingă lumina, să dea jos pisica de pe canapea. Exerciții pentru bătrânețe, se mustră singur. Exerciții despre cum să-ți găseşti locul. Exerciții utile pentru azilul de bătrâni.

Pretinde că este obosit şi, după cină, se retrage în camera lui, de unde îi parvin, înăbuşite, sunetele casei şi dovada că Lucy îşi continuă viața în stilul ei: aude deschizându-se şi închizându-se sertare, apoi aparatul de radio, murmurul unei conversații telefonice purtate în şoaptă. A sunat la Johannesburg, să aibă o discuție cu Helen? Oare prezența lui aici le ține departe pe cele două femei? Ar îndrăzni ele să doarmă în acelaşi pat cât stau sub acelaşi acoperiş cu el? Dacă patul ar scârțâi în timpul nopții, oare s-ar simți jenate? Suficient de jenate, încât să se oprească? Dar ce ştie el despre ce fac două femei când sunt împreună? Poate că femeile nu au nevoie să facă parul să scârțâie. Şi ce ştie el precis despre aceste două

femei, Lucy şi Helen? Poate că dorm împreună aşa cum fac copiii, cuibărindu-se una în braţele celeilalte, mângâindu-se, chicotind, depanând amintiri din copilărie – mai degrabă ca două surori, decât ca nişte iubite. A dormi în acelaşi pat, a folosi aceeaşi cadă, a coace împreună fursecuri de turtă dulce, a purta hainele celeilalte. Iubire safică: un pretext pentru a te îngrăşa.

Adevărul este că nu-i face plăcere să şi-o închipuie pe fiica lui prinsă în mrejele pasiunii pentru o altă femeie, mai ales dacă respectiva este şi ştearsă, o oarecare. Dar ar fi oare mai mulţumit dacă ar avea un iubit? De fapt, ce îşi doreşte pentru Lucy? Nu să rămână de-a pururi o copilită, veşnic inocentă, veşnic a lui – sigur nu vrea asta. Însă este tată, asta-i soarta lui, iar când un tată îmbătrâneşte, se întoarce tot mai mult – e în legea firii şi mai presus decât el – spre fiica lui. Ea devine cea de-a doua lui salvare, mireasa tinereţii lui renăscute. Nu-i de mirare că reginele din basme încearcă să-şi trimită fiicele la moarte!

Oftează. Biata Lucy! Bietele fete! Ce destin, ce povară grea de purtat! Şi fiii: nici ei nu sunt feriţi de suferinţă, deşi ştie mai puţin despre acest subiect.

Ar vrea să doarmă. Însă îi este frig şi nu reuşeşte să închidă ochii.

Se dă jos din pat, îşi aruncă o haină pe umeri,

revine în pat. Citeşte corespondența lui Byron din anul 1820. Gras, ajuns în floarea vârstei, la numai treizeci şi doi de ani, Byron locuieşte la familia Guiccioli la Ravenna, cu Teresa, iubita lui mulțumită de sine, cam gâsculiță, şi cu picioare scurte, şi cu soțul ei suav şi pizmaş. Arşița verii, ceai după-amiaza târziu, bârfe de provincie, căscat abia disimulat.

„Femeile stau în cerc, iar bărbații joacă o banală partidă de faro", scrie Byron. În adulter redescoperă întregul plictis al căsniciei. „Întotdeauna m-am aşteptat ca, după treizeci de ani, să găsesc adevăratul deliciu sau bucuria iubirii pătimaşe."

Oftează din nou. Ce scurtă este vara dinaintea toamnei urmate de iarnă! Îşi continuă lectura până după miezul nopții, însă nici astfel nu reuşeşte să adoarmă.

UNSPREZECE

Este miercuri. Se trezeşte devreme, însă Lucy s-a trezit înaintea lui. O găseşte admirând gâştele sălbatice de la stăvilar.

— Nu-i aşa că sunt drăgălaşe? spune ea. Se întorc în fiecare an. Întotdeauna aceleaşi trei gâşte. Mă simt norocoasă să fiu vizitată. Să fiu cea aleasă de ele.

Trei. Trebuie să fie vorba de o soluție a destinului. El şi Lucy şi Melanie. Sau el şi

Melanie şi Soraya.

Iau micul dejun împreună, apoi scot cei doi dobermani la plimbare.

— Crezi că ai putea trăi aici, în această parte a lumii? îl întreabă Lucy din senin.

— De ce? Ai nevoie de un nou îngrijitor la câini?

— Nu, nu la asta mă gândeam… Fireşte, însă, ai putea obține o slujbă la Universitatea Rhodes – nu se poate să n-ai nişte cunoştințe pe acolo – sau poate la Port Elizabeth.

— Nu cred, Lucy. Nu mai sunt pe piață. Scandalul mă va urmări pretutindeni, se va lipi ca o etichetă de mine. Nu, dacă ar fi să-mi iau o slujbă, atunci ar trebui să fie ceva modest, de pildă să mă pot angaja funcționar contabil, dacă mai există aşa ceva, sau om de serviciu la cotețele de câini.

— Dar dacă vrei să pui capăt zvonurilor colportate, nu crezi c-ar trebui să te aperi? Oare zvonurile nu iau amploare dacă dai bir cu fugiții?

Când era mică, Lucy fusese un copil liniştit şi şters, care îl studiase discret, însă care, din cât îşi dădea el seama, nu îl judecase niciodată. Acum, la aproape douăzeci şi cinci de ani, începea să facă distincții, să separe lucrurile. Câinii, grădinăritul, cărțile de astrologie, hainele asexuate: în fiecare recunoaşte afirmarea independenței, deliberată, cu un scop precis. Şi

apoi fuga ei de bărbați. Faptul că îşi are propria viață. Faptul că nu mai trăieşte în umbra lui. Foarte bine! Aproba!

— Asta crezi tu că am făcut? îi spune el. Că am fugit de la locul crimei?

— Bine, dar ai bătut în retragere. Din motive pragmatice, dar care-i diferența?

— Scapi din vedere esențialul, draga mea. Cazul pe care vrei să mă vezi susținându-l a încetat să mai fie un caz, *basta.* Cel puțin, nu mai este aşa în zilele noastre. Dacă aş încerca să-mi susțin punctul de vedere, nu m-ar asculta nimeni.

— Nu-i adevărat. Chiar daca eşti ceea ce susții că eşti, ultimul dinozaur al moralității, întotdeauna oamenii vor fi curioşi să audă ce are de spus dinozaurul. Eu, una, sunt curioasă. Care este cazul tău? Să-l auzim.

Şovăie. Oare fata lui chiar vrea să-şi exhibe din nou trăirile intime?

— Cazul meu se întemeiază pe dreptul la dorință, spune el. Pe zeul care face ca şi păsările cerului să se înfioare de dorință.

Se vede în apartamentul fetei, în dormitorul ei, cu ploaia răpăind în spatele geamului şi radiatorul din colț emanând un miros de parafină, îngenuncheat deasupra ei, dezbrăcând- o pe rând de haine, în timp ce fata îşi ține brațele inerte pe lângă trup ca şi când ar fi o moartă. *L-am slujit pe Eros:* asta ar dori să

spună, dar are oare obrăznicia necesară? *Prin mine a acționat un zeu.* Câtă vanitate! Deşi nu este o minciună, nu total. În afacerea asta mizerabilă, a existat un sentiment generos care se străduia să înflorească. Dacă ar fi ştiut că totul avea să dureze atât de puțin!

Face o nouă încercare, de astă dată fără a se grăbi.

— Când erai mică, când încă locuiam în Kenilworth, vecinii noştri aveau un câine, un golden retriever. Nu ştiu dacă-ti aminteşti.

— Vag.

— Era mascul. De câte ori apărea prin vecini o cățea, devenea agitat şi nărăvaş, iar stăpânii îl băteau cu regularitate pavloviană. Şi lucrurile au continuat astfel, până când bietul câine n-a mai ştiut ce să facă. Când simțea miros de cățea în călduri, începea să alerge prin grădină fără rost, cu urechile trase pe spate şi cu coada între picioare, schelălăind, încercând să se ascundă.

Se opreşte.

— Nu înțeleg ce vrei să demonstrezi, spune Lucy. Chiar aşa, ce vrea să demonstreze?

— În acest spectacol exista ceva atât de josnic, încât m-a exasperat. După părerea mea, poți pedepsi un câine pentru că a făcut o prostie, de pildă dacă ți-a ros un papuc. Un câine poate accepta acest act de dreptate. Însă dorința este complet o altă poveste. Niciun animal nu acceptă să fie pedepsit pentru că-şi urmează

instinctele.

— Aşadar, masculii trebuie să-şi urmeze instinctul fără să fie pedepsiți? Asta e morala?

— Nu, nu asta e morala. Josnic în spectacolul de la Kenilworth era că bietul câine începuse să îşi urască propria natură. Nu mai era nevoie să fie bătut. Era pregătit să se autopedepsească. În acel punct, cred că ar fi fost mai bine să fie împuşcat.

— Sau să fie rezolvată problema.

— Posibil. Însă cred că în forul lui interior ar fi preferat să fie împuşcat. Cred că ar fi preferat asta opțiunilor care i se ofereau: pe de o parte, să-şi renege natura, pe de alta, să-şi petreacă restul zilelor învârtindu-se prin camera de zi, oftând, adulmecând pisica şi îngrăşându-se.

— Asta ai simțit tu tot timpul, David?

— Nu, nu întotdeauna. Uneori simt exact pe dos. Că dorința este o povară de care ne-am putea lipsi.

— Trebuie să-ți spun, intervine Lucy, că e un punct de vedere la care subscriu.

Aşteaptă ca ea să continue, însă nu o face.

— În orice caz, spune ea. Revenind la subiect, tu ai fost exclus pentru sănătatea grupului. Colegii tăi pot respira acum uşurați, în timp ce țapul ispăşitor zburdă în libertate.

A fost o afirmație? O întrebare? Chiar crede că este un simplu țap ispăşitor?

— Nu cred că termenul de țap ispăşitor

descrie cel mai clar situația, îi răspunde el prudent. Sacrificarea țapului ispăşitor funcționa în practică, însă conceptul era susținut de forța credinței religioase. Adică puneai în cârca țapului toate păcatele cetății, îl alungai din cetate şi cetatea era purificată. Principiul funcționa, fiindcă toată lumea înțelegea corect ritualul, inclusiv zeii. Apoi zeii au murit şi brusc oamenii au fost obligați să asaneze cetatea fără ajutorul divin. Se cerea acțiune concretă în locul simbolismului. Aşa s-a născut cenzorul, în sensul roman al termenului. Vigilența a devenit parola zilei: vigilența exercitată de toți asupra tuturor. Purificarea s-a transformat în lichidare.

Se lasă antrenat de tiradă; ține un curs.

— În fine, conchide el, după ce mi-am luat adio de la cetate, ce fac în libertate? Îngrijesc câini. Mă joc de-a mâna dreaptă a unei femei specializate în castrarea şi eutanasierea animalelor.

Lucy izbucneşte în râs.

— Bev? Crezi că Bev face parte dintr-un aparat represiv? Bev te venerează! Eşti profesor universitar. N-a cunoscut niciodată până acum un profesor de modă veche. Este îngrozită să nu facă greşeli gramaticale în prezența ta.

Pe cărare, se apropie de ei trei bărbați, sau, mai precis, doi bărbați şi un băiat. Merg repede, cu paşi mari, de oameni care au crescut la țară. Câinele de pe partea lui Lucy încetineşte ritmul,

se zbârleşte.

— Ar trebui să fim neliniştiți? murmură el.

— Nu ştiu.

Trage din scurt dobermanul în lesă. Bărbații au ajuns lângă ei. O înclinare a capului, un cuvânt de binețe, şi trec mai departe.

— Cine sunt? întreabă el.

— E prima oară când îi văd.

Ajung la hotarul plantației şi se întorc. Străinii au dispărut.

Apropiindu-se de casă, aud tot mai pregnant lătraturile furioase ale câinilor închişi în cuşti. Lucy măreşte pasul.

Cei trei sunt acolo, aşteptându-i. Cei doi bărbați se țin la o oarecare distanță, în timp ce băiatul, lângă cuşti, întărâtă câinii şi gesticulează, cu mişcări bruşte, amenințătoare, înnebuniți de furie, câinii latră şi sar să muşte. Câinele dinspre Lucy se zbate să scape. Până şi cățeaua buldog, pe care se pare c-a adoptat-o, pufneşte în surdină.

— Petrus! strigă Lucy. Însă nici urmă de Petrus.

— Plecați de lângă câini! țipă ea. *Hamba!*

Băiatul se îndepărtează leneş şi li se alătură tovarăşilor lui. Are o față turtită, inexpresivă, şi o privire lacomă. Poartă o cămaşă înflorată, pantaloni largi şi deformați şi o pălărie mică de soare, galbenă. Cei doi tovarăşi ai lui sunt îmbrăcați în salopete. Cel mai înalt dintre ei este

un bărbat frumos, izbitor de frumos, cu o frunte înaltă, pomeți sculpturali, nări mari, pronunțate.

La apropierea lui Lucy, câinii se potolesc. Deschide cea de-a treia cuşcă şi le dă drumul înăuntru celor doi dobermani. Un gest de curaj, îşi spune în sinea lui; dar este şi înțelept?

Însă bărbaților le spune:

— Ce vreți?

Îi răspunde cel tânăr.

— Trebuie să dăm un telefon.

— De ce trebuie să dați un telefon?

— Sora lui, răspunde acesta făcând un gest vag în spate, a avut un accident.

— Un accident?

— Da, foarte rău.

— Ce fel de accident?

— Un copil.

— Sora lui naşte?

— Da.

— De unde sunteți?

— Din Erasmuskraal.

Un schimb de priviri cu Lucy. Erasmuskraal, din interiorul concesiunii forestiere, este un cătun fără curent electric, fără telefon. Povestea pare logică.

— De ce n-ați dat telefon de la ocolul silvic?

— Nu e nimeni acolo.

— Aşteaptă afară, şopteşte Lucy, după care adaugă, în- torcându-se spre băiat: Care dintre

voi vrea să dea telefon?

Băiatul îl indică pe bărbatul înalt şi frumos.

— Vino înăuntru, îi spune Lucy.

Descuie uşa din spate şi intră. Bărbatul înalt o urmează. După o clipă, cel de-al doilea bărbat trece în grabă pe lângă el şi intră la rândul lui în casă.

Ceva nu-i în ordine, îşi dă seama imediat.

— Lucy, ieşi imediat din casă! îi strigă, ezitând o secundă dacă să intre sau să aştepte afară, unde poate fi cu ochii pe băiat.

Din casă nu se aude nimic.

— Lucy! strigă el din nou şi se pregăteşte să intre, când aude zăvorul uşii închizându-se.

— Petrus! țipă el cât de tare poate.

Băiatul se întoarce şi o rupe la fugă spre uşa din față. Dă drumul lesei de care ținea buldogul.

— Pe el! țipă el.

Câinele fuge spre băiat, clătinându-se greoi. În fața casei, îi ajunge din urmă. Băiatul a apucat un arac din stratul de fasole şi îl agită să țină câinele la distanță.

— Marş... marş... marş! strigă el gâfâind şi împunge aerul cu bățul.

Mârâind, câinele îi dă târcoale.

Îi abandonează pe cei doi şi dă fuga în spatele casei, spre uşa bucătăriei. Canatul batant din partea de jos a uşii nu este închis cu zăvorul, iar după câteva lovituri puternice cedează şi se deschide. Aterizează în bucătărie în patru labe.

Îl întâmpină o lovitură în moalele capului. Mai are timp să gândească. *„Dacă sunt conştient, înseamnă că n-am pățit nimic”*, după care i se înmoaie picioarele şi se prăbuşeşte la podea.

Simte cum este târât pe jos, prin bucătărie, apoi îşi pierde cunoştința.

Zace cu fața în jos, lipită de dalele reci. Încearcă să se ridice, însă picioarele îi sunt blocate de ceva şi nu reuşeşte să le mişte. Închide din nou ochii.

Este în baie, în WC, acasă la Lucy. Amețit, se ridică în picioare. Uşa este încuiată, cheia a dispărut din broască.

Se aşază pe scaunul toaletei şi încearcă să se adune. Casa este cufundată în tăcere. Afară, câinii continuă să latre, însă s-ar zice că o fac mai degrabă din simțul datoriei decât cu furie.

— Lucy! strigă el răguşit, apoi, mai tare: Lucy!

Încearcă să forțeze uşa, o loveşte cu piciorul, însă membrele nu îl ascultă, spațiul este oricum prea strâmt, uşa este veche şi solidă.

Prin urmare iată că a venit şi ziua marelui test. Fără preaviz, fără surle şi trâmbițe, iată că s-a petrecut, iar el este prins în miezul evenimentului. În piept, inima îi bate atât de puternic, încât probabil că şi ea trebuie să ştie, în felul ei mut. Cum vor trece de acest examen, el şi inima lui?

Copila lui a încăput pe mâinile unor necunoscuți. Peste un minut, peste o oră, va fi

prea târziu; orice i se întâmplă ei, va rămâne dăltuit în piatră, va tine de trecut. Numai că *acum* nu este prea târziu. *Chiar acum* trebuie să facă ceva.

Deşi îşi încordează auzul, nu distinge niciun sunet în casă. Şi totuşi, dacă fata lui l-ar striga în ajutor, fie şi în gând, precis că ar auzi-o!

Trage şi scutură de uşă.

— Lucy! strigă el. Lucy! Spune ceva!

Uşa se deschide, făcându-l să-şi piardă echilibrul. În faţa lui stă cel de-al doilea bărbat, cel mai scund, ţinând atârnată pe după gât o sticlă goală de un litru.

— Cheile, îi cere bărbatul.

— Nu.

Bărbatul îl îmbrânceşte. Se clatină, se împiedică şi cade pe scaunul toaletei. Bărbatul ridică sticla. Chipul lui este placid, lipsit de orice urmă de furie. Practic, este la serviciu: convinge, pur şi simplu, pe cineva să îi dea ceva. Dacă asta presupune să-l lovească sălbatic cu sticla, atunci îl va lovi, îl va lovi de câte ori va fi necesar, iar dacă trebuie va sparge sticla în capul lui.

— Ia-le, îi răspunde. Ia tot ce vrei. Numai las-o pe fata mea în pace.

Fără a scoate o vorbă, bărbatul ia cheile şi îl încuie la loc înăuntru.

Se înfioară. Un trio periculos. Cum de nu şi-a dat seama la timp? Lui totuşi nu îi fac niciun

rău; nu încă. Oare ceea ce se găseşte în casă o să-i mulţumească? Oare n-or să-i facă vreun rău lui Lucy?

Din spatele casei se aude sunet de voci. Lătraturile câinilor cresc din nou în intensitate şi devin mai agresive. Se urcă în picioare pe scaunul toaletei şi se uită afară printre zăbrelele ferestrei.

Cărând puşca lui Lucy şi un sac menajer umflat, cel de-al doilea bărbat tocmai dispare după colţul casei. Se aude o portieră trântită. Recunoaşte zgomotul: este maşina lui. Bărbatul îşi face din nou apariţia, de astă dată cu mâinile goale. Preţ de o clipă, privirile celor doi bărbaţi se încrucişează.

— Hei! rosteşte bărbatul cu un zâmbet dezagreabil şi strigă câteva cuvinte.

Se aude un hohot de râs. O clipă mai târziu, i se alătură şi băiatul, iar cei doi rămân sub fereastră, studiindu-şi ostaticul şi deliberându-i soarta.

Vorbeşte italiană, vorbeşte franceză, numai că nici italiana, nici franceza nu îl pot scăpa de Africa întunecată. Este neajutorat, asemenea mătuşii Sally, personajul de desen animat, misionara în rasă călugărească şi cu pălărie de soare cu boruri largi, cum se poartă la Tropice, aşteptând cu mâinile împreunate în rugăciune şi cu ochii ridicaţi spre cer, în timp ce sălbaticii sporovăiesc în păsărească lor şi se pregătesc să

îl arunce în cazanul pus la fiert. Activitate misionară: ce a lăsat în urmă imensa întreprindere de înălțare spirituală? Nimic, după cum poate constata.

Apare acum, venind dinspre intrarea principală a casei, bărbatul cel înalt, cărând cu el puşca. Cu dexteritatea unui om experimentat, armează şi aduce cartuşul pe țeava, îndreaptă gura țevii spre cuşca câinilor. Cel mai mare dintre ciobăneştii germani, făcând bale de furie, primeşte glonțul în plin. Detonația este puternică; sânge şi fragmente de creier stropesc cuşca. O clipă, lătraturile încetează. Bărbatul trage alte două focuri. Unul din câini, lovit în piept, moare pe loc; altul, cu o rană căscată în gâtlej, cade greoi, îşi lasă urechile pe spate, urmăreşte cu privirea mişcările acestei ființe care nici măcar nu se oboseşte să îi aplice o *coup de grâce*[14].

Se aşterne liniştea. Cei trei câini rămaşi în viață nu au unde să se ascundă şi bat în retragere spre fundul cuştii, învârtindu-se năuci şi schelălăind slab. Fără să se grăbească între împuşcături, bărbatul îi ocheşte şi îi răpune pe rând.

Paşi grăbiți pe coridor, iar uşa toaletei se izbeşte de perete. Cel de-al doilea bărbat stă în fața lui; în spatele acestuia, îl zăreşte pe băiatul în cămaşă înflorată mâncând dintr-un baton de înghețată. Încearcă să-şi croiască drum afară,

împingându-l pe bărbat cu umerii, trece de el, însă se prăbuşeşte. Trebuie să fie un truc la mijloc: probabil au ei un truc pe care îl folosesc fotbaliştii.

În timp ce zace lat la podea, simte cum este stropit din cap până în picioare cu ceva lichid. Îl ustură ochii, încearcă să-şi şteargă lacrimile. Recunoaşte mirosul: alcoolmetilic. În timp ce se chinuieşte să se ridice, este împins înapoi în toaletă. Scăpăratul unui băț de chibrit şi deodată este scăldat într-o flacără albastră, rece.

Prin urmare, s-a înşelat! Până la urmă, nici el, nici fiica lui nu vor scăpa uşor. Ar putea arde de viu, ar putea muri; şi dacă lui i se poate întâmpla asta, atunci şi Lucy ar putea muri, mai ales Lucy!

Dă din mâini ca un nebun, încercând să îşi acopere fața; părul îi pârâie când este curpins de flăcări; se zvârcoleşte, vociferând ca scos din minți şi scoțând sunete nearticulate din care nu se înțeleg cuvinte, ci doar frica. Încearcă să se ridice în picioare, însă este împins la podea. O clipă, privirea i se limpezeşte şi zăreşte, la doar câțiva centimetri de fața lui, o salopetă albastră şi un pantof. Vârful pantofului este răsucit în sus, iar de sub căpută ies câteva fire de iarbă.

O flacără îi dansează mută pe mână. Se căzneşte să se ridice în genunchi şi îşi vâră mâna în apa din bazinul WC-ului. În spatele lui,

uşa se închide şi cheia se răsuceşte în broască.

Rămâne abia ținându-se deasupra closetului, stropindu- se cu apă pe față, apoi îşi vâră capul înăuntru. Se simte un miros neplăcut de păr pârlit. Se ridică în picioare şi stinge cu mâinile ultimele flăcări care îi ard pe haine.

Îşi spală fața cu cocoloaşe de hârtie igienică înmuiate în apă. Genele i s-au pârlit, o pleoapă stă să i se închidă, îşi trece mâna prin păr, iar vârfurile degetelor rămân murdare de cenuşă. În afara unui smoc rămas intact pe ureche, s-ar zice că nu mai are păr; îşi simte scalpul gol, moale. Totul este moale, totul este ars. Ars, mistuit, consumat.

— Lucy! strigă el. Eşti aici?

Îi vine în minte imaginea lui Lucy luptându-se cu cei doi bărbați în salopete, luptându-se să le țină piept. Se crispează de oroare, încercând să-şi alunge din minte viziunea.

Aude cum cineva îi porneşte maşina şi scrâşnetul roților pe pietriş. S-a sfârşit? Chiar pleacă? Nu-i vine să creadă.

— Lucy! repetă el, strigând de nenumărate ori, până când ajunge să distingă o notă de isterie în propria-i voce.

Într-un final, spre uşurarea lui, cheia se răsuceşte în broască. Până să deschidă uşa, Lucy i-a întors deja spatele şi se îndepărtează. Este îmbrăcată într-un halat de baie, desculță şi are părul ud.

Se ține după ea prin bucătărie, unde uşa frigiderului a rămas larg deschisă, iar pe jos zace împrăştiată mâncare. Lucy stă în cadrul uşii de la bucătărie şi vede carnajul din cuştile câinilor.

— Iubiții mei, dragii mei! o aude el abia murmurând.

Deschide prima cuşcă şi intră. Câinele rănit la gât respiră printr-o minune. Se apleacă deasupra lui, îi vorbeşte. Slab, câinele dă din coadă.

— Lucy! o strigă el din nou.

Ea se întoarce spre el şi îl priveşte în ochi pentru prima oară. Se încruntă.

— Ce Dumnezeu ți-au făcut? spune ea.

— Draga mea copilă! rosteşte el.

Intră după ea în cuşcă şi încearcă să o cuprindă în brațe. Ea i se strecoară printre degete, blând, dar hotărât.

Camera de zi este în neorânduială, la fel şi dormitorul lui. I-au fost furate diverse lucruri: jacheta, pantofii cei buni, şi acesta-i doar începutul.

Se uită în oglindă. O cenuşă maronie, adică tot ce i-a rămas din păr, îi acoperă craniul şi fruntea. Sub cenuşă, scalpul a luat o tentă de un roz violent. Îşi atinge pielea: îl doare şi începe să se formeze o crustă. O pleoapă i s-a umflat şi s-a închis; sprâncenele au dispărut, ca şi genele.

Se duce la baie, însă uşa este închisă.

— Să nu intri, o aude pe Lucy spunându-i.

— Ți-e rău? Eşti rănită?

Întrebări stupide; ea nu îi răspunde.

Încearcă să-şi şteargă cenuşa de pe față, vârându-şi capul sub jetul robinetului din bucătărie, turnându-şi pe cap pahar după pahar de apă. Apa i se prelinge pe spate; începe să tremure de frig.

Se întâmplă în fiecare zi, în fiecare oră, în fiecare minut, îşi spune în sinea lui, în fiecare colț al acestei țări. Consideră-te norocos că ai scăpat cu viață. Consideră-te norocos că nu ai fost luat ostatic, că nu eşti dus cu maşina chiar în acest moment, sau că nu zaci aruncat pe fundul unei albii secate de râu, cu un glonț în cap. Ia-o în calcul şi pe Lucy. Mai ales pe Lucy.

E riscant să ai ceva, orice: o maşină, o pereche de pantofi, un pachet de țigări. Nu e de ajuns pentru toată lumea, nu sunt destule maşini, destui pantofi, destule țigări. Prea mulți oameni şi prea puține lucruri. Tot ce există trebuie să intre în circulație, astfel încât fiecare să aibă şansa de a fi fericit măcar o zi. Cam asta-i ideea. Ține minte ideea şi gândul reconfortant pe care îl conține. Nu-i vorba de răutate umană, ci de un vast sistem circulator pentru funcționarea căruia mila şi teroarea sunt noțiuni irelevante. Aşa ar trebui să privească oricine viața în această țară: sub aspectul ei

schematic. Altfel, rişti să îți pierzi mințile. Maşini, pantofi; chiar şi femei. Ar trebui să existe în acest sistem o nişă pentru femei şi pentru ceea ce li se întâmplă.

Lucy a apărut în spatele lui. Acum este îmbrăcată într-o pereche de pantaloni largi, marinăreşti, şi într-un impermeabil; şi-a pieptănat părul pe spate, are fața curată şi o expresie impenetrabilă. O priveşte fix în ochi.

— Draga mea, draga mea… îi spune el şi se opreşte, înecându-se de plâns.

Ea nu mişcă un deget să-l liniştească.

— Capul tău arată îngrozitor, remarcă ea. În dulăpiorul din baie găseşti nişte ulei pentru copii. Dă-ți cu el. Nu mai ai maşina?

— Nu. Cred că se îndreaptă spre Port Elizabeth. Trebuie să sun la poliție.

— Nu poți. Telefonul e făcut praf.

Îl lasă singur. Stă aşezat pe pat şi aşteaptă. S-a înfăşurat într-o pătură, însă continuă să tremure. Una din încheieturi i s-a umflat şi îi pulsează de durere. Nu-şi aminteşte cum s-a lovit. Se înserează deja. Întreaga după-amiază pare să fi trecut într-o clipită. Lucy revine.

— Au dezumflat cauciucurile maşinii combi, îi spune ea. Mă duc pe jos până la Ettinger. Nu lipsesc mult, continuă ea, după care se opreşte. David, când vei fi întrebat, te-aş ruga să le spui oamenilor doar prin ce ai trecut tu, ce ți s-a întâmplat ție. Bine?

Nu pricepe.

— Tu ai să le povesteşti ce ți s-a întâmplat ție, iar eu, ce mi s-a întâmplat mie, repetă ea.

— Faci o greşeală, îi răspunde el cu o tonalitate care se transformă rapid într-un croncănit.

— Ba nu. Nu fac, îi răspunde ea.

— Copila mea, copila mea! i se adresează el, întinzând mâinile să o cuprindă în brațe.

Constatând că Lucy nu vine spre el, lasă pledul deoparte, se ridică în picioare şi o ia în brațe. În îmbrățişarea lui, ea stă rigidă ca un băț, pare să nu-şi dorească nimic.

DOISPREZECE

Ettinger este un bărbat în vârstă, morocănos, care vorbeşte limba engleză cu un pronunțat accent german. Soția i-a murit, copiii au plecat definitiv în Germania, iar el este singurul membru al familiei rămas în Africa. Ajunge în furgoneta lui, cu Lucy aşezată lângă el, şi aşteaptă cu motorul pornit.

— Da, nu merg niciodată nicăieri fără Beretta mea, remarcă el când intră pe drumul către Grahamstown, bătând afectuos tocul de pistol care îi atârnă la şold. Cel mai bine e să te ajuți singur, fiindcă poliția nu-ți mai sare în ajutor, fii sigur de asta.

Are Ettinger dreptate? Dacă ar fi avut la el o

armă, ar fi putut-o salva pe Lucy? Se îndoieşte. Dacă ar fi avut o armă, probabil ar fi fost morți, acum, şi el, şi Lucy.

Observă că mâinile îi tremură uşor, permanent. Lucy şi-a încrucişat brațele peste piept. Să fie oare pentru că şi ea tremură?

Se aştepta ca Ettinger să îi ducă la secția de poliție. Însă, după cum se dovedeşte, Lucy l-a rugat să îi conducă la spital.

— Pentru mine, sau pentru tine? o întreabă el.

— Pentru tine.

— N-ar trebui să mă vadă şi polițiştii?

— Nu ai ce să le spui ce nu le-aş putea spune şi eu, îi răspunde ea. Sau ai ceva în plus?

Ajunşi la spital, Lucy o ia grăbită înainte, intră pe uşa pe care scrie URGENȚE, completează formularul cu datele lui şi îl instalează în sala de aşteptare. Din tot corpul fetei emană forță, hotărâre, în timp ce tremuratul lui pare să i se fi împrăştiat în tot corpul.

— Dacă îți dau drumul, aşteaptă-mă aici, îl instruieşte ea. Mă întorc să te iau.

— Şi tu?

Ridică din umeri nepăsătoare. Dacă tremură, atunci nu lasă să se vadă nimic.

Găseşte un loc liber între două fetişcane zdravene, care par a fi surori, una dintre ele ținând în brațe un copil care plânge, şi un bărbat cu un tampon de vată plin de sânge pe

mână. El este al doisprezecelea la rând. Ceasul de perete arată că este ora 5:45. Închide ochiul valid şi cade într-o sincopă din care continuă să le audă pe cele două surori sporovăind în şoaptă, *chuchotantes.* Când deschide ochiul, ceasul arată tot ora 5:45. Este stricat? Nu: acul minutar sare şi se opreşte la 5:46.

Trec două ore până când îl invită o asistentă în cabinet, însă are şi mai mult de aşteptat până îi vine rândul, adică până îl preia medicul de gardă, o tânără indiancă.

Arsurile de pe scalp nu sunt grave, îi explică ea, deşi ar trebui să fie atent să nu se infecteze. Acordă ceva mai mult timp ochiului afectat. Pleoapa superioară şi cea inferioară s- au lipit, iar operația de separare se dovedeşte a fi extraordinar de dureroasă.

— Sunteți norocos, comentează doctorița după încheierea controlului. Ochiul în sine nu este afectat. Dacă ar fi folosit benzină, atunci ar fi fost altă poveste.

Iese din cabinet cu capul complet înfăşurat în bandaje, cu ochiul acoperit şi cu o pungă de gheață prinsă cu o curea în jurul încheieturii. Este surprins să îl găsească pe Bill Shaw în sala de aşteptare. Bill, care este cu un cap mai scund decât el, îl prinde ferm de umeri.

— Şocant, este absolut şocant, îi spune el. Lucy e la noi acasă. Voia să vină chiar ea după tine, însă Bev nici n-a vrut să audă. Cum te

simți?

— Bine. Câteva arsuri uşoare, nimic grav. Regret că v-am stricat seara.

— Prostii! îi spune Bill Shaw. Doar pentru asta sunt prietenii, nu? Şi tu ai fi făcut acelaşi lucru.

Rostite fără strop de ironie, cuvintele pătrund în el şi refuză să dispară. Bill Shaw este convins că dacă el, Bill Shaw, ar fi fost lovit la cap şi incendiat, el, David Lurie, ar fi dat fuga cu maşina la spital, l-ar fi aşteptat, fără măcar să aibă la el un ziar de citit, pentru a-l duce acasă. Bill Shaw este convins că, deoarece a băut o dată o ceaşcă de ceai cu David Lurie, David Lurie îi este prieten şi cei doi au obligații de prietenie unul față de celălalt. Are Bill Shaw dreptate sau se înşală? Oare Bill Shaw, care s-a născut la Hankey, nici două sute de kilometri depărtare de aici, şi care lucrează într-un magazin de mărunțişuri de feronerie, cunoaşte atât de puțin despre viață, încât nu ştie că există bărbați care nu sunt dispuşi să-şi facă prieteni cu uşurință, a căror atitudine față de prietenia între bărbați este măcinată de scepticism? Termenul din engleza modernă pentru prieten, *friend,* vine din termenul din engleza veche *freond,* care vine din *freon,* a iubi. Oare, în ochii lui Bill Shaw, faptul de a bea ceai împreună are darul de a pecetlui o legătură de iubire? Şi totuşi, dacă n-ar fi fost Bill şi Bev

Shaw, sau bătrânul Ettinger, sau alte legături, unde ar fi el în clipa asta? La ferma distrusă, fără telefon, zăcând printre câinii morți.

— O chestie de-a dreptul şocantă, repetă Bill Shaw odată instalați în maşină. Atroce. E şi-aşa destul de rău când citeşti despre asta în ziare, însă când i se întâmplă unui cunoscut, continuă el clătinând din cap supărat, atunci chiar poți spune că ți s-a întâmplat ție. E ca şi când te-ai trezi brusc într-un război. Iarăşi.

Nu se oboseşte să-i răspundă. Ziua nu s-a stins, încă trăieşte. *Război, atrocități:* cuvintele cu care fiecare încearcă să descrie ziua care stă să treacă şi ziua înghite totul în gâtlejul ei întunecat.

Bev Shaw îl întâmpină în prag. Lucy a luat un calmant, anunță ea, şi s-a băgat în pat. Mai bine ar fi să n-o deranjeze.

— A fost la politie?

— Da, au dat un anunț pentru maşină.

— A consultat-o un medic?

— Totul e rezolvat. Dar tu ce-ai făcut? Lucy ne spunea că ai avut arsuri grave.

— Am arsuri, însă nu sunt atât de serioase pe cât par a fi.

— Înseamnă că trebuie să mănânci ceva şi să te culci.

— Nu mi-e foame.

Bev umple cu apă cada lor mare, de tip vechi, turnată din fontă, pregătindu-i baia. El îşi

întinde corpul subțire, cu piele albă, neatinsă de soare, în apa din care ies aburi şi încearcă să se destindă. Când vine momentul să iasă din cadă, alunecă şi puțin lipseşte să nu se prăbuşească: este moale şi slăbit ca un prunc, şi simte cum i se învârteşte capul. Îl strigă pe Bill Shaw şi suferă umilința de a fi ajutat să iasă din cadă, ajutat să se şteargă, ajutat să îmbrace pijamaua de împrumut. Mai târziu, îi aude pe Bill şi Bev Shaw discutând în şoaptă şi ştie că vorbesc despre el.

A plecat de la spital cu un tub de analgezice, un pachet de lenjerie arsă şi un suport din aluminiu pe care îşi sprijină capul. Bev Shaw îl instalează pe canapeaua care miroase a pisici. Adoarme imediat, surprinzător de uşor. Se trezeşte în toiul nopții, cu mintea limpede. A avut o viziune: Lucy îi vorbea; cuvintele ei – „Vino, salvează-mă!" – continuă să îi răsune în urechi. În visul lui, ea stă în picioare, cu brațele întinse înainte, cu părul ud pieptănat peste cap, pe un câmp scăldat de o lumină albă.

Se ridică, se împiedică de un scaun, îl aruncă cât colo. Se aprinde lumina, iar Bev Shaw îşi face apariția în fața lui, în cămaşă de noapte.

— Trebuie să vorbesc cu Lucy, mormăie el cu gura uscată, simțindu-şi limba încărcată.

Se deschide uşa camerei în care doarme Lucy. Lucy nu seamănă deloc cu cea din vis. Are fața umflată de somn, îşi leagă cordonul halatului de

casă care se vede că nu este al ei.

— Îmi cer scuze. Am avut un vis, rosteşte el. Brusc, termenul de *viziune* sună demodat, prea bizar.

— Am visat că mă strigi. Lucy clatină din cap.

— Nu te-am strigat. Culcă-te la loc.

Fireşte, ea are dreptate. E trei dimineața. Însă nu se poate împiedica să nu remarce că, în decursul aceleiaşi zile, i-a vorbit ca unui copil – ca unui copil sau unui bătrân.

Încearcă să adoarmă la loc, însă nu reuşeşte. Probabil că îşi fac efectul pastilele, îşi spune: nu a avut o viziune, nici măcar un vis, ci o simplă halucinație medicamentoasă. Şi totuşi, chipul femeii stând în conul de lumină nu dispare din fața lui. „Salvează-mă!” îi strigă fiica lui, pronunțând clar cuvintele, sonor, imperativ. Este oare posibil ca sufletul să îi fi ieşit din corp lui Lucy şi să vină la el? Oare persoanele care nu cred în suflete au şi ele suflet, iar sufletele lor sunt capabile să ducă o existență de sine stătătoare?

Mai sunt câteva ore până la răsăritul soarelui. Îl doare încheietura, simte cum îi ard ochii, pielea capului este iritată şi îl ustură. Aprinde atent veioza şi se ridică din pat. Înfăşurat într-o pătură, deschide uşa camerei în care doarme Lucy şi intră. Lângă pat se află un scaun; se aşază pe el. Toate simțurile îi confirmă că este trează.

Ce face? Veghează asupra copilei lui, o păzeşte să nu pățească nimic rău, alungă spiritele rele. După o vreme, o simte cum începe să se destindă. Un pocnet uşor când i se deschide gura, urmat de cel mai plăcut sforăit.

Este dimineață. Bev Shaw îi serveşte micul dejun compus din fulgi de porumb şi ceai, apoi dispare în camera lui Lucy.

— Cum se simte? o întreabă el după ce se întoarce.

Bev Shaw îi răspunde doar cu o înclinare concisă a capului. Nu-i treaba ta, pare să îi transmită gestul ei. Menstruația, naşterea, violul şi consecințele respective: chestiuni legate de sânge; povara pe care trebuie să o poarte femeia, fieful femeilor.

Se întreabă, nu pentru prima oară, dacă femeile nu ar fi mai fericite trăind într-o comunitate exclusiv feminină, primind vizita bărbaților numai atunci când cred ele de cuviință. Poate se înşală crezând că Lucy are o orientare homosexuală. Poate că pur şi simplu preferă doar compania femeilor. Sau poate că aşa sunt toate lesbienele: femei care nu au nevoie de bărbați.

Nu-i de mirare că sunt atât de vehemente împotriva violului, adică ea şi Helen. Violul, acest zeu al haosului şi imixtiunii, profanatorul vieții în recluziune. A viola o lesbiană este o faptă mai cumplită decât a viola o fecioară:

lovitura este mult mai teribilă. Oare bărbații ăştia au avut habar ce au făcut? Oare se auzise ceva despre asta?

La nouă, după ce Bill Shaw pleacă la lucru, bate la uşa lui Lucy. Stă întinsă în pat, cu faţa întoarsă la perete. Se aşază lângă ea, o mângâie pe obraz. Îl simte umezit de lacrimi.

— Nu-i uşor să vorbeşti despre asta, rosteşte el, însă vreau să ştiu dacă ai fost la medic.

Lucy se ridică şi îşi suflă nasul.

— Am fost la doctor azi-noapte.

— Şi se ocupă el de toate posibilitățile?

— Ea, îi răspunde. E doctoriță, nu doctor. Nu, continuă ea, cu o notă de iritare în glas. Cum ar putea? Cum s-ar putea ocupa un medic de toate posibilitățile? Nu ştii ce vorbeşti!

Se ridică în picioare. Dacă ea vrea să fie arțăgoasă, atunci o să fie şi el arțăgos.

— Îmi cer scuze că te-am întrebat, îi spune el. Ce planuri avem pentru azi?

— Ce planuri? Ne întoarcem la fermă şi facem curățenie.

— Şi după aceea?

— După aceea vom merge mai departe.

— La fermă?

— Fireşte. La fermă.

— Fii rațională, Lucy. Situația s-a schimbat. Chiar nu ne putem relua existența de unde am lăsat-o.

— De ce?

— Fiindcă nu este o idee bună. Fiindcă nu vom fi în siguranță.

— Niciodată n-am fost în siguranță. Şi nu-i vorba de o idee, fie că e bună sau rea. Eu nu mă întorc la fermă de dragul unei idei. Pur şi simplu mă întorc la fermă.

Aşezată în pat în cămaşa de noapte împrumutată, îl înfruntă, cu ceafa încordată şi ochii scăpărându-i scântei. Nu mai este fetița tatei.

TREISPREZECE

Înainte de a porni la drum, trebuie să i se schimbe bandajele. În minuscula sală de baie, Bev Shaw îi desface pansamentul. Pleoapa îi este în continuare închisă, iar pe pielea capului i-au apărut băşicuțe, însă situația nu este atât de gravă pe cât ar fi putut fi. Cea mai dureroasă zonă este crestătura de la urechea dreaptă: sau, după cum i-a explicat tânăra doctoriță, singura porțiune a corpului care a luat foc.

Bev îi curăță pielea rozalie, expusă, a scalpului cu o soluție sterilă, apoi, cu ajutorul unei pensete, aşază fesele îmbibate într-o soluție galbenă, uleioasă, deasupra ei. Cu delicatețe, îi unge pliurile pleoapelor şi urechile. Nu scoate o vorbă în timpul operației. Îşi aduce aminte de țapul de la dispensar, se întreabă dacă, abandonându-se în mâinile ei, şi animalul s-a

simțit invadat de aceeaşi linişte interioară.

— Gata, spune ea în cele din urmă, îndreptându-şi spatele.

Îşi inspectează imaginea reflectată în oglindă, cu capişonul alb, îngrijit, şi ochiul acoperit cu plasture.

— Frumuşel, rosteşte el cu glas tare, însă în sinea lui îşi spune: ca o mumie.

Face o nouă încercare de a aduce în discuție tema violului:

— Lucy spunea că a consultat-o medicul ei ieri-noapte.

— Da.

— Există riscul unei sarcini, insistă el. Există riscul să contracteze o boală venerică. Există riscul HIV. N-ar fi cazul să consulte şi un ginecolog?

Bev Shaw se foieşte jenată.

— Ar trebui să vorbeşti cu Lucy.

— Am vorbit. N-am reuşit s-o conving.

— Mai încearcă.

E trecut de ora unsprezece, însă Lucy nu dă semne că are de gând să iasă din cameră. Se plimbă fără rost prin grădină. Se simte invadat de o dispoziție sumbră. Nu-i vorba că nu ştie cu ce să-şi ocupe timpul. Evenimentele petrecute ieri l-au şocat profund. Tremuratul, starea de slăbiciune sunt doar primele semne superficiale ale stării de şoc. Are senzația că, în străfundul lui, i-a fost rănit, molestat un organ vital – poate

chiar inima. Pentru prima oară simte practic gustul a ceea ce înseamnă să fii bătrân, plictisit până în măduva oaselor, lipsit de speranță, lipsit de dorințe, indiferent la ce i-ar putea oferi viitorul. Prăbuşit pe un scaun din plastic, în duhoarea de pene de pui şi de mere putrede, simte cum i se scurge, picătură cu picătură, interesul față de lume. S-ar putea să treacă săptămâni, poate chiar luni, până i se vor cicatriza rănile, însă în acest moment sângerează. După ce se vor fi sfârşit toate acestea, va fi ca o muscă prinsă într-o pânză de păianjen, riscând să se frângă la cea mai mică atingere, mai uşor decât pleava de orez, expus să plutească în derivă, departe.

Nu se poate aştepta la ajutor din partea lui Lucy. Cu răbdare, cu discreție, Lucy trebuie să-şi croiască singură drum din tenebre înapoi spre lumină. Până îşi va reveni ea, povara existenței lor cotidiene va apăsa greu pe umerii lui. Numai că totul a venit prea brusc. Este o povară pentru care nu se simte pregătit: ferma, grădina de zarzavaturi, canisa. Viitorul lui Lucy, propriul lui viitor, viitorul pământului în ansamblul lui – toate acestea sunt chestiuni care îl lasă indiferent, trebuie să o spună; din partea lui, se poate duce totul de râpă, nu-i pasă. Cât despre bărbații care i-au călcat, le doreşte tot răul, oriunde ar fi, însă altfel refuză să se gândească la ei.

Trebuie să fie efectul secundar, îşi spune în sinea lui, simplul efect secundar al intruziunii. În scurt timp, organismul se va reface de la sine, iar eu, stafia care se ascunde în interior, voi redeveni aceeaşi persoană care am fost întotdeauna. Numai că, ştie, adevărul este altul. Plăcerea de a trăi s-a stins. Ca o frunză purtată de apă, ca o păpădie dusă de o boare de vânt, a început să se îndrepte în derivă spre propriul sfârşit. Înțelege cu claritate acest lucru, iar gândul îl umple (cuvântul nu îi dă pace) de disperare. Sângele vieții i se scurge din trup, iar disperarea îi ia locul, o disperare care este asemenea unui gaz, inodoră, insipidă, care nu se hrăneşte din nimic. O aspiri, simți cum mădularele ți se destind, te detaşezi, nu-ți mai pasă, chiar în clipa în care lama oțelului îți atinge gâtul.

Se aude soneria: în uşă sunt doi tineri polițişti în uniforme nou-nouțe, pregătiți să înceapă ancheta. Lucy iese din camera ei, trasă la față, cu un aer buimac, îmbrăcată în aceleaşi haine pe care le-a purtat în ziua precedentă. Refuză să mănânce. Bev îi conduce cu maşina la fermă, polițiştii urmând-o în duba lor.

Cadavrele câinilor zac în cuşcă, pe locul în care au căzut răpuşi. Buldogul Katy rătăceşte prin zonă: o zăresc ascunsă lângă grajd, ținându-se departe. Cât despre Petrus, nici urmă de el.

Odată ajunşi în casă, cei doi poliţişti îşi scot caschetele şi le vâră sub braţ. El se ține deoparte, lăsând-o pe Lucy să le spună versiunea pe care a ales să le-o povestească. Cei doi o ascultă cu deferență, îşi notează fiecare cuvânt, pixul alunecând nervos peste paginile carnetelor. Sunt de o vârstă cu ea, totuşi rămân destul de distanți, ca şi când ar fi o creatură murdară, iar murdăria asta ar putea ajunge până la ei, întinându-i.

Au fost trei bărbați, recită ea ca pe o poezie, sau doi bărbați şi un băiat. Au păcălit-o şi au intrat în casă, au luat (înşiruie obiectele) bani, haine, un televizor, un CD player, o puşcă şi muniție. Când tatăl ei a încercat să-i oprească, l-au atacat, l-au stropit cu alcool, au încercat să-i dea foc.

După care au împuşcat câinii şi au fugit în maşina tatălui, îi descrie pe cei trei, spune cu ce erau îmbrăcați; descrie maşina.

În timp ce vorbeşte, Lucy nu îl scapă o clipă din ochi, privindu-l fix ca şi când ar încerca să-şi extragă din el forța de a continua, sau poate interzicându-i să o contrazică. La întrebarea unuia din poliţişti: „Cât a durat întregul incident?”, ea răspunde:

— Douăzeci, poate treizeci de minute.

Un neadevăr, ştie şi el, ştie şi ea. A durat mult mai mult. Oare cu cât mai mult a durat? Exact atât cât le-a luat celor trei să termine ce au avut

de făcut cu stăpâna casei.

Cu toate acestea, nu o întrerupe. O *chestiune lipsită de importanță:* abia dacă o ascultă pe Lucy spunându-şi povestea, încep să prindă contur cuvinte care stăteau ascunse prin cotloanele minții, încă din seara trecută. *Două bătrâne încuiate în closet /Au stat închise de luni până sâmbătă/Nimeni nu a ştiut că erau acolo.* Încuiat în closet, în timp ce fiica lui era folosită. Îi revine în minte un refren din copilărie care parcă arată cu degetul, batjocoritor: *O, dragă, ce poate fi?* Secretul lui Lucy; dezonoarea lui.

Polițiştii cercetează cu atenție casa, o inspectează. Nu este sânge, nici mobilă răsturnată. În bucătărie, cineva a făcut curat (Lucy? când?). În spatele uşii de la toaletă, două bețe de chibrit arse, pe care polițiştii nici măcar nu le remarcă.

În dormitorul lui Lucy, patul dublu nu are aşternut. *Scena crimei,* îşi spune în sinea sa; ca şi când i-ar fi citit gândurile, cei doi polițişti îşi feresc privirea, trec mai departe.

O casă liniştită într-o dimineață de iarnă, nimic mai mult, nimic mai puțin.

— Va veni un detectiv să ia amprentele, îi spun ei pre- gătindu-se să plece. Încercați să nu atingeți nimic. Dacă vă amintiți ce au mai luat, vă rog să ne sunați la secție.

Imediat după plecarea lor, sosesc lucrătorii de la Telefoane, apoi bătrânul Ettinger. Despre

absentul Petrus, Ettinger remarcă acru:

— Nu-i din ăia în care te poți încrede.

O să trimită un băiat să repare maşina combi, mai adaugă el.

În alte ocazii, a văzut-o pe Lucy reacționând furioasă, pe loc, auzind pronunțându-se cuvântul *băiat.* Acum nu are nicio reacție.

Îl conduce pe Ettinger la uşă.

— Biata Lucy, remarcă Ettinger. Pentru ea trebuie să fi fost rău. Totuşi, putea fi şi mai rău.

— Crezi? în ce fel?

— Puteau s-o ia cu ei.

Asta-l readuce la realitate. Nu-i deloc prost, Ettinger ăsta. În cele din urmă, el şi Lucy rămân singuri.

— Am să-ngrop câinii dacă-mi spui unde, se oferă el. Ce-ai de gând să le spui stăpânilor?

— Le voi spune adevărul.

— Asigurarea ta acoperă totul?

— Nu ştiu. Nu ştiu dacă polițele de asigurare acoperă masacrele. Trebuie să mă interesez.

Pauză.

— Lucy, de ce nu povesteşti tot ce s-a întâmplat?

— Ba am spus tot. Am spus exact ce s-a întâmplat. Clatină din cap cu un aer de îndoială.

— Sunt sigur că ai motivele tale, totuşi, într-un context mai amplu, eşti sigură că procedezi corect?

Nu îi răspunde, iar el nu insistă, pentru moment. Totuşi, gândul îi zboară la cei trei intruşi, cei trei invadatori, bărbaţi pe care nu îi va revedea probabil niciodată, dar care au intrat pentru totdeauna în viaţa lui şi a fiicei lui. Aceşti bărbaţi vor urmări ce scriu ziarele, vor asculta bârfele. Vor citi că sunt căutaţi pentru furt şi atac, nimic mai mult. Îşi vor da seama că tăcerea s-a aşternut ca o pătură peste trupul femeii. *Îi este ruşine* – vor comenta între ei –, *prea ruşine să spună,* şi se vor distra copios, amintindu-şi de isprava lor. Este Lucy pregătită să le cedeze această victorie?

Dor braţele, încheietura începe să îl doară iar. Înghesuie cadavrele unele peste altele într-o roabă. Câinele cu o gaură în gâtlej îşi arată încă colţii însângeraţi. Ca şi cum ai împuşca peşti într-un butoi, îşi spune el. Jalnic, totuşi poate că şi ridicol, mai ales într-o ţară în care câinii sunt crescuţi să mârâie când simt miros de negru. A fost o după-amiază de muncă satisfăcătoare, impetuoasă, ca orice răzbunare. Rând pe rând, aruncă câinii în groapă, apoi o acoperă cu pământ.

Când se întoarce, o găseşte pe Lucy montând un pat de campanie în micuţa debara care miroase a mucegai şi pe care o foloseşte pentru alimente.

— Pentru cine e ăsta? o întreabă.

— Pentru mine.

— Şi camera de oaspeți?

— Are plafonul şubred.

— Şi camera mare din spate?

— Congelatorul face prea mult zgomot.

Nu-i adevărat. Congelatorul din camera din spate abia se aude. Din cauza a ceea ce se află în congelator nu vrea Lucy să doarmă acolo: măruntaie, oase, carne cumpărată de la măcelărie pentru câinii care nu mai au nevoie de hrană.

— Mută-te în camera mea, îi spune. Dorm eu aici, adaugă el începând să-şi strângă lucrurile.

Dar chiar este dispus să doarmă în această celulă, cu cutiile în care sunt depozitate borcane goale de conserve, aşezate teanc într-un colț, şi o unică fereastră minusculă care dă spre sud? Dacă fantomele violatorilor lui Lucy încă bântuie în dormitorul ei, atunci ar trebui să fie alungate, să nu fie lăsate să îl acapareze, să îl transforme în sanctuarul lor. Aşa încât îşi mută lucrurile în dormitorul lui Lucy.

Se lasă înserarea. Nu le este foame, însă mănâncă. Masa este un ritual, iar ritualurile fac ca lucrurile să pară mai uşoare.

Pe cât de delicat poate, îi pune din nou întrebarea.

— Lucy, draga mea, de ce nu vrei să vorbeşti? Au comis o infracțiune. Nu este o ruşine să fii victima unei infracțiuni. Nu tu ai ales să fii victimă. Tu eşti nevinovată.

Aşezată la masă în faţa lui, Lucy trage adânc aer în piept, se adună, apoi dă aerul afară şi clatină din cap.

— Pot să ştiu de ce? o întreabă el. Încerci să-mi spui ceva?

— Ce să încerc să-ți spun?

— Ceea ce pățesc femeile când încap pe mâna bărbaților.

— La asta chiar că nu m-aş fi gândit. Asta nu are nicio legătură cu tine, David. Vrei să ştii de ce nu am depus plângere la poliție. Am să-ți spun de ce, cu condiția să nu mai deschizi niciodată subiectul. Motivul este că, în ceea ce mă priveşte, consider că ce mi s-a întâmplat este treaba mea personală. În altă epocă, în alt loc, probabil că ar fi fost o problemă de notorietate publică. Însă în acest loc, şi în această epocă, nu este. Este treaba mea, şi numai a mea.

— Când spui în acest loc, la ce te referi?

— La Africa de Sud.

— Nu sunt de acord. Nu pot fi de acord cu ceea ce faci. Crezi că acceptând resemnată ce ți s-a întâmplat te-ai putea disocia de fermieri de genul lui Ettinger? Crezi că ceea ce-ai pățit a fost ca un examen: dacă îl treci, capeți o diplomă şi notă bună la purtare care îți asigură viitorul, sau vreun semn pe pragul uşii care va face nenorocirea să dispară? Nu aşa funcționează răzbunarea, Lucy. Răzbunarea este

ca un foc. Cu cât flăcările mistuie mai mult, cu atât focul devine mai nesățios.

— Opreşte-te, David! N-am chef să ascult discuția asta despre nenorociri şi incendii. Nu încerc să-mi salvez numai mie pielea. Dacă asta crezi, înseamnă că n-ai înțeles nimic.

— Atunci, fă-mă să înțeleg. Este vorba de un soi de mântuire personală pe care vrei s-o rezolvi? Crezi că poți ispăşi păcatele din trecut suferind în prezent?

— Nu. Văd că interpretezi greşit ce-ți spun. Vinovăția şi mântuirea sunt nişte noțiuni abstracte. Eu nu mă mişc printre noțiuni abstracte. Dacă nu te străduieşti să înțelegi atâta lucru, eu n-am cum să te ajut.

Vrea să îi răspundă, însă ea îl întrerupe.

— Gata, David! Am stabilit, doar. Nu sunt dispusă să continui această discuție.

Niciodată până acum nu au fost atât de departe unui de celălalt, atât de dureros de străini. Este zguduit.

PAISPREZECE

O nouă zi. Sună Ettinger, oferindu-se să le împrumute o armă, „până una, alta”.

— Mulțumesc, îi răspunde el. Ne vom gândi la asta.

Scoate sculele lui Lucy şi repară uşa bucătăriei pe cât de bine este în stare s-o facă.

Ar trebui să monteze gratii, porți de securitate, un gard pentru împrejmuirea întregii proprietăți, aşa cum a procedat şi Ettinger. Ar trebui să transforme ferma într-o fortăreață. Lucy ar trebui să-şi cumpere un pistol şi un aparat portativ de emisie-recepție, şi să ia lecții de tir. Va fi însă de acord? S-a stabilit aici tocmai fiindcă iubeşte pământul şi viața în stil vechi, în stil *landliche*[15]. Dacă acest stil de viață va dispărea în mod implacabil, atunci ce-i va mai rămâne de iubit?

Katy este convinsă să iasă din ascunzătoarea ei şi instalată în bucătărie. Este supusă şi timorată, se ține după Lucy ca o umbră, nedezlipindu-se de călcâiele ei. Sunt momente când viața nu mai e ce-a fost. Casa le pare străină, ca şi când ar fi fost violată; iar ei sunt permanent în alertă, ciulind urechile la orice zgomot.

Apoi reapare Petrus. Vechiul camion se apropie gemând pe drumul plin de făgaşe şi se opreşte lângă grajd. Petrus descinde din cabina şoferului, îmbrăcat într-un costum prea strâmt, urmat de soție şi de şofer. Din spatele camionului, cei doi bărbați descarcă vioi cutii de carton, pari creozotați, foi de tablă zincată, un rulou de țeava din plastic şi, în final, cu mult zgomot şi după o luptă sumară, doi cârlani, pe care Petrus îi priponeşte de un stâlp al gardului. Camionul ocoleşte grajdul şi se îndepărtează,

luând-o înapoi pe acelaşi drum, într-un adevărat vacarm. Petrus şi soția lui dispar în interiorul grajdului. Din hornul de azbest al coşului începe să se ridice o dâră de fum. Rămâne să se uite. În scurt timp, soția lui Petrus iese şi, cu o mişcare amplă, pricepută şi plină de naturalețe, goleşte o găleată cu lături. O femeie frumoasă, îşi spune în sinea lui, îmbrăcată în fustă lungă şi cu basmaua strânsă sus pe cap, aşa cum se poartă la țară. O femeie frumoasă şi un bărbat norocos. Bine, dar unde au fost?

— S-a întors Petrus, îi spune lui Lucy. Cu o grămadă de materiale de construcție.

— Bine.

— De ce nu mi-ai spus că urma să fie plecat? Nu ți se pare dubios că şi-a ales să dispară tocmai în acest moment?

— Nu-i pot comanda lui Petrus ce să facă. Este stăpân pe viața lui.

Un *non sequitur* tipic, însă nu reacționează. S-a hotărât să nu mai reacționeze, să lase totul să treacă pe lângă el, în ceea ce o priveşte pe Lucy, cel puțin o vreme.

Lucy s-a închis în ea, nu îşi exprimă sentimentele, pare total dezinteresată de tot ce se-ntâmplă în jur. Încât el, un ignorant perfect în treburile fermei, este cel care trebuie să

scoată rațele din poiată, să meşterească la sistemul de irigare şi să se asigure că grădina nu se va usca sfarog. Lucy petrece ore întregi zăcând în pat, privind în gol sau frunzărind reviste vechi, din care pare să aibă un stoc inepuizabil. Le răsfoieşte cu nervozitate, cu nerăbdare, ca şi când ar căuta ceva anume care nu este acolo. Cât despre *Edwin Drood,* nu se mai vede pe nicăieri.

Îl urmăreşte pe Petrus, aflat lângă bazinul cu apă, îmbrăcat în salopeta lui de lucru. Pare bizar că bărbatul nu s-a dus la Lucy să-i spună că a venit. Se apropie cu paşi mari de el, schimbă saluturi.

— Probabil ai auzit că am fost jefuiți miercuri, cât ai fost plecat.

— Da, îi răspunde Petrus. Am auzit. E rău, e foarte rău.

Dar acum sunteți bine.

El se simte bine? Lucy este bine? Oare Petrus pune o întrebare? Nu sună a întrebare, însă cum altfel s-o înțeleagă, dacă vrea să nu sune indecent? întrebarea este: cum sună răspunsul?

— Am supraviețuit, îi răspunde el. Presupun că atâta vreme cât eşti viu, înseamnă că totul este bine. Prin urmare, da, sunt bine.

Se opreşte, lasă liniştea să evolueze, o tăcere pe care Petrus ar trebui să se simtă obligat s-o curme cu întrebarea: *Şi Lucy, ce face?* Se înşală.

— Lucy se duce mâine la piață? îl întreabă în

schimb Petrus.

— Nu ştiu.

— Fiindcă o să-şi piardă taraba dacă nu se duce, adaugă Petrus. Probabil.

— Petrus vrea să ştie dacă te duci mâine la piață, o informează pe Lucy.

— Ce-ar fi să mergeți voi doi? îi spune ea. Eu nu mă simt în stare.

— Eşti sigură? Ar fi păcat să ratezi o săptămână.

Nu-i răspunde. Ar vrea să-şi ascundă fața de el, iar el cunoaşte motivul. Din cauza dezonoarei. Din cauza ruşinii. Asta au reuşit să facă vizitatorii lor; asta i-au făcut acestei tinere moderne, încrezătoare în oameni. Povestea se va răspândi ca o pată în toată regiunea. Adică nu povestea ei se va răspândi, ci versiunea lor: dreptul de autor le aparține. Cum au pus-o la punct, cum i-au arătat la ce-i bună femeia.

Cu ochiul bandajat şi capişonul alb de pe creştetul capului, are şi el măsura propriei timidități care îl reține să apară în public. Însă, de dragul lui Lucy, trece prin povestea cu piața, aşezat lângă Petrus în fața tarabei, îndurând privirile curioşilor, răspunzându-le politicos amicilor lui Lucy care suferă alături de el,

— Da, am rămas fără una din maşini, răspunde el. Şi câinii, aşa este, toți, cu excepția unuia. Nu, fiica mea este bine, doar că nu se simte în apele ei astăzi. Nu, nu sperăm să mai

găsim ceva, poliția este suprasolicitată, doar ştiți şi voi. Da, sigur, n-am să uit să-i transmit.

Citeşte articolul despre pățania lor în versiunea din *Herald. Agresori necunoscuți,* aşa îi numeşte autorul pe cei doi bărbați. „Trei agresori necunoscuți i-au atacat pe domnişoara Lucy Lourie şi pe tatăl ei vârstnic pe mica lor proprietate din apropiere de Salem, plecând cu haine, aparatură electronică şi o armă. Printr-o întorsătură ciudată a lucrurilor, hoții i-au împuşcat mortal pe cei şase câini de pază înainte de a fugi într-o Toyota Corolla din 1993, cu numărul de înmatriculare CA 507644. Domnul Lourie, care a fost uşor rănit în cursul atacului, a primit îngrijiri la Spitalul Coloniştilor, după care a fost externat."

Este bucuros că nu se face nicio legătură între tatăl vârstnic al domnişoarei Lourie şi David Lurie, discipolul poetului naturii, William Wordsworth şi, până de curând, profesor la Universitatea Tehnică din Cape.

Cât despre comerțul cu care se ocupă în prezent, nu are mare lucru de făcut. Petrus este cel care etalează marfa pe tarabă, expeditiv şi eficient, cel care dă informații despre preț, care încasează banii, dă restul. În realitate, Petrus este cel care face toată treaba, în timp ce el stă pe scaun şi îşi încălzeşte mâinile. Ca în vremurile bune de altă dată: *baas en Klaas.* Atâta doar că nu-i trece prin minte să îi dea

ordine lui Petrus. Petrus face tot ce trebuie făcut, şi asta-i tot.

În ciuda acestui aspect, câştigul lor este slab: mai puțin de trei sute de *rand*. Motivul este absența lui Lucy, asta-i cert. Trebuie să încarce înapoi în combi lăzile cu flori, sacii cu legume. Petrus clatină nemulțumit din cap:

— Nu-i bine, rosteşte el.

Până în prezent, Petrus nu a simțit nevoia să dea vreo explicație legată de absența lui. Petrus are dreptul să vină şi să plece după cum pofteşte; şi-a exercitat acest drept; şi-a câştigat dreptul de a nu da explicații. Totuşi, întrebările rămân. Oare Petrus îi cunoaşte pe străini? Să fie oare un cuvânt scăpat de Petrus motivul pentru care au ales-o pe Lucy drept victimă a lor, şi nu pe Ettinger, să spunem? A ştiut Petrus dinainte ce au pus la cale?

Odinioară, ai fi putut ajunge la o înțelegere cu Petrus. Odinioară, ai fi putut ajunge la o înțelegere cu el, mergând până acolo încât să-ți ieşi din fire şi să-l trimiți să-şi facă bagajele şi să angajezi imediat pe altcineva în locul lui. Însă, deşi primeşte un salariu, Petrus nu mai este, la drept vorbind, un ajutor plătit. Greu de spus ce este Petrus, la drept vorbind. Cuvântul care pare cel mai potrivit este cel de *vecin.* Petrus este un vecin care, în prezent, se întâmplă să-şi vândă forța de muncă, fiindcă asta i se pare cel mai nimerit. Îşi vinde forța de muncă potrivit

unui contract, un contract nescris, iar acest contract nu cuprinde nicio clauză referitoare la concedierea lui pe baza unei simple bănuieli. Este o lume nouă cea în care trăiesc – el, Lucy şi Petrus. Petrus ştie asta, şi el ştie asta, iar Petrus ştie că el ştie.

În pofida acestui fapt, se simte bine în compania lui Petrus, ba chiar este gata, rămânând totuşi precaut, să îl simpatizeze. Petrus este un om care aparține generației sale. Nu încape îndoială, a trecut prin multe, are ce povesti. Nu l-ar deranja să asculte într-o bună zi povestea vieții lui Petrus. Dar de preferință nu redusă la o relatare în limba engleză. Este convins tot mai mult că engleza reprezintă un mijloc nepotrivit pentru comunicarea adevărului în Africa de Sud. Fraze întregi din codul englez s-au îngroşat, şi-au pierdut articulațiile, capacitatea de a fi articulate. Ca un dinozaur care moare şi se prăbuşeşte în noroi, limba a înțepenit. Presată în matrița limbii engleze, povestea lui Petrus ar fi probabil anchilozată, vetustă.

Ceea ce îl atrage la Petrus este chipul său, fața şi mâinile sale. Dacă munca cinstită există cu adevărat, atunci Petrus poartă toate semnele. Este un bărbat care emană răbdare, energie, rezistență. Un țăran, un *paysan,* un bărbat de la țară. Viclean, intrigant şi, în mod indubitabil, mincinos, ca toți țăranii de pretutindeni. Trudă

cinstită şi viclenie cinstită.

Are o bănuială în privința planurilor pe care le pune la cale Petrus, pe termen mai lung. Petrus nu este genul care să se mulțumească să are la nesfârşit hectarul lui şi jumătate de pământ. Chiar dacă Lucy a rezistat mai mult decât prietenii ei hipioți, boemi, pentru Petrus Lucy este o pradă uşoară: o diletantă, mai degrabă o entuziastă a vieții la țară decât o țărancă adevărată. Lui Petrus i-ar plăcea să preia pământul lui Lucy. Apoi, i-ar mai plăcea să pună mâna şi pe pământul lui Ettinger, sau cel puțin destul încât să-şi poată creşte o cireada. Ettinger este însă un caracter mai tare, o problemă mai greu de rezolvat. Lucy este în trecere; în timp ce Ettinger e şi el tot țăran, un om al pământului, tenace, *eingewurzelt*[16]. Atâta doar că Ettinger va muri într-o bună zi, iar fiul lui Ettinger a plecat definitiv. Din acest punct de vedere, Ettinger a fost un prost. Un adevărat țăran se îngrijeşte să aibă mai mulți fii.

Petrus are despre viitor o viziune în care oameni de soiul lui Lucy nu-şi află locul. Asta nu face însă neapărat din Petrus un duşman. Viața la țară s-a redus întotdeauna la vecini care uneltesc unii împotriva altora, dorind ca celălalt să aibă parte numai de nenorociri, recolte proaste, dezastre financiare, deşi, la vreme de necaz, sunt gata să întindă o mână.

Cea mai rea ipoteză, cea mai cumplită, ar fi ca

Petrus să-i fi tocmit pe cei trei necunoscuți pentru a-i da o lecție lui Lucy, răsplătindu-i cu prada pe care şi-au luat-o singuri. Totuşi, îi vine greu să creadă acest lucru, ar fi mult prea simplu. Se teme că explicația reală, că adevărul este mult mai complicat, mai – se învârte în căutarea termenului potrivit – *antropologic,* ceva căruia nu-i dai de capăt decât după luni întregi de discuții răbdătoare, purtate în tihnă, cu zeci de persoane, şi cu ajutorul unui interpret.

Pe de altă parte, este convins că Petrus ştia că se pune ceva la cale; este ferm convins că Petrus ar fi putut-o avertiza pe Lucy. Acesta este motivul pentru care nu se dă bătut. Acesta este motivul pentru care continuă să-l cicălească pe Petrus.

Petrus a golit rezervorul de apă din beton şi îl curăță de alge. Este o îndeletnicire neplăcută. Se oferă totuşi să dea o mână de ajutor. Cu picioarele vârâte în cizmele de cauciuc ale lui Lucy, se urcă în bazin, călcând cu atenție pe bordura alunecoasă. O vreme, el şi Petrus muncesc la unison, râcâind, periind şi îndepărtând noroiul. După care răbufneşte:

— Ştii, Petrus, începe el, mi-e greu să cred că cei trei care au venit aici erau complet străini. Nu-mi vine să cred că au apărut de niciunde, au făcut ceea ce au făcut şi au dispărut ca nişte fantome. Şi îmi mai vine greu să cred că ne-au ales tocmai pe noi fiindcă am fost primii albi pe

care i-au întâlnit în ziua respectivă. Tu ce părere ai? Mă înşel cumva?

Petrus fumează pipă, o pipă demodată cu tija răsucită în formă de cârlig şi un mic capac din argint peste partea sferică. Se îndreaptă, îşi scoate pipa din buzunarul salopetei, îi deschide capacul, îndeasă tutun în ea, trage din pipă fără să o aprindă. Priveşte gânditor peste zidul rezervorului, dincolo de şesul întins. Are o expresie de linişte neclintită.

— Poliția o să-i găsească, spune el în cele din urmă. Poliția trebuie să-i găsească şi să-i arunce la închisoare. Asta e treaba poliției.

— Numai că polițiştii nu-i vor găsi dacă nu sunt ajutați. Oamenii ăia ştiau de ocolul silvic. Sunt sigur că auziseră şi de Lucy. Cum altfel ar fi putut şti toate acestea dacă erau complet străini în regiune?

Petrus preferă să nu ia intervenția lui drept o întrebare. Pune pipa înapoi în buzunar, şi schimbă cazmaua cu mătura.

— Nu-i vorba de o simplă spargere, Petrus, insistă el. Nu au venit doar să fure. Nu au venit doar să-mi facă mie ce vezi că mi-au făcut.

Îşi atinge bandajul, îşi duce mâna la pleoapă.

— Au venit să mai facă şi altceva. Ştii la ce mă refer, sau dacă nu ştii, precis îți dai seama. După ce-au făcut ceea ce au făcut, nu te poți aştepta ca Lucy să-şi continue viața liniştită, ca şi când nu s-ar fi întâmplat nimic. Sunt tatăl lui

Lucy. Vreau ca indivizii aceia să fie prinşi, aduşi în faţa legii şi pedepsiţi. Greşesc cumva? Greşesc oare dorind să se facă dreptate?

Nu îi mai pasă în acest moment cum poate scoate un răspuns de la Petrus, important este să îl obţină.

— Nu, nu greşeşti.

Se simte străbătut de un val de furie, suficient de puternic încât îl ia şi pe el prin surprindere. Înşfacă lopata şi scoate fâşii de nămol şi de alge de pe fundul rezervorului, pe care le aruncă peste umăr, peste buza bazinului. *Te enervezi singur,* se ceartă în sinea lui. *Potoleşte-te!* Totuşi, în această clipă îi vine să îl strângă pe Petrus de gât. *Dacă în locul fiicei mele ar fi fost soţia ta,* i-ar plăcea să îi spună lui Petrus, *sunt sigur că nu ţi-ai îndesa pipa şi nici nu ţi-ai alege atât de judicios cuvintele. Viol:* acesta este cuvântul pe care i-ar plăcea să i-l smulgă lui Petrus. *Da, a fost un viol,* i-ar plăcea să-l audă pe Petrus rostind; *da, a fost o atrocitate.*

În linişte, fără să mai scoată o vorbă, el şi Petrus termină ce au început.

Aşa îşi trece timpul la fermă. Îl ajută pe Petrus să cureţe sistemul de irigaţie. Are grijă de grădină, să nu intre în paragină. Ambalează roadele pentru a le duce la piaţă. O ajută pe Bev Shaw la dispensar. Mătură podelele, găteşte, face toate lucrurile pe care Lucy nu le mai face. Este ocupat din zori şi până noaptea.

Ochiul i se vindecă surprinzător de rapid: după nicio săptămână, vede din nou cu el. Arsurile se vindecă însă mai greu. Nu renunță încă la scufie, şi nici la pansamentul de la ureche. Descoperită, urechea lui arată ca o moluscă nudă, de culoare rozalie: nu ştie când va avea curajul să o expună privirilor celorlalți.

Îşi cumpără o pălărie, să îl apere de soare şi, până la un punct, să îi acopere fața. Încearcă să se obişnuiască treptat cu aspectul bizar pe care a început să îl capete, mai rău decât bizar, respingător – una din creaturile acelea năpăstuite care îi lasă pe copii cu gura căscată pe stradă. „De ce este atât de caraghios omul ăsta?” îşi întreabă ei mamele, care sunt obligate să le facă semn să tacă.

Evită cât poate să meargă la cumpărături în Salem, iar la Grahamstown se duce numai sâmbăta. Brusc a devenit un pustnic, un pustnic de țară. Capătul rătăcirilor. Chiar dacă inima este iubitoare şi luna, la fel de strălucitoare. Cine s-ar fi gândit că va ajunge la capătul drumului atât de curând şi atât de brusc: rătăcire, iubire!

Nu are motive să creadă că aventura lor nefericită a făcut circuitul bârfelor şi a ajuns până la Cape Town. Totuşi, vrea să se asigure că Rosalind nu va auzi povestea într-o versiune denaturată. Încearcă în două rânduri să o găsească la telefon, însă nu dă de ea. A treia

oară, telefonează la agenția de voiaj la care ştie că lucrează. Rosalind este plecată în Madagascar, i se spune, prospectează terenul. I se dă un număr de fax al unui hotel din Antananarivo.

Compune un mesaj: „Lucy şi cu mine am avut un necaz. Mi s-a furat maşina şi am avut parte şi de o mică busculadă din care am ieşit puțin ciufulit. Nimic grav – amândoi suntem bine, deşi zdruncinați. M-am gândit să te anunț, să nu afli de la alții. Sper că te distrezi". Îi arată foaia lui Lucy, să o aprobe, apoi i-o dă lui Bev Shaw, să o transmită. Lui Rosalind, în Africa neagră.

Starea lui Lucy nu se ameliorează. Stă trează toată noaptea, pretinzând că nu poate dormi; apoi, o găseşte după-amiaza dormind pe canapea, cu policarul în gură, ca un copil. Şi-a pierdut orice interes față de mâncare: el este cel care trebuie să o momească să mănânce, gătind feluri neobişnuite, fiindcă refuză să se atingă de carne.

Nu asta a venit să găsească aici – să rămână blocat dincolo de nicăieri, alungând demoni, având grijă de fiica lui, ocupându-se de o întreprindere care stă să moară. Dacă a venit dintr-un motiv, atunci acela era să se adune, să îşi refacă forțele. Aici se pierde zi după zi.

Demonii nu îl ocolesc nici pe el. Are propriile coşmaruri, în care se vede zvârcolindu-se într-o baltă de sânge, sau, bâjbâind, clătinându-se,

urlând mut, fuge de un bărbat cu o față de vultur, ca o mască din Benin, ca Thoth. Într-o noapte, pe jumătate adormit, pe jumătate ajuns în pragul demenței, smulge cearşafurile de pe pat, întoarce salteaua pe dos, căutând urmele de sânge.

Ar mai fi proiectul Byron. Dintre cărțile pe care le-a adus cu el de la Cape Town, i-au rămas doar două volume de corespondență – restul erau în portbagajul maşinii furate. Biblioteca publică a oraşului Grahamstown nu are decât pagini alese de poezie. Totuşi, chiar are nevoie să citească? La ce bun să ştie cum şi-au trecut timpul Byron şi cunoştințele lui în bătrâna Ravenna? Oare n-ar putea inventa un Byron care să îi fie fidel lui Byron, ca şi o nouă Teresa?

La drept vorbind, de câteva luni amână momentul când se va afla dinaintea colii albe de hârtie, când va atinge prima notă, când va constata de ce este în stare. În mintea lui sunt deja imprimate câteva fragmente disparate ale iubiților în duet, ale liniilor vocalice, soprano şi tenor, încolăcindu-se fără cuvinte una în jurul celeilalte, apoi şerpuind în continuare. O melodie căreia îi lipseşte punctul culminant; solzi de reptilă lovindu-se uşurel pe scări de marmură; şi, vibrând în fundal, vocea baritonală a soțului umilit. Acesta să fie locul în care va vedea lumina trio-ul tenebros: nu în Cape Town,

ci în bătrâna Kaffraria?

CINCISPREZECE

Cele două oi tinere stau priponite toată ziua lângă grajd, pe un petic sterp de pământ. Behăitul lor, egal şi monoton, a început să îl plictisească. Se îndreaptă cu paşi mari spre Petrus care meştereşte la bicicleta lui întoarsă cu roțile în sus.

— Oile acelea, îi spune el. Nu crezi că ar trebui legate într-un loc în care să pască?

— Sunt pentru petrecere, îi răspunde Petrus. Le tai sâmbătă pentru petrecere. Tu şi Lucy trebuie să veniți, adaugă el ştergându-se pe mâini. Vă invit la petrecere, pe Lucy şi pe tine.

— Sâmbătă?

— Da. Dau o petrecere sâmbătă. O petrecere mare.

— Mulțumesc. Totuşi, chiar dacă oile sunt pentru petrecere, nu crezi că ar trebui să pască?

O oră mai târziu, oile sunt tot priponite şi continuă să behăie trist. Petrus nu se vede pe nicăieri. Exasperat, le dezleagă şi le trage lângă rezervor, într-un loc cu iarbă abundentă.

Oile beau pe îndelete, apoi încep să pască liniştit. Sunt oi persane, cu fața neagră, identice între ele ca mărime, semne distinctive, chiar şi în mişcări. Gemene, după toate probabilitățile, sortite încă de la naştere să ajungă sub satârul

măcelarului. Ei bine, nimic remarcabil în această privință. De fapt, s-a auzit vreodată despre o oaie că ar fi murit de bătrânețe? Oile nu dispun de viața lor, nu sunt stăpâne pe viața lor. Ele există pentru a fi folosite, până la ultimul dram, carnea pentru a fi mâncată, oasele pentru a fi zdrobite şi a servi drept hrană păsărilor. Nimic nu se aruncă, poate cu excepția vezicii, pe care nu o mănâncă nimeni. Descartes ar fi trebuit să cugete la acest aspect. Sufletul, suspendat în întuneric, vezica amară, ascunzându-se.

— Petrus ne-a invitat la o petrecere, îi spune lui Lucy. De ce dă o petrecere?

— Presupun că din cauza transferului de proprietate. Se oficializează în prima săptămână din luna viitoare. Pentru el este o zi mare. Ar trebui cel puțin să salvăm aparențele, să le luăm un cadou.

— O să taie cele două oi. Nici nu-mi închipuiam că două oi ar trăi foarte mult.

— Petrus este un zgârie-brânză. Altădată ar fi tăiat un taur.

— Nu sunt sigur că îmi place cum procedează – aduce acasă animale de abator şi le face cunoştință cu oamenii care urmează să le mănânce.

— Şi ce-ai prefera? Să fie tăiate la abator, ca tu să nu te mai gândeşti la asta?

— Da.

— Trezeşte-te, David. Aşa-i la țară. Asta-i Africa.

În ultima vreme, simte în atitudinea lui Lucy o irascibilitate a cărei justificare nu o înțelege. Reacția lui obişnuită este să bată în retragere şi să tacă. Uneori sunt ca doi străini care locuiesc în aceeaşi casă.

Îşi repetă că trebuie să aibă răbdare, că Lucy încă trăieşte sub spectrul agresiunii, că trebuie să lase timpul să treacă până îşi va veni în fire. Dar dacă se înşală? Dacă după o agresiune ca aceasta nu-ți mai revii niciodată? Dacă după o asemenea agresiune te transformi pur şi simplu într-o altă persoană, una sumbră?

Există o explicație şi mai sinistră a toanelor lui Lucy, una pe care nu şi-o poate alunga din minte.

— Lucy, o întreabă din senin în aceeaşi zi, sper că nu-mi ascunzi ceva. N-ai luat nimic de la bărbații aceia?

Lucy stă întinsă pe canapea, îmbrăcată în pijama şi în halat de casă, jucându-se cu pisica. Este trecut de amiază. Pisica este tânără, prezentă, pândeşte. Lucy răsuceşte cordonul halatului, îl scutură în fața pisicii. Aceasta plesneşte cordonul, rapid, cu lovituri uşoare de labă, una- două-trei-patru.

— Bărbați? Care bărbați? întreabă Lucy.

Şi-i dă un bobârnac cordonului într-o parte; pisica plonjează să-l prindă.

Care bărbați? Inima i se opreşte în loc. Şi-a pierdut mințile? Refuză să-şi amintească?

După cum se dovedeşte, ea doar îl tachinează.

— David, nu mai sunt copil. M-a văzut un medic, am făcut analize, am făcut tot ceea ce e omeneşte posibil. Acum nu pot decât să stau şi să aştept.

— Am priceput. Şi, când spui că trebuie să *aştepți,* te gândeşti la ceea ce cred eu că te gândeşti?

— Exact.

— Şi cât durează? Lucy ridică din umeri.

— O lună. Trei luni. Poate mai mult. Ştiința nu a reuşit să stabilească exact cât de mult ai de aşteptat. Poate toată viața.

Pisica face cu agilitate un salt spre cordon, însă joaca s-a încheiat.

Stă aşezat pe canapea lângă fiica lui; pisica sare de pe canapea şi pleacă, păşind leneş. O prinde pe Lucy de mână. Acum, că stă atât de aproape de ea, simte un uşor iz de stătut, de nespălat.

— Măcar nu va fi pentru veşnicie, draga mea, îi spune el. Măcar de asta vei fi scutită.

Oile îşi petrec restul zilei lângă rezervor, unde le-a priponit mai devreme. A doua zi de dimineață le găseşte înapoi lângă grajd, pe peticul de pământ sterp.

Se presupune că mai au două zile de trăit, până sâmbătă. Este o manieră destul de tristă

de a-ți trăi ultimele zile din viață. Aşa e la țară – aşa vorbeşte Lucy despre lucrurile acestea. El ar folosi alte cuvinte: indiferență, împietrire a inimii. Dacă oamenii de la țară îi pot judeca pe cei de la oraş, atunci şi cei de la oraş îi pot judeca pe cei de la țară.

I-a trecut prin minte să cumpere oile de la Petrus. La ce bun? Ce-ar rezolva cu asta? Petrus va folosi banii respectivi pentru a-şi cumpăra alte animale de sacrificat, iar diferența o va băga în buzunar. Şi oricum, ce-ar putea el face cu oile după ce le va fi eliberat din sclavie? Le va da drumul, lăsându-le să plece pe drumul public? Le va închide în cuştile câinilor şi le va hrăni cu fân?

Între el şi cele două oi persane se pare că s-a creat o legătură, deşi nu îşi dă seama exact cum s-a întâmplat. Nu-i vorba de o legătură afectivă. Nici măcar nu-i vorba de o relație între el şi aceste două oi în mod special, fiindcă dacă le-ar vedea într-o turmă n-ar şti să le deosebească de restul. Cu toate acestea, în mod neaşteptat şi inexplicabil, soarta lor a devenit foarte importantă pentru el.

Stă în picioare în fața lor, scăldat de razele soarelui, aşteptând să se stingă bâzâitul din mintea lui, aşteptând un semn.

O muscă încearcă să intre în urechea uneia dintre oi. Urechea tresare. Musca îşi reia zborul, îi dă târcoale, revine, se aşază la loc. Urechea

tresare din nou.

Se apropie de oaie. Animalul se retrage, neliniştit, şi ajunge la capătul lanțului.

Şi-o aminteşte pe Bev Shaw adulmecând țapul cel bătrân cu testicule compromise, mângâindu-l, încercând să-l liniştească, dând buzna în existența lui. Oare cum reuşeşte să intre în comuniune cu animalele? Are ea ceva, o şmecherie pe care el nu o ştie. Probabil că trebuie să fii un anumit gen de om, cu mai puține complicații.

Razele soarelui îi mângâie chipul cu căldura lor pri- măvăratică. Oare trebuie să mă schimb? se întreabă el. Oare ar trebui să fiu ca Bev Shaw?

Stă de vorbă cu Lucy.

— M-am gândit la petrecerea asta a lui Petrus. Una peste alta, aş prefera să nu mă duc. Crezi că aş putea s-o fac fără să fiu nepoliticos?

— Are legătură cu măcelul oilor?

— Da. Nu. Am aceeaşi părere, dacă la asta te referi. Continui să fiu convins că animalele au o viață proprie. Din punctul meu de vedere, care dintre ele supraviețuieşte şi care dintre ele moare nu cred că este un subiect pe marginea căruia să îți dai duhul. Totuşi…

— Totuşi?

— Totuşi, în cazul de față sunt tulburat. Nu aş putea explica de ce.

— Ei bine, cred că nici Petrus, nici oaspeții lui

nu sunt dispuşi să renunțe la coastele de oaie la grătar din deferență față de tine şi de sentimentele tale.

— Nici nu cer aşa ceva. Aş prefera doar să nu mă aflu în compania respectivă, nu de data asta. Îmi cer scuze. Nu mi-aş fi închipuit niciodată că voi ajunge să vorbesc în acest fel.

— David, misterioase sunt căile Domnului.

— Nu-ți bate joc de mine.

Vine şi ziua de sâmbătă, ziua de mers la piață.

— Vrei să mergem la tarabă? o întreabă el pe Lucy. Ea ridică nepăsătoare din umeri.

— Tu hotărăşti, îi spune ea. Nu se duce la tarabă.

Nu îi pune hotărârea la îndoială. De fapt, se simte uşurat. Pregătirile pentru festivitatea lui Petrus încep sâmbătă la amiază, odată cu sosirea unui grup de femei robuste, gătite într-o ținută ca de mers la biserică, sau cel puțin la asta îl face să se gândească. Încep să pregătească focul în spatele grajdului. Curând, vântul aduce până la el mirosul greu de măruntaie puse la fiert, de unde trage concluzia că fapta s-a comis, dublul atentat, şi că totul s-a sfârşit.

S-ar cuveni să jelească? Oare se cuvine să deplângi moartea unor ființe care nu au obiceiul să jelească moartea unei surate? Cercetându-şi sufletul, îşi dă seama că nu simte decât o vagă tristețe.

Prea aproape, îşi spune în sinea lui: trăim prea aproape de Petrus. Este ca şi când ai împărți casa cu nişte străini, ca şi când ai împărți cu ei aceleaşi zgomote, aceleaşi mirosuri.

Bate la uşa camerei lui Lucy.

— Vrei să ieşi la o plimbare? o întreabă el.

— Nu, mulțumesc. Ia-o pe Katy.

Ia buldogul, însă câinele este atât de greoi şi de lent, încât începe să-l irite, o goneşte înapoi la fermă şi porneşte singur pe drumul care face un ocol de opt kilometri, mergând iute, în pas alert, încercând să se obosească.

La ora cinci, încep să sosească oaspeții, cu maşina, cu taxiul, pe jos. Îi urmăreşte din spatele perdelei, de la fereastra bucătăriei. Majoritatea sunt de o vârstă cu gazda lor, oameni aşezați, puternici. Apare o femeie mai în vârstă, în jurul căreia se iscă oarecare agitație. Îmbrăcat într-un costum albastru şi cu o cămaşă de culoare roz țipător, Petrus vine pe potecă în întâmpinarea ei.

Se întunecă până când îşi fac apariția invitații mai tineri. Adierea vântului aduce zumzet de glasuri, de râsete şi muzică, muzică pe care el o asociază cu Johannesburg-ul tinereții lui. Destul de tolerabil, îşi spune în sinea sa – chiar destul de simpatic.

— E timpul, îi spune Lucy. Vii?

Total atipic pentru ea, poartă o rochie lungă

până la genunchi, pantofi cu toc şi un colier din mărgele de lemn pictate, cu cercei asortați. Nu este sigur că îi place efectul.

— Bine. Vin şi eu. Sunt gata.

— Nu ți-ai adus cu tine un costum?

— Nu.

— Atunci măcar pune-ți o cravată.

— Dar am crezut că suntem la țară.

— Cu atât mai mult trebuie să te îmbraci frumos. Pentru Petrus, este o zi măreață.

Are la ea o lanternă minusculă. O iau pe cărarea ce duce la locuința lui Petrus, tată şi fiică mergând braț la braț, ea luminând drumul, el purtând cadourile.

Se opresc, zâmbind, în fața uşii deschise. Petrus nu se vede nicăieri, însă îi întâmpină o fetiță îmbrăcată într-o rochie de petrecere, care îi conduce înăuntru.

Vechiul grajd nu are plafon, şi nicio pardoseală propriu- zisă, însă măcar este spațios şi are curent electric. Întunericul e îmblânzit de lămpi cu abajur şi de fotografiile de pe pereți (reproduceri cu floarea-soarelui lui Van Gogh, o doamnă în albastru de Tretcikov, Jane Fonda în ținută de Barbarella, Doctor Khumalo marcând un gol).

Sunt singurii albi. Dansul este în toi, iar lumea dansează pe acordurile de jazz african vechi pe care le-a auzit mai devreme. Priviri curioase se îndreaptă spre ei, sau poate că

numai spre capişonul pe care îl poartă pe cap.

Lucy le cunoaşte pe câteva dintre femei. Începe să facă prezentările. Apoi Petrus apare lângă ea. Nu joacă rolul gazdei îndatoritoare, nu le oferă nimic de băut, în schimb zice: „Nu mai sunt câini. Nu mai sunt omul-câine", afirmație pe care Lucy preferă să o ia drept o glumă. Prin urmare, totul pare să fie în regulă.

— V-am adus ceva, îi spune Lucy. Dar cred că ar fi mai potrivit să i-l dăm soției. E ceva pentru casă.

Petrus strigă spre bucătărie, dacă aşa se poate numi zona respectivă, după nevastă-sa. E prima oară când o vede de aproape. Este tânără – mai tânără decât Lucy –, cu o față mai degrabă plăcută decât frumoasă, ruşinoasă şi evident însărcinată. O ia pe Lucy de mână, dar nu şi pe el, şi nici măcar nu îl priveşte în ochi.

Lucy rosteşte câteva cuvinte în dialectul xhosa şi îi oferă pachetul. De acum s-au strâns în jurul lor o jumătate de duzină de curioşi.

— Trebuie să îl desfacă, spune Petrus.

— Da, trebuie să îl desfaci, spune Lucy.

Cu mare băgare de seamă, străduindu-se să nu rupă hârtia festivă de ambalaj cu mandoline şi rămurele de dafin, tânăra soție desface pachetul. Este o pânză cu un motiv Ashanti destul de atrăgător.

— Mulțumesc, şopteşte ea în engleză.

— Este o cuvertură, îi explică Lucy lui Petrus.

— Lucy este binefăcătoarea noastră, rosteşte Petrus, după care, întorcându-se spre Lucy: Eşti binefăcătoarea noastră.

Un cuvânt dizgrațios, are impresia, un cuvânt cu două tăişuri, care strică plăcerea momentului. Şi totuşi, cu ce este Petrus de vină? Limbajul de care se agață cu asemenea aplomb este, măcar dacă şi-ar da seama, obosit, casant, ca şi când termitele l-ar mânca din interior. Numai mono-silabele rămân de nădejde, deşi nici chiar ele în totalitate.

Ce-i de făcut? Nimic, din câte îşi poate da seama, el, cel care a fost odinioară profesor universitar şi a predat comunicare. Nimic altceva decât să înceapă de la zero, cu ABC-ul. În clipa în care marile cuvinte vor reveni la el reconstruite, purificate, potrivite să fie din nou crezute, el va fi demult mort.

Se înfioară, de parcă ar fi trecut o gâscă pe mormântul lui.

— Copilul – când urmează să naşti? o întreabă pe soția lui Petrus.

Ea îl priveşte fără să înțeleagă.

— În octombrie, intervine Petrus. Copilul o să se nască în octombrie. Sperăm să fie băiat.

— Da? Aveți ceva împotriva fetelor?

— Ne rugăm să fie băiat, răspunde Petrus. Întotdeauna e mai bine ca primul copil să fie băiat. După aceea poate să le arate surorilor lui – adică să le arate cum să se poarte. Da, mai

spune el şi se opreşte. Cu fetele, cheltuiala e mare.

Şi continuă frecându-şi policarul de arătător.

— Bani, bani şi iar bani.

A trecut mult timp de când n-a mai văzut făcându-se gestul acesta. Îl foloseau evreii, demult: bani-bani-bani, şi acelaşi gest sugestiv din cap. Probabil însă că Petrus e străin de acest amănunt al tradiției europene.

— Şi băieții costă bani, remarcă el pentru a-şi aduce contribuția la conversație.

— Trebuie să le cumperi asta, şi asta, continuă Petrus urmându-şi firul gândurilor, fără a-l asculta. Acum, în zilele noastre, bărbații nu mai plătesc pentru femei. *Eu* plătesc.

Îşi trece mâna peste capul soției lui, iar ea îşi pleacă privirea, cu smerenie.

— *Eu* plătesc. Numai că asta e după stilul vechi. Haine, găteli, totul e la fel: plăteşti, plăteşti, plăteşti, continuă el frecându-şi cele două degete. Nu, dacă e băiat e mai bine. N-o punem la socoteală pe fata ta. Fata ta e altfel. Fata ta e la fel de bună ca un băiat. Aproape la fel de bună, încheie râzând de propria-i vorbă de duh. Hei, Lucy!

Lucy zâmbeşte, însă el îşi dă seama că se simte jenată.

— Mă duc să dansez, murmură ea.

Ajunsă pe ring, dansează de una singură, în stilul solipsistic care pare a fi acum la modă. În

scurt timp, i se alătură un tânăr înalt, spilcuit, care face mişcări dezordonate. Dansează în faţa ei, pocneşte din degete, îi zâmbeşte radios, îi face curte.

Femeile încep să vină de afară, aducând tăvi cu carne pregătită pe grătar.

Aerul se umple de arome apetisante. Un nou contingent de oaspeți invadează hambarul, tineri, zgomotoşi, plini de viața, departe de a fi demodați. Petrecerea se dezlănțuie.

În mâinile lui aterizează un platou plin cu mâncare. I-l dă mai departe lui Petrus.

— Nu, spune Petrus, e pentru tine. Că n-o să trecem toată noaptea farfurii de la unu' la altu'.

Petrus şi soția lui stau mult timp cu el, făcându-l să se simtă ca acasă.

Oameni drăguți, îşi spune în sinea lui. Oameni de la țară.

Se uită după Lucy. Acum tânărul dansează la numai câțiva centimetri de ea, ridicându-şi picioarele, apoi bătând pământul cu ele, dând din mâini, într-un cuvânt distrându-se de minune.

Platoul pe care îl ține în mână conține două cotlete de miel, un cartof copt, un polonic de orez care înoată în sos, o felie de dovleac. Găseşte un scaun pe care să se cocoațe, pe care îl împarte cu un bătrân costeliv cu ochi urduroşi. Am să mănânc chestia asta şi am să-mi cer scuze după aceea.

Apoi se pomeneşte cu Lucy lângă el, gâfâind, cu o expresie încordată pe chip.

— Vreau să plecăm, spune ea. Sunt aici.

— Cine este aici?

— L-am zărit pe unul din ei afară, în spate. David, nu vreau să se iște un scandal din pricina mea, aşa că te rog să plecăm.

— Ține asta.

Îi dă farfuria şi iese pe uşa din spate. Afară sunt la fel de mulți oameni ca şi înăuntru, care se înghesuie în jurul focului, vorbesc, beau, râd. Din partea cealaltă a focului, cineva se uită fix al el. Deodată, totul se limpezeşte. Cunoaşte fața asta, o cunoaşte intim. Trece printre oameni îmbrâncindu-i. *Am să provoc un scandal,* îşi spune el. *Păcat, tocmai într-o zi ca asta. Sunt însă unele lucruri care nu pot fi amânate.*

Se postează în fața băiatului. Este cel de-al treilea din grup, puştiul ucenic cu față rea, de prostănac şi câine fugărit.

— Pe tine te cunosc, îi spune pe un ton amenințător.

Băiatul nu dă semne că ar fi speriat. Dimpotrivă, pare că a aşteptat această clipă, pregătindu-se pentru ea. Glasul care îi iese din gâtlej este încărcat de furie:

— Tu cine eşti? îl întreabă el.

Numai că vorbele lui sună de parcă ar fi vrut să spună: *Cu ce drept eşti aici?* Din toți porii corpului se degajă un aer de violență.

Apoi Petrus răsare lângă ei şi începe să turuie în xhosa. Încearcă să îl oprească, punându-şi mâna pe brațul lui. Petrus se opreşte, îi aruncă o privire iritată.

— Ştii cine este? îl întreabă pe Petrus.

— Nu, nu ştiu despre ce-i vorba, îi răspunde Petrus furios. Nu ştiu care-i treaba. Care-i treaba?

— El – criminalul acesta – a fost aici înainte, cu amicii lui. E unul din ei. Dar mai bine să-ți spună *el* despre ce-i vorba. Să-ți spună *el* de ce e căutat de poliție.

— Nu-i adevărat! țipă băiatul.

Îi vorbeşte din nou lui Petrus, într-o cascadă de cuvinte furioase. Acordurile muzicii continuă să se răsfire în aerul nocturn, însă nu mai dansează nimeni: oaspeții lui Petrus se strâng ciorchine în jurul lor, înghesuindu-se, îmbrâncindu- se, scoțând exclamații. Atmosfera e încărcată.

Ia cuvântul Petrus.

— Spune că nu ştie despre ce vorbeşti.

— Minte. Ştie foarte bine. Lucy poate confirma.

Însă, fireşte, Lucy nu va confirma. Cum de i-a trecut prin minte că Lucy va ieşi afară şi, în fața acestor străini, îl va înfrunta pe băiat, îl va arăta cu degetul şi va spune: *Da, este unul din ei. Este unul din cei care mi-au făcut ce mi-au făcut.*

— Mă duc să sun la poliție, rosteşte el.

Din partea grupului de curioşi se aude un murmur de dezaprobare.

— Mă duc să sun la poliție, îi repetă el lui Petrus, care nu scoate o vorbă, cu fața împietrită.

Revine în interior, urmărit de o tăcere desăvârşită, iar aici o găseşte pe Lucy aşteptându-l.

— Să mergem, îi spune el.

Oaspeții se retrag din calea lor, făcându-le loc să treacă. A dispărut atitudinea prietenoasă. Lucy şi-a uitat lanterna: se rătăcesc în întuneric; Lucy îşi scoate pantofii; se împiedică printre straturile de cartofi; în final, ajung la fermă.

Are deja receptorul în mână, când Lucy îl opreşte.

— David, te rog, nu face asta. Nu-i Petrus de vină. Dacă chemi poliția, petrecerea lui va fi compromisă. Fii rezonabil.

Este stupefiat, suficient de stupefiat încât să se întoarcă spre fiica lui.

— Pentru numele lui Dumnezeu, de ce nu-i vina lui Petrus? într-un fel sau altul, el este cel care i-a adus pe oamenii ăştia aici, de la început. Şi ce tupeu, să îi invite să revină. Ce motive aş avea să fiu rezonabil? Zău aşa, Lucy, nu reuşesc să înțeleg nimic, de când a început. Nu înțeleg de ce nu ai depus *într-adevăr* plângere împotriva lor, iar acum nu reuşesc să

înțeleg de ce-l protejezi pe Petrus. Petrus nu-i o făptură inocentă, Petrus e *în cârdăşie* cu ei.

— Nu mai țipa la mine, David. Este vorba despre viața mea. Eu sunt cea care rămâne să trăiască aici. Ce mi s-a întâmplat mă priveşte pe mine şi numai pe mine. Nu-i treaba ta, iar dacă există vreun drept pe care sunt sigură că-l am este de a nu fi judecată în felul acesta, de a nu fi obligată să mă justific – nici față de tine, nici față de altcineva. Cât despre Petrus, el nu este un angajat oarecare pe care să-l pot da afară fiindcă am senzația că s-a amestecat cu cine nu trebuie. Toate astea nu mai există, au dispărut pe aripile vântului. Dacă vrei să-l înfrunți pe Petrus, atunci ar fi bine să te asiguri mai întâi că acuzațiile tale coincid cu realitatea. Nu poți chema poliția. N-am să accept aşa ceva. Aşteaptă până mâine dimineață. Aşteaptă să vezi ce are de zis şi Petrus în privința asta.

— Bine, şi între timp băiatul va dispărea!

— Nu dispare nicăieri. Petrus îl cunoaşte. Fii sigur, nimeni nu dispare în Eastern Cape. Nu-i un loc unde dispar oameni.

— Lucy, Lucy, te implor! Vrei să repari greşelile trecutului, numai că nu asta este calea de urmat. Dacă nu-ți aperi cauza acum, n-ai să mai poți merge niciodată cu capul sus. Mai bine îți faci bagajele şi pleci. Cât despre poliție, dacă eşti prea delicată să-i chemi acum, atunci la ce bun i-am mai implicat de la început în povestea

asta? Mai bine tăceam şi aşteptam liniştiți următorul atac. Sau ne tăiam singuri beregata.

— Destul, David! N-am de ce să mă apăr în ochii tăi. *Tu nu ştii ce s-a întâmplat.*

— Nu ştiu?

— Nu, nici măcar nu-ti trece prin minte. Ia o pauză şi încearcă să-ți dai seama. În ceea ce priveşte poliția, trebuie să-ți aduc aminte care este motivul principal pentru care i-am chemat: de dragul asigurării. Am completat un formular, altminteri n-am încasa asigurarea.

— Lucy, mă laşi cu gura căscată. Pur şi simplu nu-i adevărat, iar tu ştii bine asta. În ceea ce-l priveşte pe Petrus, repet: dacă te laşi intimidată acum, dacă nu faci nimic, n-o să mai ai linişte. Ai o datorie față de tine însăți, față de viitorul tău. Lasă-mă să chem poliția. Sau cheamă-i tu.

— Nu.

Nu: acesta a fost ultimul cuvânt pe care i l-a adresat Lucy. Se retrage în camera ei, îi închide uşa în nas, îl izolează. Treptat, la fel de inexorabil ca şi când ar fi soț şi soție, el şi ea se îndepărtează unul de celălalt, iar el nu poate face nimic în privința asta. Divergențele lor au început să semene cu certurile unui cuplu de oameni căsătoriți, obligați să rămână împreună, prinşi în capcană, neavând unde să plece. Cât de mult trebuie să regrete acum ziua în care a venit să locuiască în casa ei! Probabil ar vrea să-

l vadă plecat, cu cât mai repede, cu atât mai bine.

Totuşi, şi ea va fi obligată să plece, la un moment dat, mai târziu. Este limpede că nu are niciun viitor ca femeie singură la o fermă. Până şi zilele lui Ettinger, cu toate puştile lui, sistemele de alarmă şi sârma ghimpată, sunt numărate. Dacă Lucy are cât de cât minte, arunci îşi va da seama că trebuie să plece din acest loc înainte de a se abate asupra ei o soartă mai cumplită decât moartea. Fireşte, însă, nu va face aşa. Este încăpățânată şi mult prea absorbită de existența pe care o duce acum.

Se strecoară afară din casă. Bâjbâind cu grijă în beznă se apropie prudent de grajd, venind din spate.

Vâlvătăile focului cel mare s-au stins, iar muzica s-a oprit. Un grup de oameni e adunat la uşa din spate, o uşă suficient de mare pentru a lăsa să treacă un tractor. Trage cu ochiul peste capetele lor.

În centrul încăperii stă în picioare unul din oaspeți, un bărbat de vârstă mijlocie. Este ras pe cap şi are o ceafă groasă ca de taur; poartă un costum de culoare închisă şi, în jurul gâtului, un lanț din aur cu un medalion de mărimea pumnului, de felul celor pe care căpeteniile le primeau ca însemn al demnității lor. Simboluri de umplut lăzi întregi, făcute într-o turnătorie din Coventry sau Birmingham;

placate pe avers cu efigia unei regine Victoria sobră, *regina et imperatrix,* iar pe revers cu gnu sau ibis năvalnice. Medalii, căpetenii, împuternicit de către. Încărcate pe corăbii şi trimise în toate colțurile imperiului: Nagpur, Fiji, Coasta de Aur, Kaffraria.

Bărbatul vorbeşte, declamând ca un orator; porțiunile de frază urcă şi coboară. Nu ştie ce spune bărbatul, însă din când în când se opreşte, şi atunci se aude un murmur aprobator ridicându-se din asistență, în rândul căreia, bătrâni sau tineri, pare să domnească o stare de calmă satisfacție.

Priveşte în jur. Băiatul stă nu departe de el, înăuntru, chiar lângă uşă. Băiatul se uită la el în treacăt, cu nervozitate. Şi alte priviri se ațintesc asupra lui: se întorc spre străin, spre tipul acela ciudat de afară. Bărbatul medaliat se încruntă, se opreşte o clipă, apoi continuă pe un ton ridicat.

Cât despre el, nu-l deranjează că i se dă atenție. Lasă să ştie că n-am plecat, să ştie că n-am fugit să mă ascund în casa cea mare. Iar dacă asta le tulbură adunarea, cu atât mai bine. Duce mâna la capişonul alb de pe creştetul capului. Pentru prima oară, este bucuros că îl are, că îl poartă ca pe un lucru personal.

ŞAISPREZECE

Toată dimineața următoare, Lucy îl evită. Întâlnirea pe care a promis că o vor avea cu Petrus nu are loc. Apoi, după-amiază, Petrus însuşi bate la uşa din spate, mai pus pe treabă ca niciodată, îmbrăcat în salopetă şi cu cizme de lucru. Este momentul să tragă conductele, îi spune el. Vrea să tragă conducte din PVC de la rezervor şi până la casa lui cea nouă, pe o distanță de două sute de metri. Poate împrumuta nişte scule de la ei şi îi poate da David o mână de ajutor să monteze dispozitivul de reglare?

— Nu mă pricep la reglări. Şi nu mă pricep la instalații, în general.

N-are niciun chef să fie prevenitor cu Petrus.

— Nu-i vorba de instalații, îi spune Petrus. E vorba să tragem conductele. Nu trebuie decât să le aşezăm la locul lor.

Până la rezervor, Petrus îi vorbeşte despre dispozitive de reglare de diverse tipuri, despre supape sub presiune, despre joncțiuni; aruncă vorbele folosind un stil înflorit, exhibându-şi priceperea. Noua conductă va traversa terenul lui Lucy, îi explică el; e foarte bine că a fost de acord. Este o „vizionară”.

— Este o doamnă care priveşte spre viitor, nu spre trecut.

Despre petrecere, despre băiatul cu privire scăpărătoare, Petrus nu scoate o vorbă. Ca şi când nu s-ar fi întâmplat nimic.

Începe să se clarifice rolul pe care îl va avea la rezervor. Petrus nu are nevoie de el în calitate de consultant în montarea conductelor sau în instalații, ci pentru a ține anumite lucruri, pentru a-i da sculele pe care i le cere – de fapt, spre a fi un fel de *handlanger*[17] al lui personal. Nu este un rol împotriva căruia să aibă obiecții. Petrus este un lucrător eficient şi până la urmă va fi educativ să-l urmărească în timp ce munceşte. Pe Petrus însuşi a început să-l antipatizeze. În vreme ce Petrus îi vorbeşte liniştit de planurile lui, devine tot mai glacial față de el. Nu i-ar plăcea să se ştie naufragiat pe o insulă pustie numai cu Petrus. Dacă ar fi femeie, cu siguranță nu i-ar plăcea să îi fie soție. O personalitate dominatoare. Tânăra lui soție are aerul că este fericită, însă ar fi curios să ştie ce are de povestit vechea lui soție.

În cele din urmă, când simte că nu mai poate răbda, ia taurul de coarne.

— Petrus, spune el, tânărul acela care era la tine aseară – cum îl cheamă şi unde se află acum?

Petrus îşi scoate şapca, îşi şterge sudoarea de pe frunte. Astăzi poartă pe cap o şapcă cu cozoroc, cu însemnele argintii ale Liniilor Ferate şi Maritime din Africa de Sud. Pare să dețină o adevărată colecție de caschete şi şepci.

— Vezi tu, David, începe Petrus încruntându-se, ce spui tu e foarte grav; că băiatul e hoț.

Este foarte supărat că îl faci hoț. Asta le spune tuturor. Iar eu, eu sunt cel care trebuie să liniştească lucrurile. Aşa că, vezi, mi-e foarte greu şi mie.

— N-am nici cea mai mică intenție de a te implica în povestea asta, Petrus. Spune-mi cum îl cheamă pe băiat şi unde poate fi găsit şi am să transmit informațiile mai departe la poliție. După care vom lăsa poliția să-şi vadă de anchetă şi să-i aducă, pe el şi pe prietenii lui, în fața justiției. Tu nu vei fi în niciun fel implicat, totul va fi exclusiv de competența justiției.

Petrus se întinde, iar chipul lui este scăldat de strălucirea soarelui.

— Da' asigurările or să-ți dea o maşină nouă.

Este o întrebare? O afirmație? Ce joc face Petrus?

— Asigurările nu-mi vor da o maşină nouă, îi explică el lui Petrus, încercând să-şi țină firea. Presupunând că nu au dat încă faliment din pricina tuturor furturilor de maşini din țara asta, asigurările îmi vor da un procentaj din cât cred ei că valorează maşina mea veche. Iar suma nu va fi suficientă pentru a cumpăra o maşină nouă. În fine, este vorba de un principiu. Nu putem lăsa companiile de asigurări să facă dreptate. Nu este problema lor.

— Dar nici n-ai să-ți vezi maşina înapoi de la băiatul ăla. N-are cum să-ți dea maşina înapoi. Habar n-are unde e maşina ta. Maşina ta a

dispărut. Cel mai bine e să-ți cumperi o maşină nouă cu asigurarea, şi atunci o să ai iar maşină.

Cum a ajuns în impasul ăsta? încearcă o nouă abordare.

— Petrus, dă-mi voie să te întreb ceva. Eşti rudă cu băiatul?

— Şi de ce, continuă Petrus ignorând întrebarea, vrei să-l duci pe băiat la poliție? E prea mic, nu-l poți băga la închisoare.

— Dacă a împlinit optsprezece ani, atunci poate fi judecat.

— Nu, nu, încă n-a făcut optsprezece ani.

— De unde ştii? Mie mi se pare că arată de optsprezece ani, chiar mai mare de optsprezece ani.

— Ştiu, ştiu! Da' e doar un copil, nu poate intra la puşcărie, aşa-i legea, nu poți băga la puşcărie un copil, trebuie să-l laşi în pace!

Din punctul de vedere al lui Petrus, discuția pare să se încheie aici. Se lasă cu toată greutatea pe un genunchi şi începe să meşterească la cuplarea conductei de evacuare.

— Petrus, fiica mea vrea să fie un bun vecin – un bun cetățean şi un bun vecin. Îi place enorm în Eastern Cape. Vrea să-şi clădească viața aici, vrea să se înțeleagă bine cu toată lumea. Dar cum să facă asta dacă, în orice moment, este expusă unei spargeri, iar hoții scapă basma curată? Sunt sigur că înțelegi ce vreau să spun!

Petrus se căzneşte să monteze şi să cupleze

racordurile. Pielea de pe mâini are crăpături adânci, urâte. Geme şi gâfâie în timp ce munceşte. Şi nu dă niciun semn că măcar l-ar fi auzit.

— Lucy e în siguranță aici, anunță el brusc. N-are probleme. Poți să pleci liniştit. E în siguranță.

— Dar nu-i deloc în siguranță, Petrus! în mod evident, nu este deloc în siguranță! Doar ştii bine ce s-a petrecut aici în douăzeci şi unu.

— Da, ştiu ce s-a întâmplat. Însă acum e bine.

— Cine spune că e bine?

— Eu spun.

— Tu? Ai s-o aperi tu?

— Am s-o apăr eu.

— Tu n-ai apărat-o nici data trecută. Petrus dă cu unsoare pe țevi.

— Susții că ştii ce s-a întâmplat, însă ultima dată n-ai fost aici s-o aperi, repetă el. Ai plecat, apoi au venit banditii aceia, iar acum s-ar zice că eşti bun prieten cu unul dintre ei. Ce concluzie ar trebui să trag din asta?

Mai mult de atât nu-l poate acuza pe Petrus. Şi, în fond, de ce să nu-l acuze?

— Băiatul nu-i vinovat, îi răspunde Petrus. Nu-i infractor. Nu-i hoț.

— Dar eu nu mă refer numai la furt. A mai existat o infracțiune, una cu mult mai gravă. Susții că ştii ce s-a întâmplat. Probabil înțelegi la ce mă refer.

— Nu-i vinovat. E mult prea mic. E o greşeală, o mare greşeală.

— Ştii tu?

— Da, ştiu.

Țeava a intrat în lăcaşul ei. Petrus prinde clema, o strânge, se ridică, îşi îndreaptă spatele.

— Ştiu. Crede-mă că ştiu.

— Ştii. Ştii ce se va întâmpla în viitor. Ce-aş putea răspunde la asta? Vorbeşti şi tu. Mai ai nevoie de mine?

— Nu, acum e mai uşor. Acum nu trebuie decât să sap şi să îngrop țeava în pământ.

În ciuda încrederii manifestate de Petrus față de industria asigurărilor, nu există nicio reacție la reclamația lui. Fără maşină, se simte prins ca într-o cursă aici, la fermă.

Într-una din după-amiezile petrecute la clinică, îşi descarcă sufletul în fața lui Bev Shaw.

— Lucy şi cu mine nu ne înțelegem prea bine, îi mărturiseşte el. Presupun că nu este ceva ieşit din comun. Părinții şi copiii n-ar trebui să locuiască împreună. În condiții normale, m-aş fi mutat demult, m-aş fi întors la Cape Town. Însă nu o pot lăsa pe Lucy singură la fermă. Nu este în siguranță. Încerc s-o conving să-i lase lui Petrus afacerea şi să ia o pauză. Însă nu vrea să mă asculte.

— Părinții trebuie să-i lase pe copii să-şi vadă de viața lor, David. Nu poți avea grijă de Lucy

până la adânci bătrâneți.

— Am lăsat-o demult pe Lucy să facă ce vrea. Am fost cel mai puțin protector tată posibil. Numai că acum situația s-a schimbat complet. Obiectiv vorbind, Lucy este în mare pericol. Ni s-a demonstrat acest lucru.

— O să fie bine. Petrus o va lua sub aripa lui protectoare.

— Petrus? Ce interes ar avea Petrus s-o ia sub aripa lui?

— Îl subapreciezi. Petrus a muncit ca un sclav să pună pe picioare grădina de zarzavaturi a lui Lucy. Fără Petrus, Lucy n-ar fi ajuns unde este acum. Nu vreau să spun că îi datorează totul, însă îi datorează enorm.

— Aşa o fi. Întrebarea este, însă, ce îi datorează Petrus ei?

— Petrus este un tip de treabă. Te poți bizui pe el.

— Să mă bizui pe Petrus? Doar fiindcă poartă barbă, fumează pipă şi are baston, crezi că Petrus este un *kaffir*[18] de modă veche? Bine, dar nu-i aşa deloc. Petrus nu este un *kaffir* de modă veche, şi cu atât mai puțin un tip de treabă. După părerea mea, Petrus moare de nerăbdare să o dea pe Lucy afară. Dacă mai ai nevoie de dovezi, gândeşte-te numai la ce am pățit Lucy şi cu mine. Poate că nu este urmarea unui plan pe care l-a pus la cale Petrus, însă în mod cert a închis ochii; este cert că nu ne-a prevenit şi la

fel de cert este că a avut grijă să nu fie prin preajmă când s-a întâmplat.

Vehemența cu care vorbeşte o surprinde pe Bev Shaw.

— Biata Lucy, murmură ea. Prin câte a trecut!

— Ştiu foarte bine prin ce a trecut Lucy. Am fost şi eu de față.

Ea îl priveşte cu ochii măriți de uimire.

— Dar n-ai fost de față, David. Mi-a spus chiar ea. N-ai fost deloc de față.

N-ai fost de față. Nu ştii ce s-a întâmplat. Este încurcat.

Unde, după părerea lui Bev Shaw, a lui Lucy, nu a fost el de față? În camera în care intruşii comiteau faptele lor scandaloase? Chiar îşi închipuie că el habar nu are ce înseamnă un viol? Chiar îşi închipuie că el n-a suferit pentru fiica lui? La ce ar fi trebuit să asiste şi nu-şi poate închipui? Sau îşi închipuie toți că, atunci când este vorba de viol, bărbații nu suferă la fel ca femeile? Indiferent care ar fi răspunsul, se simte pur şi simplu scandalizat, scandalizat de a fi tratat ca un străin.

Cumpără un televizor cu ecran mic, care-l înlocuieşte pe cel furat. Serile, imediat după cină, el şi Lucy stau unul lângă celălalt pe canapea şi se uită la ştiri, iar dacă suportă, urmăresc o emisiune distractivă.

Este foarte adevărat că vizita lui s-a prelungit exagerat de mult, nu numai el are această

convingere, ci şi Lucy. A obosit să trăiască mereu pe picior de plecare, s-a săturat să ciulească urechile la scrâşnetul pietrişului pe alee. Îşi doreşte să se poată aşeza din nou la biroul lui, să doarmă în patul lui. Cape Town este însă atât de departe, aproape în altă țară. În ciuda sfaturilor primite de la Bev, a asigurărilor lui Petrus şi a atitudinii încăpățânate a lui Lucy, nu este încă pregătit să-şi abandoneze fiica. Aici trăieşte el acum, în prezent: în acest timp, în acest loc.

Şi-a recăpătat complet vederea la ochiul vătămat. Scalpul i s-a vindecat, încât nu mai are nevoie de pansamente îmbibate în unguent. Numai urechea necesită îngrijiri zilnice. Aşadar, timpul chiar le vindecă pe toate. Este de presupus că şi Lucy începe să se vindece, sau, dacă nu se vindecă, măcar începe să uite, îi creşte un fel de țesut cicatrizant peste amintirea acelei zile, care o disimulează, o face să dispară. Astfel încât, într-o bună zi, va fi în stare să spună: „în ziua în care ne-au spart hoții casa" şi să se gândească la acel moment doar ca la ziua în care i-au atacat hoții şi le-au furat lucruri din casă.

Încearcă să stea cât mai mult în aer liber, lăsându-i toată casa la dispoziție lui Lucy, să poată respira în voie. Munceşte în grădină; când oboseşte, se duce să se întindă lângă rezervor, urmărind agitația familiei de rațe în zbor, visând

la proiectul Byron.

Proiectul bate pasul pe loc. Tot ce prinde din el sunt frânturi. Primele versuri din primul act încă îi opun rezistență; iar primele note rămân inefabile ca firicelele de fum. În răstimpuri, se teme că personajele acestei opere, care l-au însoțit, fantome prietenoase, preț de un an, încep să se estompeze. Până şi cea mai atrăgătoare dintre ele, Margarita Cogni, ale cărei atacuri pasionate în contraalto îndreptate împotriva perechii feminine a lui Byron, Teresa Guiccioli, abia aştepta să le audă, refuză să prindă contur. Pierderea lor îl umple de disperare, o disperare tot atât de cenuşie, egală şi lipsită de importanță, în planul general, ca o migrenă.

Se duce la Clinica pentru Protecția Animalelor cât mai des posibil, oferindu-se voluntar să îndeplinească acele corvezi care nu au nevoie de nicio calificare specială: hrăneşte animalele, curăță şi şterge după ele.

Animalele îngrijite la clinică sunt în majoritatea lor câini şi mult mai rar pisici; în ceea ce priveşte şeptelul, satul D pare să aibă propriile sale cunoştințe veterinare, dar şi farmacopeea proprie, vindecătorii săi personali. Câinii aduşi la dispensar suferă de indispoziții, labe rupte, infecții datorate muşcăturilor, râie, indiferență din partea oamenilor, benignă sau malignă, bătrânețe, malnutriție, paraziți

intestinali, însă, cel mai frecvent, suferă de fertilitate excesivă. Pur şi simplu s-au înmulțit peste măsură. Când oamenii aduc la clinică un câine, ei nu spun clar: „V-am adus acest câine să-l omorâți", însă este ceea ce se aşteaptă ca ei să facă: să-l elimine, să-l facă să dispară, să-l extermine, aruncându-l în uitare. Ceea ce li se cere, de fapt, este *Losung* (întotdeauna germana cochetează cu termeni abstracți, goliți de sens): sublimare, aşa cum alcoolul este sublimat de apă, fără a lăsa reziduuri, niciun gust persistent.

Prin urmare, duminică după-amiază uşa clinicii este închisă şi încuiată, iar el o ajută pe Bev Shaw să *(losen)* rezolve câinii de prisos rămaşi din cursul săptămânii. Rând pe rând, scoate câte unul din cuşca aflată în spate şi îl conduce sau îl cară până în sala de operații. Bev îi acordă fiecăruia, în cursul a ceea ce vor constitui ultimele lui clipe din viață, toată atenția ei, mângâindu-l, vorbindu-i, uşurându-i moartea. Dacă, după cum se întâmplă de cele mai multe ori, câinele refuză să se lase vrăjit, este din cauza prezenței lui: fiindcă el emană acel miros nepotrivit *(Îți miros gândurile)*, mirosul ruşinii. Cu toate acestea, el este cel care imobilizează câinele în timp ce acul găseşte vena şi drogul ajunge la inimă şi picioarele se înmoaie şi lumina din ochi se stinge.

Crezuse că se va obişnui cu asta. Dar s-a

înşelat. Cu cât asistă la mai multe omoruri, cu atât devine mai agitat, mai tulburat. Într-o duminică seară, în timp ce merge spre casă la volanul maşinii combi a lui Lucy, trebuie efectiv să oprească pe marginea drumului să-şi revină. Lacrimi pe care nu le poate opri încep să i se prelingă pe obraji; mâinile îi tremură.

Nu înțelege ce se întâmplă cu el. Până acum a fost mai mult sau mai puțin indiferent față de animale. Deşi dezaprobă cruzimea, la modul abstract, nu ar putea spune cu precizie dacă este crud sau milos din fire. Pur şi simplu nu este nimic. Presupune că oamenii pentru care cruzimea reprezintă o îndatorire profesională, de pildă cei care muncesc în abatoare, au lăsat să le crească o carapace peste suflete. Obişnuința îi face insensibili pe oameni: probabil astfel stau lucrurile în majoritatea cazurilor, numai că în cazul lui par să nu stea la fel. Se pare că nu posedă acest dar, de a fi tare, insensibil.

Întreaga sa ființă este prinsă într-o strânsoare ca de cleşte din pricina a ceea ce se petrece în sala de operații. Este convins că animalele simt că le-a venit clipa. În ciuda liniştii şi a lipsei de durere cu care se petrece procedura, în ciuda gândurilor bune care îi trec prin minte lui Bev, şi pe care şi el se străduieşte să le aibă, în ciuda sacilor închişi ermetic la gură în care depune cadavrele proaspete, câinii din curte miros ce se petrece înăuntru. Îşi lasă urechile pe ceafă, îşi

vârâ cozile între picioare, ca şi când şi ele ar simți mizeria morții; îşi încordează picioarele şi trebuie să-i tragi sau să-i împingi sau să-i târăşti până în pragul uşii. Ajunşi pe masă, unii dau să muşte sălbatic, clămpănind în dreapta şi în stânga, alții urlă jalnic; niciunul însă nu priveşte fix acul din mâna lui Bev, despre care ştiu cumva că le va face un rău îngrozitor.

Cel mai greu este cu câinii care îl amuşină şi îi ling mâna. Nu i-a plăcut niciodată să fie lins, iar primul imbold este să se ferească. Ce rost are să te prefaci că eşti prieten, când de fapt eşti un criminal? Însă apoi se înmoaie. De ce să facă el o ființă care presimte umbra morții coborându-se asupra sa să se simtă respinsă, ca şi când atingerea i-ar fi dezgustătoare? Mai bine să le lase să-l lingă, dacă aşa simt ele nevoia, după cum Bev Shaw le mângâie şi le sărută dacă ele îi permit.

Nu este, speră, un sentimental. Încearcă să nu devină sentimental cu câinii pe care îi omoară, sau față de Bev Shaw. Evită să-i spună „Nu ştiu cum reuşeşti tu să faci asta", fiindcă nu vrea să o audă răspunzându-i „Cineva trebuie s-o facă şi pe asta". Ia în calcul şi posibilitatea ca Bev Shaw, la un nivel foarte profund al ființei ei, să nu fie un înger eliberator, ci un diavol, sau ca, sub masca compasiunii pe care o afişează, să se ascundă un suflet la fel de împietrit ca şi cel al unui

măcelar. Încearcă să nu aibă prejudecăți.

Cum Bev Shaw este cea care aplică acul, lui îi revine sarcina de a curăța sala de rămăşiţe. În fiecare dimineață care urmează şedinței de sacrificii, merge cu maşina combi încărcată pe terenul care aparține Spitalului Colonişţilor, la crematoriu, iar acolo încredințează flăcărilor corpurile închise în sacii negri.

Ar fi mai simplu să transporte sacii la crematoriu imediat după şedință şi să-i lase acolo, să se ocupe de ei personalul de la crematoriu. Numai că asta ar însemna să abandoneze leşurile pe grămada de gunoi împreună cu restul mizeriei adunate peste weekend: resturile din saloanele spitalului, mortăciunile aruncate de vidanjori pe marginea drumului, deşeurile urât mirositoare de la tăbăcărie – un amestec obişnuit şi teribil în acelaşi timp. Nu este pregătit să le rezerve şi lor asemenea soartă ruşinoasă.

Prin urmare, în fiecare duminică seara transportă sacii la fermă, în portbagajul maşinii lui Lucy, îi lasă parcați peste noapte, iar luni dimineața îi duce cu maşina până la terenul spitalului. Acolo, îi descarcă el însuşi, rând pe rând, îi depune pe platforma căruciorului crematoriului, pune în mişcare mecanismul care împinge căruciorul prin poarta din oțel spre flăcări, trage levierul pentru a goli căruciorul de conținutul lui şi acționează mecanismul pentru

a readuce căruciorul în poziția de pornire, în timp ce muncitorii care se ocupă în mod normal de această operație stau deoparte şi îl urmăresc.

În prima luni, i-a lăsat pe ei să se ocupe de incinerare. *Rigor mortis* înțepenise trupurile peste noapte. Picioarele inerte s-au prins în barele căruciorului, iar când acesta a refăcut traseul, revenind de la cuptor, şi câinele a revenit odată cu el, înnegrit şi rânjind, mirosind a blană pârlită, cu învelitoarea din plastic arsă complet. După o vreme, muncitorii au început să dea cu dosul lopeților în saci înainte de a-i încărca în cărucior, pentru a rupe membrele înțepenite. În acest moment, a intervenit el şi a preluat sarcina asupra sa.

Crematoriul funcționează cu combustibil din cărbune, are un ventilator electric pentru aspirarea şi tirajul aerului prin hornuri. Presupune că datează din anii 1950, când a fost construit şi spitalul. Funcționează şase zile pe săptămână, de luni până sâmbătă. În cea de-a şaptea zi se opreşte. Când personalul soseşte la muncă în ziua următoare, primul lucru pe care îl fac muncitorii este să curețe cenuşa rămasă din ziua precedentă, după care aprind focul. La ora nouă dimineața, camera interioară ajunge la o temperatură de o mie de grade, încălzindu-se suficient de mult încât să calcineze oase. Focul este întreținut până spre ora douăsprezece; apoi este necesară întreaga după-amiază pentru

răcirea cuptorului.

Nu cunoaşte numele muncitorilor, şi nici ei nu ştiu cum îl cheamă. Pentru ei, este bărbatul care a început să aducă lunea sacii de la Centrul pentru Protecția Animalelor şi care de când a venit prima oară îşi face apariția tot mai devreme dimineața. Vine, îşi vede de treabă, pleacă; nu este un membru al societății care gravitează în jurul crematoriului în ciuda gardului de sârmă ghimpată şi a porții încuiate cu lacăt şi a plăcuței scrise în trei limbi.

Fiindcă gardul a fost tăiat demult; iar poarta şi plăcuța sunt, pur şi simplu, ignorate. Până când încep să sosească infirmierii dimineața, cu primii saci de gunoi din spital, deja sunt adunați copii şi femei care aşteaptă să găsească în gunoaie seringi, ace, pansamente lavabile sau orice lucru pentru care există o piață, însă mai ales medicamente, pe care le vând magazinelor *muti* sau pe care le comercializează direct pe stradă. Mai sunt şi oameni fără adăpost, vagabonzi care în timpul zilei îşi fac veacul pe terenul spitalului, pentru ca noaptea să doarmă lipiți de zidul crematoriului, poate chiar în galerie, căutând să se încălzească.

Nu încearcă să fie asimilat în vreo frăție, însă când este el acolo, sunt şi ei acolo; iar dacă ceea ce aduce el la groapa de gunoi nu-i interesează, explicația este că rămăşițele unui câine mort nu pot fi nici vândute, nici consumate la masă.

Ce motiv a avut să preia sarcina asta? Pentru a-i uşura corvoada lui Bev Shaw? Fiindcă ar fi suficient să arunce sacii la groapa de gunoi şi să-şi vadă liniştit de drum. De dragul câinilor? Bine, dar câinii sunt deja morți; şi, oricum, ce ştiu câinii despre onoare şi dezonoare?

Atunci, probabil că o face pentru sine. Pentru propria viziune pe care o are despre lume, o lume în care oamenii nu folosesc lopeți pentru a tasa leşuri, astfel încât acestea să încapă mai bine în camera de incinerare.

Câinii sunt aduşi la clinică, fiindcă nu îi doreşte nimeni: *fiindcă suntem prea mulți.* În acest punct îşi face el intrarea în viața lor. Poate că nu este salvatorul lor – cel pentru care ei nu sunt prea mulți –, însă este gata să aibă grijă de ei odată ce sunt incapabili, îngrozitor de incapabili, să mai aibă grijă de ei înşişi, şi odată ce Bev s-a spălat pe mâini de ei. Omul câinilor, aşa şi-a spus Petrus la un moment dat. Ei bine, acum el a devenit omul câinilor: antreprenorul de pompe funebre al câinilor; un psihoantreprenor de câini; un *harijan*[19].

Curios că un bărbat atât de egoist ca el a ajuns să se pună de bunăvoie în slujba câinilor morți. Probabil că există şi alte modalități, mult mai productive, de a te pune la dispoziția lumii, sau a ideii pe care ți-o faci despre lume. De pildă, ai putea face ore suplimentare la clinică. Sau ai putea încerca să-i convingi pe copiii de la

groapa de gunoi să nu-şi mai bage otravă în corp. Până şi faptul de a te apleca hotărât asupra libretului Byron ar putea fi considerat, la rigoare, un serviciu adus umanității.

Numai că există alți oameni capabili să facă toate lucrurile astea – povestea cu protecția animalelor, cu reabilitarea socială, chiar şi chestiunea Byron. El le redă leşurilor onoarea, fiindcă nu există un alt prost s-o facă. Iată ce a ajuns: un prost, un neghiob, un încăpățânat care persistă în eroare.

ŞAPTESPREZECE

Munca lor la clinică s-a încheiat pentru aceasta zi de duminică. Maşina combi geme sub greutatea transportului neînsuflețit. Ca o ultimă corvoadă, spală pardoseala sălii de operații.

— Fac eu asta, îi spune Bev Shaw, intrând din curte. Poate vrei să pleci acasă.

— Nu mă grăbesc.

— Totuşi, probabil eşti obişnuit cu un alt stil de viață.

— Un alt stil de viață? Nu ştiam că viața are mai multe stiluri.

— Vreau să spun că probabil viața de aici ți se pare tare plicticoasă. Probabil că simți lipsa cercului tău de prieteni. Probabil îți lipsesc prietenele.

— Prietene, zici. Sunt sigur că Lucy ți-a

povestit de ce am plecat din Cape Town. Prietenele nu mi-au purtat noroc acolo.

— N-ar trebui să o judeci prea aspru.

— Să o judec pe Lucy? Nu-mi stă în fire să o judec pe Lucy.

— Nu, nu pe Lucy – pe tânăra din Cape Town. Lucy spune că a fost o tânără care ți-a adus necazuri.

— Da, a existat o tânără. Numai că, în cazul respectiv, eu sunt cel care a făcut necazuri. I-am provocat tinerei în chestiune tot atât de mult rău pe cât mi-a făcut şi ea mie.

— Lucy spune că a trebuit să-ți laşi postul de la universitate. Cred că ți-a fost foarte greu. Regreți?

Ce băgăcioasă! Curios cum le excită pe femei izul de scandal. Oare această creatură măruntă nu îl crede în stare să o şocheze? Sau poate a se lăsa şocată este încă una din îndatoririle pe care şi le asumă – ca o călugăriță care ar sta sa fie violată ca să se asigure că rata violului din lume va fi astfel redusă prin contribuția sa?

— Dacă regret? Nu ştiu. Ceea ce s-a petrecut la Cape Town m-a adus aici. Nu sunt nefericit aici.

— Dar la momentul respectiv… Ai regretat la momentul respectiv?

— La momentul respectiv? Vrei să spui, în vâltoarea acțiunii? Fireşte că nu. În toiul acțiunii nu ai niciodată dubii. Sunt sigur că

înțelegi şi tu foarte bine.

Bev roşeşte. A trecut atâta vreme de când nu a mai văzut roşind atât de puternic o femeie trecută de prima tinerețe.

Până la rădăcina firului de păr.

— Totuşi, cred că Grahamstown ți se pare foarte liniştit, rosteşte ea în şoaptă. Prin comparație.

— N-am nimic cu Grahamstown. Cel puțin sunt departe de ispite. În plus, nu locuiesc în Grahamstown. Locuiesc la fermă, cu fiica mea.

Departe de ispite: ce lucru nemilos a putut să-i spună unei femei, fie ea şi urâțică. Deşi nu complet neatrăgătoare în ochii tuturor. Trebuie să fi fost un moment în care Bill Shaw a văzut ceva la tânăra Bev. Poate că şi alți bărbați.

Încearcă să şi-o imagineze mai tânără cu douăzeci de ani, când fața ei răvăşită de timp, aşezată pe gâtul scurt, trebuie să fi avut un aer obraznic, iar pielea pistruiată trebuie să fi avut un aer sănătos, proaspăt. Fără să se gândească ce face, întinde mâna şi îşi trece un deget pe buzele ei.

Bev coboară privirea, însă nu bate în retragere. Dimpotrivă, îi răspunde, frecându-şi buzele de mâna lui — ba chiar, aşa s-ar putea spune, sărutând-o – şi roşeşte violent în tot acest timp.

Asta este tot ce se întâmplă. Până aici merg ei doi. Fără o vorbă, el pleacă de la clinică. O aude

în urma lui stingând luminile.

A doua zi după-amiază, primeşte un telefon de la ea.

— Ne vedem la clinică la ora patru, îi spune ea.

Nu este o întrebare, ci un anunț, făcut pe un ton ridicat, imperios, gâtuit. Îi vine s-o întrebe – şi aproape că o face — „De ce?”, însă are atâta tact încât să se abțină. Totuşi, îl ia prin surprindere. Este gata să pună pariu că nu a mai făcut aşa ceva până acum. În inocența ei, probabil aşa îşi închipuie că se petrece adulterul: femeia îi telefonează curtezanului său, anunțându-l că este gata.

Clinica nu este deschisă lunea. Se strecoară înăuntru, răsuceşte cheia în broască şi o încuie după el. Bev Shaw se află în sala de operații, stă în picioare şi cu spatele la el. O prinde în brațe; ea îşi freacă urechea de bărbia lui; buzele lui îi mângâie cârlionții din păr.

— Sunt pături, îi spune ea. În dulap. Pe raftul de jos.

Două pături, una roz, cealaltă gri, aduse pe furiş de acasă de o femeie care, în decursul ultimei ore, trebuie să fi făcut baie, să se fi pudrat şi să se fi uns cu uleiuri aromate, în aşteptare, anticipând; care, din propria lui experiență, s-a pudrat şi s-a uns în fiecare duminică, şi a adus pături la cabinet, pentru orice eventualitate. Care îşi închipuie că –

deoarece el vine din metropolă, deoarece numele lui este asociat unui scandal – face dragoste cu multe femei şi se aşteaptă ca toate femeile care-i ies în cale să facă dragoste cu el.

Au de ales între masa de operații şi pardoseală. Întinde păturile direct pe pardoseală, cea gri dedesubt, cea roz deasupra. Stinge lumina, iese din încăpere, verifică uşa din spate, să fie încuiată, aşteaptă. Aude foşnetul hainelor ei în timp ce se dezbracă. Bev. Nici în visele lui nu şi-ar fi închipuit că se va culca vreodată cu o Bev.

Ea s-a întins sub pătura trasă până sub bărbie, de sub care nu-i iese decât capul. Nici măcar în semiobscuritate, scena nu are nimic fermecător. Se dezbracă, se strecoară lângă ea, îşi plimbă mâinile în jos pe trupul ei. Nu se poate spune că are sâni. Bondoacă, aproape fără piept, asemenea unui tub mic şi îndesat.

Îl apucă de mână şi îi strecoară ceva în pumn. Un contraceptiv. Totul a fost bine planificat, de la început şi până la sfârşit.

Despre reuniunea lor, cel puțin poate spune că-şi face datoria. Fără pasiune, dar nu în silă. Astfel încât, la final, Bev Shaw să se poată declara mulțumită de propria persoană. Tot ce şi-a pus în minte a fost dus la îndeplinire. El, David Lurie, a fost ajutat, aşa cum un bărbat este ajutat la nevoie de o femeie; prietena ei, Lucy Lurie, a fost ajutată la nevoie printr-o

vizită de curtoazie.

Să nu uit ziua asta, îşi spune el, stând întins lângă ea după ce amândoi sunt epuizați. După carnea tânără şi dulce a lui Melanie Isaacs, iată la ce am ajuns. Cu asta trebuie să mă obişnuiesc, asta şi chiar mai puțin decât atât.

— E târziu, spune Bev Shaw. Trebuie să plec.

Dă pătura la o parte şi se ridică, nu face nici cel mai mic efort să se ascundă. Las-o să se sature uitându-se Ia acest Romeo al ei, la umerii lui căzuți, la picioarele lui slăbănoage. Într-adevăr, s-a făcut târziu. La orizont, persistă o ultimă strălucire purpurie; luna se ridică sus pe cer; fumul pluteşte în aer; de dincolo de fâşia de pământ sterp, de la primul rând de cocioabe, ajunge până la ei zvon de voci. La uşă, Bev se lipeşte o ultimă dată de el, îşi odihneşte capul la pieptul lui. O lasă, aşa cum a lăsat-o să facă tot ce şi-a dorit. Gândul îi zboară la Emma Bovary, plimbându-se mândră prin fața oglinzii după prima ei după-amiază notabilă. *Am un iubit! Am un iubit!* cântă Emma pentru sine. Ei bine, fie ca şi biata Bev Shaw să meargă acasă şi să cânte la rândul ei. Şi, mai ales, fie ca el să nu o mai numească săraca Bev Shaw. Dacă ea este săracă, atunci el e falit.

OPTSPREZECE

Petrus a împrumutat un tractor – de unde, nu

are nici cea mai vagă idee – la care a cuplat vechiul plug rotativ care a zăcut, aruncat să ruginească, în spatele grajdului, încă dinainte de a veni Lucy. În doar câteva ore, ară tot terenul lui. Totul foarte rapid şi eficient; totul foarte diferit de stilul african. În trecut – adică în urmă cu zece ani – i-ar fi luat câteva zile să mâne plugul tras de boi.

Ce şanse are Lucy împotriva acestui Petrus de tip nou? Când a sosit Lucy la fermă, Petrus a fost omul care a muncit cu ziua, omul care a săpat, omul care a cărat, omul care a udat. Acum este prea ocupat pentru acest gen de activitate. Unde va găsi Lucy pe cineva să sape, să care, să ude? Dacă ar fi vorba de o partidă de şah, ar putea afirma că Lucy a fost învinsă pe toate fronturile. Dacă ar avea minte cât de cât, atunci ar renunța: s-ar adresa Băncii Agricole, ar ajunge la o înțelegere cu ei, i-ar lăsa lui Petrus ferma în arendă, s-ar întoarce la lumea civilizată. Ar putea deschide pensiuni pentru câini la periferia oraşului; şi-ar putea diversifica activitatea, extinzându-o la creşterea pisicilor. Ar putea chiar reveni la îndeletnicirile ei şi ale prietenilor ei din perioada hippy: țesături cu motive etnice, ceramică pictată cu motive etnice, coşuri etnice împletite; sau ar putea vinde mărgele turiştilor.

Înfrântă. Nu este greu să şi-o imagineze pe Lucy peste zece ani: o femeie masivă, greoaie, cu

chipul brăzdat de cute de tristețe, îmbrăcată în haine ieşite demult din modă, întreținându-se cu animalele sale, mâncând singură la masă. Nu este cine ştie ce viață. Însă, tot e mai bine decât să-şi petreacă zilele temându-se de o nouă spargere, când nu vor mai fi suficienți câini s-o apere şi când nu-i va răspunde nimeni la telefon.

Se apropie de Petrus, aflat pe locul ales pentru noua sa reşedință, pe o moviliță care domină ferma. Antreprenorul i-a făcut deja o vizită, iar jaloanele sunt bătute la locul lor.

— N-ai de gând să construieşti singur casa, nu-i aşa? îl întreabă el.

Petrus chicoteşte.

— Nu, construcțiile sunt treabă de meseriaş, răspunde el. Să pui cărămizi, să faci mortar, la toate astea trebuie să te pricepi. Nu, eu am să sap şanțurile. Asta pot să fac şi singur. Nu-i o treabă grea, o poate face şi un copil. La săpat, nu-ți trebuie decât un flăcău.

Petrus rosteşte cuvântul vădit amuzat. Odinioară a fost şi el băiat, acum nu mai este. Acum se poate juca de-a băiatul, aşa cum se juca şi Marie-Antoinette de-a lăptăreasa când interpreta acest rol pe scenă.

Intră în subiect.

— Dacă eu şi Lucy ne hotărâm să ne întoarcem la Cape Town, crezi că te poți ocupa de fermă în locul ei? Ți-am da un salariu, sau ai

putea-o face contra unui comision. Adică a unui procent din profit.

— Trebuie să mă ocup de ferma lui Lucy, spune Petrus. Trebuie să fiu *managerul fermei.*

Pronunță cuvintele de parcă le-ar fi auzit pentru prima oară, ca şi când ar fi țâşnit în fața lui asemenea unui iepure care sare din pălărie.

— Da, te numim managerul fermei dacă vrei.

— Şi Lucy o să se-ntoarcă într-o zi.

— Sunt convins că va reveni. Este foarte ataşată de fermă. Nu are de gând să renunțe la ea. Atâta doar că a trecut printr-o perioadă grea în ultima vreme. Trebuie să facă o pauză. Are nevoie de o vacanță.

— La mare, spune Petrus zâmbind, arătându-şi dinții îngălbeniți de tutun.

— Da, la mare, dacă aşa vrea.

Îl irită stilul lui Petrus de a lăsa propozițiile să plutească în aer. A fost un moment când a crezut că se poate împrieteni cu Petrus. Acum îl detestă. Să faci conversație cu Petrus seamănă cu a lovi într-un sac cu nisip.

— Nu cred că vreunul din noi are dreptul să o întrebe pe Lucy dacă hotărăşte să ia o pauză, spune el. Nici eu, nici tu.

— Cât timp trebuie să fiu managerul fermei?

— Încă nu ştiu, Petrus. N-am discutat cu Lucy, doar explorez posibilitatea asta. Încerc să-mi dau seama dacă te atrage ideea.

— Şi trebuie să fac toate treburile – trebuie să

dau de mâncare la câini, trebuie să cultiv legume, trebuie să merg la piață…

— Petrus, nu este cazul să faci o listă. Nu vor mai fi câini. Te întrebam ce părere ai în general. Dacă Lucy ar vrea să plece în vacanță, ai fi dispus să ai grijă de fermă?

— Cum să mă duc la piață dacă nu am combi?

— Astea sunt detalii. Putem discuta toate amănuntele altă dată. Vreau doar să am un răspuns de principiu: da sau nu.

Petrus clatină din cap.

— E prea mult, prea mult, răspunde el.

Din senin, primesc un telefon de la poliție, de la un oarecare sergent Esterhuyse, detectiv în Port Elizabeth. I-au recuperat maşina. Este în curtea secției de poliție din New Brighton, unde poate merge să o identifice şi să o ridice. Poliția a arestat doi bărbați.

— E grozav, spune el. Aproape că pierdusem orice speranță.

— Nu, domnule, toate cazurile rămân deschise timp de doi ani.

— În ce stare este maşina? Poate fi condusă?

— Da, domnule, poate fi condusă.

Într-o stare de neobişnuită agitație şi fericire, pleacă împreună cu Lucy, în maşina ei, până la Port Elizabeth, apoi, mai departe, la New Brighton, unde, urmând instrucțiunile, ajung pe strada Van Deventer, apoi la secția de poliție, o

clădire turtită, cu aspect de fortăreață, înconjurată de un gard înalt de doi metri în vârful căruia este întinsă sârmă ghimpată. O mulțime de indicatoare atrag atenția asupra faptului că parcarea este interzisă în fața secției. Parchează maşina ceva mai departe, pe aceeaşi stradă.

— Aştept în maşină, îi spune Lucy.

— Eşti sigură?

— Nu-mi place locul asta. Te aştept aici.

Se prezintă la ghişeu, este îndrumat să străbată un labirint de coridoare care duce la biroul diviziei Furturi de autoturisme. Sergentul Esterhuyse, un omuleț blond şi îndesat, caută în dosare, apoi îl conduce într-o curte unde sunt parcate bară la bară nenumărate maşini. Se plimbă de-a lungul şi de-a latul şirurilor de maşini.

— Unde ați găsit-o? îl întreabă pe Esterhuyse.

— Aici, în New Brighton. Ați avut noroc. De obicei, hoții de maşini desfac bucată cu bucată Corollele vechi şi vând piesele.

— Spuneați că ați arestat pe cineva.

— Doi indivizi. I-am prins într-o razie. Am descoperit o casă plină cu lucruri furate. Televizoare, aparate video, frigidere – dar ce nu era acolo!

— Unde sunt cei doi acum?

— Au plătit cauțiunea şi au ieşit.

— N-ar fi fost mai rezonabil să mă chemați

înainte de a-i elibera, să-i identific? Acum, dacă au ieşit pe cauțiune, se vor face nevăzuți. Probabil că ştiți mai bine decât mine.

Detectivul tace, cu țâfnă.

Se opresc în fața unei maşini marca Corolla, de culoare albă.

— Asta nu-i maşina mea, spune el. A mea are numere de CA. Aşa scrie şi pe certificatul de înmatriculare, continuă el, indicându-i cu degetul numărul de pe bucata de hârtie: CA 507644.

— Le vopsesc. Pun plăcuțe false. Schimbă plăcuțele între maşini.

— Chiar şi aşa, asta nu-i maşina mea. Vreți, vă rog, s-o deschideți?

Detectivul descuie maşina. În interior se simte miros de hârtie umedă şi de pui fript.

— Eu n-am sistem audio, spune el. Asta nu-i maşina mea. Sunteți sigur că maşina mea nu este în altă parte, printre celelalte furate?

Fac turul complet al lotului de maşini furate. Maşina lui nu se află printre ele. Esterhuyse se scarpină în cap.

— Am să verific, spune el. Probabil că s-a făcut o încurcătură. Lăsați-mi numărul de telefon şi vă sun eu.

Lucy îl aşteaptă la volanul combiului; ține ochii închişi. Bate în geam, iar ea deblochează uşile.

— Au făcut o greşeală, îi spune el în timp ce

se urcă în maşină. Au o Corolla, însă nu-i a mea.

— I-ai văzut pe indivizi?

— Care indivizi?

— Spuneai că au arestat doi bărbați.

— Au ieşit pe cauțiune. Oricum, nu-i maşina mea, aşa că indiferent cine a fost arestat nu poate fi şi cel care mi-a furat maşina.

Urmează o lungă tăcere.

— E logic, nu-i aşa?

Lucy porneşte motorul, smuceşte violent de volan.

— Nu mi-am dat seama că ții să fie prinşi, îi răspunde el, simțindu-şi iritarea din glas, dar nefăcând nimic să şi-o stăpânească. Dacă îi prind, va urma un proces şi tot ce presupune el. Vei fi obligată să depui mărturie. Te simți în stare să treci prin aşa ceva?

Lucy opreşte motorul. Are chipul încordat şi se vede că se căzneşte să-şi stăpânească lacrimile.

— Oricum, urmele s-au răcit. Iar amicii noştri nu vor fi prinşi, nu de poliția noastră, în halul în care este. Aşa că mai bine să nu ne mai gândim la asta.

Se adună. Ştie că a devenit un moş cicălitor şi plicticos, dar nu are ce face.

— Lucy, cred că este cazul să te gândeşti bine ce soluții ai. Fie rămâi într-o casă plină de amintiri neplăcute şi continui să te frământi

gândindu-te la ce ți s-a întâmplat, fie dai uitării întregul episod şi începi un nou capitol din viața ta, în altă parte. După părerea mea, alte soluții nu ai. Ştiu că ți-ar plăcea să rămâi, însă nu crezi că ai putea cel puțin să te gândeşti şi la cealaltă variantă? N-am putea să discutăm cu luciditate despre acest subiect?

Lucy clatină hotărât din cap.

— Nu mai pot discuta despre asta, David. Pur şi simplu nu mai pot, spune ea, vorbind aproape în şoaptă, rapid, ca şi când s-ar teme că vorbele îi vor seca. Ştiu că sunt incoerentă. Aş vrea să te pot face să înțelegi. Dar nu pot. Din cauză că tu eşti cine eşti şi eu sunt cine sunt, nu pot. Îmi pare rău. Şi îmi pare rău şi pentru maşina ta. Îmi pare rău că eşti dezamăgit.

Îşi aşază capul pe brațe, iar umerii încep să i se scuture de plâns.

Din nou se simte străbătut de acelaşi sentiment: apatie, indiferență, dar şi o senzație ca de imponderabilitate, ca şi când ar fi ros, devorat din interior şi nu i-ar mai rămâne decât cochilia erodată a inimii. Cum, îşi spune el, ar putea un bărbat găsi în starea asta cuvintele, muzica în stare să înduioşeze, să trezească morții?

La nici cinci metri de ei, s-a oprit pe trotuar o femeie. În papuci şi cu o rochie ponosită pe ea, îi fixează intens, îşi petrece brațul după umerii lui Lucy într-un gest protector. *Fata mea,* îşi spune

el; *iubita mea fetiță. Pe care eu am datoria să o călăuzesc. Care, cât de curând, va trebui să mă călăuzească ea pe mine.*

Oare ea îi simte gândurile?

Se așază la volan și preia el rolul șoferului. La jumătatea drumului către casă, spre surprinderea lui, Lucy începe să vorbească.

— A fost ceva atât de personal, începe ea. Au făcut-o cu atâta ură față de mine. Asta m-a împietrit de uimire mai mult decât orice. Restul era… previzibil. Însă de ce să mă urască în asemenea hal? Nu i-am văzut în viața mea.

Așteaptă, crezând că vrea să continue, însă ea nu mai adaugă nimic pentru moment.

— Probabil a vorbit în ei glasul trecutului, o ajută el într-un târziu. Un trecut al răului. Ia-o și așa, dacă ți-e mai ușor. Chiar dacă ți s-a părut că au ceva cu tine, să știi că nu a fost așa. Probabil că li s-a transmis de la strămoși.

— Asta nu ușurează lucrurile în niciun fel. Pur și simplu nu reușesc să scap de starea de șoc. Șocul de a fi urâtă, vreau să spun. În cursul actului.

În cursul actului. Se referă la ce crede el ca se referă?

— Te mai temi? o întreabă el.

— Da.

— Te temi că s-ar putea întoarce?

— Da.

— Te-ai gândit că dacă n-ai să depui plângere

împotriva lor la poliție nu se vor întoarce?

— Nu.

— Atunci de ce? Lucy tace.

— Lucy, e atât de simplu, numai să vrei. Închide canisa. Fă-o imediat, nu mai sta pe gânduri. Închide casa, plăteşte-l pe Petrus să aibă grijă de fermă. Ia o pauză de şase luni, poate chiar un an; până când lucrurile se vor ameliora în țara asta. Pleacă în străinătate. Du-te în Olanda, îți dau eu banii. Când ai să te întorci, poți să cumperi alți câini, să o iei de la capăt.

— Dacă plec acum, David, n-am să mă mai întorc niciodată, îți mulțumesc pentru ofertă, însă nu merge. Nu e nimic din ce mi-ai putea propune la care să nu mă fi gândit şi eu de o sută de ori.

— Atunci ce propui să faci?

— Nu ştiu. Însă, indiferent ce hotărâre aş lua, vreau să ştiu că am luat-o singură, fără a fi împinsă de la spate. Sunt lucruri pe care pur şi simplu nu ai cum să le-nțelegi.

— Ce nu pot înțelege?

— În primul rând, nu înțelegi ce mi s-a întâmplat în ziua aceea. Eşti îngrijorat pentru mine, lucru pe care îl apreciez, crezi că înțelegi, însă de fapt nu înțelegi nimic. Fiindcă n-ai cum.

Încetineşte şi iese de pe şosea.

— Nu! țipă Lucy. Nu opri aici. E o porțiune proastă, e prea riscant să opreşti.

Accelerează.

— Dimpotrivă, înțeleg mult prea bine, îi răspunde el. Voi rosti un singur cuvânt pe care l-am evitat până acum. Ai fost violată. De trei bărbați.

— Şi?

— Te-ai temut pentru viața ta. Ți-a fost frică că te vor ucide după ce te folosesc. Că te vor lichida. Fiindcă pentru ei nu însemni nimic.

— Şi?

Vocea ei a ajuns o şoaptă.

— Şi eu n-am făcut nimic. Nu te-am salvat.

Asta este confesiunea lui. Ea face un mic gest cu mâna, întrerupându-l.

— Nu te învinovăți, David. Nimeni nu se aştepta să mă salvezi, fiindcă nu aveai cum. Dacă ar fi venit cu o săptămână mai devreme, aş fi fost singură în casă. Însă ai dreptate, nu însemn nimic pentru ei, absolut nimic. Exact asta a fost şi senzația mea.

Din nou pauză.

— Cred că n-au făcut-o pentru prima oară, reia ea pe un ton mai ferm. Cel puțin cei doi mai mari au mai făcut-o şi altă dată. Cred că, în primul şi în primul rând, sunt violatori. Faptul că fură lucruri e ocazional. Ca o direcție de lucru secundară. Cred că *se ocupă* cu violurile.

— Crezi că se vor întoarce?

— Cred că sunt pe teritoriul lor. M-au marcat. Se vor întoarce după mine.

— Atunci chiar că nu mai poți rămâne.

— De ce?

— Fiindcă este ca şi când i-ai invita să se întoarcă.

Cade o clipă pe gânduri, apoi îi răspunde:

— David, dar poate că ar trebui sa privim lucrurile din alt unghi. Şi dacă... dacă *ăsta* e prețul pe care trebuie să-l plătească aceia care aleg să rămână pe loc? Poate că ei aşa privesc lucrurile. Poate că şi eu ar trebui să privesc la fel lucrurile. Ei mă percep ca şi când le-aş datora ceva. Iar pe ei înşişi se văd ca pe nişte perceptori, ca pe nişte țipi care strâng impozitele. De ce ar trebui să mi se permită să trăiesc aici fără să plătesc? Poate că asta este ceea ce-şi spun.

— Sunt convins că le trec prin minte o mulțime de lucruri. Este în interesul lor să inventeze diverse poveşti, să-şi justifice faptele. Dar te sfătuiesc să ai încredere în ceea ce-ți spune inima. Ziceai că ai simțit numai ură din partea lor.

— Ură... Când e vorba de bărbați şi de sex, David, nimic nu mă mai surprinde. Poate că pentru bărbați detestarea femeii face din actul sexual un episod mai excitant. Tu eşti bărbat, ar trebui să ştii. Când faci sex cu o necunoscută – când o prinzi în brațe, o aşezi sub tine, te laşi cu toată greutatea deasupra ei – asta nu aduce întru câtva cu actul de a ucide? Vâri cuțitul în

ea; apoi îl scoți, lăsând trupul acoperit de sânge – asta nu te face să simți că ai ucis, ca şi când ai comite nepedepsit o crimă?

Tu eşti bărbat, ar trebui să ştii: oare aşa îi vorbeşte o fiică tatălui ei? Oare ea şi el sunt de aceeaşi parte a baricadei?

— Poate, îi răspunde el. În unele cazuri. Pentru anumiți bărbați.

Apoi continuă iute, fără a premedita:

— Aşa a fost cu amândoi? Ca şi când te-ai fi luptat cu moartea?

— S-au îndemnat unul pe celălalt. Probabil că din cauza asta o fac împreună. Ca nişte câini în haită.

— Şi cel de-al treilea? Băiatul?

— Era acolo să învețe.

Au trecut de indicatorul care anunța cicadeele. Timpul aproape a expirat.

— Dacă ar fi fost albi, probabil n-ai vorbi aşa despre ei, spune el. Dacă ar fi fost nişte golani albi din Despatch, de pildă.

— Chiar?

— Nu, n-ai vorbi aşa. Nu te judec, nu asta-i ideea. Însă vorbeşti despre ceva diferit. Sclavie. Vor să le fii sclavă.

— Nu. Nu-i vorba de sclavie. Supunere. Subjugare. Clatină din cap şi îi spune:

— Deja s-a ajuns prea departe, Lucy. Vinde tot. Vinde-i ferma lui Petrus şi vino cu mine.

— Nu.

Aici se încheie discuția. Însă vorbele lui Lucy îi răsună în minte. *Acoperit de sânge.* Ce vrea să spună? Oare a avut dreptate, în fond, când a visat o baltă de sânge, o baie de sânge?

Se ocupă cu violurile. Se gândeşte la cei trei vizitatori plecând în Toyota nu prea veche, cu bancheta din spate plină cu lucruri furate din casă; şi cu penisurile lor, armele lor, satisfăcute, călduțe, îndesate între picioare şi *torcând* – ăsta e cuvântul care îi vine în minte. Pesemne că au avut motive să fie mulțumiți de treaba făcută în acea după-amiază; probabil că şi-au simțit împlinită vocația.

Îşi aminteşte cum, în copilărie, găsea în articolele de ziar cuvântul *viol* şi cum reflecta asupra lui, încercând să-i înțeleagă sensul exact, întrebându-se ce căuta litera *v*, îndeobşte atât de blândă, într-un cuvânt care stârnea atâta groază şi dezgust, încât nimeni nu îndrăznea să-l pronunțe tare. Într-un album de artă de la bibliotecă, a găsit o reproducere intitulată *Răpirea sabinelor,* bărbați călare, îmbrăcați în sumarele armuri ale romanilor, femei drapate în văluri ridicându-şi brațele spre cer şi tânguindu-se. Oare ce legătură exista între această atitudine şi ceea ce bănuia el că trebuie să fie violul: bărbatul deasupra femeii, penetrând- o cu forța?

Se gândeşte la Byron. Printre legiunile de contese şi de bucătărese pe care le-a penetrat

Byron, fără îndoială că au fost şi unele pentru care asta trebuie să fi reprezentat un viol. Numai că, fireşte, niciuna dintre ele nu s-a temut că interludiul avea să se sfârşească prin tăierea beregatei. Din perspectiva lui personală, din perspectiva lui Lucy, Byron pare, într-adevăr, foarte depăşit.

Lucy a fost înspăimântată, înspăimântată de moarte. I-a pierit glasul, respirația i s-a oprit, a fost incapabilă să mai facă vreo mişcare. *Nu se întâmplă cu adevărat,* şi-a spus ea în timp ce bărbații o trânteau la pământ; *e doar un vis, un coşmar.* În timp ce bărbații s-au înfruptat din spaima ei, s-au desfătat cu ea, au făcut tot ce le-a stat în putință să o rănească, să o amenințe, să o înspăimânte şi mai mult, să o terorizeze. *Cheamă-ți câinii!* i-au spus ei. *Hai, cheamă-ți câinii! N-ai câini? Atunci, las' că-ți arătăm noi ție câini!*

Nu înțelegi, n-ai fost acolo, spune Bev Shaw. Ei bine, se înşală. De fapt, Lucy intuieşte bine lucrurile: el înțelege. El poate – dacă se concentrează, dacă uită de sine – să fie acolo, să intre în pielea bărbaților, să le umple trupurile cu stafia propriei persoane. Întrebarea este: are în el datele sa fie femeia?

Din singurătatea camerei lui, îi scrie fiicei sale o scrisoare:

„Dragă Lucy,

Cu toată dragostea din lume, trebuie să-ți

spun următoarele. Rişti să comiți o eroare periculoasă. Vrei să te laşi călcată în picioare de istorie. Însă calea pe care ai ales-o este greşită. Te va face să-ți pierzi onoarea. Şi nu te vei mai suporta. Te conjur, ascultă-mă, ştiu ce vorbesc.

Tatăl tău".

O jumătate de oră mai târziu, îi este strecurat un plic pe sub uşă.

„Dragă David,

Nu ai auzit ce ți-am spus. Nu mă cunoşti. Nu sunt persoana pe care o ştii. Sunt moartă şi nu ştiu ce m-ar putea readuce acum la viață. Tot ce ştiu este că nu pot pleca.

Nu înțelegi acest lucru, iar eu n-am idee ce-aş mai putea spune să te fac să vezi. E ca şi când ai fi ales în mod deliberat să stai într-un colț întunecos în care nu pătrund razele soarelui. Când mă gândesc la tine, te văd ca pe una dintre cele trei maimuțe: cea care îşi acoperă ochii cu lăbuțele.

Da, calea pe care o urmez ar putea fi greşită. Însă dacă plec acum de la fermă, am să plec învinsă şi am să simt gustul înfrângerii tot restul vieții.

Nu pot rămâne un copil la nesfârşit. Nu poți fi tată la nesfârşit. Ştiu că îmi vrei binele, însă nu eşti tu cel care mă poate îndruma, nu în acest moment.

A ta, Lucy."

Aici se opreşte schimbul epistolar. Acesta-i

ultimul cuvânt al lui Lucy.

Treaba cu omorârea câinilor s-a sfârşit pe ziua de azi, iar sacii negri sunt puşi grămadă la uşă, un sac pentru fiecare trup şi suflet. El şi Bev Shaw stau întinşi, unul în brațele celuilalt, pe pardoseala cabinetului medical. Peste o jumătate de oră, Bev se va întoarce la Bill al ei, iar el însuşi va începe să încarce sacii în maşină.

— Nu mi-ai vorbit niciodată despre prima ta soție, îi spune Bev Shaw. Nici Lucy nu vorbeşte despre ea.

— Mama lui Lucy este olandeză. Asta probabil că ți-a spus. Evelina. Evie. După divorț s-a întors în Olanda. Mai târziu, s-a recăsătorit. Lucy nu s-a înțeles cu tatăl ei vitreg. Ea a vrut să se întoarcă în Africa de Sud.

— Aşadar, te-a ales pe tine.

— E un fel de-a spune. În acelaşi timp, a ales un anumit mediu, un anumit orizont. Iar acum încerc să o conving să plece din nou, fie şi numai pentru scurt timp. Are o familie în Olanda, are prieteni. Poate că Olanda nu este cel mai extraordinar loc de pe lume în care să trăieşti, dar, cel puțin, nu te face să visezi urât.

— Şi?

Ridică din umeri.

— Lucy nu este dispusă, cel puțin pentru moment, să ia în seamă sfaturile pe care i le-aş da eu. Îmi spune că nu sunt bun la sfaturi.

— Dar ai fost profesor.

— În mod cu totul întâmplător. Profesoratul nu a reprezentat niciodată o vocație pentru mine. Fireşte, nu am aspirat niciodată să-i învăț pe oameni cum să trăiască. Am fost ceea ce se numea înainte un erudit. Am scris cărți despre oameni care au murit. Acolo îmi era sufletul. Nu am predat decât pentru a-mi câştiga existența.

Ea aşteaptă să afle mai mult, însă el nu are chef să continue.

Soarele coboară spre asfințit; e tot mai frig. Nu au făcut dragoste. De fapt, au încetat să mai pretindă că asta este ceea ce fac împreună.

În mintea lui, Byron, singur pe scenă, inspiră profund, pregătindu-se să cânte. Este pe punctul de a pleca spre Grecia. La vârsta de treizeci şi cinci de ani, a înțeles cât de prețioasă este viața.

Sunt lacrimae rerum, et mentem mortalia tangunt: acestea vor fi exact cuvintele pe care le va rosti Byron, acum ştie. Cât despre muzică, pluteşte indecisă undeva la orizont, încă nu îi vine.

— Nu trebuie să fii îngrijorat, îi spune Bev Shaw. Şi-a lipit capul de pieptul lui: probabil că îi aude bătăile inimii cu care ține pasul hexametrul.

— Bill şi cu mine vom avea grijă de ea. Vom trece des pe la fermă. Şi mai este Petrus. Petrus va fi vigilent.

— Paternul Petrus.

— Da.

— Lucy îmi spune că nu pot fi tată la nesfârşit. Nu-mi pot închipui cum ar arăta să nu mai fiu tatăl lui Lucy în viaţa asta.

Ea îşi trece degetele prin părul lui aspru şi ţepos.

— O să fie bine, şopteşte ea. Ai să vezi.

NOUĂSPREZECE

Casa face parte dintr-un complex care, cu cincisprezece sau douăzeci de ani în urmă, pe vremea când era nouă, trebuie să fi avut un aspect destul de anost, dar între timp a fost îmbunătăţită cu alei pline de iarbă, copaci şi plante agăţătoare care invadează pereţii din vibracret. Casa de pe Rustholme Crescent nr. 8 are o portiţă de grădină, vopsită, şi un interfon.

Apasă pe buton. Se aude o voce tinerească:

— Da?

— Îl caut pe domnul Isaacs. Mă numesc Lurie.

— Nu a venit încă acasă.

— Când trebuie să sosească?

— Dintr-o clipă în alta.

Se aude un bâzâit; zăvorul se deblochează. Împinge poarta şi intră.

Aleea duce la uşa de la intrare, unde o copilă subţirica îl urmăreşte apropiindu-se. Este îmbrăcată în uniformă de şcoală: sarafan

bleumarin, ciorapi trei sferturi albi, bluză descheiată la gât. Are ochii lui Melanie, pometii mari ai lui Melanie, părul negru al lui Melanie. Este mai frumoasă, cu siguranță. Sora mai mică despre care i-a vorbit Melanie, şi al cărei nume nu şi-l aminteşte pe moment.

— Bună ziua. Când trebuie să vină tatăl tău acasă?

— Şcoala se termină la trei, însă de obicei stă după ore. E-n regulă, puteți intra.

Ține uşa deschisă, făcându-i loc să intre, şi se lipeşte de toc când trece pe lângă ea. Mănâncă dintr-o felie de tort pe care o ține delicat între două degete. Pe buza superioară are câteva firimituri. Simte nevoia presantă de a întinde mâna, de a o şterge la gură, însă, instantaneu, îi vine în minte imaginea surorii ei şi se simte invadat de un val de dorință. *Doamne fereşte,* îşi spune în gând. *Ce caut eu aici?*

— Puteți lua loc dacă doriți.

Ia loc. Mobila luceşte, camera este sufocant de ordonată.

— Cum te cheamă?

— Desiree.

Desiree. Acum îşi aminteşte. Melanie, prima născută, cea obscură, Desiree, cea dorită. Cu siguranță i-au ispitit pe zei dându-i un asemenea nume!

— Mă numesc David Lurie.

O priveşte atent, însă fata nu dă semne că i-ar

recunoaşte numele.

— Sunt din Cape Town.

— Sora mea este în Cape Town. Studentă.

Dă din cap a încuviințare. Nu spune: o cunosc pe sora ta, o ştiu foarte bine. În schimb, îi trece prin minte: rodul aceluiaşi arbore, probabil până în cele mai intime detalii. Totuşi, cu câteva diferențe: pulsiuni diferite ale sângelui, nevoi pasionale diferite. Ele două în acelaşi pat: o experiență demnă de un rege.

Îl scutură un uşor frison, se uită la ceas.

— Ştii ceva, Desiree? Cred că am să-ncerc să îl prind pe tatăl tău la şcoală, dacă-mi spui cum pot ajunge acolo.

Şcoala este construită în acelaşi stil cu reşedința: o clădire fără etaj, construită din cărămidă, cu geamuri din oțel şi acoperiş din azbest, aşezată într-un patrulater prăfuit, împrejmuit de un gard din sârmă ghimpată. Pe unul din stâlpii de la intrare stă scris F. S. MARAIS, iar pe celălalt, ŞCOALĂ GENERALĂ.

Locul este pustiu. Se plimbă prin zonă până când descoperă o plăcuță pe care scrie BIROU. În interior, stă aşezată la birou o secretară durdulie, între două vârste, care îşi face unghiile.

— Îl caut pe domnul Isaacs, i se adresează el.

— Domnule Isaacs! Aveți un vizitator! strigă ea, apoi, întorcându-se spre el îl pofteşte: Intrați.

Din spatele biroului, Isaacs se ridică, se opreşte la jumătatea drumului, îl priveşte nedumerit.

— Vă mai amintiți de mine? David Lurie, din Cape Town.

— O, spune Isaacs, după care se aşază la loc pe scaun.

Este îmbrăcat în acelaşi costum care îi este larg şi care nu pare croit pentru el: gâtul i se pierde în haină, din care omul iese ca o pasăre cu ciocul ascuțit, ca prinsă într-un sac. Ferestrele sunt închise, iar înăuntru pluteşte un miros de aer stătut.

— Dacă nu vreți să vorbiți cu mine, am să plec imediat, rosteşte el.

— Nu, îi răspunde Isaacs. Luați loc. Verificam prezența. Vă deranjează dacă termin cu asta mai întâi?

— Vă rog.

Pe birou se află o fotografie înrămată. Din locul în care este aşezat, nu o poate vedea, însă ştie ce reprezintă: Melanie şi Desiree, odoarele tatălui lor, alături de mama care le-a purtat.

— Prin urmare, spune Isaacs închizând cataloagele. Cărui fapt datorez plăcerea de a vă revedea?

Se aşteptase să fie încordat, însă în realitate este cât se poate de liniştit.

— După ce Melanie a depus plângerea, rosteşte el, universitatea a organizat o audiere

oficială. Rezultatul este că am demisionat. Aşa s-au petrecut lucrurile. Probabil ştiți.

Isaacs îl priveşte întrebător, fără a lăsa să transpară nimic.

— De atunci, am fost liber. Eram astăzi în trecere prin George şi mi-a venit ideea să mă opresc să stăm de vorbă, îmi amintesc că, ultima dată când ne-am văzut, discuția a fost… încinsă. M-am gândit, totuşi, că ar trebui să trec să vă văd şi să vă spun ce am pe suflet.

Până aici nu a minţit deloc. Chiar vrea să-şi uşureze sufletul. Problema este: ce are pe suflet?

Isaacs ține în mână un pix ieftin Bic. Îşi trece degetele de la capăt spre vârf, îl răsuceşte, îşi trece degetele în jos, la nesfârşit, într-un gest care este mai degrabă mecanic decât nervos. Continuă:

— Ați auzit varianta lui Melanie despre cele întâmplate. Aş dori să v-o ofer şi pe a mea, dacă sunteți dispus să o ascultați. În ceea ce mă priveşte, totul a început fără ca eu să fi premeditat ceva. A început ca o simplă aventură, una dintre acele aventuri nevinovate, neaşteptate, pe care le are un anumit gen de bărbați… pe care le am eu şi care mă ajută să merg mai departe. Scuzați-mă că vă vorbesc în felul acesta, însă încerc să fiu sincer.

Totuşi, în cazul lui Melanie, s-a petrecut ceva surprinzător. Mă gândesc la cele întâmplate ca

la un foc. A făcut să se aprindă un foc în mine.

Se opreşte. Pixul îşi continuă dansul. *O aventură nevinovată, neaşteptată.* Un anumit gen de bărbaţi. Oare bărbatul aşezat la birou în faţa lui are aventuri? Cu cât se uită mai bine, cu atât se îndoieşte mai mult. Nu ar fi surprins să afle că Isaacs este ceva la biserică, diacon sau ministrant, indiferent ce o fi un ministrant.

— Un foc: ce este remarcabil în privinţa focului? Daca se stinge, iei un chibrit şi faci altul. Asta credeam mai demult. Şi totuşi, în trecut, oamenii venerau focul. Se gândeau de două ori înainte de a lăsa focul să se stingă; era zeul foc. A fost genul de foc pe care l-a aprins fiica dumneavoastră în mine. Nu suficient de puternic încât să mă mistuie, însă real: un foc adevărat.

Ars-consumat-mistuit. Pixul se opreşte în loc.

— Domnule Lurie, rosteşte tatăl fetei, cu un surâs strâmb, chinuit, pe chip. Mă întreb ce Dumnezeu aveţi în cap, să veniţi la şcoală şi să-mi spuneţi poveşti…

— Îmi cer scuze. E revoltător, ştiu. Asta e. Asta-i tot ce am avut de spus, în apărarea mea. Ce face Melanie?

— Melanie e bine, dacă tot aţi întrebat. Ne sună săptămânal. Şi-a reluat studiile, i-au dat o dispensă specială să facă asta, sunt sigur că înţelegeţi, având în vedere situaţia. În timpul liber îşi continuă activitatea la teatru, şi se

descurcă bine. Aşa că Melanie e bine. Şi dumneavoastră? Ce planuri aveți acum, după ce ați renunțat la profesie?

— Şi eu am o fiică, poate vă interesează să ştiți. Are o fermă. Cred că am să-mi petrec ceva vreme la ea, să-i dau o mână de ajutor. De asemenea, lucrez la o carte… un fel de carte. Într-un fel sau altul, asta o să mă țină ocupat.

Se întrerupe. Isaacs îl priveşte cu ceea ce ar putea spune că este o atenție scrutătoare.

— Ei bine, rosteşte Isaacs cu blândețe, iar cuvintele îi ies de pe buze cu un oftat, cum cad de sus cei puternici!

Căzut? Da, se poate spune că a existat o cădere, asta în mod cert. Însă *puternic?* Oare termenul de *puternic* i se potriveşte? El se consideră obscur, sau, mai precis, tot mai obscur. Un personaj de la periferia istoriei.

— Poate că ne face bine tuturor, rosteşte el, să avem din când în când parte de o cădere. Cu condiția să nu ne frângem gâtul.

— Da. Da. Da, spune Isaacs încă fixându-l atent, cu privirea aceea concentrată.

Detectează pentru prima oară la Isaacs ceva ce-i aminteşte de Melanie: o anumită proporție a gurii şi a buzelor. Simte nevoia să-i strângă omului mâna peste birou, însă reuşeşte doar să-i atingă dosul mâinii. Pielea este rece, fără păr.

— Domnule Lurie, i se adresează Isaacs, mai aveți să-mi spuneți ceva? În afara istoriei despre

dumneavoastră şi Melanie? Spuneați că aveți ceva pe suflet.

— Pe suflet? O, nu. Am trecut doar să aflu ce mai face Melanie. Mulțumesc că m-ați primit, spune ridicându-se. Vă sunt recunoscător.

Întinde mâna, de astă dată ferm şi direct.

— La revedere.

— La revedere.

Ajunge la uşă – de fapt, este în biroul secretarei în care nu se mai află nimeni –, când se aude strigat de Isaacs:

— Domnule Lurie! O clipă, vă rog.

Se întoarce.

— Ce faceți astă-seară?

— În seara asta? Stau la hotel. Nu mi-am făcut niciun plan.

— Veniți să luăm masa împreună. Veniți la cină.

— Nu sunt convins că soția dumneavoastră se va bucura.

— Poate că da. Poate că nu. Oricum, veniți. Împărțiți pâinea cu noi. Luăm masa la şapte. Să vă scriu adresa.

— Nu este nevoie. Am trecut deja pe la dumneavoastră şi am cunoscut-o pe fiica dumneavoastră. Ea mi-a explicat cum să ajung aici.

Isaacs nu clipeşte.

— Perfect, spune el.

Uşa îi este deschisă de Isaacs în persoană.

— Poftiți, intrați, îl invită el conducându-l în camera de zi.

Soția nu se vede pe nicăieri, şi nici cea de-a doua fiică.

— V-am adus ceva, spune el oferindu-i o sticlă cu vin.

Isaacs îi mulțumeşte, însă pare că nu ştie ce are de făcut cu ea.

— Vreți puțin vin? Mă duc să desfac sticla.

Iese din cameră. Dinspre bucătărie se aud şoapte. Revine.

— Se pare că am rătăcit tirbuşonul. Însă Dezzy s-a dus să facă rost de unul din vecini.

În mod evident, sunt o familie de oameni aşezați. Trebuia să-şi fi închipuit. O mică familie unită de mic-burghezi, sobră, prudentă. Maşina este spălată, iarba – tunsă, economiile – la bancă. Toate resursele lor se concentrează asupra lansării celor două bijuterii de fete, asupra clădirii viitorului lor: inteligenta Melanie, cu ambițiile ei teatrale; Desiree, frumoasa.

Şi-o aminteşte pe Melanie din prima seară când s-au apropiat, stând alături de el pe canapea, ea sorbind din cafeaua cu un strop de whisky care avea menirea să – cuvântul urcă în silă – să o *lubrifieze.* Trupul ei îngrijit şi fragil; hainele sexy; ochii strălucindu-i de emoție. Păşind afară în pădurea în care pândesc lupii flămânzi.

Frumoasa Desiree intră cu sticla şi

tirbuşonul. În timp ce traversează camera îndreptându-se spre ei, are o clipă de ezitare, conştientă că se cuvine să spună „bună seara”.

— Tati? murmură ea uşor derutată, întinzându-i sticla.

Aşa deci: a aflat cine este. Au vorbit despre el, poate s-au şi dondănit din pricina lui: musafirul nepoftit, bărbatul al cărui nume stârneşte groază.

Tatăl ei a prins-o de mână şi o ține ferm.

— Desiree, îi spune el, acesta este domnul Lurie.

— Bună, Desiree.

Părul care îi încadrase chipul este acum strâns la spate. Privirile li se întâlnesc, a fetei este încă jenată, totuşi mai fermă acum, ştiindu-se sub aripa protectoare a tatălui.

— Bună, murmură ea.

Iar el exclamă în gând: *Doamne Dumnezeule! O, Doamne!* Cât despre fată, nu poate disimula ce-i trece prin minte: *Aşadar, ăsta-i bărbatul în fața căruia s-a dezbrăcat sora mea! Aşadar, ăsta-i bărbatul cu care a făcut-o! Moşul ăsta!*

Există o sufragerie, despărțită de bucătărie printr-o arcadă. Masa este pusă pentru patru persoane, cu vesela cea mai bună. Pe masă ard lumânări.

— Luați loc, luați loc! îl invită Isaacs. În continuare, nici urmă de soție.

— Scuzați-mă o clipă, spune Isaacs dispărând

în bucătărie.

Este lăsat singur cu Desiree, care stă aşezată la masă chiar în faţa lui. Ţine capul plecat, iar curajul pare să o fi părăsit. Apoi se întorc, cei doi părinţi, împreună. Se ridică.

— Nu aţi cunoscut-o pe soţia mea. Doreen, oaspetele nostru, domnul Lurie.

— Vă mulţumesc, doamnă Isaacs, că m-aţi primit în casa dumneavoastră.

Doamna Isaacs este o femeie scundă, genul care are tendinţa de a se îngraşă după o anumită vârstă, cu picioare crăcănate care creează iluzia că se rostogoleşte în timp ce merge. Totuşi, îşi dă seama pe cine moştenesc cele două surori. La vremea ei, trebuie să fi fost o adevărată frumuseţe.

Expresia de pe chip rămâne la fel de împietrită, îi evită privirea, totuşi înclină scurt din cap în direcţia lui. Supusă; o bună soţie şi tovarăşă de viaţă. *Şi veţi fi un singur trup.* Oare fetele îi calcă pe urme?

— Desiree, rosteşte ea pe un ton autoritar, vino să mă ajuţi.

Plină de recunoştinţă, fata sare de pe scaun.

— Domnule Isaacs, i-am deranjat pe toţi ai casei, spune el. Aţi fost foarte amabil să mă invitaţi, apreciez gestul dumneavoastră, însă ar fi mai bine să plec.

Isaacs îi oferă un zâmbet în care ghiceşte, spre surprinderea lui, un strop de veselie.

— Luați loc, luați loc! O să ne descurcăm! După care continuă, aplecându-se spre el:

— Trebuie să fiți tare!

Apoi, Desiree şi mama ei revin, încărcate cu platouri: ostropel de pui aburind într-un sos de roşii din care se înalță arome de ghimbir şi chimion, orez, o mulțime de salate şi murături. Exact felurile de mâncare cărora le dusese cel mai mult dorul de când stătea la Lucy.

Sticla este aşezată în fața lui, alături de un pahar de vin solitar.

— Sunt singurul care bea? întreabă el.

— Vă rog, îi răspunde Isaacs. Serviți-vă.

Îşi umple paharul. Nu-i plac vinurile dulci, a adus soiul „Recoltă târzie" crezând că va fi pe gustul lor. Mă rog, cu atât mai rău pentru el.

Mai rămâne de rostit rugăciunea înainte de a începe să mănânce. Membrii familiei Isaacs se prind de mână. Nu are încotro şi întinde mâinile, apucându-l de mână pe tatăl fetei, în stânga, şi, în dreapta, pe mama ei.

— Pentru tot ce primim acum, ne rugăm lui Dumnezeu să ne ajute să nu uităm că-i datorăm recunoştință, rosteşte Isaacs.

— Amin, îi răspund soția şi fiica sa.

Până şi el, David Lurie, mormăie un „Amin" şi dă drumul celor două mâini, celei a tatălui, rece ca mătasea, şi celei a mamei, micuță, cărnoasă, caldă de la gătit.

Serveşte doamna Isaacs.

— Aveți grijă, e fierbinte, îi spune ea în timp ce îi oferă farfuria, rostind singurele cuvinte pe care i le adresează toată seara.

În cursul mesei, se străduieşte să fie un bun musafir, să poarte o conversație interesantă, să umple tăcerile. Vorbeşte despre Lucy, despre pensiunea ei canină, despre îndeletnicirile ei legate de apicultură şi despre proiectele ei de horticultura, despre dimineții de sâmbătă pe care el şi le petrece la piață. Aminteşte în treacăt despre spargerea casei, pomenind doar că i s-a furat maşina. Vorbeşte despre Liga pentru Protecția Animalelor, însă nu spune nimic despre crematoriul din incinta spitalului şi nici despre după-amiezile lui furate cu Bev Shaw.

Însăilate astfel una de cealaltă, istorisirile se succedă lipsite de umbre. Viața la țară în toată simplitatea ei stupidă. Ce n-ar da să fie adevărat! S-a plictisit de umbre, de complicații, de oameni cu complicații. Îşi iubeşte fiica, însă, în unele momente, şi-ar dori ca ea să fie o ființă mai simplă: mai simplă, mai lipsită de nuanțe. Bărbatul care a violat-o, şeful găştii, aşa era. Ca o lamă de cuțit care poate tăia şi vântul.

Are viziunea propriei persoane, întins pe o masă de operație. Lama unui bisturiu sclipeşte; este deschis de la gât şi până la vintre; vede tot, însă nu simte nicio durere. Un chirurg cu barbă se apleacă deasupra lui, încruntat.

Ce-i porcăria asta? bombăne nemulțumit

chirurgul. Zgân- dăreşte vezica biliară. *Ce-i asta?* O taie şi o aruncă deoparte, împunge şi inima. *Ce-i asta?*

— Şi fiica dumneavoastră, se ocupă singură de fermă? îl întreabă Isaacs.

— Are pe cineva care o mai ajută din când în când. Un bărbat – Petrus. African.

Şi le vorbeşte despre Petrus, Petrus cel puternic, de neclintit, pe care te poți bizui, cu cele două soții ale lui şi cu ambițiile lui moderate.

Îi este mai puțin foame decât s-a aşteptat. Conversația lâncezeşte, însă într-un fel sau altul reuşesc să termine masa. Desiree se scuză, merge să îşi facă temele. Doamna Isaacs strânge masa.

— Ar trebui să plec, spune el. Mâine dimineață pornesc la drum foarte devreme.

— Aşteptați, nu plecați încă, îl reține Isaacs. Sunt singuri. Nu mai poate evita subiectul.

— Despre Melanie, începe el.

— Da.

— Mai am ceva de spus, apoi nu mai scot un cuvânt pe tema asta. Probabil că lucrurile ar fi putut avea un alt deznodământ, cred, pentru noi doi, în ciuda diferenței de vârstă. Însă a existat ceva ce nu am reuşit să-i ofer, ceva — căută cuvântul – liric. Îmi lipseşte lirismul. Cu dragostea reuşesc mult mai bine. Chiar şi când ard de dorință, nu pot cânta, dacă înțelegeți ce

vreau să spun. Îmi pare rău. Regret că am obligat-o pe fiica dumneavoastră să treacă prin toate astea. Aveți o familie minunată. Îmi cer scuze pentru suferința pe care v-am provocat-o dumneavoastră şi doamnei Isaacs. Îmi cer iertare.

Minunat nu este cel mai bun cuvânt. Mai potrivit ar fi *exemplar.*

— Aşa, rosteşte Isaacs. În fine, v-ați cerut iertare. Chiar mă întrebam când o s-o faceți.

Reflectează. Nu s-a aşezat la loc pe scaun; începe să se plimbe prin cameră.

— Regretați. Vă lipseşte partea lirică, ziceți. Dacă ați fi avut lirism, poate că n-am fi fost astăzi aici. Însă eu îmi spun că ne pare rău doar când suntem descoperiți. Atunci ne pare rău. Problema nu este dacă ne pare rău. Problema este ce lecție am învățat din asta. Problema este ce vom face acum, după ce am aflat că regretăm.

Este pe punctul de a-i da replica, însă Isaacs îl opreşte ridicând mâna.

— Aş putea rosti numele lui *Dumnezeu* în prezența dumneavoastră? Nu faceți parte dintre oamenii care se simt tulburați când aud numele Domnului? Întrebarea este, ce aşteaptă Dumnezeu de la dumneavoastră, în afara faptului că regretați foarte mult? Aveți vreo idee în sensul acesta, domnule Lurie?

Deşi întru câtva zăpăcit de tot acel du-te-vino

al domnului Isaacs, încearcă să-şi aleagă cu grijă cuvintele.

— În alte condiţii, aş spune că după o anumită vârstă eşti prea bătrân să-ţi mai înveţi lecţia, rosteşte el. Nu poţi fi decât pedepsit şi iar pedepsit. Dar probabil că nu e adevărat, nu întotdeauna. Aştept să văd. Cât despre Dumnezeu, eu nu sunt un om credincios, aşa încât va trebui să traduc ceea ce dumneavoastră numiţi Dumnezeu şi planurile lui Dumnezeu în termenii mei. În termenii mei, sunt pedepsit pentru ceea ce s-a întâmplat între mine şi fiica dumneavoastră. Sunt cufundat într-o stare de dezonoare din care nu-mi va fi uşor să mă ridic. Nu este o pedeapsă căreia să-i opun rezistenţă. Nu scot niciun cuvânt de protest împotriva ei. Dimpotrivă, trăiesc cu ea de pe o zi pe alta, încercând să accept dezonoarea ca pe o stare de fapt. Credeţi că pentru Dumnezeu este de ajuns să trăiesc dezonorat pe termen nelimitat?

— Nu ştiu, domnule Lurie. În mod normal, aş spune că nu pe mine trebuie să mă întrebaţi, ci pe Dumnezeu. Numai că dumneavoastră nu vă rugaţi, şi atunci nu aveţi nici cum să-i puneţi lui Dumnezeu întrebarea. Aşa încât Dumnezeu va trebui să găsească o cale de a vă da răspunsul. De ce credeţi că vă aflaţi aici, domnule Lurie?

Tace.

— Să vă spun eu. Treceaţi prin George şi v-a venit ideea că familia studentei dumneavoastră

este din George şi atunci v-aţi spus: *De ce nu?* Nu aţi plănuit nimic, şi totuşi, iată, sunteţi la noi acasă. Asta trebuie să vă fi surprins, am dreptate?

— Nu chiar, nu v-am spus adevărul. De fapt, nu sunt în trecere prin George. Am venit până în George având un singur scop: să stăm de vorbă. Mă gândesc la acest lucru de ceva vreme.

— Da, spuneţi că aţi venit să discutaţi cu mine. Dar de ce tocmai cu mine? Eu sunt o persoană cu care se poate discuta, poate cu prea mare uşurinţă. Toţi copiii de la şcoală ştiu asta. Cu Isaacs scapi uşor, aşa spun ei.

Zâmbeşte iar, arborând acelaşi zâmbet strâmb de mai devreme.

— Aşadar, de fapt, cu cine aţi venit să staţi de vorbă?

Acum ştie: nu-i place omul acesta, nu-i place stilul lui presărat cu capcane.

Se ridică, trece prin sufrageria pustie, continuă bâjbâind nesigur pe coridor. Aude vorbindu-se în şoaptă în spatele unei uşi pe jumătate închise. Deschide uşa larg. Aşezate pe pat stau Desiree şi mama ei, cu un scul de lână. Uimite de apariţia lui, cele două tac.

Cu gesturi atente, ceremonioase, se aşază în genunchi şi atinge podeaua cu fruntea.

Oare este destul? se întreabă el. Gestul va fi suficient? Dacă nu, ce ar mai trebui să facă?

Îşi înalţă capul. Cele două nu s-au clintit din

loc, înmărmurite. Privirea i se încrucişează cu cea a mamei, apoi cu cea a fetei, şi din nou țâşneşte la suprafață acelaşi fior, fiorul dorinței.

Se ridică în picioare, ceva mai greoi decât şi-ar fi dorit.

— Noapte bună, le spune el. Vă mulțumesc pentru amabilitate. Vă mulțumesc pentru masă.

La ora unsprezece, primeşte un telefon la hotel. Este Isaacs.

— V-am sunat să vă urez să fiți tare în viitor. Urmează o scurtă pauză. Am o întrebare pe care n-am avut ocazia să v-o pun, domnule Lurie. Nu sperați ca noi să intervenim în favoarea dumneavoastră – nu-i aşa – la universitate?

— Să interveniți?

— Da. Să fiți reinstalat în post, de pildă.

— Nu mi-a trecut nicio clipă prin minte acest gând. Am încheiat cu universitatea.

— Fiindcă drumul pe care sunteți acum este calea pe care v-a ales-o Dumnezeu. Nu se cade să intervenim noi.

— Am înțeles.

DOUĂZECI

Intră din nou în Cape Town pe şoseaua N2. Nu a lipsit din oraş decât trei luni, şi totuşi în această perioadă cocioabele şi barăcile s-au extins dincolo de autostradă şi la est de

aeroport. Coloana de maşini trebuie să încetinească atunci când pe şosea intră un copilandru, încercând să mâne cu un toiag o vacă rătăcită. În mod inexorabil, ruralul a ajuns la oraş. Curând, pe Rondebosch Common se vor plimba din nou cirezi de vite; curând istoria va forma un cerc complet.

Este iar acasă. Nu are sentimentul că s-a întors acasă. Nu- şi imaginează că s-ar putea instala din nou în casa de pe Torrance Road, în umbra universității, furişându-se asemenea unui infractor, evitându-şi foştii colegi. Va fi nevoit să-şi vândă casa, să se mute undeva, într-un apartament mai ieftin.

Finanțele lui se află în plin haos. Nu şi-a mai plătit facturile de când a plecat. Trăieşte pe datorie. Foarte curând, creditul lui se va epuiza.

Capătul rătăcirilor. Ce se întâmplă când ajungi la capătul rătăcirilor? Se vede pe sine însuşi, cu părul cărunt, gârbovit, târşâindu-şi picioarele spre magazinul din colț să îşi cumpere jumătatea de litru de lapte şi jumătatea de franzelă; se vede stând absent şi fără chef la un birou, într-o cameră ticsită de hârtii îngălbenite, aşteptând să se isprăvească ziua, să-şi poată pregăti gustarea de seară şi să se bage apoi în pat. Viață de cărturar scos la pensie, lipsit de speranță, lipsit de perspective. Este pregătit să se instaleze într-o asemenea existență?

Descuie portița din față. Grădina este

năpădită de buruieni, cutia poştală, îndesată cu broşuri, anunțuri publicitare. Deşi bine apărată conform majorității standardelor, casa a rămas nelocuită timp de câteva luni. Ar însemna să nutrească speranțe deşarte închipuindu-şi că nu a avut vizitatori. Într-adevăr, din clipa în care deschide uşa de la intrare şi simte mirosul aerului din interior, ştie că ceva nu-i în regulă. Inima începe să-i pompeze în piept, încărcată de o emoție care îi face greață.

Nu se aude niciun sunet. Indiferent cine a trecut pe aici, acum a plecat. Însă cum a intrat? Trecând pe vârfuri dintr-o cameră în alta, descoperă curând despre ce este vorba. Drugii puşi la ferestrele din spate au fost smulşi din zid, apoi împinşi la loc şi îndoiți, ochiurile geamurilor, sparte, lăsând un spațiu suficient de larg pentru ca un copil sau un bărbat de statură mai mică să se strecoare înăuntru. Pe podea s-a depus un covor de nisip şi de frunze pe care vântul le-a suflat înăuntru.

Se plimbă prin casă, făcând un inventar al pierderilor.

Dormitorul a fost răscolit, dulapurile, cu uşile larg căscate, sunt goale. Echipamentul audio a dispărut, benzile şi casetele, computerul, de asemenea. În biroul lui, masa de lucru şi dulapul au fost deschise prin efracție; peste tot zac împrăştiate hârtii. Bucătăria a fost golită sistematic: tacâmurile, vasele din ceramică,

mica aparatură de bucătărie.

Rezerva lui de băuturi a dispărut. Până şi dulapul în care îşi ținea conservele este gol.

Nu pare o spargere obişnuită. În casă s-a mutat un grup organizat de spărgători, care au curățat teatrul de operațiuni, s-au retras cu saci, cutii, geamantane. Pradă; reparații de război; un nou incident în marea campanie de redistribuire a bunurilor. Cine-i poartă în clipa asta pantofii? Oare Beethoven şi Janacek şi-au găsit un cămin, sau au fost aruncați pe un morman de vechituri la groapa de gunoi?

Din baie se simte un miros neplăcut. Un porumbel, rămas prizonier în locuința lui, a murit în closet. Apucă delicat resturile de oase şi pene, le pune într-un sac din plastic, îl leagă strâns la gură.

Curentul electric este întrerupt, telefonul este mort. Dacă nu face ceva în privința asta, îşi va petrece noaptea în beznă.

Este însă mult prea deprimat ca să mai întreprindă ceva. Să se ducă naibii toate, îşi spune în sinea lui. Se prăbuşeşte într- un scaun şi închide ochii.

După căderea nopții, se ridică şi iese din casă. Pe cer au apărut primele stele. Trecând pe străzi pustii, traversând grădini grele de parfumul verbinei şi al narciselor, se îndreaptă spre campusul universității.

Încă mai are cheia de la clădirea Facultății de

Comunicare. Este un ceas din zi potrivit să pornească la vânătoare: culoarele sunt pustii. Ia liftul care îl duce la etajul cinci, unde se află biroul lui. Eticheta de pe uşă pe care era scris numele lui a fost scoasă între timp. Pe noua plăcuță scrie acum DR S. OTTO. Pe sub uşă se prelinge un firicel de lumină.

Bate. Niciun sunet. Deschide uşa şi intră.

În cameră s-au făcut câteva modificări. Cărțile şi tablourile de pe pereți au dispărut, lăsându-i despuiați, cu excepția unei fotografii mărite de dimensiunea unui afiş, care reproduce un panou dintr-o carte de benzi desenate: Superman lăsând capul în piept în timp ce Lois Lane îl dojeneşte.

În semiobscuritatea din încăpere, zăreşte aşezat la birou şi în fața computerului un bărbat pe care îl vede pentru prima oară. Tânărul îl priveşte nedumerit.

— Cine sunteți? îl întreabă el.

— Sunt David Lurie.

— Da? Şi?

— Am venit să-mi ridic corespondența. Acesta a fost biroul meu.

În trecut, îi vine să adauge.

— A, da, David Lurie. Îmi cer scuze, eram cu mintea aiurea. Am pus totul într-o cutie. Împreună cu alte lucruri de-ale tale pe care le-am găsit. Acolo, îi indică el făcând un gest cu mâna.

— Şi cărțile mele?

— Sunt toate jos, în depozit. Ridică de pe jos cutia.

— Mulțumesc, spune el.

— Nicio problemă, îi răspunde Dr. Otto. Te descurci?

Cară cutia grea până în bibliotecă, vrând să-şi sorteze acolo corespondența. Însă, când ajunge la bariera de acces, constată că nu-i mai este acceptată cartela. Va trebui să-şi sorteze lucrurile pe o banchetă, în hol.

Este prea agitat ca să poată adormi. La răsăritul soarelui, porneşte spre munți şi, ajuns acolo, pleacă într-o lungă plimbare pe jos. A plouat, pâraiele stau să iasă din matcă. Trage puternic în plămâni parfumul amețitor de brad. Începând de astăzi, este un om liber, care nu trebuie să mai dea socoteală nimănui, decât lui însuşi. Timpul pe care îl are de acum înainte aşteaptă să fie consumat după pofta inimii lui. Sentimentul este neliniştitor, însă presupune că se va obişnui şi cu asta.

Scurtul răstimp petrecut acasă la Lucy nu a reuşit să-l transforme radical într-un țăran. Cu toate acestea, sunt câteva lucruri cărora le duce dorul, de pildă familia de rațe. Mama-rață cârmind pe suprafața apei, cu pieptul scos țanțoş în afară, în timp ce Eenie, Meenie, Minie şi Mo pedalează în urma ei, încrezătoare că atâta vreme cât ea se va afla acolo ele nu pot

păți nimic.

Cât despre câini, refuză să se gândească la ei acum. Începând de luni şi până la sfârşitul săptămânii, câinii eliberați de viață între zidurile clinicii vor fi aruncați grămadă pe foc, anonimi, fără ca cineva să jelească după ei. Oare va fi iertat vreodată pentru această trădare?

Trece pe la bancă, apoi ia un vraf de rufe murdare şi le duce la spălătorie. În micul magazin cu coloniale din care îşi cumpără cafeaua de ani de zile, vânzătorul se face că nu-l recunoaşte. Vecina lui, care îşi udă în acest moment grădina, îi întoarce ostentativ spatele.

Gândul îi zboară la William Wordsworth şi la prima şedere la Londra, vizionând spectacolul de pantomimă (de Crăciun), urmărindu-l pe uriaşul Jack Ucigaşul traversând scena în pas vioi, fluturându-şi sabia, protejat de cuvântul *Invizibil* scris pe pieptul lui.

Seara o sună pe Lucy de la un telefon public.

— M-am gândit să-ți dau un telefon, să nu fii îngrijorată , îi spune el. Sunt bine. Presupun că îmi va lua ceva timp să mă adun. Mă învârtesc prin casă fără rost, ca un bob de mazăre într-un borcan. Mi-e dor de rațe.

Nu pomeneşte nimic despre faptul că a fost jefuit. Ce rost ar avea să o împovăreze pe Lucy cu problemele lui?

— Şi Petrus? întreabă el. A avut grijă de tine, sau este prins cu construcția lui?

— Petrus m-a ajutat. Toți m-au ajutat.

— Ei bine, pot să mă întorc oricând ai nevoie de mine. Nu trebuie decât să spui.

— Mulțumesc, David. Poate nu chiar acum, însă la un moment dat, da.

Cine ar fi crezut, atunci când copila lui a venit pe lume, că în timp avea să se târască în genunchi, rugând-o să-l primească la ea acasă?

Aflat la cumpărături la supermagazin, se pomeneşte stând la coadă în spatele lui Elaine Winter, şefa catedrei la care a lucrat şi el odinioară. Are un cărucior încărcat de cumpărături, el, un simplu coş. Elaine îi întoarce salutul cu nervozitate.

— Şi cum se descurcă catedra fără mine? o întreabă el pe un ton cât se poate de vesel.

Adevărul este că foarte bine, ar fi răspunsul cinstit: *Ne descurcăm foarte bine fără tine.* Numai că femeia e prea bine crescută ca să spună aşa ceva.

— Ne descurcăm la fel de greu ca de obicei, îi răspunde ea evaziv.

— Ați reuşit să angajați pe cineva?

— Am luat pe cineva din afara universității. Cu contract. Un tânăr.

L-am cunoscut, s-ar cuveni să îi răspundă. *Debutantul de care aveți nevoie,* ar trebui să adauge. Însă şi el este prea bine crescut să spună aşa ceva.

— Ce specialitate are? o întreabă el în schimb.

— Studii aplicate de limbă. În domeniul limbilor.

Cu atât mai bine pentru poeți, cu atât mai bine pentru maeştrii defuncți. Care, trebuie s-o spună, nu l-au călăuzit bine. *Aliter,* pe care nu i-a ascultat.

Femeia care stă la coadă în fața lor nu se grăbeşte să plătească. Elaine are încă timp să-i pună următoarea întrebare, care ar trebui să fie *Şi tu, David, cum o mai duci?,* iar el ar trebui să-i răspundă *Foarte bine, Elaine. Foarte bine.*

— Vrei să treci în fața mea? îl întreabă ea în schimb, făcând un gest spre coşul lui. Ai cumpărat atât de puțin.

— Nici nu-mi trece prin minte să fac aşa ceva, Elaine, îi răspunde el.

Apoi o urmăreşte cu oarecare plăcere în timp ce pune cumpărăturile pe banda de la casă: nu numai pâinea şi untul, ci şi micile plăceri pe care şi le oferă o femeie care trăieşte singură – înghețată cu de toate (cu migdale adevărate, cu stafide adevărate), fursecuri italieneşti de import, batoane de ciocolată – ca şi un pachet de şervețele sanitare.

Elaine plăteşte cu cartea de credit. Din capătul celălalt al barierei, îi face semn cu mâna de rămas-bun. Sentimentul de uşurare pe care îl are Elaine este aproape palpabil.

— La revedere! îi strigă el peste capul casieriței. Trans- mite-le salutări tuturor!

Ea se îndepărtează fără a se uita înapoi.

Aşa cum a fost concepută iniţial, opera i-a avut în prim-plan pe Lord Byron şi pe amanta lui, contesa Guiccioli. Prizonieri în Villa Guiccioli din Ravenna, sufocată de arşiţa verii, spionaţi de soţul gelos al Teresei, cei doi ar fi rătăcit trişti prin saloanele întunecoase, cântându-şi iubirea nefericită, condamnată de prejudecăţile celorlalţi. Teresa se simte prizonieră; în ea mocneşte frustrarea şi îl cicăleşte pe Byron să o scoată din această existenţă şi să îi ofere o altă viaţă. Cât despre Byron, el însuşi frământat de îndoieli, este prea prudent încât sa le dea glas. Episoadele iubirii lor extatice de la început – aşa bănuieşte el – nu se vor repeta niciodată. Viaţa lui s-a liniştit; a început să tânjească în taină după solitudine; dorindu-şi, ca o apoteoză, moartea. Ariile îndurerate ale Teresei nu aprind nicio scânteie în sufletul lui; propria lui linie vocalică, sumbră, care urcă şi coboară descriind spirale, trece pe lângă, prin, dincolo de ea.

Iată cum şi-a conceput opera: o compoziţie cameral pe tema iubirii şi a morţii, cu o tânără pasională şi un bărbat odinioară pasional, iar acum mai puţin decât pasional, bătrân. Ca pe o acţiune susţinută de o linie melodică complexă, neliniştită, interpretată într-o engleză care se avântă continuu spre o italiană imaginară.

Sub aspect formal, conceptul nu este deloc

neinspirat. Personajele sunt într-o contrapondere perfectă: cuplul prizonier, amanta respinsă bătând la ferestre, soțul gelos. Chiar şi vila, cu maimuțelele de casă ale lui Byron, care stau atârnând plictisite de candelabre, şi cu păunii care zburătăcesc fără astâmpăr printre piesele de mobilier napolitane cu ornamente încărcate, are amestecul corect de ingrediente care sugerează atemporalitatea şi decadența.

Iată că totuşi, inițial la ferma lui Lucy, iar acum aici, proiectul nu reuşeşte să-l absoarbă, să-i capteze fibra sa cea mai intimă. Ceva este conceput prost, există ceva care nu izvorăşte din suflet. O femeie lamentându-se la stele că, deoarece servitorii o spionează, ea şi iubitul ei trebuie să facă amor într-o debara... Cui ce-i pasă? Pentru Byron găseşte cuvintele potrivite, însă acea Teresa pe care istoria a transmis-o posterității şi lui – tânără, lacomă, îndărătnică, impetuoasă – nu se ridică la înălțimea partiturii la care visează el, muzica ale cărei armonii, voluptuos autumnale şi totuşi de o ironie incisivă, le aude răsunându-i estompat în urechi.

Încearcă să abordeze o nouă pistă. Abandonând paginile de însemnări pe care le-a făcut, abandonând-o pe insolenta şi precocea mireasă în compania milordului ei englez captiv, încearcă să o surprindă pe Teresa la maturitate.

Noua Teresă este o micuță văduvă bondoacă şi cu picioare scurte, instalată la Villa Gamba împreună cu tatăl ei vârstnic, ca stăpână absolută a casei, ținând strâns baie-rele pungii, urmărindu-i pe servitori să nu fure zahărul. În noua versiune, Byron a murit demult; unica pretenție la nemurire care i-a mai rămas Teresei, ca şi consolarea în nopțile de singurătate, este sipetul cu epistole şi amintiri evocatoare de clipe dragi, pe care îl păstrează sub pat, sau ceea ce ea numeşte *reliquie,* şi pe care nepoatele le vor deschide după moartea ei şi le vor citi cu o venerație şi o teamă pline de respect.

Să fie aceasta eroina pe care o caută de atâta vreme? Oare o Teresa mai matură îi va capta sufletul, aşa cum îl simte acum?

Trecerea timpului a fost nemiloasă cu Teresa. Cu bustul ei masiv, cu trunchiul îndesat, picioarele scurte, arată mai degrabă a femeie de la țară, *contadina,* decât a aristocrată. Pielea pe care altădată a admirat-o atât de mult Byron a devenit ftizică; vara suferă de crize de astm în urma cărora abia îşi recapătă suflul.

În scrisorile pe care i le-a adresat, Byron o numeşte *Prietena mea,* apoi *Iubita mea,* iar apoi *Iubita mea pe vecie.* Numai că există şi scrisori care contrazic această viziune, scrisori care nu aveau cum să-i parvină Teresei şi pe care nu le putea arunca în foc. În aceste scrisori, adresate

prietenilor săi englezi, Byron o menționează ireverențios pe lista cuceririlor sale din Italia, îi persiflează soțul, face aluzie la femeile din anturajul ei cu care el, Byron, a făcut amor. În anii care au urmat morții lui Byron, prietenii acestuia scriu o carte de memorii după alta, luând ca sursă de inspirație scrisorile poetului. După ce a cucerit-o pe tânăra Teresa, furându-i-o soțului ei, spune povestea aşa cum o relatează amicii, Byron s-a plictisit curând de ea; a descoperit că n-are minte; a rămas alături de ea numai dintr-un sentiment al datoriei. Şi tocmai pentru a scăpa de ea a pornit spre Grecia, unde s-a întâlnit cu moartea.

Calomniile amicilor o rănesc imediat şi profund. Anii petrecuți alături de Byron constituie apogeul existenței ei. Dragostea lui Byron este singurul lucru prin care se distinge. Fără el, ea nu este nimic: o femeie trecută de prima tinerețe, lipsită de orice perspectivă, trăindu-şi viața într-un orăşel plicticos de provincie, vizitându-se cu prietenele ei, masându- i picioarele tatălui ei atunci când îl dor, dormind singură în pat.

Găseşte oare, în sufletul lui, puterea să o iubească pe această femeie simplă, prozaică? O poate iubi îndeajuns încât să compună un libret în cinstea ei? Iar dacă nu poate, ce-i mai rămâne de făcut?

Revine asupra a ceea ce a devenit acum scena

de deschidere. Sfârşitul unei alte zile de caniculă înăbuşitoare. Teresa stă la fereastra unei încăperi de la etajul doi, din casa tatălui ei, care dă spre mlaştini şi spre crângul de pini pitici din Romagna, privind spre soarele care sclipeşte deasupra Adriaticii. Sfârşitul preludiului; linişte; inspiră. *Mio Byron,* cântă ea cu glasul sufocat de tristețe. Un clarinet solitar îi răspunde, se stinge treptat, amuțeşte. *Mio Byron,* cântă ea iarăşi, mult mai puternic.

Unde este – Byron al ei? Byron s-a rătăcit, acesta-i răspunsul. Byron rătăceşte printre umbre. Şi ea este pierdută, acea Teresa pe care a iubit-o, tânăra de nouăsprezece ani cu bucle blonde, care i s-a oferit cu asemenea bucurie englezului tiranic, mângâindu-i apoi sprânceana în vreme ce capul i se odihneşte pe sânul gol şi, inspirând profund, adoarme după marele act de pasiune.

Mio Byron, intonează ea pentru a treia oară; iar de undeva, din catacombele lumii de dincolo, un glas îi răspunde cântând, tremurând şi fără trup, vocea unei umbre, vocea lui Byron. Unde eşti? cântă el. Apoi, un cuvânt pe care ea nu vrea să-l audă: *secca,* uscat. *S-a uscat sursa vieții.*

Atât de nesigură, atât de slabă este vocea lui Byron, încât Teresa trebuie să repete vorbele lui, să i le transmită înapoi, ajutându-l cu fiecare respirație, aducându-l din nou la viață: copilul

ei, băiatul ei. *Sunt aici,* cântă ea, susținându-l, salvându-l de la cădere. *Sunt sursa ta. Îți aminteşti cum ne-am plimbat împreună la izvorul Arqui? Împreună, tu şi cu mine. Eram Laura ta. Îți aminteşti?*

Iată cum trebuie să fie mai departe: Teresa va fi glasul iubitului ei, iar el, bărbatul din casa care a fost călcată de hoți, va fi glasul Teresei. Bicisnicul sprijinindu-l pe şchiop, din lipsă de altceva mai bun.

Lucrând într-un ritm cât mai alert, agățându-se strâns de Teresa, încearcă să schițeze primele pagini ale partiturii. Aşterne cuvintele pe hârtie, îşi spune el. După ce vei fi făcut asta, totul va fi mai uşor. După aceea vei avea timp să-i studiezi pe maeştri – de pildă, să cauți în Gluck –, să extragi melodii, poate – cine ştie – să adaptezi şi idei.

Pas cu pas, însă, pe măsură ce începe să trăiască mai intens alături de Teresa şi de Byron cel dispărut, înțelege tot mai limpede că nu sunt de ajuns melodiile furate, că cei doi cer o muzică numai a lor. Şi, uimitor până şi pentru el, încetul cu încetul, iată că muzica îi vine. Uneori îi răsare în minte conturul unei fraze înainte chiar de a şti care vor fi cuvintele; uneori, cuvintele sunt cele care pun în mişcare ritmul; uneori, umbra unei melodii, care a plutit zile întregi refuzând să se lase auzită, i se dezvăluie, i se revelează binecuvântată. Iar pe măsură ce

acțiunea începe să se dezvolte, îşi cheamă propriile modulații şi treceri pe care el le simte în sânge, chiar şi atunci când nu are resursele muzicale pentru a le transpune.

Se aşază la pian, trudind să formeze un întreg din frânturile disparate şi să scrie primele file ale partiturii. Există totuşi ceva în sunetul pianului care îl înfrânează: este prea rotund, prea material, prea plin. Găseşte în pod, într-o ladă plină cu cărți vechi şi jucării de-ale lui Lucy, ciudatul banjo micuț cu şapte strune pe care i l-a cumpărat de pe o stradă din Kwamashu când era mică. Cu ajutorul banjoului începe să aştearnă notele pe care Teresa, când melancolică, când furioasă, i le va cânta iubitului ei defunct, şi pe care Byron i le va cânta în chip de răspuns, cu vocea lui pierdută, venită de pe tărâmul umbrelor.

Cu cât o urmează pe Contessa mai departe în lumea de dincolo, cântând cuvintele libretului în locul ei sau fredonând linia ei melodică, cu atât devin mai inseparabile de acest personaj – spre surprinderea lui – acordurile inepte, sacadate, ale banjoului de jucărie. Renunță treptat la ariile copleşitoare pe care visase că i le va oferi; de aici, mai rămâne doar un pas până să îi pună instrumentul în brațe. În loc să străbată scena cu pas maiestuos, Teresa stă acum aşezată la fereastră, privind pierdută dincolo de mlaştini spre poarta iadului, legănând mandolina cu care

îşi acompaniază avântul liric; în timp ce, într-un colț al scenei, un trio în pantaloni scurți şi cu bretele (la violoncel, flaut, fagot) umple antractele sau face comentarii muzicale moderate între strofe.

Aşezat la biroul lui care dă înspre grădina năpădită de buruieni, el însuşi se minunează câte lucruri are de învățat de la micuțul banjo. În urmă cu şase luni, îşi închipuise că prezența lui spectrală în *Byron în Italia* va oscila undeva între cea a Teresei şi cea a lui Byron; că adică va oscila între dorința de a prelungi ardoarea văratică a trupului cuprins de pasiune şi o trezire fără voie din lungul somn al uitării. S-a înşelat, însă. Nu simte chemarea erotismului, nu are vocație pentru stilul elegiac, ci pentru stilul comic. El nu este în această operă nici asemenea Teresei, nici asemenea lui Byron, nici măcar asemenea unui amestec dintre cei doi. El este conținut în muzica însăşi, în sunetul searbăd, ca de tinichea pe care îl scot strunele banjoului când le ciupeşte, în glasul care se încordează să se înalțe, disociindu-se de acest instrument caraghios, dar care este iar tras înapoi, ca un peşte prins într-o undiță.

Prin urmare, asta este arta, aşa lucrează ea! Ce bizar! Ce fascinant!

Îşi petrece zile întregi între Byron şi Teresa, trăind numai cu cafea neagră şi cereale. Frigiderul este gol, patul nu este făcut; suflate

prin geamul spart, frunzele se fugăresc pe podea. Ce importanță are: să lăsăm morții să-şi îngroape morții.

Din poeții pe care am învățat să-i iubesc, cântă Byron în monologul lui strident, nouă silabe în de becar; *însă viața, găsesc* (coborând plastic cu un semiton în fa), *este o altă poveste. Zang-zing-zong,* continuă strunele banjoului. *De ce, O! de ce spui asta?* cântă Teresa într-o volută prelungă, încărcată de reproşuri. *Zang-zing-zong* îi răspund strunele.

Vrea să fie iubită, Teresa, să fie iubită etern; vrea să fie înălțată în compania Laurelor şi a Florelor de altădată. Şi Byron? Byron îi va fi credincios până la moarte, însă asta-i tot ce poate promite. Să rămână înlănțuiți până când primul dintre ei îşi va da sufletul.

Iubirea mea, cântă Teresa, rotunjindu-şi buzele şi rostogolind această monosilabă englezească[20] pe care a învățat-o în patul poetului. *Zang,* îi răspund strunele. O femeie îndrăgostită, rostogolindu-se în iubirea ei; o pisică pe acoperiş, urlând; lanțuri de proteine rotindu-se în sânge, dilatând organele genitale, făcând să transpire palmele şi să se îngroaşe vocea în timp ce sufletul îşi strigă dorul către cer. La asta sunt bune Soraya şi restul: să sugă proteinele complexe ca veninul de şarpe din sângele lui, lăsându-l cu capul limpede şi curat. Spre nefericirea ei, Teresa, care trăieşte în casa

tatălui ei de la Ravenna, nu are pe nimeni care să-i sugă veninul adunat în ea. *Vino, mio Byron,* strigă ea: *vino, iubirea mea!* Iar Byron, surghiunit din viață, palid ca o stafie, îi răspunde, ecou zeflemitor: *Lasă-mă, lasă-mă, lasă- mă!*

Cu ani în urmă, pe când trăita în Italia, a fost într-o excursie în aceeaşi pădure dintre Ravenna şi litoralul Mării Adriatice unde obişnuiau să călărească împreună Byron şi Teresa cu un secol şi jumătate înainte. Undeva printre copacii aceia trebuie să fie locul în care englezul a ridicat pentru prima oară juponul tinerei sirene de optsprezece ani şi mireasă a unui alt bărbat. Mâine ar putea zbura la Veneția, apoi ar putea lua un tren către Ravenna, să refacă traseul pe care cei doi călăreau împreună, să treacă prin exact acelaşi loc. Inventează muzica (sau poate muzica îi inventează pe el?), însă nu inventează istoria. Pe acele de pin a avut-o Byron pe Teresa lui – „ruşinoasă ca o gazelă", după cum a numit-o el –, boțindu-i hainele, băgându-i nisip în lenjeria intimă (în timp ce caii aşteptau, indiferenți), iar din acel episod s-a născut o pasiune care a ținut-o pe Teresa într-un urlet la lună pentru tot restul vieții ei biologice, şi într-o fervoare care l-a făcut şi pe iubit să urle, în stilul lui.

Teresa conduce. Filă după filă, el o urmează. Apoi, într-o bună zi, din întuneric răsare o altă

voce, una pe care nu a auzit-o până acum, pe care n-a prevăzut *c-o* s-o audă. Din vorbele pe care le cunoaşte, ea aparţine fiicei lui Byron, Allegra. Dar de unde urcă, din interiorul lui, această voce? *De ce m-ai părăsit? Vino să mă iei!* strigă Allegra. *Atât de cald, atât de cald, atât de cald!* se lamentează ea pe un ritm propriu care acoperă instantaneu glasurile celor doi iubiți.

La chemarea fetiței de cinci ani, atât de inoportună, nu răspunde nimeni. Fără dragoste, neiubită, neglijată de tatăl ei celebru, a fost trecută de la unul la altul pentru ca finalmente să fie dată în grija călugărițelor. *Atât de cald, atât de cald!* scânceşte ea pe pătuțul de la mănăstire unde se stinge de *la mal'aria. De ce m-ai uitat?*

De ce nu vrea să-i răspundă tatăl ei? Fiindcă s-a săturat de viață. Fiindcă preferă să se întoarcă în locul căruia îi aparține, pe țărmul morții, cufundat în somnul cunoscut. *Micuța mea copilă!* cântă Byron, şovăitor, ca împotriva propriei voințe şi prea încet sa poată fi auzit. Aşezați în umbră într-o parte a scenei, cei trei instrumentişti interpretează motivul racului, un acord urcând, altul coborând, care este al lui Byron.

DOUĂZECIȘIUNU

Îi telefonează Rosalind.

— Mi-a spus Lucy că te-ai întors în oraş. De ce nu m-ai căutat?

— Nu mă simt apt pentru societate, îi răspunde el.

— Şi când ai fost? comentează sec Rosalind.

Se întâlnesc la o cafenea din Claremont.

— Ai slăbit, remarcă ea. Ce-ai pățit la ureche?

— Nimic, îi răspunde el, refuzând să-i dea explicații. În timpul conversației, privirea ei alunecă spre urechea accidentată. S-ar înfiora de neplăcere, este convins, dacă ar trebui să o atingă. Nu este genul misionar. Cele mai frumoase amintiri rămân cele din primele lor luni petrecute împreună: nopțile de vară fierbinți din Durban, cearşafurile umezite de transpirație, trupul zvelt, cu piele albă al lui Rosalind zvârcolindu-se convulsiv sub imperiul unei plăceri greu de deosebit de durere. Doi iubitori de plăceri senzuale: este ceea ce i-a ținut împreună, atâta timp cât relația lor a durat.

Discută despre Lucy, despre fermă.

— Credeam că are o prietenă care locuieşte cu ea, spune Rosalind. Grace.

— Helen. Helen s-a întors la Johannesburg. Bănuiesc că s-au despărțit definitiv.

— Şi Lucy este în siguranță în locul acela pustiu?

— Nu, nu este în siguranță. Ar trebui să fie nebună să se simtă în siguranță. Totuşi, preferă

să rămână acolo. Pentru ea a devenit un soi de chestiune de onoare.

— Spuneai că ți s-a furat maşina.

— A fost vina mea. Ar fi trebuit să fiu mai atent.

— Uitam să-ți spun. Am aflat povestea procesului tău. Versiunea din interior.

— Procesul meu?

— Audierea, ancheta, cum vrei să-i spui. Am aflat că nu te-ai comportat bine.

— A, da? Şi cum de-ai aflat? Credeam că este confidențial.

— Asta n-are importanță. Am auzit că n-ai făcut o impresie prea grozavă. Ai fost prea bățos şi defensiv.

— Nu încercam să fac impresie. Am apărat un principiu.

— Poate că asta ai făcut, David, însă ar trebui să ştii, până la vârsta ta, că la procese nu este vorba de principii, ci de cât de bine reuşeşti să demontezi acuzațiile. După spusele sursei mele, te-ai apărat destul de prost. Şi care e principiul pe care l-ai apărat?

— Libertatea de exprimare. Libertatea de a tăcea.

— Sună grandios. Numai că tu, David, te-ai priceput întotdeauna să te amăgeşti singur. I-ai amăgit bine pe oameni şi te-ai amăgit şi pe tine însuți. Eşti sigur că n-a fost vorba doar de un caz în care ai fost prins cu pantalonii în vine?

Nu se coboară până într-acolo încât să muşte din momeală.

— În fine, indiferent care a fost principiul respectiv, a fost prea profund pentru auditoriul tău. Părerea lor este că ai fost confuz. Mai bine făceai înainte o repetiție cu cineva. Cum ai să te descurci cu banii? Ți-au luat pensia?

— Am să recuperez ce am investit. Am de gând să vând casa. E prea mare pentru mine.

— Şi cu timpul liber ce-ai să faci? Ai de gând să-ți cauți o slujbă?

— Nu cred. Sunt ocupat până peste cap. Scriu ceva.

— O carte?

— De fapt, o operă.

— O operă! Ei da, ăsta da început. Sper să-ți aducă mulți bani. Ai de gând să te muți la Lucy?

— Opera este doar un hobby, ceva cu care să-mi ocup timpul. Nu aduce bani. Şi nu, nu am de gând să mă mut cu Lucy. Nu cred că ar fi o idee bună.

— De ce nu? Voi doi v-ați înțeles întotdeauna bine. S-a întâmplat ceva?

Întrebările ei sunt indiscrete, dar pe Rosalind nu o reține niciodată nimic când este curioasă. „Ai împărțit acelaşi pat cu mine timp de opt ani”, i-a spus ea la un moment dat. „Nu înțeleg cum poți avea secrete față de mine.”

— Lucy şi cu mine ne înțelegem în continuare de minune, îi răspunde el. Însă nu suficient

încât să trăim în aceeaşi casă.

— Povestea vieții tale.

— Da.

Se lasă tăcerea, în vreme ce fiecare dintre ei contemplă, din perspectivă proprie, povestea vieții lui.

— Am văzut-o pe prietena ta, îi spune Rosalind schimbând subiectul.

— Prietena mea?

— Înamorata ta. Melanie Isaacs – nu aşa o cheamă? Joacă într-o piesă la Dock Theatre. Nu ştiai? Înțeleg de ce te-ai îndrăgostit de ea. Ochi mari, negri. Adorabil trupuşor de nevăstuică. Exact genul tău. Sunt sigură că te-ai gândit că va fi o altă scurtă aventură de-a ta, un fleac. Iar acum, uită-te la tine. Ai irosit toate realizările de-o viață; şi pentru ce?

— Viața mea nu este irosită, Rosalind. Fii rezonabilă.

— Bine, dar aşa este! Ți-ai pierdut slujba, numele îți este târât în noroi, prietenii te evită, te ascunzi în Torrance Road ca o broască țestoasă prea speriată să-şi scoată capul din carapace. Persoane care nu sunt bune nici să-ți lege şireturile acum glumesc pe socoteala ta. Cămaşa ți-e şifonată, Dumnezeu ştie cine ți-a făcut tunsoarea asta, ai…

Se opreşte din tiradă.

— Ai să sfârşeşti ca bătrâneii ăia nefericiți care caută prin pubele.

— Am să sfârşesc într-o groapă, în pământ, spune el. Şi tu la fel. Aşa cum vom sfârşi toți.

— Taci, David. Sunt şi aşa destul de supărată, nu vreau să mă cert cu tine, spune ea culegând pachetele de pe jos. Când ai să te saturi de pâine cu dulceață, dă-mi un telefon şi am să-ți pregătesc ceva de mâncare.

Menționarea numelui lui Melanie Isaacs îl tulbură. Nu a avut niciodată o relație care să-l lase cu frustrări. După încheierea unei legături amoroase, ea pur şi simplu nu mai există pentru el. Numai că în legătura lui cu Melanie Isaacs ceva a rămas neterminat. În străfundurile ființei lui păstrează mirosul ei, mirosul perechii. Oare şi ea îşi aminteşte mirosul lui? *Genul tău,* s-a exprimat Rosalind, care ştie ce vorbeşte. Şi dacă drumurile lor se vor intersecta iar, al lui şi al lui Melanie? Şi dacă va apărea un licăr de sentiment, un semn că relația lor nu s-a consumat?

Totuşi, însăşi ideea de a i se adresa din nou lui Melanie este nebunească. Ce motive ar avea să stea de vorbă cu bărbatul condamnat pentru că a persecutat-o? Şi ce-o să creadă despre el – netotul caraghios cu urechea lui, cu părul netuns, gulerul boțit?

O nuntă între Cronos şi Armonie: nefirească. Asta şi-a propus ancheta să pedepsească, după ce cuvintele frumoase au fost date la o parte. A fost judecat la proces pentru stilul lui de viață.

Pentru actele lui nefireşti: pentru a fi răspândit sământă bătrână, sământă leneşă, sământă care nu dă viaţă, *contra naturam.* Dacă bărbaţii bătrâni ar înşfăca pofticios femeile tinere, ce s-ar alege de viitorul speciei omeneşti? Aceasta a fost, în concluzie, pledoaria acuzaţiei. Jumătate din literatură tratează exact această temă: tinere femei care se zbat să scape de sub greutatea corporală a bărbaţilor bătrâni, de dragul supravieţuirii speciei.

Oftează. Tineri ţinându-se îmbrăţişaţi, dezinvolţi, absorbiţi de o muzică senzuală. Ţara asta nu este pentru bărbaţii bătrâni. Se pare că-şi petrece mult timp oftând.

Regret: o notă tristă, de regret, pe care să-şi facă ieşirea.

Până în urmă cu doi ani, Dock Theatre fusese un mare depozit frigorific unde, atârnate de cârlige, carcasele de porci şi de vite aşteptau să fie transportate peste ocean. În prezent, este un loc de divertisment la modă. Ajunge târziu, se aşază în clipa în care luminile încep să se stingă. „Un mare succes reluat la cererea publicului”: aşa este prezentat *Apus de soare la Salonul Globe* în noua sa punere în scenă. Decorul este mai stilat, regia mai profesionistă, în rolul principal joacă un alt actor. Cu toate acestea, găseşte piesa, cu umorul său grosier şi trimiterile politice făţişe, la fel de greu de suportat ca şi anterior.

Melanie interpretează în continuare rolul Gloriei, coafeza începătoare. Într-un caftan roz îmbrăcat peste colanții aurii din lame, machiată violent, cu părul strâns în bucle în creştetul capului, se agită pe scenă cu paşi mici, cocoțată pe tocuri. Replicile pe care trebuie să le dea sunt previzibile, însă le spune sincronizându-le abil şi cu tipicul accent plângăreț *Kaaps*[21]. Una peste alta, e mult mai sigură pe ea decât înainte — de fapt e bună în rol, e foarte talentată. Este posibil ca în lunile în care a lipsit ea să se fi maturizat, să se fi regăsit pe sine? *Ceea ce nu te omoară te face mai puternic.* Poate că ancheta a fost şi pentru ea un proces în plan personal; poate că şi ea a suferit, şi a reuşit să depăşească etapa.

Şi-ar dori să primească un semn. Dacă ar primi un semn, ar şti ce să facă în continuare. De pildă, dacă hainele acelea caraghioase cu care este îmbrăcată ar arde brusc, mistuite de o flacără rece, privată, şi ea ar sta dinaintea lui, revelându-i-se în taină numai lui, goală şi perfectă la fel ca în ultima noapte petrecută în fosta cameră a lui Lucy.

Vilegiaturiştilor printre care stă aşezat, cu fețe bronzate, bine instalați în masa lor de carne, le place piesa. Melanie- Gloria i-a cucerit. Chicotesc la glumele picante, râd în hohote când personajele fac schimb de cuvinte grele sau de insulte.

Deşi sunt concetățenii lui, se simte cum nu se

poate mai străin printre ei, un impostor. Şi totuşi, când râd la replicile pe care le dă Melanie, nu-şi poate stăpâni valul de mândrie care-l cuprinde. *E-a mea!* i-ar plăcea să rostească tare, întorcându-se spre ei, ca şi când ar fi fiica lui.

Fără nicio legătură, îşi aminteşte o întâmplare de acum câțiva ani: o tânără în jur de douăzeci de ani, pe care a luat-o cu maşina de pe şoseaua NI, chiar la ieşirea din Trompsburg, şi care călătorea singură, o turistă din Germania, arsă de soare şi plină de praf. A condus-o cu maşina lui până la Touws River, a luat o cameră la hotel; a invitat-o la masă, s-a culcat cu ea. Îşi aminteşte picioarele ei lungi şi filiforme; şi îşi mai aminteşte moliciunea părului ei, uşor ca puful între degetele lui.

Într-o explozie bruscă şi mută, ca şi când ar fi căzut într-un somn din care se trezeşte, încep să i se deruleze prin minte un torent de imagini, imagini ale unor femei pe care le-a întâlnit pe două continente, unele atât de îndepărtate în timp, încât abia dacă le mai recunoaşte. Asemenea unor frunze purtate de vânt, claie peste grămadă, i se perindă prin fața ochilor. *Un câmp blond plin de oameni:* firele a sute de vieți sunt încâlcite în viața lui. Îşi ține respirația, dorindu-şi ca această viziune să nu se mai sfârşească.

Ce s-a întâmplat cu ele, cu toate aceste femei,

ce-a devenit viața lor? Sunt momente când şi ele, sau măcar unele dintre ele, plonjează brusc în oceanul amintirilor? Nemțoaica: este posibil ca, în chiar această clipă, să-şi amintească de bărbatul care a cules-o de pe marginea unui drum din Africa, petrecându-şi noaptea cu ea?

Îmbogățit: este cuvântul pe care l-au ales ziarele ca să-l persifleze. Ce cuvânt idiot au strecurat, date fiind împrejurările, şi totuşi, în acest moment, probabil că ar avea puterea să-l înfrunte. Melanie, fata din Touws River; Rosalind, Bev Shaw, Soraya: a fost îmbogățit de fiecare dintre ele, dar şi de celelalte, mai puțin importante, chiar şi cele care nu au fost la înălțime. Ca un mugur care se deschide înflorind în pieptul lui, inima i se umple de recunoştință.

De unde vin momente ca acesta? Hipnagogic, fără îndoială; dar ce explică asta? Dacă este condus, atunci ce zeu a preluat conducerea?

Piesa continuă să curgă. Au ajuns la momentul în care mătura lui Melanie se încurcă în cablurile electrice. O lumină de blitz şi scena se cufundă brusc în beznă.

— *Isuse Cristoase, proastă mai eşti!* țipă cu voce ascuțită coafeza.

Intre el şi Melanie sunt douăzeci de şiruri de scaune, însă speră ca acum, prin acest spațiu, fata să-l simtă, să-i simtă gândurile.

Ceva îl atinge uşor pe cap, readucându-l la

realitate. O clipă mai târziu, un alt obiect zboară pe lângă el şi loveşte scaunul din față: un cocoloş de hârtie de mărimea unei pietricele. Un al treilea îl loveşte în ceafă. El este ținta, nu încape nicio îndoială.

Ar trebui să se întoarcă şi să se uite semnificativ. *Cine a făcut asta?* ar trebui să întrebe înțepat. Sau, dimpotrivă, ar trebui să privească țeapăn înainte, prefăcându-se că nu a remarcat.

Un al patrulea cocoloş îl atinge pe umăr şi ricoşează în aer. Bărbatul aşezat în fața lui îi aruncă o privire mirată.

Pe scenă, acțiunea a progresat. Sidney, coafeza, rupe şi deschide plicul fatal şi citeşte ultimatumul proprietarului. Până la sfârşitul lunii trebuie să plătească chiria, iar dacă nu, Globe va trebui să se închidă.

— Ce ne facem? se lamentează Miriam, femeia de la spălat.

— *Ssst,* se aude un şuşotit în spatele lui, suficient de discret încât să nu se audă până în primele rânduri. *Ssst.*

Se întoarce şi un cocoloş îl nimereşte în tâmplă. Sprijinit de peretele din spatele sălii stă Ryan, prietenul cu cercel în ureche şi țăcălie. Privirile li se intersectează.

— Profesore Lurie! şopteşte Ryan pe un ton răguşit.

Indiferent cât de ofensator este

comportamentul lui, tânărul pare sigur pe el. Pe buze are un zâmbet abia schițat.

Piesa îşi urmează cursul, însă în jurul lui se produce rumoare şi foiala.

— *Ssst,* şuieră din nou Ryan.

— Linişte! exclamă o femeie aşezată două scaune mai departe, adresându-i-se lui, deşi el nu a scos niciun sunet.

Sunt cinci perechi de genunchi peste care trebuie să treacă („Scuzați-mă… Vă rog să mă scuzați”), apoi priviri supărate, murmure furioase, până ajunge la culoarul dintre şirurile de bănci, găseşte drumul spre ieşire, ajunge în stradă, în noaptea cu vânt şi fără lună.

Din spatele lui se aude un sunet. Se întoarce. Vede strălucind mucul unei țigări: Ryan l-a urmărit până în parcare.

— Ai de gând să te explici? exclamă el supărat. Ai de gând să explici comportamentul acesta infantil?

Ryan trage din țigară.

— Îți făceam o favoare, profule. Tot nu ți-ai învățat lecția?

— Şi care era lecția pe care trebuia s-o învăț?

— Să stai cu ăia de-o teapă cu tine.

De-o teapă cu tine: cine este puştiul ăsta să-i spună lui cine sunt oamenii cu care trebuie să se-nsoțească? Ce ştie el despre atracția irezistibilă care împinge doi străini unul în brațele celuilalt, făcându-i să devină unul, de

aceeaşi teapă, uitând de orice prudenţă? *Omnis gens quaecumque se in se perficere vult.* Sămânța generației, împinsă pentru a găsi perfecțiunea, propulsându-se sa ajungă în partea cea mai intimă a trupului de femeie, străduindu-se să dea viață viitorului. Împins, propulsând.

Ryan vorbeşte.

— Las-o în pace, omule! Melanie o să te scuipe între ochi dacă te vede.

Aruncă țigara, se apropie de el. Sub stelele atât de strălucitoare încât ai crede că au luat foc, cei doi stau față în față şi se înfruntă.

— Găseşte-ți altă viață, profule. Crede-mă.

Conduce lent înapoi spre casă, de-a lungul străzii principale din Green Point. *O să te scuipe între ochi:* la asta nu se aştepta. Mâna aşezată pe volan îi tremură. Şocuri pe care ți le oferă viața: ar trebui să se învețe să le ia mai uşor.

Plimbăreții au ieşit pe străzi, în număr mare. La un semafor, o trecătoare îi prinde privirea, o fată înaltă, îmbrăcată într-o minusculă fustă neagră din piele. *De ce nu,* îşi spune el, în *această noapte a revelațiilor?*

Parchează într-o fundătură, pe o stradă în pantă de pe Signal Hill. Fata este beată, sau poate a luat droguri. Nu reuşeşte să scoată nimic coerent de la ea. Cu toate acestea, îşi face treaba cu el pe cât de bine se aşteptase el să o facă. După ce termină, rămâne cu capul în

poala lui, odihnindu-se. Este mai tânără decât părea la lumina de pe stradă, mai tânără chiar şi decât Melanie. Îşi aşază mâna pe capul ei. Tremuratul i-a trecut. Se simte ameţit, somnoros, satisfăcut; şi, foarte ciudat, protector.

Deci asta-i tot! îşi spune el. *Cum de-am uitat?*

Nu-i un bărbat rău, dar niciunul bun. Nici rece, nici cald, nici măcar în momentele sale cele mai toride. Nu după măsura Teresei; nici măcar după măsura lui Byron. Îi lipseşte focul interior. Acesta va fi oare verdictul care i se va da, verdictul pe care i-l va da universul şi ochiul atotvăzător?

Fata se mişcă, se ridică.

— Unde mă duci? mormăie ea.

— Te duc înapoi de unde te-am luat.

DOUĂZECIŞIDOI

Păstrează legătura cu Lucy prin telefon. În discuţiile lor, ea se străduieşte să-l liniştească, spunându-i că totul este în ordine la fermă, iar el, să-i dea impresia că nu se îndoieşte de spusele ei. Munceşte serios în grădină, unde înfloreşte prima recoltă de primăvară. Canisa a început să revină la viaţă. A primit doi câini în pensiune completă şi speră să-i mai vină şi alţii. Petrus este ocupat cu construirea casei, însă nu într-atât de ocupat încât să nu o ajute. Familia Shaw trece des în vizită. Nu, nu are nevoie de

bani.

Numai că ceva din tonul pe care îi vorbeşte Lucy îl descumpăneşte.

O caută la telefon pe Bev Shaw.

— Eşti singura persoană căreia îi pot pune această întrebare, îi spune el. Vreau să-mi spui adevărul. Ce face Lucy?

Bev Shaw este circumspectă.

— Ea ce ți-a spus?

— Îmi spune că totul este în regulă. Numai că are o voce de zombi. Vorbeşte de parcă ar lua tranchilizante. Chiar ia ceva?

Bev Shaw evită să-i răspundă. Totuşi, îi spune ea – dând impresia că-şi alege cu grijă cuvintele – au apărut câteva „noutăți”.

— Ce noutăți?

— Nu-ți pot spune, David. Nu mă obliga s-o fac. Cel mai potrivit ar fi să-ți spună chiar Lucy.

O sună pe Lucy.

— Trebuie să fac un drum până la Durban, îi spune el minținд-o. S-ar putea să-mi găsesc o slujbă. Pot să mă opresc la tine pentru o zi sau două?

— Ai vorbit cu Bev Shaw?

— Bev nu are nicio legătură cu asta. Pot veni?

Ia avionul până la Port Elizabeth, iar aici închiriază o maşină. După două ore de mers, iese de pe şoseaua principală şi coteşte spre drumul lateral care duce la fermă, la ferma lui Lucy, la peticul de pământ al lui Lucy.

Oare este şi pământul lui? Nu are sentimentul că ar fi şi pământul lui. În ciuda perioadei pe care a petrecut-o aici, se simte ca într-o țară străină.

S-au produs schimbări. Un gard din sârmă, ridicat fără prea multă pricepere, marchează acum hotarul dintre proprietatea lui Lucy şi cea a lui Petrus. În partea care îi aparține lui Petrus paşte o pereche de văcuțe costelive. Casa lui Petrus a devenit o realitate. Cenuşie şi fără vreo trăsătură distinctivă, se înalță pe o ridicătură de pământ la răsărit de vechea casă a fermei; dimineața lasă probabil o umbră prelungă pe pământ.

Îmbrăcată într-un halat de lucru inform, care ar putea fi la fel de bine o cămaşă de noapte, Lucy deschide uşa. I-a dispărut aerul de tânără care trăieşte în aer liber, energică şi plesnind de sănătate pe care îl degaja înainte. Este mai palidă şi are părul nespălat. Răspunde fără căldură îmbrățişării lui.

— Intră, îi spune ea. Tocmai am pus de ceai.

Stau aşezați împreună la masa din bucătărie. Îi toarnă ceai, îi oferă fursecuri subțiri cu ghimbir.

— Povesteşte-mi despre oferta de la Durban, îl invită ea.

— Asta mai poate aştepta. Sunt aici, Lucy, fiindcă îmi fac griji pentru tine. Eşti în regulă?

— Sunt însărcinată.

— Ce eşti?

— Sunt însărcinată.

— Cu cine? Din ziua aceea?

— Din ziua aceea.

— Nu pricep. Am crezut că ai făcut ce trebuie în privința asta, tu şi medicul tău personal.

— Nu.

— Cum adică, nu? Vrei să spui că nu ai avut grijă să faci ce trebuie?

— Ba am avut grijă. Am făcut tot ce se putea face în ciuda a ceea ce încerci tu să insinuezi. Însă refuz să fac avort. Nu mă simt în stare să trec prin aşa ceva încă o dată.

— Nu ştiam că te deranjează. Nu mi-ai spus niciodată că nu eşti de acord cu avortul. Însă, oricum, de ce a trebuit să ajungem la avort? Credeam că ai luat Ovral.

— Asta n-are nicio legătură cu convingerile mele. Şi nu, n-am spus niciodată că am luat Ovral.

— Puteai să-mi spui mai demult. De ce te-ai ascuns de mine?

— Fiindcă nu mă simțeam în stare să țin piept unei alte ieşiri de-ale tale, David. Şi nu-mi pot organiza viața în funcție de aprobarea sau de dezaprobarea ta. Nu mai am de gând s-o fac şi gata. Te porți de parcă tot ce fac eu este o parte din povestea vieții tale. Tu eşti personajul principal, iar eu sunt personajul secundar care apare parțial, din când în când. Ei bine, să ştii

că în ciuda a ceea ce crezi tu, oamenii nu se împart în majori şi minori. Eu nu sunt minoră. Am viața mea, care este la fel de importantă pentru mine pe cât este a ta pentru tine, iar eu sunt cea care hotărăşte ce să fac cu viața mea.

O ieşire? Şi asta ce-a fost, dacă nu o ieşire?

— Am înțeles, Lucy, îi spune el apucând-o de mână peste masă. Încerci să-mi spui că o să ai un copil?

— Da.

— Un copil cu unul dintre bărbații ăia?

— Da.

— De ce?

— De ce? Sunt femeie, David. Tu chiar crezi că urăsc copiii? Ar trebui să renunț la copil din pricina identității tatălui?

— S-a mai întâmplat. Când vei naşte?

— În mai. La sfârşit de mai.

— Şi eşti ferm hotărâtă?

— Da.

— Foarte bine. Mărturisesc că m-ai luat prin surprindere, însă sunt alături de tine, indiferent ce decizie vei lua. Să nu te îndoieşti nicio clipă de asta. Acum am să ies să fac câțiva paşi. Vorbim mai târziu.

Şi de ce nu pot vorbi acum? Fiindcă este şocat. Fiindcă există pericolul ca şi el să aibă o ieşire.

Nu este pregătită, susține ea, să mai treacă prin aşa ceva încă o dată. Asta înseamnă că a

mai făcut un avort înainte. N-ar fi bănuit niciodată. Oare când s-o fi întâmplat? Când încă mai locuia cu ei acasă? Oare Rosalind a ştiut, iar lui nu i-au spus nimic?

Banda formată din trei bărbaţi. Trei taţi într-unul singur. Violatori mai degrabă decât spărgători, aşa i-a numit Lucy — violatori combinaţi cu colectori de taxe care bântuie prin zonă, atacă femei, se înfruptă din plăcerile lor violente. Ei bine, Lucy n-a avut dreptate. Nu violau, se împerecheau. Nu principiul plăcerii a fost cel care a guvernat demonstraţia, ci testiculele, mici săculeţe umflate de o sămânţă tânjind aproape dureros să-şi găsească exprimarea perfectă. Iar acum, atenţie! *Copilul!* Deja îi spune *copilul,* deşi nu este altceva decât un mormoloc în pântecele fiicei lui! Oare ce fel de copil poate veni pe lume dintr-o sămânţă ca asta, sămânţă implântată în femeie nu din iubire, ci din ură, hărăzită de la început să o întineze, să o însemneze, ca urina de câine?

Un tată care nu a putut să aibă un fiu: oare aşa se va sfârşi totul, aşa se va stinge neamul lui, asemenea unui firicel de apă care se scurge în pământ? Cine-ar fi crezut! O zi ca oricare alta, cer senin, soare blând, şi brusc, totul se schimbă complet, se răstoarnă pur şi simplu.

Sprijinit cu spatele de zidul bucătăriei, ascunzându-şi faţa în mâini, gâfâie, suspină şi în cele din urmă plânge.

Se instalează în fosta cameră a lui Lucy, pe care ea n-a vrut-o înapoi. O evită tot restul zilei, temându-se să nu spună ceva necugetat.

La cină are parte de o nouă dezvăluire.

— Apropo, îi spune ea. Băiatul s-a întors.

— Băiatul?

— Da, cel cu care te-ai certat la petrecerea lui Petrus. Stă la Petrus şi îl ajută. Îl cheamă Pollux.

— Nu Mncedisi? Nu Nqabayakhe? Nimic imposibil de pronunțat, doar Pollux?

— P-O-L-L-U-X. Şi, David, ne poți scuti de ironiile astea ale tale?

— Nu ştiu la ce te referi.

— Bineînțeles că ştii. Ani de zile ai folosit împotriva mea umorul ăsta caustic, când eram mica, să mă faci să mor de ruşine. Imposibil să nu-ți aminteşti. În fine, se pare că Pollux este frate cu soția lui Petrus. Dacă asta înseamnă frate de sânge, nu ştiu. Însă Petrus are nişte obligații față de el, obligații de familie.

— Aşa deci, totul începe să iasă la lumină. Şi acum tânărul Pollux revine la locul crimei, iar noi trebuie să ne comportăm ca şi când nu s-ar fi întâmplat nimic.

— Nu mai face pe indignatul, David. N-are niciun rost. După spusele lui Petrus, Pollux s-a lăsat de şcoală şi nu-şi găseşte nimic de lucru. Vreau doar să te previn că este prin zonă. Să fiu în locul tău, m-aş ține cât mai departe de el. Am

impresia că ceva nu-i în regulă cu el. Însă nici nu-i pot comanda să plece de pe proprietate, fiindcă nu-mi stă în putere.

— Mai ales… începe el, însă nu sfârşeşte propoziția.

— Mai ales ce? Hai, spune.

— Mai ales că ar putea fi tatăl copilului pe care îl porți în pântece. Lucy, situația în care te afli începe să devină ridicolă. Mai rău decât ridicolă, sinistră. Nu-mi dau seama cum de reuşeşti să nu vezi. Te implor, părăseşte ferma înainte de a fi prea târziu. Este singurul lucru sănătos care ți-a mai rămas de făcut.

— Încetează să-i mai spui *ferma,* David. Nu-i o fermă, ci doar un petic de pământ pe care cresc diverse lucruri – amândoi ştim foarte bine asta. Însă nu, n-am de gând să renunț.

Se duce la culcare cu inima grea. Nimic nu s-a schimbat între el şi Lucy, nimic nu s-a vindecat. Se ceartă şi se muşcă de parcă nu s-ar fi despărțit nici măcar o zi.

Este dimineață. Se cațără pe nou-construitul gard. Soția lui Petrus întinde rufe în spatele vechiului grajd.

— Bună dimineața, îi spune el. *Molo.* Îl caut pe Petrus.

Nu îl priveşte în ochi, însă indică leneş cu degetul spre locul pe care s-a ridicat construcția. Mişcările ei sunt lente, greoaie. Se apropie momentul în care va naşte: până şi el îşi

dă seama de asta.

Petrus pune geamuri la ferestre. Urmează un lung schimb de saluturi prin care este necesar să treacă, deşi nu are chef de aşa ceva.

— Lucy îmi spune că băiatul s-a întors, rosteşte el. Pollux. Băiatul care a atacat-o.

Petrus răzuieşte cuțitul până rămâne curat, apoi îl pune deoparte.

— Mi-e rudă, spune el rulând r-ul. Ce-ar trebui, să-i spun să plece din cauza chestiei care s-a întâmplat?

— Mi-ai spus că nu-l cunoşti. M-ai mințit.

Petrus îşi aşază pipa între dinții pătați şi trage sănătos din ea. Apoi scoate pipa din gură şi îi zâmbeşte larg.

— Mint, spune el.

Şi mai trage un fum din pipă.

— De ce-ar fi nevoie să te mint?

— Nu mă-ntreba pe mine, Petrus. Întreabă-te pe tine. De ce minți?

Zâmbetul s-a topit.

— Pleci, te-ntorci. De ce? îl întreabă Petrus privindu-l provocator. N-ai nicio treabă aici. Vii ca să ai grijă de copilul tău. Şi eu am grijă de copilul meu.

— Copilul tău? Acum e copilul tău, acest Pollux?

— Da. E un copil. E familia mea, neam cu mine. Prin urmare, despre asta-i vorba. Gata cu minciunile.

Neam cu mine. Un răspuns mai direct decât ar fi sperat. Ei bine, şi Lucy este *neam cu el.*

— Spui că-i rău ce s-a întâmplat, continuă Petrus. Şi eu zic că-i rău. Da' acum s-a terminat.

Îşi scoate pipa din gură şi împunge cu un gest vehement aerul cu ea.

— S-a terminat.

— Ba nu s-a terminat deloc. Nu te preface că nu pricepi la ce mă refer. Nu s-a terminat. Dimpotrivă, abia începe. Şi o să continue mult timp după ce eu voi muri şi după ce tu vei muri.

Petrus priveşte în gol, dus pe gânduri, fără a se preface că nu înțelege.

— O să se însoare cu ea, îi spune în cele din urmă. O să se însoare cu Lucy, doar ca e prea mic, prea tânăr pentru însurătoare. E încă copil.

— Un copil periculos. Un mic criminal violent. Băiatul şacal.

Petrus ignoră insultele.

— Da, e prea tânăr, prea mic. Poate că într-o zi o să se însoare, da' nu acum. Mă însor eu.

— Cu cine să te-nsori?

— Mă-nsor cu Lucy.

Nu-i vine să-şi creadă urechilor. Aşadar, iată despre ce e vorba, pentru asta a fost tot meciul purtat din umbra: pentru oferta asta, pentru lovitura asta! Petrus stă dinaintea lui, bine înfipt pe picioare şi degajând hotărâre, pufăind din pipa goală, aşteptând un răspuns.

— Spui că vrei să te-nsori cu Lucy, începe el cântărind cuvintele. Explică-mi la ce te referi. Nu, stai, mai bine nu-mi explica. Nici nu vreau să aud. Nu aşa facem noi lucrurile.

Noi: este gata să spună *Noi occidentalii.*

— Da, pricep, pricep, spune Petrus chicotind vesel. Da' eu îți spun ție. Şi tu să-i spui lui Lucy. După aia, se termină cu chestia asta rea.

— Lucy nu vrea să se mărite. Nu vrea să se mărite cu niciun bărbat. Nu este o variantă pe care s-o ia în calcul. Cred că mai limpede de atât nici că mă pot exprima. Vrea să trăiască singură, fără bărbat.

— Da, ştiu, spune Petrus.

Şi poate că ştie cu adevărat. Ar trebui să fie nebun să-l subestimeze pe Petrus.

— Da', ascultă, îi spune Petrus. E periculos, prea periculos. O femeie trebuie să fie măritată.

— M-am străduit să tratez problema cu inima cât mai uşoară, îi relatează mai târziu lui Lucy. Deşi aproape nu mi-a venit să-mi cred urechilor. Ăsta a fost pur şi simplu şantaj.

— N-a fost şantaj. Te-nşeli în privința asta. Sper că măcar nu ți-ai ieşit din fire.

— Nu, nu mi-am pierdut cumpătul, i-am spus doar că am să transmit mai departe oferta lui, asta-i tot. I-am spus că mă îndoiesc că vei fi încântată.

— Te-ai simțit ofensat?

— Ofensat gândindu-mă la perspectiva de a

deveni socrul lui Petrus? Nu. Am fost luat prin surprindere, consternat, lăsat cu gura căscată, însă nu jignit. Te rog să mă crezi.

— Fiindcă trebuie să-ți mărturisesc că nu este prima oară când Petrus face aluzii. Că mă voi simți mai în siguranță dacă devin parte a gospodăriei lui. Nu-i o glumă şi nicio amenințare. La un anumit nivel, să ştii că vorbeşte serios.

— Nici nu mă-ndoiesc că este serios dintr-un anumit punct de vedere. Întrebarea este: din ce punct de vedere? Ştie că eşti…?

— Vrei să ştii dacă şi-a dat seama de starea în care sunt? Nu i-am spus. Însă sunt convinsă că el şi nevasta lui au discutat şi şi-au dat seama.

— Şi asta n-o să-l facă să se răzgândească?

— De ce s-ar răzgândi? Asta ar face şi mai mult din mine un membru al familiei. În orice caz, nu pe mine mă vrea, ci ferma mea. Ferma este zestrea mea.

— Bine, dar este scandalos, Lucy! Are deja o soție! De fapt, îmi amintesc că mi-ai spus că are două soții. Cum de poți fie şi să te gândeşti la perspectiva asta?

— David, nu cred că înțelegi exact cum stau lucrurile. Petrus nu-mi oferă o cununie la biserică, urmată de o lună de miere pe coasta sălbatică. El îmi propune o alianță, un târg. Eu contribui cu pământul, şi primesc în schimb dreptul de a mă strecura sub aripa lui

protectoare. Altfel, ține să-mi amintească, sunt lipsită de apărare, sunt o pradă uşoară.

— Şi ăsta nu-i şantaj? Şi cum rămâne cu aspectele legate de viața intimă? Nu există nicio propunere intimă în toată povestea asta?

— Mă întrebi dacă Petrus se aşteaptă să mă culc cu el? Nu cred că Petrus îşi doreşte să se culce cu mine, ar face-o poate doar ca să se asigure că am priceput mesajul. Dar, sinceră să fiu: nu, nu vreau să mă culc cu Petrus. În mod categoric, nu.

— Atunci nu mai are niciun rost să continuăm discuția. Să-i transmit lui Petrus hotărârea luată? Că îi respingi oferta, fără să-i spun de ce?

— Nu. Aşteaptă. Înainte să-i spui lui Petrus pe un ton superior ce părere ai, ia o pauză şi încearcă să cântăreşti cu obiectivitate situația în care mă aflu. Din punct de vedere obiectiv, sunt o femeie singură. Nu am frați. Am un tată, însă este departe şi clar neputincios din perspectiva situației de aici. Cui să-i cer ajutorul, cine să mă protejeze? Ettinger? E o chestiune de timp până când Ettinger va fi găsit cu un glonț în ceafă. Pragmatic vorbind, nu ne rămâne decât Petrus. Poate că Petrus nu este mi tip important, însă este suficient de mare pentru o persoană neînsemnată ca mine. Şi, cel puțin, pe Petrus îl cunosc. N-am iluzii în privința lui. Ştiu la ce să mă aştept.

— Lucy, sunt pe punctul de a-mi vinde casa

din Cape Town. Sunt dispus să te trimit în Olanda. De fapt, sunt pregătit să-ți ofer tot ce-ți trebuie pentru a te stabili în altă parte, într-un loc mai sigur decât ăsta. Măcar gândeşte-te.

Lucy reacționează ca şi când nu l-ar fi auzit.

— Du-te înapoi la Petrus, îi spune ea. Şi fă-i următoarea propunere. Spune-i că accept protecția pe care mi-o oferă. Spune-i că poate să lanseze orice poveste vrea despre relația noastră, iar eu n-am să-l contrazic. Dacă vrea să se ştie că sunt a treia lui soție, aşa să fie. Sau că sunt concubina lui, bine şi aşa. Însă atunci copilul va fi şi al lui. Copilul intră în familia lui. Cât despre pământ, spune-i că fac acte şi-i dau lui pământul atâta vreme cât casa îmi rămâne mie. Voi deveni chiriaşă pe pământul lui.

— Adică *bywoner.*

— *Bywoner.* Însă casa îmi rămâne mie. Spun asta încă o dată. Nimeni nu intră în casă fără permisiunea mea. Nici chiar el. Şi păstrez canisa.

— Nu merge, Lucy. Din punct de vedere legal nu va funcționa. Ştii şi tu la fel de bine ca mine.

— Şi atunci, ce propui?

În halat de casă şi în papuci, Lucy stă cu ziarul de ieri în poală. Părul îi atârnă în lațe; este supraponderală într-un fel nesănătos şi neglijent. Începe tot mai mult să semene cu femeile acelea care îşi târşâiesc papucii pe coridoarele azilurilor şi care vorbesc singure. De

ce s-ar obosi Petrus să negocieze? Lucy nu va rezista multă vreme: las-o de capul ei şi la momentul cuvenit o să cadă singură ca un fruct putred.

— Ți-am făcut şi eu o propunere. Chiar două propuneri.

— Nu, nu plec de aici. Du-te şi spune-i lui Petrus ce ți-am zis. Spune-i că renunț la pământ. Spune-i că poate să-l ia, cu act de proprietate în bună regulă. O să-i placă la nebunie chestia asta.

Între ei se aşterne tăcerea.

— Ce umilitor, rosteşte el în cele din urmă. Atâtea speranțe şi totul să se sfârşească aşa.

— Da, sunt de acord, este umilitor. Dar poate că e un început bun. Poate că asta trebuie să învăț să accept. Să pornesc de jos. Cu nimic. Nu chiar cu nimic, dar aproape. Cu nimic. Fără cartele, fără arme, fără proprietăți, fără drepturi, fără demnitate.

— Ca un câine.

— Da, ca un câine.

DOUĂZECIȘITREI

E dimineață devreme. A scos la plimbare cățeaua buldog pe nume Katy. În mod surprinzător, Katy ține pasul cu el, fie pentru că el a început să meargă mai greoi, fie pentru că ea a început să fie mai agilă. Geme şi gâfâie la

fel de mult ca şi până acum, însă lucrul ăsta pare să nu îl mai irite.

În timp ce se apropie de casă, îl remarcă pe băiat, ce i despre care Petrus i-a vorbit numindu-l *neam cu mine,* stând cu fața spre zidul din spatele casei. La început, are impresia că urinează; apoi, îşi dă seama că se uită pe furiş pe fereastra băii, spionând-o pe Lucy.

Katy a început să mârâie, însă băiatul este prea absorbit s-o mai bage în seamă. În clipa în care se întoarce, ei l-au încolțit deja. Latul palmei îl plesneşte în plin pe băiat peste obraz.

— *Porcule!* urlă el, lovindu-l pentru a doua oară atât de puternic, încât băiatul se clatină. *Porc împuțit!*

Mai mult speriat decât rănit, băiatul încearcă să fugă, însă se împiedică de propriul lui picior. Imediat, câinele se repede la el. Îşi încleştează colții în cotul lui, se sprijină puternică pe picioarele din spate şi trage, mârâind. Cu un țipăt de durere, băiatul încearcă să scape. Izbeşte cu pumnul, însă loviturii sale îi lipseşte forța, iar câinele îl ignoră.

Cuvântul încă îi răsună în urechi: *Porcule!* Niciodată nu a resimțit o furie atât de elementară. I-ar plăcea să-i dea băiatului ceea ce merită: o bătaie zdravănă. Fraze pe care toată viața a evitat să le pronunțe i se par deodată drepte şi juste: *Dă-i o lecție. Pune-l la locul lui.* Prin urmare, aşa te simți, îşi spune el! Asta

înseamnă să fii sălbatic!

Îi dă băiatului o lovitură zdravănă, cu toată forța, încât acesta cade pe o parte. Pollux! Ce nume!

Cățeaua își schimbă poziția, se urcă pe băiat, trăgând turbată de brațul lui, sfâșiindu-i cămașa. Băiatul încearcă să o împingă de pe el, însă Katy nu se clintește.

— Au, au, au! țipă el de durere. Te omor! urlă el. Apoi Lucy își face apariția.

— Katy! îi comandă ea.

Câinele îi aruncă o privire lungă, însă nu o ascultă.

Lăsându-se în genunchi, Lucy o prinde pe Katy de zgardă, vorbindu-i cu blândețe, dar autoritar. Câinele își slăbește strânsoarea.

— Ai pățit ceva? întreabă Lucy.

Băiatul geme de durere. Din nări îi curg muci.

— Te omor! spune el gâfâind și încercând cu greu să se ridice.

Pare că este gata să izbucnească în plâns.

Lucy îi suflecă mâneca. Pe braț are câteva urme de mușcături, de la colții câinelui. În timp ce se uită la brațul lui, câteva picături de sânge încep să se contureze pe pielea neagră.

— Vino să te spăl, îi spune ea.

Băiatul își înghite mucii și lacrimile, scuturând din cap.

Lucy este înfășurată într-un prosop. Când se ridică, se desface cordonul, și preț de o clipă i se

văd sânii dezgoliți.

Ultima oară când a văzut sânii fiicei lui arătau ca nişte muguraşi, bobocii fragezi de trandafir ai unei fetițe de numai şase ani. Acum sunt mari, rotunzi, aproape grei de lapte. Se aşterne tăcere. Îi priveşte; şi băiatul se uită la ei, cu neruşinare. Simte cum îl cuprinde din nou un val de furie care îi întunecă vederea.

Lucy le întoarce celor doi spatele, se acoperă. Dintr-o singură mişcare rapidă, băiatul sare în picioare şi face o criză de furie.

— O să vă omorâm pe toți! țipă el.

Se răsuceşte. Călcând dinadins în picioare stratul de cartofi, se strecoară pe sub gardul din sârmă şi se retrage spre casa lui Petrus. Acum calcă țanțoş şi are o atitudine bătăioasă, deşi se ține în continuare de braț.

Lucy are dreptate. Ceva nu e în regulă cu el, are o problemă la cap. Un copil violent într-un corp de bărbat. Însă ar mai fi ceva care scapă înțelegerii lui. Ce este în capul lui Lucy atunci când încearcă să țină partea băiatului?

Şi Lucy vorbeşte.

— Aşa nu se mai poate, David. Îi pot ține piept lui Petrus *şi fuhriilor* lui, mă descurc şi cu tine, dar nu vă pot face față tuturor în acelaşi timp.

— Se holba la tine prin geam. Ştii asta?

— Este deranjat la cap. E un copil cu probleme.

— Şi crezi că asta e o scuză? O scuză pentru

ce ți-a făcut? Buzele lui Lucy se mişcă, însă nu aude ce spune.

— N-am încredere în el, continuă el. E viclean. Ca un şacal care dă târcoale, aşteptând momentul să facă stricăciuni. Pe vremea mea, exista un cuvânt pentru persoanele ca el. Debil. Persoană cu deficiențe mintale. Cu deficiențe morale. Ar trebui internat.

— Nu ştii ce vorbeşti, David. Dacă aşa-ți place să gândeşti, te rog să-ți păstrezi ideile astea pentru tine. Mă rog, nu este important ce părere ai tu despre el. Este aici, nu va dispărea într-un nor de fum, este un fapt de viață. Îl înfruntă hotărâtă, mijindu-şi ochii în lumina soarelui.

Katy se prăbuşeşte la picioarele ei, gemând uşor, mulțumită de sine, de ceea ce a realizat.

— David, aşa nu mai putem continua. Lucrurile se liniştiseră, totul revenise la normal, până când ai apărut tu iar. Am nevoie de linişte în jurul meu. Sunt gata să fac orice, orice sacrificiu, de dragul de-a avea puțină linişte.

— Iar eu fac parte dintre lucrurile pe care eşti dispusă să le sacrifici?

Ea ridică din umeri.

— N-am spus eu asta, tu ai spus-o.

— În acest caz, mă duc să-mi fac bagajul.

La câteva ore de la incident, mâna tot îl mai ustură de pe urma loviturilor. Gândindu-se la băiat şi la amenințările lui, simte cum clocoteşte de furie. În acelaşi timp, îi este ruşine de el

însuşi. În mod clar, se condamnă pentru ce-a făcut. Nu i-a dat nimănui o lecție – în niciun caz băiatului. N-a făcut decât să se îndepărteze şi mai mult de Lucy. S-a dat plin de pasiune în spectacol, şi sigur ei nu i-a plăcut ce a văzut.

Ar trebui să-şi ceară scuze. Dar nu poate. S-ar părea că e incapabil să se controleze. Ceva la Pollux ăsta îl înfurie: ochii lui mici, urâți şi goi, insolența lui, dar şi gândul că a fost lăsat să-şi întindă rădăcinile, asemenea unei buruieni, şi să pătrundă în viața lui Lucy.

Dacă Pollux îi mai insultă încă o dată fata, o să-l lovească din nou. *Du musst dein Leben andern!* trebuie să-ți schimbi viața. Ei bine, este prea bătrân să mai fie prudent, prea bătrân să se schimbe. Probabil că Lucy acceptă ideea de a se lăsa pusă la pământ de furtună; el nu poate, atâta vreme cât ține la onoare.

De aceea trebuie să o asculte pe Teresa. Teresa ar putea fi ultima persoană care îl mai poate salva. Teresa a trecut dincolo de onoare. Ea îşi oferă sânii în lumina soarelui; ea cântă la banjo în fața servitorilor şi nu-i pasă dacă surâd ironic. Are un dor nemuritor şi îşi cântă dorul. Ea nu va muri.

Ajunge la clinică exact în clipa în care Bev Shaw pleacă. Se îmbrățişează, întru câtva distant, ca doi străini. Greu de crezut că odată au stat goi, ținându-se în brațe.

— Ai venit în vizită sau te-ai întors să rămâi o

vreme? îl întreabă ea.

— Stau atât cât va fi necesar. Însă n-am să locuiesc acasă la Lucy. Ea şi cu mine nu suntem în termenii cei mai cordiali. Am de gând să-mi caut o cameră în oraş.

— Scuză-mă, dar care este problema?

— Între mine şi Lucy? Niciuna. Sper. Nimic ce nu poate fi rezolvat. Problema este cu oamenii în mijlocul cărora trăieşte. Când mai vin şi eu, suntem prea mulţi. Prea mulţi într-un spaţiu prea strâmt. Ca nişte păianjeni într-o sticlă, în minte îi vine o imagine din *Inferno:* marea mocirlă a Styxului, în care sufletele sunt puse la fiert ca nişte ciuperci. *Vedi l'anime di color cui vine l'ira.* Suflete copleşite de furie, aruncându-se violent unele asupra altora. O pedeapsă pe măsura păcatelor comise.

— Te referi la băiatul ăla care s-a mutat la Petrus. Îţi mărturisesc că nici mie nu-mi place cum arată. Însă, atâta vreme cât Petrus este acolo, sunt sigură că Lucy nu va păţi nimic. Poate că a venit vremea, David, să stai deoparte şi să o laşi pe Lucy să-şi rezolve singură problemele. Femeile se adaptează mai uşor. Lucy se adaptează. Şi este tânără. Ea mult mai cu picioarele pe pământ decât tine. Decât oricare dintre noi.

Lucy se adaptează? N-am remarcat.

— Îmi repeţi să mă ţin deoparte, îi spune el. Dacă aş fi stat deoparte de la început, ce s-ar fi

întâmplat cu Lucy?

Bev Shaw nu scoate o vorbă. Oare este ceva cu el ce Bev Shaw înțelege şi el nu? De vreme ce animalele au încredere în ea, ar trebui să aibă şi el încredere în ea? Poate învață o lecție de la ea? Animalele au încredere în ea, iar ea se foloseşte de încrederea lor să le lichideze. Ce lecție ar putea desprinde din asta?

— Dacă ar fi să nu mă mai amestec, bâjbâie el mai de parte, şi la fermă s-ar mai produce încă o nenorocire, cum crezi că aş mai putea trăi cu mine însumi?

Ea ridică din umeri.

— Asta era întrebarea, David? spune ea pe un ton blând.

— Nu ştiu. Nici măcar nu mai ştiu care era întrebarea. E ca şi când între generația mea şi cea a lui Lucy s-ar fi lăsat o cortină grea. Nici măcar nu mi-am dat seama când a apărut.

Între ei se lasă o tăcere care persistă o vreme.

— În fine, continuă el, nu pot locui la Lucy, aşa încât trebuie să-mi găsesc o cameră. Dacă auzi că este ceva liber în Grahamstown, te rog să mă anunți. Am venit de fapt să-ți spun că sunt gata să lucrez din nou la clinică.

— Îmi prinde bine o mână de ajutor, spune Bev Shaw.

De la un prieten de-al lui Bill Shaw cumpără un camion cu platformă, de jumătate de tonă, pentru care plăteşte cu un cec de 1 000 R şi un

al doilea cec de 7 000 R, care urmează a fi încasat la sfârşitul lunii.

— La ce ai de gând să-l foloseşti? îl întreabă prietenul.

— Pentru animale. Câini.

— O să ai nevoie de nişte bare la spate, să nu sară afară. Ştiu pe cineva care fi le poate monta.

— Câinii mei nu sar.

Conform actelor, camionul are doisprezece ani, însă motorul merge destul de bine. Şi oricum, îşi spune el, nu trebuie să țină o veşnicie. Nimic nu trebuie să țină o veşnicie. Dând curs unui anunț din *Grocott's Mail,* închiriază o cameră într-o casă din apropierea spitalului. Se înregistrează sub numele de Lourie, plăteşte în avans chiria pentru o lună, îi spune proprietăresei că se află în Grahamstown pentru un tratament ambulatoriu. Nu îi explică pentru ce boală este tratamentul, însă ştie că femeia se gândeşte la cancer.

Cheltuieşte bani în neştire. Nu îi pasă. Cumpără de la un magazin cu articole pentru camping un termoplonjon, o mică maşină de gătit cu gaz, o oală din aluminiu. În timp ce le cară sus pe scări spre camera lui, se întâlneşte cu proprietăreasa.

— Nu e voie să gătiți în cameră, domnule Lourie, îi spune ea. Din cauza incendiilor, ştiți.

Camera este întunecoasă, îmbâcsită, încărcată cu mobilă, iar salteaua, plină de

cocoloaşe. Însă se va obişnui cu asta, aşa cum s-a obişnuit şi cu altele.

Mai există un chiriaş, un profesor de şcoală ieşit la pensie. Se salută la micul dejun, în rest nu vorbesc. După micul dejun, pleacă spre clinică, unde îşi petrece tot restul zilei, în fiecare zi, chiar şi duminica.

În mai mare măsură chiar decât pensiunea, clinica devine casa lui. În spațiul nefolosit din spatele clădirii îşi amenajează cuibul, cu o masă şi un fotoliu vechi de la familia Shaw, şi o umbrelă de soare, să îl apere de căldura nemiloasă din timpul zilei. Aduce aici maşina de gătit cu gaz, să-şi facă un ceai sau să încălzească din când în când conserve: spaghete cu chifteluțe, *snock*[22] cu ceapă. Hrăneşte animalele de două ori pe zi; face curat în cuşti şi uneori stă de vorbă cu ele; altfel, citeşte sau moțăie, sau, când rămâne singur în toată clinica, ciupeşte strunele banjou-lui lui Lucy, căutând muzica pe care i-o va dărui Teresei Guiccioli.

Până când se va naşte copilul, cam aşa va arăta viața lui. Într-o dimineață, îşi ridică privirea şi zăreşte feţişoarele a trei băieți care se zgâiesc la el peste zidul din beton. Se ridică de pe scaun; câinii încep să latre; băieții sar jos şi se împrăştie chirăind veseli. Ce multe au de povestit acasă: un bătrânel nebun care stă cu câinii şi cântă singur!

Nebun, chiar aşa. Cum le-ar putea explica vreodată, lor, părinților lor, satului D, ce au făcut Teresa şi iubitul ei pentru a merita să fie din nou redați acestei lumi?

DOUĂZECIȘIPATRU

În cămaşa albă de noapte, Teresa stă la fereastra dormitorului. Ține ochii închişi. Este ora cea mai neagră din noapte: respiră profund, expiră lăsând aerul să se piardă în foşnetul vântului, în concertul strident al broaştelor.

— *Che vuol dir,* cântă ea, cu voce abia auzită, ca o şoaptă. *Che vuol dir questa solitudine immensa? Ed io,* cântă ea, *che sono?*

Tăcere. Solitudinea imensă nu îi oferă răspunsul. Până şi trioul din colțul scenei este tăcut ca un hârciog.

— Vino! şopteşte ea. Vino la mine, te implor, Byron al meu!

Îşi deschide larg brațele, îmbrățişând noaptea, îmbrățişând ceea ce noaptea îi va aduce.

Vrea să-l vadă apărând pe aripile vântului, să o învăluie, să-şi ascundă fața în abisul dintre sânii ei. Sau vrea ca el să apară în zori, să apară la orizont asemenea regelui-soare revărsându-şi strălucirea şi căldura asupra ei. Tot ce-şi doreşte este să se întoarcă la ea.

Aşezat la măsuța sa din curtea câinilor, ascultă atent înfloriturile, voluta avântată a rugăminții Teresei înfruntând noaptea. Este o

perioadă din lună foarte proastă pentru Teresa. Este melancolică, palidă, nu a pus geană pe geană, e mistuită de dor. Îşi doreşte să fie salvată – de suferință, de arşița verii din Villa Gamba, de furia tatălui ei, de tot.

De pe scaunul pe care a lăsat-o, ia mandolina. Legănând-o în brațe ca pe un copil, se întoarce la fereastră.

Zdrang, zdronc, se tânguie mandolina din brațele ei, încet, să nu-i trezească tatăl. *Zdrang, zdronc,* jeleşte strident banjoul din curtea părăsită din Africa.

Doar ceva cu care să-mi ocup timpul, i-a spus lui Rosalind. O minciună. Opera nu este un hobby, a încetat să mai fie un hobby. Îl absoarbe zi şi noapte.

Totuşi, în ciuda unor momente bune, adevărul este că *Byron în Italia* bate pasul pe loc. Nu are acțiune, nu evoluează, este doar o cantilenă lungă, poticnită, pe care Teresa o aruncă în vânt, punctată când şi când de mormăielile şi oftaturile lui Byron, din culise. Soțul şi rivala sunt de mult dați uitării – pot la fel de bine să nu fi existat niciodată. Pesemne că imboldul liric nu a murit în el, însă după decenii de înfometare nu reuşeşte să se târască afară din peştera în care a zăcut decât zbârcit, sfrijit, deformat. Nu are nici resursele muzicale, nici energia să înalțe *Byron în Italia* de pe pista monotonă pe care aleargă de când a dat startul.

A devenit genul de operă pe care o poate crea şi un somnambul.

Oftează. Ce frumos ar fi fost să revină triumfal în societate, ca autor al unei mici opere camerale excentrice. Aşa ceva nu se va întâmpla. Trebuie să-şi tempereze speranțele: să tragă nădejde că de undeva, din cacofonia sonoră va țâşni, ca o pasăre, o singură notă autentică şi nemuritoare de dor. Cât despre recunoaşterea valorii ei, lasă asta pe seama erudiților din viitor, dacă până atunci vor mai exista erudiți. Iar el însuşi nu va auzi această notă, atunci când se va naşte, dacă se va naşte – ştie prea multe despre artă şi expresiile artistice încât să se aştepte la asta. Deşi i-ar prinde bine lui Lucy o dovadă a talentului tatălui ei în timpul vieții, ca să aibă o părere ceva mai bună despre el.

Biata Teresa! Biata nefericită! A scos-o din mormântul ei, i-a promis că-i va da o nouă viață, iar acum o dezamăgeşte. Speră să găsească în sufletul ei tăria de a-l ierta.

Dintre câinii din cuştile de detenție, a ajuns să țină la unul în mod special. Este un mascul tânăr, cu piciorul stâng din spate bolnav, pe care şi-l târăşte după el. Dacă s-a născut aşa, nu are cum să ştie. Niciun vizitator nu s-a arătat interesat să-l adopte. Perioada lui de grație se apropie de sfârşit. Curând va trebui să treacă prin proba acului.

Uneori, în timp ce citeşte sau scrie, îi dă drumul din cuşcă şi îl lasă să zburde, să dea din coadă, în felul lui grotesc, prin curte, sau să moţăie aşezat la picioarele lui. Sub nicio formă nu este „al lui”; a avut grijă să nu-i dea un nume (deşi Bev Shaw îi spune *Driepoot);* cu toate acestea, este sensibil la valul de generoasă afecţiune pe care i-o transmite câinele. În mod arbitrar, necondiţionat, a fost adoptat: câinele şi-ar da viaţa pentru el, ştie acest lucru.

Câinele este fascinat de sunetul banjoului. Când ciupeşte zdrăngănind coardele, câinele sare în picioare, îşi înalţă capul, ascultă. Când fredonează linia melodică a Teresei, iar fredonatul începe să se umple de sentiment (e ca şi când i s-ar înţepeni laringele: simte sângele lovind ca un ciocan în gât), câinele îşi ţuguie botul de parcă ar fi gata să cânte şi el, sau să urle.

Ar cuteza oare să facă asta: să introducă un câine într-o piesă, să-i permită să dea glas propriei tânguiri înălţate spre cer, printre strofele lamentaţiilor acestei Teresa abandonate? Şi de ce nu? Cu siguranţă, într-o operă care nu va fi interpretată niciodată în faţa publicului orice este permis, nu-i aşa?

În fiecare sâmbătă dimineaţă, conform aranjamentului dintre ei, merge în Piaţa Donkin să o ajute pe Lucy la tarabă. După aceea o scoate la masă.

Lucy e tot mai greoaie în mişcări. A început să afişeze un aer placid, preocupat. Încă nu se vede că e gravidă; însă, dacă el caută musai semne, cât timp le va lua bravelor fiice cu ochi de vultur din Grahamstown până să vadă şi ele semnele?

— Cum se descurcă Petrus? o întreabă el.

— A terminat casa, mai are de pus plafonul şi canalizarea. Tocmai se mută.

— Şi copilul lor? Nu se apropie termenul?

— Săptămâna viitoare. Totul a fost cronometrat perfect.

— A mai făcut Petrus aluzii?

— Aluzii?

— În legătură cu tine. Despre locul tău în această schemă.

— Nu.

— Poate că lucrurile se vor schimba după ce copilul – şi face un gest discret spre fiica sa, spre trupul ei – se va naşte. În definitiv, va fi un copil al acestui pământ. Nu vor avea cum să nege acest adevăr.

Urmează o lungă tăcere.

— Începi să-l iubeşti?

Deşi cuvintele îi aparțin, ieşite de pe buzele lui îl surprind, îl sperie.

— Copilul? Nu. Cum l-aş putea iubi? Dar am să-l iubesc. Dragostea o să apară – poți avea încredere în Mama Natură. David, sunt hotărâtă să fiu o mamă bună. O mamă bună şi un om bun. Şi tu ar trebui să încerci să fii un om bun.

— Presupun că pentru mine e prea târziu. Sunt un biet moşulică trimis în surghiun care îşi ispăşeşte pedeapsa. Tu însă nu trebuie să te laşi. Te afli pe drumul cel bun.

Un om bun. Nu-i o decizie proastă de luat, în vremuri de restrişte.

Printr-o înțelegere tacită, nu trece, cel puțin deocamdată, pe la ferma fiicei lui. Cu toate acestea, o dată pe săptămână, în zilele de lucru, pleacă pe şoseaua spre Kenton, lasă camioneta la curbă şi parcurge pe jos restul drumului, dar nu merge pe traseu, ci taie savana sud-africană.

De pe ultima creastă a dealurilor, ferma se deschide dinaintea sa: casa veche, la fel de solidă ca întotdeauna, grajdurile, noua casă a lui Petrus, balta bine cunoscută, unde zăreşte nişte puncte care trebuie să fie rațele şi nişte puncte mai mari care trebuie să fie gâştele sălbatice, oaspeții lui Lucy veniți de departe.

De la această depărtare, răzoarele de flori sunt nişte pete de culoare: fucsină, cornalină, albastru-cenuşiu. Anotimpul în care totul înfloreşte. Albinele trebuie să fie în al şaptelea cer.

Nici urmă de Petrus, de soția lui sau de băiatul-şacal care aleargă cu ei. Însă Lucy este la lucru, printre flori. Şi în timp ce coboară atent dealul, zăreşte şi cățeluşa buldog, o pată brun-roşcat aşezată pe alee, chiar lângă Lucy.

Ajunge la gard şi se opreşte. Întoarsă cu

spatele spre el, Lucy nu i-a remarcat încă prezența. Poartă o rochie decolorată de vară, este încălțată cu cizme, pe cap are o pălărie de soare cu boruri mari. Când se apleacă deasupra florilor, să tundă sau să curețe sau să lege, îi vede pielea de un alb lăptos, cu vinişoare albastre, şi tendoanele mari, vulnerabile, din spatele genunchilor: cea mai puțin frumoasă parte a trupului de femeie, cea mai puțin expresivă, şi de aceea poate cea mai scumpă şi îndrăgită.

Lucy se îndreaptă, se întinde, se apleacă din nou. Lucru la câmp; treburi de țărani, din timpuri imemoriale. Fiica lui a ajuns o țărancă.

Încă nu îi simte prezența. Cât despre câinele de pază, ei bine, câinele de pază pare să doarmă.

Aşa: odată, demult, era doar un mormoloc în trupul mamei ei, şi iat-o acum, bine înfiptă în propria-i existență, mai bine decât a fost el vreodată. Dacă are noroc, va trăi mult timp, mult după ce el va fi dispărut. După moartea lui, ea va fi tot aici, îndeplinindu-şi treburile ei obişnuite printre straturile de flori. Iar din pântecele ei va fi ieşit o altă viață, care, cu puțin noroc, va fi la fel de puternică, la fel de durabilă. Şi astfel se va perpetua o linie de urmaşi la a căror viață partea lui, darul lui, se va împuțina inexorabil, până când va fi complet dat uitării.

Un bunic. Un Iosif. Cine s-ar fi gândit la asta!

Ce tânără frumuşică mai poate spera să atragă în patul lui de bunic?

Îi rosteşte şoptit numele:

— Lucy! Nu îl aude.

Oare ce urmări va avea faptul de a fi bunic? Ca tată, nu a prea reuşit, deşi s-a străduit cât a putut. Ca bunic, probabil că va aduna chiar mai puține puncte decât media, îi lipsesc virtuțile bătrâneții: cumpătare, blândețe, răbdare. Dar pesemne că aceste virtuți apar când dispar alte virtuți: virtutea pasiunii, de pildă. Trebuie să reia lectura din Victor Hugo, poetul vârstei bunicilor. S-ar putea să învețe câte ceva de acolo.

Vântul se opreşte. Este un moment de pace pură, pe care şi-ar dori să-l vadă prelungindu-se la nesfârşit: soare blând, linişte de după-amiază, albine roind pe un câmp de flori; în centrul tabloului, o femeie tânără, *das ewig Weibliche,* uşor însărcinată, cu o pălărie de soare din paie. O scenă gata creată pentru un Sargent sau un Bonnard. Băieți de la oraş ca el; dar până şi băieții de la oraş sunt în stare să recunoască frumusețea când o întâlnesc, şi lor li se poate tăia respirația.

Adevărul este că niciodată n-a fost prea atras de viața la țară, în ciuda tuturor lecturilor din Wordsworth. N-a prea fost atras de nimic, cu excepția fetelor frumoase. Şi unde l-au adus toate astea? Este oare prea târziu să-ți educi

privirea?

Îşi drege glasul.

— Lucy, rosteşte el ceva mai tare.

Vraja s-a destrămat. Lucy se ridică, se întoarce spre el, îi zâmbeşte.

— Bună, îi spune ea. Nu te-am auzit.

Katy înalță capul şi se uită înspre el cu o privire mioapă. Trece peste gard. Katy vine greoi spre el, îi miroase pantofii.

— Unde e camioneta? îl întreabă Lucy.

Este îmbujorată de efort, poate şi puțin arsă de soare. Deodată, arată ca o întruchipare a sănătății.

— Am parcat-o şi am venit pe jos într-o plimbare.

— Vrei să intri să bei un ceai?

Îi face invitația de parcă s-ar adresa unui musafir. Bun. Vizitator, vizitare: o nouă bază, un nou început.

Este iar duminică. El şi Bev Shaw sunt prinşi cu una din şedințele lor de *Losung.* Pe rând, aduce înăuntru pisicile, apoi câinii: animalele bătrâne, oarbe, betege, mutilate, dar şi cele tinere, sănătoase – toate cele cărora le-a sunat ceasul. Rând pe rând, Bev le mângâie, le vorbeşte, le îmbărbătează şi le ucide, după care se retrage şi îl urmăreşte în timp ce sigilează rămăşițele lor în giulgiul din plastic negru.

El şi Bev nu îşi vorbesc. A învățat până acum, de la ea, să se concentreze exclusiv asupra

animalului pe care îl omoară împreună, oferindu-i ceea ce nu mai este atât de greu de numit: dragoste.

Leagă la gât ultimul sac şi îl duce la uşă. Douăzeci şi trei. A rămas doar câinele cel tânăr, cel căruia îi place muzica, cel care, dacă i s-ar da măcar parțial o şansă, ar fi țopăit după tovarăşii săi până în clădirea dispensarului, în sala de operații cu masa cu tăblie din zinc unde plutesc încă mirosuri amestecate, puternice, inclusiv unul pe care nu l-a mai întâlnit încă până acum: mirosul ultimei suflări, mirosul scurt, discret, al sufletului eliberat.

Ceea ce nu va înțelege câinele *(nici într-o lună de duminici!* îi trece prin minte), ceea ce nasul nu-i va semnala este cum poate cineva să intre în ceea ce pare a fi o încăpere oarecare şi să nu mai iasă niciodată. Ceva se întâmplă în această cameră, ceva despre care nu se poate vorbi: aici sufletul este smuls din trup; pluteşte puțin în aer, zbătându-se, contorsionându-se; apoi este aspirat şi dispare. E mai presus de înțelegerea lui, această încăpere care nu este propriu-zis o încăpere, ci o groapă unde sufletele se scurg de viață.

De fiecare dată este tot mai greu, i-a spus odată Bev Shaw. Mai greu, şi totuşi mai uşor. Te obişnuieşti cu greutățile; nu mai eşti surprins când constați că ceea ce era cât se poate de greu devine şi mai greu. Poate păstra câinele tânăr,

dacă vrea, pentru încă o săptămână. Însă va veni şi clipa – nu poate scăpa de ea – când va fi obligat să i-l aducă lui Bev Shaw în sala de operații (poate îl va aduce în brațe, poate va face asta pentru el), îl va mângâia, îi va aranja blana astfel încât acul să găsească vena, îi va şopti la ureche şi îi va murmura şi îi va fi alături în clipa în care, cu uimire, picioarele i se vor înmuia; iar atunci când sufletul lui va pleca, îl va plia şi îl va împacheta în sacul lui, iar a doua zi va pune sacul pe platformă şi îl va arunca în flăcări şi va vedea cum este ars, mistuit. O să facă toate astea pentru el când îi va veni clipa. Va fi foarte puțin, mai puțin decât puțin: nimic. Străbate cabinetul.

— Ăsta a fost ultimul? îl întreabă Bev Shaw.

— Mai e unul. Deschide uşa cuştii.

— Vino, rosteşte el şi se apleacă, îşi deschide brațele. Câinele îşi târăşte posteriorul schilodit, îi adulmecă fața, îl linge pe obraji, pe gură, pe urechi. Nu face niciun gest să-l oprească.

— Vino.

Purtându-l pe brațe ca pe un miel, intră din nou în cabinet.

— Credeam că vrei să-l mai laşi o săptămână, îi spune Bev Shaw. Renunți la el?

— Da, renunț la el.

[1] Moneda sud-africană. *(N.ed.)*

[2] Atac neaşteptat, menit să-l ia prin surprindere pe duşman (lb. Franceză). *(N.ed.)*

[3] Byron, *Opere,* Editura Univers, 1986, voi. 2, p. 277, trad. De Aurel Covaci şi Virgil Teodorescu. *(N.ed.)*

[4] — Idem p. 39. 40

[5] Guvernantă sau doamnă/domnişoară de companie (lb. Spaniolă). *(N.ed.)*

[6] Plăcere derivată din nenorocirile altora (lb. Germană). *(N.ed.)*

[7] Cânepă indiană folosită ca narcotic; marijuana. *(N.ed.)*

[8] În original: *prickly pear,* un soi de cactus *(Opuntia ficus-indica)* cu fructe comestibile, în formă de pară. *{N.ed.)*

[9] Familie de plante tropicale gimnosperme, cu tulpină fără nervuri şi frunze foarte mari, asemănătoare cu palmierii. *(N.ed.)*

[10] în original: Afrikaner – sud-africani de origine europeană, urmaşi ai coloniştilor (în special olandezi) stabiliţi în Africa de Sud în secolul al XVII-lea, care vorbesc Afrikaans (dialect al limbii olandeze). *(N.ed.)*

[11] Grup de limbi bantu înrudite, incluzând tswana, vorbite în sudul Africii. *(N.ed.)*

[12] Limbă a populaţiei bantu care locuieşte în partea de est a provinciei Cape, din Africa de Sud. *(N.ed.)*

[13] Roman neterminat al lui Charles Dickens *(N.ed.)*

[14] Lovitură de graţie (lb. Franceză). *(N.t.)*

[15] Rural (lb. Germană). *(N.ed.)*

[16] Înrădăcinat (lb. Germană). *(N.ed.)*

[17] Slugă (lb. Germană). *(N.ed.)*

[18] Termen peiorativ prin care este desemnată populaţia de rasă neagră din sudul Africii. *(N.ed.)*

[19] În India, individ care aparţine castei celei mai de jos, din punct de vedere social şi ritual. *(N.ed.)*

[20] *Love* (lb. Engleză). *(N.t.)*

[21] Dialect al populaţiei de culoare din vestul provinciei Cape, în Africa de Sud. *(N.ed.)*

[22] Peşte marin *{Thyristes atun)* din familia Gempylidae, foarte răspândit în emisfera sudică. *(N.ed.)*